

T. B. M. M. TUTANAK DERGİSİ

41 inci Birleşim

29 . 7 . 1999 Perşembe

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	555
II. — GELEN KÂĞITLAR	556
III. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER	559,575,589
1. — Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısı ve İçişleri ve Adalet komisyonları raporları (1/487) (S. Sayısı : 87)	559:574,575:586, 589:684,703:726
IV. — SATAŞMALARLA İLİŞKİN KONUŞMALAR	574,586
1. — Çorum Milletvekili Yasin Hatiboğlu'nun, Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in şahsına sataşması nedeniyle konuşması	574:575
2. — İstanbul Milletvekili Ayşe Nazlı Ilıcak'ın, Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in şahsına sataşması nedeniyle konuşması	586
3. — Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, İstanbul Milletvekili Ayşe Nazlı Ilıcak'ın şahsına sataşması nedeniyle konuşması	586:589
V. — SORULAR VE CEVAPLAR	685
A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI	685
1. — Şırnak Milletvekili Abdullah Veli Seyda'nın, Diele İlisu Barajı projesine ilişkin sorusu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısı M. Cumhur Ersümer'in yazılı cevabı (7/77)	685:686
2. — İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın, TEAŞ Genel Müdürlüğü Yatağan Termik Santrali lojman inşaatlarının yıkılmasına neden olan yetkililer	

- hakkındaki işlemlere ilişkin sorusu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısı M. Cumhur Ersümer'in yazılı cevabı (7/99) 686:687
3. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, açık lise sınavında "Türk Dili 2" soruları yerine "Edebiyat Tarihi" soruları sorulduğu iddiasına ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu'nun yazılı cevabı (7/127) 687:688
4. — Hatay Milletvekili Mustafa Geçer'in, eğitime katkı payı adı altında toplanan paraya ve bu paradan Hatay İline aktarılan miktara ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Metin Bastancıoğlu'nun yazılı cevabı (7/135) 688:690
5. — Şanlıurfa Milletvekili Zülfikar İzol'un, 1999 Mali Yılı bütçe yatırım ödeneklerinden bakanlığa ve Şanlıurfa İline ayrılan miktara ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu'nun yazılı cevabı (7/151) 690:692
6. — Şanlıurfa Milletvekili Zülfikar İzol'un, 1999 Mali Yılı Bütçe yatırım ödeneklerinden bakanlığa ve Şanlıurfa İline ayrılan miktara ilişkin sorusu ve Ulaştırma Bakanı Enis Öksüz'ün yazılı cevabı (7/161) 693:694
7. — Kocaeli Milletvekili Mehmet Batuk'un;
— Gebze Kültür Kompleksi inşaatına,
Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın;
— 1999 Mali Yılı bütçe yatırım ödeneklerinden Erzincan İline ayrılan miktara,
İlişkin soruları ve Kültür Bakanı M. İstemihan Talay'ın yazılı cevabı (7/204, 219) 694:696
8. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, 1999 Mali Yılı bütçe yatırım ödeneklerinden Erzincan İline ayrılan miktara ilişkin sorusu ve Dışişleri Bakanı İsmail Cem'in yazılı cevabı (7/231) 696:697
9. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, 1999 Mali Yılı bütçe yatırım ödeneklerinden Erzincan İline ayrılan miktara ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Şuayip Uşenmez'in yazılı cevabı (7/237) 697:698
10. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, 1999 Mali Yılı bütçe yatırım ödeneklerinden Erzincan İline ayrılan miktara ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Ramazan Mirzaoğlu'nun yazılı cevabı (7/240) 699:701
11. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, 1999 Mali Yılı bütçe yatırım ödeneklerinden Erzincan İline ayrılan miktara ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Sadi Somuncuoğlu'nun yazılı cevabı (7/243) 701:702
12. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, 1999 Mali Yılı bütçe yatırım ödeneklerinden Erzincan İline ayrılan miktara ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Yüksel Yalova'nın yazılı cevabı (7/245) 702

I - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.00'te açılarak iki oturum yaptı.

Ardahan Milletvekili Saffet Kaya'nın, Ardahan İlindeki sınır ticaretine ilişkin gündem dışı konuşmasına Devlet Bakanı Tunca Toskay,

Manisa Milletvekili Hasan Gülay'ın, Manisa İli Sarıgöl İlçesinde meydana gelen orman yangınına ilişkin gündem dışı konuşmasına Orman Bakanı Nami Çağan,

Erzurum Milletvekili Aslan Polat'ın, Bakanlar Kurulunca sınırlı et ithaline müsaade edilmesinin Türk hayvancılığı, bilhassa Doğu ve Güneydoğu Anadolu hayvancılığı ve ekonomisi üzerinde yapacağı tahribata ilişkin gündem dışı konuşmasına Tarım ve Köy İşleri Bakanı Hüsnü Yusuf Gökalp,

Cevap verdi.

Bosna-Hersek'e gidecek olan Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'e, TBMM Başkanı Yıldırım Akbulut'un vekâlet edeceğine ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Bakanlar kurulunca yenilenmesi uygun bulunan "Avrupa İnsan Hakları ve Ana Hürriyetleri Koruma Sözleşmesine Ek 9 Numaralı Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı", "Türkiye Cumhuriyeti ile Estonya Cumhuriyeti Arasında Kültür, Eğitim, Bilim ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Eğitim, Bilim, Kültür ve Spor Alanlarında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı'nın geri gönderilmesine ilişkin Başbakanlık tezkeresi okundu; Dışişleri Komisyonunda bulunan tasarıların hükümete geri verildiği bildirildi.

Genel Kurulun 28.7.1999 Çarşamba günü 15.00 - 19.00, 20.00 - 24.00, 29.7.1999 Perşembe ve 30.7.1999 Cuma günleri 14.00 - 19.00, 20.00 - 24.00 saatleri arasında çalışmasına, 28.7.1999 Çarşamba günü sözlü soruların görüşülmemesine, 30.7.1999 Cuma günü de kanun tasarısı ve tekliflerinin görüşülmesine; 12 nci sıraya kadar olan tasarısı ve tekliflerin 30.7.1999 Cuma günü saat 24.00'e kadar bitirilememesi halinde saat 24.00'ten sonra da çalışmalara devam edilerek bu tasarısı ve tekliflerin görüşmelerinin bitirilmesine;

27.7.1999 tarihli gelen kâğıtlarda yayımlanan ve aynı tarihte dağıtılan 88 sıra sayılı kanun tasarısı ve teklifinin gündemin "Kanun Tasarısı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 1 inci sırasına, 87 sıra sayılı kanun tasarısının 2 nci sırasına 75 sıra sayılı kanun tasarısının 3 üncü sırasına 48 saat geçmeden alınmasına; gündemin 31 inci sırasında bulunan 70 sıra sayılı kanun tasarısının bu kısmın 4 üncü sırasına, 2 nci sırasında bulunan 25 sıra sayılı kanun tasarısının 5 inci sırasına, 29 uncu sırada bulunan 65 sıra sayılı kanun tasarısının 6 ncı sırasına, 25 inci sırada bulunan 61 sıra sayılı kanun tasarısının 7 nci sırasına, 26 ncı sırasında bulunan 62 sıra sayılı kanun tasarısının 8 inci sırasına, 27 nci sırasında bulunan 63 sıra sayılı kanun tasarısının 9 uncu sırasına, 17 nci sırasında bulunan 44 sıra sayılı kanun tasarısının 10 uncu sırasına ve 28.7.1999 tarihli gelen kâğıtlarda yayımlanan ve aynı tarihte bastırılıp dağıtılan 105 sıra sayılı kanun tasarısının 48 saat geçmeden 11 inci sırasına alınmasına ilişkin DSP, MHP ve ANAP Gruplarının müşterek önerisi; yapılan görüşmelerden sonra kabul edildi.

Gündemin "Kanun Tasarısı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının :

1 inci sırasına alınan, Türk Ceza Kanunu ile Cezaların İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının (1/399, 2/181) (S. Sayısı : 88) yapılan görüşmelerden sonra kabul edildiği ve kanunlaştığı açıklandı.

2 nci sırasına alınan, Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısının (1/487) (S. Sayısı : 87) görüşmelerine bağlanarak 3 üncü maddesine kadar kabul edildi; 3 üncü maddesi üzerinde bir süre tartışıldı.

Alman karar gereğince, 29 Temmuz 1999 Perşembe günü saat 14.00'te toplanmak üzere, birleşime 23.55'te son verildi.

Ali İhsan

Başkanvekili

Vedat Çınaroğlu

Samsun

Kâtip Üye

Sebahattin Karakelle

Erzincan

Kâtip Üye

Mehmet Ay

Gaziantep

Kâtip Üye

II. — GELEN KÂĞITLAR

29.7.1999 PERŞEMBE

No. : 42

Teklifler

1. — Kırıkkale Milletvekili Hacı Filiz'in; Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/236) (Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi : 23.7.1999)

2. — Kırıkkale Milletvekili Hacı Filiz'in; Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında 2809 Sayılı Kanunda ve 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/237) (Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi : 23.7.1999)

3. — Kırıkkale Milletvekili Hacı Filiz'in; Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında 2809 Sayılı Kanunda ve 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/238) (Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi : 23.7.1999)

4. — Kırıkkale Milletvekili Hacı Filiz'in; Kırıkkale İline Bağlı Çerikli Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi (2/239) (İçişleri ve Plan ve Bütçe komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi : 23.7.1999)

5. — Aksaray Milletvekili Murat Akın'ın; Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/240) (Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi : 23.7.1999)

Raporlar

1. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hong Kong Özel İdari Bölgesi Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/341) (S. Sayısı : 78) (Dağıtım tarihi : 29.7.1999) (GÜNDEME)

2. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Slovakya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/310) (S.Sayısı : 84) (Dağıtım tarihi : 29.7.1999) (GÜNDEME)

Sözlü Soru Önergeleri

1. — Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Yalçinkaya'nın, Şanlıurfa İlinin SSK Hastanesi, araç-ge-reç ve personel ihtiyacına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/112) (Başkanlığa geliş tarihi : 27.7.1999)

2. — Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Yalçinkaya'nın, Şanlıurfa 2. Organize Sanayi Bölgesi projesine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/113) (Başkanlığa geliş tarihi : 27.7.1999)

3. — Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Yalçinkaya'nın, Şanlıurfa İlinde yapımı tamamlanan hi-podromun ne zaman hizmete açılacağına ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru öner-gesi (6/114) (Başkanlığa geliş tarihi : 27.7.1999)

4. — Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Yalçinkaya'nın, Şanlıurfa Devlet Hastanesi için ayrılan ödeneye ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/115) (Başkanlığa geliş tarihi : 27.7.1999)

5. — Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Yalçinkaya'nın, Şanlıurfa-Suruç-Bozova, Viranşehir, Ceylanpınar ovalarının sulanması için ayrılan ödeneye ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/116) (Başkanlığa geliş tarihi : 27.7.1999)

6. — Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Yalçinkaya'nın, Şanlıurfa-Akçakale karayolu için ayrılan ödeneye ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/117) (Başkanlığa geliş tarihi : 27.7.1999)

7. — Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Yalçinkaya'nın, Şanlıurfa İlinde yaşanan kuraklık nede-niyle çiftçilerin faiz borçlarının ertelenmesine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/118) (Başkanlığa geliş tarihi : 27.7.1999)

8. — Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Yalçinkaya'nın, Şanlıurfa Türk Halk Müziği Korosuna ve Kültür Sarayı ihtiyacına ilişkin Kültür Bakanından sözlü soru önergesi (6/119) (Başkanlığa geliş tarihi : 27.7.1999)

9. — Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Yalçinkaya'nın, Şanlıurfa İlinde Merkez Bankası şubesi açılıp açılmayacağına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/120) (Başkanlığa geliş tarihi : 27.7.1999)

10. — Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Yalçinkaya'nın, Akçakale Gümrük Kapısına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/121) (Başkanlığa geliş tarihi : 27.7.1999)

11. — Siirt Milletvekili Takiddin Yarayan'ın, Siirt Merkez Küçük Sanayi Sitesi inşaatına iliş-kin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/122) (Başkanlığa geliş tarihi : 27.7.1999)

Yazılı Soru Önergeleri

1. — Adıyaman Milletvekili Dengir Mir Mehmet Fırat'ın, kamu misafirhanelerinin turistik amaçlı gezilerde kullanıldığı iddiasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/313) (Başkanlığa geliş tarihi : 26.7.1999)
2. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, Erzincan'a bağlı bazı ilçe yollarının 1999 yılı programına alınıp alınmadığına ve ayrılan ödeneye ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından yazılı soru önergesi (7/314) (Başkanlığa geliş tarihi : 26.7.1999)
3. — Nevşehir Milletvekili Mehmet Elkatmış'ın, İmam-Hatip Lisesi binalarına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/315) (Başkanlığa geliş tarihi : 26.7.1999)
4. — Nevşehir Milletvekili Mehmet Elkatmış'ın, Kur'an Kurslarına ve öğrenci sayısına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/316) (Başkanlığa geliş tarihi : 26.7.1999)
5. — Nevşehir Milletvekili Mehmet Elkatmış'ın, İran'la yapılan doğalgaz anlaşmasına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından yazılı soru önergesi (7/317) (Başkanlığa geliş tarihi : 26.7.1999)
6. — Nevşehir Milletvekili Mehmet Elkatmış'ın, devlet karayolu ve otoban yapımı için açılan ihalelere ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından yazılı soru önergesi (7/318) (Başkanlığa geliş tarihi : 26.7.1999)
7. — Nevşehir Milletvekili Mehmet Elkatmış'ın, Keçiören Fatih Sultan Mehmet Hastanesinin ne zaman hizmete açılacağına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/319) (Başkanlığa geliş tarihi : 26.7.1999)
8. — Adana Milletvekili Mehmet Metanet Çulhaoğlu'nun, Çatalan Hidroelektrik Santralinin işletme hakkının özel bir şirkete devredilmesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından yazılı soru önergesi (7/320) (Başkanlığa geliş tarihi : 27.7.1999)
9. — Adıyaman Milletvekili Dengir Mir Mehmet Fırat'ın, Adıyaman ve ilçelerinde kuraklık nedeniyle zarar gören buğday üreticilerinin borçlarının ertelenmesine ilişkin Tarım ve Köyişleri Bakanından yazılı soru önergesi (7/321) (Başkanlığa geliş tarihi : 27.7.1999)
10. — Kütahya Milletvekili Ahmet Derin'in, ithal kömüre uygulanan fona ve petrokokların ithalinin yasaklanmasına ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/322) (Başkanlığa geliş tarihi : 27.7.1999)
11. — Kütahya Milletvekili Ahmet Derin'in, Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası bünyesinde "Teşebbüs Destekleme Merkezi" kurulması için bir çalışma olup olmadığına ilişkin Devlet Bakanından (Mustafa Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/323) (Başkanlığa geliş tarihi : 27.7.1999)
12. — Hatay Milletvekili Mustafa Geçer'in, Erzin Devlet Hastanesi inşaatına ilişkin Sağlık Bakanından yazılı soru önergesi (7/324) (Başkanlığa geliş tarihi : 27.7.1999)
13. — Kahramanmaraş Milletvekili Avni Doğan'ın, İstanbul Üniversitesi Rektörü hakkında maliye teftiş heyeti tarafından hazırlanan bir rapora ilişkin Başbakan'dan yazılı soru önergesi (7/325) (Başkanlığa geliş tarihi : 27.7.1999)
14. — Erzurum Milletvekili Fahrettin Kukaracı'nın, İran doğalgazıyla ilgili projeye ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından yazılı soru önergesi (7/326) (Başkanlığa geliş tarihi : 27.7.1999)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 14.00

29 Temmuz 1999 Perşembe

BAŞKAN : Başkanvekili Ali İLİKSOY**KÂTİP ÜYELER : Vedat ÇINAROĞLU (Samsun), Sebahattin KARAKELLE (Erzincan)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 41 inci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yetersayımız vardır.

Gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

1 inci sırada yer alan, Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısının müzakerelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

III. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. – Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısı ve İçişleri ve Adalet komisyonları raporları (1/487) (S. Sayısı : 87) (1)

BAŞKAN – Komisyon?.. Burada.

Hükümet?.. Burada.

Dünkü birleşimde, tasarının 3 üncü maddesi üzerinde Fazilet Partisi Grubu adına yapılan konuşma tamamlanmıştı; şimdi, 3 üncü madde üzerinde görüşmelere devam edeceğiz.

Gruplar adına söz istemi?.. Yok.

Şahısları adına, Çorum Milletvekili Sayın Yasin Hatiboğlu; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika efendim.

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Sayın Başkan, Yüce Heyetin değerli üyeleri; saygıda kusur etmeksizin, Heyetinizi selamlıyorum.

Bu netameli tasarının, bir başka katmerli netameli 3 üncü maddesini görüşüyoruz. Lütfen, birer kere daha okudunuz, kerrat ile okudunuz. Gece rüyalarınıza girdi bunun getireceği neticeler; uyandınız, bir kere daha okudunuz; sonra...

ORHAN BIÇAKÇIOĞLU (Trabzon) – Rüyalarımıza girmedi...

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) – Girdi efendim... Girmedi ama, yarın çocuklarınız, geleceğiniz, milletimiz, bunun acısıyla iç içe olduğu zaman rüyalarınıza girecek; eğer girmediyse, girecektir.

ORHAN BIÇAKÇIOĞLU (Trabzon) – Bırak rüyalarımızı...

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) – İzin veriniz... Peki, sizi rüyalarınızla baş başa bırakmak kolay...

(1) 87 S. Sayılı Basmayı 28.7.1999 tarihli 40 ıncı Birleşim tutanağına eklidir.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, laf atmayın; lütfen...

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) – Sizi, rüyalarınızla baş başa bırakmak, sizi hülyalarınızla baş başa bırakmak kolay. Levlel hülyla lehelekel fukara... Eğer...

AKİF SERİN (İçel) – Burası Türkiye Büyük Millet Meclisi. (DSP sıralarından "Türkçe konuş" sesleri)

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) – Türkçesini söyleyeyim efendim; şairler bilirler, Türkçesini söyleyeyim: "Eğer hayal kurmak olmasa, fakir ölürdü." Sizi, hayalinizle baş başa bırakayım; ama, şu maddeye lütfen bakın; keşke, bu çıkarılacak yasa, yalnız bu değerli üye arkadaşımızı ilgilendiriyor olsa, bir diyeceğim olmayacak. Gerçi, onun adına da acırım; ben, milletimin her ferdini seviyorum. Bu, milletin geleceğini düzenleyen bir tasarıdır.

Bakın, deniliyor ki, "bu kanunda öngörülen suçları işlediklerinden kuşku duyulanların -lütfen, dikkat buyurunuz- mesken, ikametgâh, işyeri veya kamuya açık yerlerdeki her türlü faaliyetleri..." Evlerinizi düşünün, odalarınızı düşünün, namazgâhlarınızı düşünün, istirahat ettiğiniz yerleri düşünün; her yer görüntülendirilebilecek.

Sayın milletvekilleri, hepimizin, mutlaka çok iltifat ettiğimiz, itibar ettiğimiz değerlerimiz vardır: Milliyetçilik, muhafazakârlık, dindarlık, liberallik, vatanperverlik, milletseverlik... Bunlara, hepimiz iltifat ederiz, seçimlerde bunları hepimiz kullanırız; ama, bazılarımız, bunlardan bazılarına çok ağırlık verirler.

Şimdi, herkes, hangi değere çok ağırlık verdiğini kendi biliyor; bunu, gözünün önüne alsın, so-ruma cevap arasın.

Değerli milletvekilleri, Müslüman bir Türk ailesinin yatak odasına büyük ağabeyin gözleme gözü girecek! Bunu, Müslüman Türk ailesine; bunu, varoşlarda yaşayan, gecekonduca, zaten bir odada beş kişiyle kalan aileye nasıl anlatacağız? Gecekonduca edebiyatını yapan insanlar "sizi, niye unuttu bu devlet; bakın, kendileri yatlarda, kendileri katlarda, kendileri köşklere ve kâşânelerde, siz, beş insanla bir odaya tıkalmışsınız; niye böyle" demediler mi?

Şimdi, aynı odaya, aynı aileden insanların yanına kaç gözün daha gireceğinin hesabı yok; başka insanları da koyuyoruz. Milletvekilleri, yapmayın!.. Bakınız, bu tabirleri, kavramları kullanmak kolay; ama, millet bunu test ediyor. Müslüman Türk Milleti olarak, 65 milyon insan olarak, seçimlerde söylediğimiz şu sözlere, kavramlara ne kadar sadakat gösterebildik; millet bunun testini yapıyor. Hesabını bizden soracak, diyecek ki, "nasıl izin verdiniz? Şimdi, benim evimi kim gözlüyor bilmiyorum."

Sayın milletvekilleri, bakınız, siyasi şantaj için en elverişli madde bu maddedir. Tespit edilecek görüntülerin başkalarının aleyhine kullanılmayacağını nasıl tespit ederiz; nasıl garanti ederiz?

Bir başka şey söyleyeyim; lütfen, dinleyiniz; yani, ben, laf olsun diye söylüyor değilim. 1954-1999 tam kırkbeş senedir kürsülerdeyim ben. Konuşmasını severim ve mazur görürseniz, benim bu beyanımı iddia saymazsanız, beceririm de konuşmasını...

BAŞKAN – Sayın Hatiboğlu, size 1 dakika ek süre veriyorum; buyurun.

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) – ... ama, ne olursunuz; konuşmuş olmak için konuşmuyorum. Anayasanın 83 üncü maddesi size dokunulmazlık getiriyor. Şahıslarınıza değil, milletin hukukunu savunsun diye size dokunulmazlık getiriyor. Peki, sizin bu maddeyle dokunulmazlığımız kalıyor mu? Bu ifritin gözü, bu şeytanın gözü milletvekilinin evini gözlemeyecek mi? Onlar hakkında görüntüler almayacak mı? Peki, alacaksa, Anayasanın 83 üncü maddesinde bulunan dokunulmazlık; hatta, bırakın dokunulmazlığı, mutlak sorumsuzluk; bu, mutlak sorumsuzluk sınırını aş-

miş olmayacak mı? Bir polis memuru, garip, çok sevdiğim bir polis memuru gelip de "beyefendi, arabanızı yanlış yere park etmişsiniz; çekin" dediği zaman -hepinize teşekkür etmiyorum; geçmişte gördük- kimi milletvekilleri, polisin yakasına yapışıp "dokunamazsın; ben, milletvekiliyim" dediğini hatırlayın. Dokunulmadık milletvekili kalmayacak, harimi ismetine müdahale edilmedik milletvekili kalmayacak. Yapmayın!..

Sayın Başkan, size ve değerli heyetinize teşekkür ediyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Hatiboğlu.

Şahsı adına, Tunceli Milletvekili Sayın Kamer Genç?.. Yok.

Sayın İlyas Yılmazyıldız?.. Yok.

Madde üzerindeki...

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, Kamer Genç burada.

BAŞKAN –Sırası geçti efendim; ismi anons edildiği anda burada yoktu.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Buradayım efendim.

BAŞKAN – Bir diğer maddede zaten söz hakkınız var Sayın Genç.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Şimdi konuşsun efendim.

BAŞKAN – Dördüncü kişinin ismini anons ettim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Konuşmak istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hayır efendim, sıramız geçti.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ne sırası geçti?

BAŞKAN – Genel Kurulda hazır olsaydınız efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – İşte, buradayım Sayın Başkan, daha bitmedi...

BAŞKAN – Sayın Genç, burada olmadığınız...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, bir madde üzerinde iki kişinin kişisel konuşma hakkı var mı; var; bir kişi konuştu, bir de ben istiyorum.

BAŞKAN – İsminiz anons edildi...

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Tamam, şimdi geldi, daha geçmeden geldi.

KAMER GENÇ (Tunceli) – O zaman yoktum, şimdi buradayım.

BAŞKAN – Peki, buyurun. (DYP sıralarından alkışlar)

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmalardan bu kadar da rahatsız olmayın. Bu Meclis konuşmak için var burada.

BAŞKAN – Sayın Genç, İçtüzüğün de bir hükmü var.

KAMER GENÇ (Devamla) – İçtüzüğü sizden öğrenecek de değilim.

BAŞKAN – Eğer siz, milletvekili sıfatıyla konuşma hakkı...

KAMER GENÇ (Devamla) – Lütfen, İçtüzüğün ne dediğini de anlayın...

BAŞKAN – Bir dakika efendim.

Siz, konuşmak istiyorsanız Genel Kurulda hazır bulunun, ondan sonra konuşun.

KAMER GENÇ (Devamla) – İşte, hazırım zaten, sonradan girdim içeriye...

BAŞKAN – Başkanlığı suçlama gibi bir hakkımız olmamalıdır.

KAMER GENÇ (Devamla) – Değerli milletvekilleri, bu Çıkar Amaçlı Suçlarla Mücadele Kanunu Tasarısı, hakikaten, Türkiye'ye yeni getirilen, Terörle Mücadele Kanunu gibi çok ağır sonuçlar doğurabilen, insan yaşamında Türkiye Cumhuriyeti Devletinin vatandaşlarına çok büyük sıkıntılar getiren bir kanun tasarısı. Tabii, bunu uzun uzadıya tartışmak, incelemek gerekli.

Ancak, bu kanun tasarısı, bu tasarıyı getirenlerce "çetelerle, çek senet mafyasıyla, eroin, afyon kaçakçılığıyla mücadele kanunu tasarısı" diye tanıtılınca, böyle bir ad altında getirilen bir kanun tasarısına karşı çıkmak kimsenin haddine değil, kimsenin de cesaret edebileceği bir konu değil. Çünkü, bu şekilde karşı çıktığımız zaman, karşınızdaki rakipler, hemen "yahu demek ki, bunlar, çek senet mafyasını; afyon, eroin kaçakçılığını savunan kişiler" diyecekler.

Bu kanun tasarısının tümü üzerinde yaptığım konuşmada dedim ki, bu tasarıyla getirilen iletişimin dinlenilmesi, gizli izleme, kayıtların denetlenmesi, gizli görevli kullanılması gibi konular zaten bizim bölgede uygulanıyor. Yani, orası olağanüstü hal bölgesi olduğu için, orada temel hak ve özgürlükler askıya alınmış; ne mesken dokunulmazlığı var, ne haberleşmenin gizliliği var. Onun da ötesinde, gıda ambargosu var; yani, kendi evinize, çocuk çocuğunuza yiyecek getiremiyorsunuz. Düşünebiliyor musunuz; ana karnındaki ceninin -anasının sağlıklı besin almaması nedeniyle sağlıklı büyümesine, sağlıklı bir vücut gelişmesine engel olacak şartlarda yaşadığı bir bölgenin insanlarıdır.

Bu tasarıyla getirilen, gizli izleme; yani, tasarının 1 inci maddesinde suç unsuru olarak belirtilen suçlarla ilgisi olduğu kuşkusuz duyulan kişiler gizli izlemeye alınıyor. Tabii, bu kanunun düzenlenmesinde biraz hata olduğu için, sanki bu gizli izleme yapılırken hiçbir işleme tabi değil... 8 inci madde buraya bir açıklık getirmiş, diyor ki "3, 4, 5, 6 ve 7 nci maddelerdeki hükümler de 2 nci maddedeki usullere bağlıdır." 2 nci madde nedir; bir kamu görevlisi -emniyetse, polis, jandarmaysa- birisinin, 1 inci maddede yazılı suçları işlediği, işleyebileceği kuşkusuz içindeyse, hiç daha bu işlemleri yapmadan; yani, adamı gizli izlemeye almadan, iletişimini dinlemeden, bu kuşku içindeyse mahkemeye başvuracak. Hangi mahkemeye başvuracak; o bölgenin bulunduğu sıkıyönetim mahkemesi hâkimliğine başvuracak ve oradan bunu izleme kararı alacak.

Dolayısıyla, böyle bir uygulamaya girmeden, kendiliğinden bu konuda bir izleme kararı verirse veya izlerse veya iletişimini dinlerse, bu tasarıya göre, bunu yapan kamu görevlileri için çok ağır cezalar getirilmiştir. Ben, bunu, biraz, bizim bölgedeki insanlar için bir güvence olarak görüyorum; çünkü, bundan önce bu kamu görevini yapan, özellikle güvenlik kuvvetleri veya birtakım keyfi işlemler yapan kişiler, vatandaşların temel hak ve özgürlüklerine, mesken dokunulmazlığına, haberleşmenin gizliliği ilkelerine hiç riayet etmeden, her istedikleri keyfiliği yapıyorlardı ve yaptıkları zaman da bunu tespit etmek zordu. Zor olmasa bile, tespit edilince bunun herhangi bir cezası yoktu; ama, bu kanun, onlara, bunu yaptıkları zaman canına okuyacağı konusunda, ciddi bir ceza getiriyor. Ben, biraz bu tarafıyla, bu kanuna çok şiddetle karşı çıkmıyorum; ama, eğer benim bölgemde, hakikaten, olağanüstü hal, yani, geçmişte sıkıyönetim, bugün de olağanüstü hal olmasaydı, yine, ben, tabii karşı çıkacaktım; ama, bu kanunun uygulaması çok önemli.

Eğer, bu kanun, yine Türkiye'deki büyük holdinglerin, büyük çevrelerin, güçlü ekiplerin emirlerine amade bir şekilde uygulanırsa, yine bu kanunla getirilen cezalar, fakir fukaranın başına yıkılır; ama, yine güçsüz olan kişiler hapisbaneye gider; ama, yine, güçlü olanların arkasına devletin güvenlik, devletin kamu gücü de arkasına alınmak suretiyle, o insanların mağdur edilebilir. Tabii, bunu uygulamada göreceğiz; ama, biz, diliyoruz ve istiyoruz ki, artık, Türkiye Cumhuriyeti Devletinde...

BAŞKAN – Sayın Genç, size 1 dakika ilave süre veriyorum efendim.

KAMER GENÇ (Devamla) – Peki efendim.

...kamu yetkisini kullanan herkesin, bu kamu yetkisini, Türk kanunlarındaki adalet ilkelerine uygun olarak kullanmasıdır. Zaten, art niyetli olunca, bir toplumda art niyetliler belirli bir yerlere gelince, elbette ki, art niyetlilerin elinde en mükemmel kanunları da verseniz, bunların önünü almazsınız.

Ben, her vesileyle, tümü üzerinde yaptığım konuşmalarda da söyledim; tabii, bu kanun yürürlüğe girdikten sonra, mafyadır, çetedir... Mafya babaları ile devletin kamu yetkisini elinde tutan, belirli makamdaki insanların da, artık, bunlarla dostluklarını kesmesi lazım; dostlukları kesmediği zaman, mesela, bir polis şefi, işte bir mafya babasının yanında devletin çok yetkili birisini gördüğü zaman, onun üzerine gitmeye cesaret gösteremez. Bir anonim şirketin yönetimini elinde tutmaya çalışan kişi, eğer, rakibini bu kanundaki yetkiyle önlemeye çalışırsa, önleyebilir.

Ben, müttekip maddelerde de söz aldım; şimdi, Sayın Başkandan süre istemeyeyim.

Saygılar sunuyorum efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, madde üzerinde verilmiş üç önerge vardır; önce, geliş sırasına göre okutacağım; sonra, aykırılık derecesine göre işleme alacağım.

En son okunacak önerge, Anayasaya aykırılık önergesidir; en son önerge okunduktan sonra işleme alacağım; bunun bilinmesini isterim.

Birinci önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan, Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Hakkındaki Kanun Tasarısının 3 üncü maddesindeki "suç işlediklerinden kuşku duyulanların" ifadesinin, "suç işledikleri konusundaki kuvvetli belirtiler bulunan" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Yahya Akman

Şanlıurfa

BAŞKAN – Müttekip önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 87 sıra sayılı kanun tasarısının 3 üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini saygıyla teklif ediyoruz.

Şeref Malkoç

Trabzon

Madde 3.- Bu kanunda öngörülen suçları izlediklerine açık delil bulunanların mesken, ikametgâh, işyeri veya kamuya açık yerlerdeki her türlü faaliyetleri, teknik araçlarla gözetlenebilir, ses ve görüntü kaydına alınabilir.

Dengir Mir Mehmet Fırat

Adıyaman

Ramazan Toprak

Aksaray

Mahmut Göksu

Adıyaman

M. Zeki Çelik

Ankara

Eyüp Sanay
Ankara
Suat Pamukçu
Bayburt
Zeki Ergezen
Bitlis
Sacit Günbey
Diyarbakır
Mehmet Bedri İncetahtacı
Gaziantep
İsmail Kahraman
İstanbul
Hüseyin Arı
Konya
Bülent Arıncı
Manisa
Cevat Ayhan
Sakarya
Ahmet Nurettin Aydın
Siirt
Temel Karamollaoglu
Sivas

Rıza Ulucak
Ankara
Hüsamettin Korkutata
Bingöl
Osman Aslan
Diyarbakır
Fahrettin Kukaracı
Erzurum
Ayşe Nazlı Ilıcak
İstanbul
Mustafa Kamalak
Kahramanmaraş
Yaşar Canbay
Malatya
Eyüp Fatsa
Ordu
Musa Uzunkaya
Samsun
Musa Demirci
Sivas
Yahya Akman
Şanlıurfa

Mehmet Çiçek
Yozgat

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Hakkındaki Yasa Tasarısının 3 üncü maddesi, Anayasamızın 20 nci maddesine aykırı bulunmaktadır.

Kanunun Anayasaya aykırılık yönünden oylanmasını arz ve teklif ederiz.

Dengir Mir Mehmet Fırat
Adıyaman
Osman Aslan
Diyarbakır
Nurettin Aktaş
Gaziantep

Abdullah Veli Seyda
Şırnak
Fahrettin Kukaracı
Erzurum
Mehmet Özyol
Adıyaman

İsmail Alptekin
Bolu

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, okunan önerge Anayasaya aykırılık önergesidir, işleme alıyoruz.

Komisyona katılıyor mu önergeye?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANİ SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önergeye Hükümet ve Komisyon katılmıyor.

Önerge sahipleri adına siz mi konuşacaksınız efendim?

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Adıyaman) – Evet Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Dengir Fırat; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika.

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Adıyaman) – Sayın Başkan, sayın milletvekili arkadaşlarım; dün beri, çok önemli bir yasa tasarısını görüşüyoruz; ancak, hayrettime mucip olan bir konuyu burada belirtmeden geçemeyeceğim. Dünden beri, Meclisimiz, bu çok önemli yasa tasarısını görüşürken, bazı zamanlar, İktidar Partisi sıralarından alkışların yükseldiğini görmek beni üzüyor. Sanki, burada fanatik futbol maçı seyrediyor gibi, takımımızın bir gol atmış olmasından sevinç duyan fanatik taraftarlar gibi alkışlıyoruz; ancak, neyi oyladığımızı veya nelerin değiştirilmek istendiğini ve bunun gerekçelerini, maalesef, bilmeden alkışlıyoruz. (FP sıralarından alkışlar) Bilmediğimizi... (DSP sıralarından gürültüler) ... çünkü, gerekçeyi okumak ihtiyacı hissetmiyorsunuz beyler! Gerekçeyi okumak ihtiyacı hissetmiyorsunuz!..

BAŞKAN – Sayın Fırat, Genel Kurula hitap edin, gruplara yönelerek hitap etmeyiniz.

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) – Şimdi, bir engelleme mevzubahis değil, bu yasanın çıkacağını biliyoruz. Biz, bazı şeylerin tescil edilmesini istiyoruz; kayıtlara geçerek tescil edilmesini istiyoruz; çünkü, yarın, belki siz; ama, yarın, belki çocuklarınız, bu yasaya muhatap olduğu zaman, soracakları suale nasıl cevap vereceğimizin bilinci içerisinde olmamız gerekir.

Bakın, dün oylanan ve kabul edilen 2 nci maddenin, verdiğimiz bazı değişiklik önergeleriyle değiştirilmesi talebinde bulunduk. Bunlardan birisi, dinlemenin sabit disklerde yapılması talebiydi. Bu, kafamızdan çıkan bir olay değildir; Amerika Birleşik Devletleri, Alman ve İtalyan Ceza Muhakemeleri Usulü Yasalarında bu derpiş edilmiştir; çünkü, bunlar delil olarak kullanılacaktır. Bugünkü teknik olanaklarla bantlar üzerine alınan seslerin nasıl değiştirilebileceğinin bilinci içerisinde olmanızı rica ediyoruz. Bu, teknik bir maddeydi; ama, reddedildi. Yarın, dinlenilmiş olan seslerin karşınıza nasıl geleceğinin kestirilebilmesi mümkün değildir ve bunun buraya konulmasında da hiçbir mahzur yoktu. 2 nci maddeye bilmeyerek "evet" denildi ve alkışlandı da!

Yine bir değişiklik önergesi vermiştik; yine nedenini izah edelim. Biz önergemizde diyoruz ki: "2 nci maddesinin yedinci paragrafından sonra gelmek üzere sekizinci paragraf olarak 'dinleme ve tespit neticesinde öngörülen suçların işlendiğine ilişkin şüphe ortadan kalktıktan sonra kullanılan ajan veya gizli şahitlerin hayatı tehlikeye girmiyorsa, hakkında dinleme ve tespit kararı alana, bu kararın alındığı, sonuçta zannın ortadan kalktığı hususu, en kısa sürede ilgili cumhuriyet savcısı tarafından yazıyla bildirilir..." Bu, Almanya'da aynı, Amerika'da aynı. Alman veya Amerikan vatandaşının, benim vatandaşından daha üstün ne gibi bir vasa sahip olduğunu bilemiyorum. Siz, bir vatandaş dinliyorsunuz, takip ediyorsunuz ve masum çıkıyor. Lütfedin de, ondan bir özür dilemeyi kiskanmayın. Bunu istemiştik, bunu da reddettiniz; o da hayırlı olsun.

Bir değişiklik daha talep etmiştik: "Hâkim kararında, kararın yöneltilmiş olduğu ilgilinin adı ve adresini, tedbirin neleri içerdiğini, kapsamını ve süresini belirtir" maddesi vardı. Bütün Avrupa ülkelerindeki ve Amerika'daki yasalarda, bu, kesin olarak derpiş edilmiştir. Siz, kimin, niçin, ne kadar süreyle, hangi telefon numarasını dinleyeceğinizi belirtmediğiniz zaman, sınırsız bir dinlemeye, sınırsız bir takibe olanak vermiş olursunuz. Peki, biliyor muyduk? Bunu da reddettik. Hayırlı ve uğurlu olsun.

Bir değişiklik önergesi daha verdik; dedik ki: "Çıkar amaçlı suç örgütleriyle mücadele..... Hâkim kararında, kararın yöneltilmiş olduğu ilgilinin adresinin haricinde..."; "dinleme veya tespitte veya kayıtların incelenmesine gerek olmadığı hususunda hâkim tarafından karar verilmesi halinde, savcı talimatıyla 24 saatlik süre içerisinde yapılan dinleme, tespit ve kayıt incelemesinden elde edilen sonuçlar, hiçbir şekilde delil olarak kullanılamaz." Bu da Ceza Muhakemeleri Usulü Yasasının amir hükümlerindedir.

Savcı, bir hâkim kararına götürüyor; ama, hâkim "hayır, dinleme gereğini duymuyorum" diyor, durduruyor kararı.

BAŞKAN – Sayın Fırat, size 1 dakika ilave süre veriyorum.

Buyurun.

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) – 1 dakika yeterli benim için.

Ama, o yasada, dikkatinizden kaçan bir hüküm var: "Savcı emriyle dinlenen 24 saatlik süre, her yerde, her zaman delil olarak kullanılır ve imha edilmeye tabi tutulmaz."

Peki, sizi üç ay dinlediler; ama, dinleme gayesi ayrıydı; suç örgütüyle ilgili olarak değil, siyasi bir nedenle dinlediler ve varmak istedikleri noktayı da buldular. O gün savcıya gittiler, dediler ki "biz, ahmet efendiden, kaçakçılık suçundan dolayı şüphe ediyoruz; dinleme emri istiyoruz." Savcı dinleme emrini verdi, 24 saatlik süre içerisinde de hâkime gitti. Hâkim, baktı "hayır, ahmet efendinin afyonla, eroinle işi yok; reddediyorum" dedi; ama, o siyasi amaçla elde edilen şey geçerli; o, bir gün karşınıza çıkacak. Biz bunları istemiştik; ama, bunu, muvaffakiyet olarak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) – Buna katılm, hep beraber alkışlayalım. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Fırat.

Hükümetin ve Komisyonun katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 87 sıra sayılı kanun tasarısının 3 üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini saygıyla teklif ediyoruz.

Şeref Malkoç

(Trabzon)

ve arkadaşları

Madde 3. — Bu kanunda öngörülen suçları izlediklerine açık delil bulunanların mesken, ikametgâh, işyeri veya kamuya açık yerlerdeki her türlü faaliyetleri teknik araçlarla gözetlenebilir, ses ve görüntü kaydına alınabilir.

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Komisyonun ve Hükümetin katıldığı önergeyi oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görülmekte olan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Hakkındaki Kanun Tasarısının 3 üncü maddesindeki "suç işlediklerinden kuşku duyulanların" ifadesinin "suç işledikleri konusunda kuvvetli belirtiler bulunan" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Yahya Akman (Şanlıurfa) ve arkadaşları

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Komisyonun ve Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 3 üncü madde kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum:

Kayıt ve verilerin incelenmesi

MADDE 4. – Bu Kanunda öngörülen suçların veya delillerinin ortaya çıkarılması için, suçların işleniş biçimlerine benzer tutum ve davranışlarda bulunan kişilere ilişkin yer, kuruluş, çevre ve kurumdaki, Devletin ulusal güvenliği bakımından gizli kalması zorunlu olanlar hariç her türlü resmî ve özel kayıtlarla bilgisayar verileri incelenebilir.

BAŞKAN – Madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına, Gaziantep Milletvekili Sayın Bedri İncetahtacı; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır.

FP GRUBU ADINA MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Anamuhalefet Partisi olarak, çıkarmakta olduğumuz yasanın, çeşitli yönleriyle ele alınmasına gayret ediyoruz; kamuoyumuzu ve değerli iktidar partilerimizin milletvekillerini aydınlatmaya gayret ediyoruz.

Her zaman söylediğim hususu belirterek sözlerime devam ediyorum; temenni ederdik ki, sizler de, bu kürsülerde konuşarak bizim yanlışlarımızı düzeltirsiniz. Yasanın, bir saat evvel veya bir saat sonra çıkmasının hiçbir ehemmiyeti yoktur. Bugün burada şu tutanakları tutan arkadaşlarımız, bizlerin, yarın, tarihe şahitlik yapmasına vesile olmaktadır. Dolayısıyla, burada söylenilen her sözün büyük anlamı ve ehemmiyeti vardır. Hepimiz, söylememiz gerektiği halde söylemediklerimizden, söylemememiz gerektiği halde de söylediklerimizden sorumlu olan insanlarız. Lütfen, bu kanunu, bu çerçeve içerisinde ele almaya gayret edelim.

Değerli milletvekilleri, bugün, aslında biz, 3 Kasım 1996'da bir trafik kazasıyla Türkiye'nin gündemine giren bir büyük meseleyi halletmenin gayreti içerisindeyiz; bu, mafya meselesidir; devletin içerisinde var olduğu iddia edilen yasadışı örgütlenmedir. Yine, devletin içerisinde var olduğu iddia edilen, uluslararası boyutlarla ilgisi olduğu varsayılan, bu konuda birtakım çalışmalarla ortaya çıkarılan ilişkilerden bahsetmekteyiz.

Sayın Bakanımız, hükümetimizin değerli üyeleri, bu büyük meseleyi halletmek için, uzun bir zamandan beri gayret içerisinde dirler.

Değerli milletvekilleri, üzülmek istiyorum ki, bugün ortaya koyduğumuz bu yasa ve 55, 56 ve 57 nci hükümetler döneminde, bu konuyu halletmek için ortaya konulan performans, asla, mafya ilişkilerini aydınlatmaya ve bir zamanlar -burada milletvekili olan arkadaşlarımız var, onların da katıldığı- "sürekli aydınlık için bir dakika karanlık" eylemine katılanların arzularını gerçekleştirecek nitelikte değildir. Niçin değildir... Muhterem arkadaşlarım, mafya, devlet ile millet arasında meydana getirilen hukukî boşluklardan yararlanarak ortaya çıkan bir müessesedir. Eğer bir ülkede, o ülkenin polisi ve güvenlik güçleri ile o ülkenin halkı arasında bir güven bunalımı oluşmuşsa, o ülkenin insanları kendilerini potansiyel suçlu olarak hissediyorlarsa, samimî olarak söyleyeyim, siz onları istediğiniz kadar takip edin, istediğiniz kadar izleyin, bırakın -biraz evvel Yasin Beyin söylediği gibi- evlerine girmeyi, ceplerinin içerisine dinleme aleti koyun, mafyayı yenezsiniz; çünkü, bu davranış, mafyanın daha güçlü bir şekilde neşvünema bulması için yoldan başka bir şey değildir.

Bakınız, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Susurluk Araştırma Komisyonunun hazırladığı rapor vardı, 55 inci hükümet döneminde Başbakanlık Teftiş Kurulu adına Sayın Kutlu Savaş'ın hazırladığı rapor vardı. Bu meselelerin nasıl kökten halledileceği konusunda üç beş ayrıntı farklılık olmasına rağmen, genel manada bir büyük öneri ortaya konulmuştu; ama, maalesef, ne Türkiye Büyük Millet Meclisi araştırma komisyonunun ne de Sayın Kutlu Savaş'ın ortaya koyduğu raporun tavsiyeler bölümünde bulunan, bu meseleyi kökten halledecek önerilere hiç kimse kulak asmadı.

Biz, demokrasiyle yönetilen bir ülkede yaşıyoruz. Demokrasiyle yönetilen ülkelerde, hükümetler, partilerin ve bilhassa başbakanların rengini alırlar. Batı ülkelerinde âdettir; bir ülkenin ne tür bir politika izleyeceğini bilmek için, o ülkeye başbakan olan insanın fikirleri öğrenilmeye çalışılır. Ben, bunu, kendime bir ilke edinmişimdir; aklım yettiği günden beri, kim başbakan olmuşsa onun fikirlerini öğrenir ve hükümetin, başbakanın fikirlerine uygun hareket edip etmeyeceğini kontrol ederim.

Muhterem milletvekilleri, üzülmek istiyorum, 1960'lardan beri, Türkiye'de, gerek basın yoluyla gerek siyaset yoluyla, insan özgürlüğü, devletin kimliği ile milletin kimliği arasında paralellik kurmaktan başka, aykırı bir şey söylemeyen Sayın Başbakanın Başbakanlığı döneminde, yani, 56 ve 57 nci hükümetler döneminde, bu milleti daha özgür yapacak hiçbir yasa Genel Kurula getirilmedi. Hangi yasa gelmişse, üzülmek istiyorum, milletin davranışlarını, milletin hareketlerini, milletin düşüncesini, milletin teşebbüs hürriyetini daha kısıtlayacak, daha kısıtlayacak yasalar geldi.

Demokratik Sol Partili değilim; ama, bu partiye oy veren seçmenler adına üzüldüm. Biz, temenni ederiz ki, Sayın Ecevit'in satırlarda ortaya koyduğu özgürlük, yasalara da yansısın, onun yürütme anlayışına da yansısın; fakat, bu olmadı. Bugün getirdiğimiz yasa, güya, mafyayla mücadele etmek için getirilmiş bir yasa; ama, domin yine söyledim, mafyayı ortadan kaldırmak için değil, daha çok, devlet ile milleti bir kez daha karşı karşıya getirmeye matuf bir yasa olarak karşımıza çıkıyor.

Bakınız, Alman hukukundan kaynaklanarak, oradan ilham alınarak hazırlanmış bu yasa tasarısının, konuştuğumuz bu maddesiyle ilgili, düzenlemeye ilgili bir örnek vermek istiyorum. Alman hukukunda, bugünkü cari anlayışa göre, savcılık, herhangi bir evin, herhangi bir ikametgâhın dinlenmesine ve onun takip edilmesine izin veren bir karar almış olsa bile, güvenlik güçleri, ev sahibinden izin almaktadırlar. Ancak ev sahibinin izin vermesi halinde o ikametgâhın dinlenmesine karar verilmekte, o şekilde takibata geçilmektedir. Fakat, bugün çıkardığımız bu yasa, ilham aldığımız bu uygulamalardan çok uzak bir yerdedir ve demin de söylediğim gibi, âdeta, bir zaman sonra, Türkiye'de şantaja dayalı kasetler savaşının günlük hayatımızın bir parçası haline geleceği bir yasayı çıkarmaya gayret ediyoruz.

Ben, Anamuhalefet Partisinin bir üyesi olarak, değerli iktidar partilerinin milletvekillerinden, bu yasa çıkmadan evvel tekrar düşünmelerini rica ediyorum: Yarın çok geç olabilir. Milletlin özgürlüğünü kısıtlayarak ülkeye hizmet edilemez. Aksine, milletin önüne özgürlük adına koyulmuş engelleri kaldırarak mafyayı yok edebiliriz değerli milletvekilleri. Bakınız, nasıl ki karanlıklar, aydınlık olan yerde barınmazsa, nasıl ki ilerici düşüncelerin olduğu yerde irtica barınmazsa, devlet ile milletin barıştığı, milletin kendini emniyet içinde hissettiği, kendini potansiyel suçlu hissetmediği ortamlarda, aynı şekilde, mafya da barınmaz.

Bu kanun tasarısının bir başka yönüne daha değinmek istiyorum. İnsanlara dinleme görevini veriyoruz; ancak, bu görevin sınırlarını iyi belirtmediğimiz zaman, bu tür gizli işleri üstlenen bazı güvenlik görevlileri, daha sonra, kendilerinde birtakım işleri yapma hakkını hissediyorlar ve bakıyorsunuz, filan zamanda filan kahramanlığı gösterdiği iddia edilen bir güvenlik görevlisi, filan zamanda filan operasyona katıldığı iddia edilen bir güvenlik görevlisi, hiç de devletin güvenliğiyle, milletlin selametiyle alakası olmayan bir meselede mevcut olmuş ve kendi şahsî çıkarları için, dün devlet adına katıldığı bu operasyonu kullanarak birtakım imtiyazlar elde etmeye gayret etmektedir. Bu, çok tehlikeli bir anlayıştır. 1980 öncesi başlayan süreçle bugüne kadar bu tür işlere katılmış birçok insanı, bu Parlamento artık tanımaktadır; isimlerini de bilmekteyiz, isimleri ezberimizdedir. Sayın Bakanımızdan rica ediyoruz; eğer, bu kanun tasarısı yasalarsa, bu kanun çıkarsa, bu tür görevlerde vazife alacak güvenlik görevlilerimizin, bu yaptıkları görevin neticesinde, buradan elde ettikleri güçle kendi şahsî çıkarları doğrultusunda hareket etmelerini önleyecek mekanizmaları da geliştirmek zorundayız. Elbette, bunun temelinde ahlak olacaktır; elbette, bunun temelinde bilinç olacaktır; elbette, bunun temelinde bilgi olacaktır ve elbette, bunun temelinde bir bürokratin görevinin nerede başlayıp nerede bittiğinin anlaşılması, izah edilmesi olacaktır.

Ben, tekrar, değerli milletvekillerimizden, bu yasa tasarısını gözden geçirmelerini rica ediyordum; hepimizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın İncetahtacı.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, İçel Milletvekili Sayın Turhan Güven; buyurun efendim.

DYP GRUBU ADINA TURHAN GÜVEN (İçel) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Doğru Yol Partisi Grubu adına, hepimizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Aslında, görüşmekte olduğumuz 4 üncü madde ile biraz evvel kabul buyurduğunuz 3 üncü maddeyi birlikte mütalaa etmek söz konusu olmalıydı; çünkü, 3 üncü maddenin son cümlesinde "ses ve görüntü kaydına alınabilir" denilmekte, sonra, bunların ne şekilde inceleneceğini ihtiva eden bu 4 üncü madde düzenlenmektedir. Bunlar birlikte düzenlenmiş olsaydı, çok daha iyi olurdu diye düşünüyorum.

Sayın Başkan, Türkiye, bir tezatlar ülkesi haline getirilmek üzere. Bir gün, insan hakları üzerinde namütenahi genişleme istidadında bir görüntü veren kanun tasarıları veya anayasa değişiklik-

leri, ama, bir gün sonra, insan haklarını fevkalade kısıtlayıcı ve insan haklarına da pek saygılı olmayan bir başka kanun tasarısı bu Meclisin gündemine geliyor, giriyor.

Dikkat edilirse, Türkiye'yi, biz, kanun devleti olmaktan öteye, hukuk devleti olmaya götürmenin gayreti içerisindeyiz. Hatta, hukuk devletinden de öteye, hukukun üstünlüğünü kabul edecek noktalara götürerek, devlet ile vatandaş arasındaki kırınlığı, kilsünlüğü ortadan kaldırarak, barışık hale getirmenin gayreti içerisindeyiz.

Bir gün böyle davranıyoruz; bir gün, tüm dünya, hatta, medenî ülkeler, çağdaş ülkeler böyle yapıyor diye, altında, ciddi bir devletin attığı imzaya sahip olması geleneği ve göreneği içerisinde diyoruz ki, bizim özel mahkemelerimizde askerî hâkim bulunması Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından kabul edilmiyor veya onun verdiği kararlar, bir karar hükmünde görülüyor; bu nedenle, Anayasamızın 143 üncü maddesini değiştirmeye çalışıyoruz; birlikte de değiştiriyoruz. Bu nedir? Bu, demokratik gelişmelerin, insan haklarına olan saygının ve insan haklarının gelişmesinin bir tezahürüdür. Bu, güzel. Peki, onbeş gün geçiyor, onbeş gün sonra önünüzde bu kanun tasarısı geliyor değerli milletvekilleri; çıkar amaçlı suç örgütleriyle mücadele...

Aslında, ben, bunu hazırlayanların iyi niyetinden şüphe etmiyorum; ama, getirdiği maddeleri okuduğum zaman ve her maddeyi bir kere daha, bir kere daha okuduğum zaman görüyorum ki, demokratik gelişme değil, tamamen, bir polis devleti, bir kanun devleti olmaya doğru, yani geriye doğru götürüyorsunuz. Bir ay evvelki tutumunuz ne, bugünkü tutumunuz ne? Biz, birlikte, çağdaş bir ülke olmak yolunda, azimle, irademizi mi kullanıyorsunuz; kullanıyoruz...

Anayasa değişikliği getiriyorsunuz... Niye? Çağdaşlık bunu gerektiriyor diye getiriyorsunuz; insan haklarına saygı, tam demokrat olma bunu istiyor diye getiriyorsunuz ve bir başka yerde de, bakıyorsunuz ki, tamamen aksi yönde, barışmayı bir tarafa bırakıp, mafyayla, kavga, mücadele ve onu ortadan kaldırma amacına matuf; fakat, aslında, hür ve demokrat bir ülkenin vatandaşı olma noktasına doğru gitmesini istediğimiz Türk vatandaşını birtakım kısıtlamalara tabi tutuyorsunuz.

Benim, tabii, burada, söylemek istediğim başka şeyler var. Şimdi, Terörle Mücadele Kanununun 8 inci maddesi için mangalda kül bırakmayanları hatırlarsınız; bunlar nerede? Hani insan haklarıyla hiç bağdaşmıyordu?! Hani insan hakları, burada esamisi dahi okunmayan bir olaydı?! Onunla sağcısı, solcusu, düşünürü, yazarı, medyası bir kavga vermedi mi?! Bu madde sakıncalıdır demediler mi; dediler. Peki, o Terörle Mücadele Kanununun 8 inci maddesi için bu kadar uğraş veren, bu kadar kavga veren kitle, toplumun bir kesiti, neredesiniz? Niye sesiniz çıkmıyor? Niye bir zaman sokaklara dökülüp bir yığın beyanda bulunan insanlar, o laflardan hiçbirini bugün terennüm etmiyorlar? Yani, bu getirilen tasarılar onlar için güzel mi? Bir başka kanundaki bir maddeden ötürü günlerce, aylarca; hatta, başka kesimde, işte, lambalar söndü, lambalar yandı, şu oldu, bu oldu derken... Neydi bunlar; tam demokratikleşmenin gereği olan işlemlerdi. Bugünlerde bunların hiçbiri yok, hiçbiri yok. Yarın, bu kanun tasarısı -tasdikten çıktıktan sonra- yürürlüğe girdiğinde, açıkça şunu ifade ediyorum, ilk defa bağırarak olanlar herhalde biz olmayacağız; çünkü, geleceği görebiliyoruz. Bu tasarının neler getirdiğini, Anayasaya aykırılığını, hür ve demokrat olmanın kısıtlanma içinde olduğunu biz buradan görebiliyoruz; ben dilerim ki, herkes görebilsin.

Değerli arkadaşlarım, lügattan baktım -şüphe ve kuşku, bu kanun tasarısında çok geçiyor da -şüphe ne, kuşku ne... Lügat, kuşku için diyor ki, bir olguyla ilgili gerçeğin ne olduğunu kestirememekten doğan kararsızlık. Bu kanun tasarısında kuşku üzerine işlem yapma var, bu kanun tasarısında şüphe üzerine işlem yapma var ve ne enteresandır ki, bu kuşku kim duyuyor? Türk vatandaşı üzerinde bu kuşku kim duyacak? Kim bunun yetkilisi, kim bunun görevlisi? Kime görev verildiği, burada, açıkça belli değil. Yani, ben kırk sene evvel savcılık mesleğine başlarken -müsaade

ederseniz- başından geçen bir hatırayı anlatayım da, o kuşkunun ne olduğunu beraber tespit edelim. Ben, hâkim sınıfına geçmek istiyordum diye dilekçe verdim. O zamanki Ankara bu kadar büyük değildi, küçüktü. Benim iyi veya kötü adam olup olmadığım hususunu, Valilik Emniyet Müdürlüğüne, Emniyet Müdürlüğü Çankaya Emniyet Amirliğine, Çankaya Emniyet Amirliği Cebeci Karakoluna, Cebeci Karakol komiseri polise, polis memuru o zaman var olan mahalle bekçisi arkadaşımıza bu işi tevdi etmişti. Eğer, orada, o yetkili olan kişi -yani, görevi tam bilmemekten kaynaklandığını ifade etmeye çalışıyorum- benim için "bu, kuşkuludur" deseydi, ben, kırk sene cumhuriyet savcılığı hizmetinde bulunamazdım değerli arkadaşlarım.

İşte, kuşku ne, şüphe ne?.. Kim yapacak bunu, kim tespit edecek bunu?.. Yarın, birisi "ben, senden kuşkulandım" derse, bunun aksini nasıl ispat edeceksiniz?.. Bu bakımdan, çok dikkatle incelenmesi gereken maddeler bunlar. Öyle, bir çırpıda, biz falanla kavga ediyoruz, mücadele ediyoruz, oradan sileceğiz, edeceğiz diyerek çıkarılması gereken bir kanun değilmiş gibi görüntüyor; anayasa hukuku bir tarafa.

Bir kere, ceza hukukunda bir genelleme var -halen, kuşku ve şüphe kelimelerinden hareket ediyorum- ne diyor: "Şüphe, sanığın lehine yorumlanır." Ceza hukukunda, şüphe sanığın lehine yorumlanır ilkesi, bütün dünyada, hukukun, ceza hukukunun var olduğunu kabul eden bütün devletlerde geçerli bir ilkedir, bir hukuk ilkesidir. Peki, biz burada ne yapıyoruz; şüpheyi, sanığın lehine, zanlının lehine yorumlamıyoruz, devletin lehine yorumluyoruz. İşte, işin çelişkisi, işin tezatı da burada.

Bu itibarla, kalkıp da bir hafta evvel fevkalade demokrat bir görüntü içinde, çağdaş bir ülkeye yakışır düzenlemeler yaparken, bir başka noktada, bunun aksini ihtiva eden bir kanunî düzenlemenin, Türkiye'ye yarar getirmediğini ifade etmek istiyorum.

Sonra, bunu, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Avrupa İnsan Hakları Beyannamesine imza atan devlet olarak, ülke olarak, siz, dünyaya nasıl anlatacaksınız?.. Zaten, hakkımızda, yanlış, gerçekleri yansıtmayan birtakım düşünceleri havi bu insanlar; bunlara nasıl anlatacaksınız?..

Bir başka olayda, bakın, hükümet içinde -kendisini tanımıyorum; ama çok değer verdiğim, halen de Genel Kurulda oturan- bir değerli bakan arkadaşımızın, bugün gazetelerde bir beyanı var: "Önce insan hakkı dersi" diyor Sayın İrtemçelik. İyi bir Dışişleri mensubu olduğunu bildiğim değerli arkadaşım, insan haklarından sorumlu Bakan olarak "polise ve jandarmaya insan hakları dersi vereceğiz" diyor. Bu kanunu çıkararak mı vereceksiniz arkadaşlar?! Bu kanunu çıkararak veremezsiniz. Bakınız, hükümetin bir değerli bakanı, burada...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Güven, size 1 dakika ilave süre veriyorum efendim

Buyurun.

TURHAN GÜVEN (Devamla) - Tabii, bu mesele 1 dakikayla falan bitmez de, bundan sonraki maddede belki konuşurum Sayın Başkanım.

Bu kadar değerli bir bakan arkadaşımızın bu konuda gösterdiği hassasiyeti, bir başka kanun tasarısıyla göstermeniz mümkün olmuyor.

Bu bakımdan, daha sonra, inşallah, konuşmaya çalışacağım; ama, bir noktayı, sizlere, itilâmla arz etmek istiyorum; seçim örgütü ne demek?! Burada, 1 inci maddede var ya... Yani, seçimlerde, yanımıza, sizi seven, partinize sempati duyan 8-10 arkadaşı alacağız, oy toplamak için gideceksiniz; birisi bu halinizden kuşku duyduğu için, sizden şüphelendiği için, hakkınızda işlem yapacak... Böyle şeylerle vakit geçirilmez. Bunlar, fevkalade tehlikeli şeylerdir.

Ben, şimdi, neden kuşku duyuyorum biliyor musunuz; şimdi, bu Parlatentonun çoğunluğu bu kanuna evet diyecek; işte, ben de onun için kuşkuluyum, ondan tereddütüm var, ondan şüphem var.

Hepinize saygılar sunuyorum. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Güven.

Gruplar adına başka söz istemi?.. Yok.

Şahsı adına, Çorum Milletvekili Sayın Yasin Hatiboğlu; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

YASIN HATİBOĞLU (Çorum) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Güven'in, Sayın İncetahtacı'nın madde üzerinde grupları adına yaptıkları konuşmaları hepimiz hassasiyetle takip ettik. Gerçekten, bu kanun tasarısının neresinden tutsanız, elinizde kalıyor.

Bizim, hep ısrarla söylediğimiz şudur: Yarınlarımızı korumak ve kollamak, görevimiz bizim. Keşke, kendi şahıslarımız adına karar veriyor olsak, mesele, o kadar önemli değildir; insanlar, kendi bazı haklarından feragat edebilirler; biz, büyük milletimiz adına karar veriyoruz; yani, bizim, burada vereceğimiz kararla çıkacak kanunlar, bugün 65 milyon; ama, yarın inşallah 165 milyon nüfusumuza uygulanacak kanunlar olacaktır. Bu temennim yanlış anlaşılmasın. Bu temennimi, ben, yanlış ifade ettim; inşallah, 165 milyon oluncaya kadar ömrü devam etmez bu kanunun; etmez del

Kanunlar, sosyal olaylarla birlikte yürürler, birlikte bityürler; insan hücreleri gibi, bazı insanlarda olduğu gibi çok erken yaşlanırlar, erken emri Hak vaki olur. Ben, zannediyorum ki, sosyal yapıyı, özellikle de hukukun üstünlüğü prensibini kale almayan böyle bir tasarının uzun ömürlü olması mümkün değildir. İleride şöyle bir şeyle karşılaşsaksak şaşmayalım; yaşarsak göreceğiz; zannediyorum, bugünkü iktidarını oluşturan kimi partiler, bu kanunu, insan hakları temel ilkesine, toplumun asıl ölküsüne uygun hale getirmek için, mutlaka, benden çok gayret sarf edeceklerdir; zaman bunu gösterecektir. Söylemeseler de, ben, şimdi, aklarımdan geçen şu sözcüğü... Beni bağışlayın, kehanette bulunmuyorum; ama, tahmin ediyorum, herhalde diyorlar ki "kardeşim, haklısın, doğrusun; ama, ne yapalım..." Vardır ya bizim hukuk düzenlemelerimizde, hep böyledir; insan hakları muhteremdir, insan hakları muteberdir, insan şunu yapar, bunu yapar, şu engellenemez, şu engellenemez; ama... Ya da ancak... Biz, hep daralınca "ama"ya ve ancak"a sığınırız. Buna müspet, olumlu oy veren kimi milletvekilleri "doğrusun Hatiboğlu, haklısın, biz de sizin gibi düşünüyüyoruz; ama, körolası hanede cvladü ayal var" diye düşünüyorlar; ama bu, sorumluluğu ortadan kaldırmaz.

Hepinize saygılar sunuyorum (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Hatiboğlu.

Şahısları adına, Sayın Kamer Genç ve Sayın Ekrem Pakdemirli'nin söz istemi var. Öncelik, Tunceli Milletvekili Sayın Kamer Genç'te.

Buyurun Sayın Genç. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakikadır.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu tasarı çok önemli bir tasarı olduğu için, temel hak ve özgürlüklere çok büyük boyutlarda sınırlama getirdiği için, bu tasarının her maddesinde konuşmak ve bazı gerçekleri dile getirmek, bizim için bir görev; yalnız, burada yapılan her konuşmanın, gerçek anlamda, bu yasanın uygulayıcılarına bir rehber olabilecek nitelikte olması lazım.

Biraz önce Sayın Fırat bir konuşma yaptı burada, dedi ki, yani, işte, bir kamu görevlisi gidecek, bir kişiyi dinleyecek, dinleyecek, bir ay veya şu kadar ay, delil elde edecek, ondan sonra sav-

çıya gidecek, hâkime gidecek... Böyle bir usul yok. Kesinlikle, bu tasarıyla getirilen sistem şu: Hiçbir surette, kamu görevlisi, hâkimin kararı olmadan, Anayasamızdaki hükme göre, temel hak ve özgürlüklerin sınırlanmasında, hâkim kararı alınmasının gecikmesinde sakınca varsa, kanunen yetkili kılınan merciin kararı olmadan -kanunla yetkili kılınan merci de savcıdır- savcının kararı alınmadan, hiçbir surette, kimsenin evi gözetlenemez, iletişimi dinlenemez, gizli ajan kullanılamaz. Yani, bunları burada açıkça söyleyelim. Yarın öbür gün, bu kanunu uygulayan kişiler derler ki, kardeşim, Mecliste bu konuşma yapılırken, birileri çıkmış böyle söylemiş; demek ki, biz, daha önceden de bunu yaparız... Bu, kesinlikle yasaktır, yapamaz; yaptığı zaman da bu kanuna göre suç işlemiş olur. Onu, bir defa, kamu görevlileri için özellikle söylüyorum.

Tasarının bu maddesi kamu görevlilerini koruyan bir maddedir; diyor ki: "Devletin ulusal güvenliği bakımından gizli kalması zorunlu olanlar hariç her türlü resmî ve özel kayıtlarla bilgisayar verileri incelenebilir." İşte, devletin ulusal güvenliği kavramının altına girdiğiniz zaman, bu maddeye göre, bu kanuna göre suç işleyen insanları, maalesef, bizim, çıkıp da, mesela bir polis şefinin, bir valinin veyahut da bir herhangi bir kamu görevlisinin, çıkıp da, usulsüz olarak yaptığı kayıtlar veyahut da dinlemeler, yaptığı tespitler, eğer, bunları inceleyelim derse ve bunlar da çıkar, "efendim, devletin ulusal güvenliğine aykırıdır" dediği zaman, işte, burada, akan sular duruyor ve maalesef, bu kanunu hatalı ve keyfî uygulayıcılara, bir nevi bir koruma zırhını getiriyor. Bence, bu ulusal güvenlik kavramını -komisyonda da tartıştık; ama, tabii, uygulamada nasıl olacak, bilmiyoruz- kaldırmak veyahut da bu kanunu hatalı olarak uygulayan kişilere suiistimal imkânını vermek gerektiğine inanıyorum.

Sayın Başkan, dün, burada bir konuşma yaparken, Fazilet'in başı Sayın Erbakan olsaydı, işte, Doğru Yolun başında da Demirel olsaydı, siz, burada, böyle kolay kolay kanun çıkaramazdınız demiştim. Benden sonra söz alan Sayın Hatiboğlu "Demirel o partinin başında olsaydı, şöyle konuşurdunuz" dedi. Sayın Hatiboğlu ile ben beş altı sene başkanvekilliği yaptık; beni iyi tanırlar. Ben, hiçbir zaman, kendimin, ailemin şahsî menfaatlerini korumak için, ne Meclis Başkanlarıyla işbirliği yaptım... Daima doğruları söyledim; hatta, bu Meclisteki suiistimalleri ben ortaya koydum; ama, Sayın Hatiboğlu'nun da -özellikle belirtmek istiyorum- 18 Nisan seçimlerinin bozulması için, bu Meclisi yönetirken, içtüzüğü hiçe sayarak yaptığı uygulamamın, Türkiye Büyük Millet Meclisine getirdiği büyük tahribatı, tarih, hiçbir zaman telafi edemez; çünkü, buralar hep kavga sahneleriyle doluydu. (MHP sıralarından alkışlar) Diliyorum ki, bu kavgalar bir daha bu Mecliste olmasın. Türkiye Cumhuriyeti Devleti çok yüce bir devlettir. Bu Yüce Devletin Parlamentosunu, her kim, hangi makamda olursa olsun, hiçbir yerde, kimseden talimat alsa dahi, kendi keyfî yönetimiyle yönetemez ve bu Meclisin itibarını korumak zorundadır.

Bakın, şu Meclise büyük saygı duyuyorum, bundan dolayı da çok saygı duyuyorum; şurada devamlı çalışıyoruz; inşallah, hiçbir zaman kavga olmayacaktır. İşte, o sahneler, hep televizyonlara gelmek suretiyle Türkiye Büyük Millet Meclisinin, hem Türkiye'de hem dünya kamuoyundaki itibarı sarsılacaktır. Diliyorum ki, bundan sonra, her oturuşun makam, bu memleketin itibarının artırılmasına, bu memleketin faydasına kullanılır.

Ben, elbette ki, bazı sertliklerim olabilir; ama, doğruları söylemeyi kendime hedef edinmişim. Zaten, burada doğruları söylemek için arkanızda bir ayıbınız olmayacak. Arkanıza bakacaksınız, ayıbınız olmayacak; ama...

BAŞKAN – Sayın Genç, 1 dakika daha ilave süre veriyorum.

KAMER GENÇ (Devamla) – Peki efendim, 1 dakika daha konuşayım.

Bakıyorum, mesela, bazı arkadaşlarımız çıkıyor, burada, böyle, çok dürüst kesiliyor; ama, bir bakıyorsunuz; yani, arkasına baktığımız zaman çok şeyler görüyorsunuz. Bunları da, kimse bizi cahil, böyle, bir şeyden haberdar olmayan kişi kabul etmesin.

Sayın Ilıcak, işte, geçen gün burada diyor ki, ben buraya yemeye gelmedim; ama, Sayın Ilıcak, herhalde, Tercüman Gazetesinin başındayken, sahibiyken, devletin en büyük olanaklarından yararlananlardan birisiydiniz (DSP ve MHP sıralarından alkışlar) ama, sayın oğlunuz, Amerika'nın şimdi en güzel kentinde acaba ne paralar yiyor; onları da tabii merak ettim. (DSP ve MHP sıralarından alkışlar) Kusura bakmayın, niye Türkiye'ye gelmiyor?.. Gelin de burada görüselim.

Saygılar sunarım efendim.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Söz hakkı talep ediyorum.

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Sayın Başkan, izin verir misiniz efendim...

BAŞKAN – Sayın Hatiboğlu, buyurun efendim.

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Sayın Başkan, bendeniz, sekiz yıl...

Sayın Başkan, eğer, bu mikrofonu açarsanız, ben, pek kürstü meraklısı değilim, buradan da konuşabilirim.

BAŞKAN – Sayın Hatiboğlu için açalım efendim... Şahsınıza yönelik söz olduğu için; evet, buyurun.

IV. – SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1. – Çorum Milletvekili Yasin Hatiboğlu'nun, Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in şahsına sataşması nedeniyle konuşması

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Efendim, Sayın Genç, İçtüzüğü ihlaliyle bendenizi rencide etmiştir, İçtüzüğün ifadesiyle...

BAŞKAN – O nedenle söz veriyorum efendim.

Buyurun.

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Tamam; teşekkür ediyorum.

Ben, bir şey söyleyecek değilim, Sayın Genç'tir... Sayın Genç'tir... Şimdi...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Soy ismin Genç; ama, kendim çok kâmilim; tamam mı efendim!..

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Yok efendim, ben bir şey demedim; kemâlinize bir diyeceğim yok benim.

Sayın Başkanım, çıkar amaçlı örgütlü suçlar konuşuluyor. Moda deyimle kel alakadır ki, Sayın Genç, gitti, orayla, 21 Martla bir ilişki kurmaya çalıştı. Bu, şuna benziyor: Hoca rahmetullaha demişler ki...

BAŞKAN – Efendim, orayı anlayamadım.

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – 21 Marttaki Meclis yönetimiyle ilişki kurmaya çalıştı ve buna, moda deyimle "kel alaka" diyorum. Yani, ilgisi, alakası nedir merak ediyorum. Hoca rahmetullaha demişler ki: "Nedir mesteğin?" "Ben şair ve edibim" demiş. "Peki, var mı bir şiir; söyle." "Gayet tabii" demiş: "Dam başında saksığan, vur beline kazmayı." Yani, şiirle ilgi...

Bir başka şey daha var: Sayın Genç, kamil olduğunu ifade etti; itirazım yoktur. Allah rahmet etsin, Sayın Yılmaz Hocaoğlu -rahmetle anıyorum- Sayın Genç'in usule uygun olmayan bir tavrından dolayı "Sayın Genç, mazurdur" demişti, tazminata mahkûm olmuştu; ben demiyorum...

Saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar, gültüşmeler)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Madde üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Kamer Genç'e, sataşmadan dolayı cevap verebilir miyim?

BAŞKAN – Neye cevap vereceksiniz efendim?

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Sataşma var efendim.

BAŞKAN – Neye sataşma var efendim, neye sataşma var?

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Efendim, Sayın Kamer Genç, şahsıma sataşmada bulundu...

BAŞKAN – Hayır efendim, sataşma yok.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Efendim; zabıtlara bakabilirsiniz, isimimden bizzat bahsederek, hem Tercüman Gazetesi...

BAŞKAN – Efendim, ben, zaptı getirtip inceleyeceğim, gerekirse söz vereceğim.

Buyurun.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, Sayın Hatiboğlu, "mazurdur" kelimesini bana başkası söylemiş dedi. Tabii, ben de konuşurken, çok dikkat etmek zorundayım; kendilerinin partilerine de çok tazminat ödedim; ama, kendisi bana sataştı; yani "Demirel o partinin başkanı olsaydı, sen böyle konuşur muydun?" dedi.

Ben, hiç kimseden çekinmem; hep bileğimin hakkıyla her yere geldim. Ben, başkaları gibi, talimat alarak bu devletin temel kurumlarını yıpratacak davranışlarda, uygulamalarda bulunmadım. Bunu anlamak için de epeyi bir ızan sahibi olmak lazım. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Genç, sizin o yöndeki cesur adımlarınızı biliyoruz. Kaldı ki, tazminat konusunda da, epeyce, bu konularda, bu kürsülerde ne şekilde laf edileceğini bilen en iyi hatiplerden birisiniz; bunu kim bilmiyor ki!

III. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

1. – *Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısı ve İçişleri ve Adalet komisyonları raporları (1/487) (S. Sayısı : 87) (Devam)*

BAŞKAN – Madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

4 üncü maddeyle ilgili 4 önerge vardır; önergeleri geliş sırasına göre okutacağım, sonra da aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Birinci önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan çıkar amaçlı suç örgütleriyle mücadele hakkında kanun tasarısının 4 üncü maddesine aşağıda yazılı fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Yasin Hatiboğlu

Çorum

"Yetkili ve görevli hâkim veya cumhuriyet savcısı tarafından verilmiş bir karar yokken, hangi amaçla olursa olsun, bu kanunun 2 nci, 3 üncü ve 4 üncü maddelerinde ifade olunan dinleme, izleme, gözleme, tespit veya ihbar fiilini işleyenler -sonradan karar istihsal olursa bile- bir yıldan üç yıla kadar ağır hapis cezasına mahkûm edilirler. Mağdurların kişisel hak talepleri saklıdır."

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, geriye kalan üç önergeden, Şanlıurfa Milletvekili Sayın Yahya Akman ile Adıyaman Milletvekili Sayın Dengir Fırat'a ait iki ayrı önerge, kelimesi kelimesi aynı mahiyette olduğu için, sadece birini okutacağım ve ona göre işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görtlülmekte olan çıkar amaçlı suç örgütleriyle mücadele hakkındaki kanun tasarisının 4 üncü maddesinde yer alan "devletin ulusal güvenliği bakımından gizli kalması zorunlu olanlar hariç" cümlesinin maddeden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Yahya Akman
Şanlıurfa

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görtlülmekte olan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarisının 4 üncü maddesi Anayasamızın 138 ve sonraki maddelerine aykırıdır.

Bu nedenle, maddenin Anayasaya aykırılık yönünden görüşmeye açılmasını talep ederiz.

Dengir Fırat

Ramazan Toprak

Adıyaman

Aksaray

Zülfükar İzol

Ali Güner

Şanlıurfa

İğdir

Mahfuz Güler

Eyüp Fatsa

Bingöl

Ordu

Musa Uzunkaya

Samsun

BAŞKAN – Bu okunan önerge, aynı zamanda, en aykırı önerge'dir.

Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANİ SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet ve Komisyon önergeye katılmıyor.

Önerge sahipleri adına, gerçekçeniz mi okunsun, yoksa, konuşacak mısınız efendim?

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Adıyaman) – Konuşacağım efendim.

BAŞKAN – Buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Konuşma süreniz 5 dakikadır.

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Adıyaman) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; biraz evvel, çok sevdiğim bir üstadım, çok sevdiğim bir cümleyi söyledi: "İnsanlar, vicdanlarıyla beraber akıllarını kullanmak zorundadırlar." Vicdanlarını, kendilerini affettirebilmek için, ileride, başvurdukları bir mabet olarak görmemeleri lazım; o, belki, şahsî affa girebilir.

Şimdi, şu anda görüşmekte olduğumuz yasa tasarısının, sizin vicdanlarınızı -ister hukukçu olun ister olmayın; ama, Türkiye'de yaşayan 65 milyon insanın temsilcileri olarak ve Türkiye'de yaşayan, Türkiye'de doğmuş, Türkiye'de büyümüş ve halen o şartlar içerisinde yaşayan insanlar olarak- sizleri gece rahatsız ettiğinin farkındayım; çünkü, ben de sizden birisiyim ve bu yasa tasarısını aldığım günden itibaren uyku düzenim bozuldu, inanın ki, uyuyamıyorum ve her okuduğumda, uykum biraz daha kaçıyor; çünkü, Türkiye şartları içerisinde neler olabileceğini düşündüğüm zaman, aile sırtınızın, yatak odanızın, kızınızın, hatta en yakınınız ve en uzağınızın hiçbir şeyden masun olamayacağını düşünebilmek, insanı vicdanında rahatsız ediyor.

Biliyorum ki, parti disiplini nedeniyle konuşamıyorsunuz; ancak, fikirlerimizde ayrılık olduğu konusunda değilim, aynı şeyleri düşünüyoruz.

MEHMET KOCABATMAZ (Denizli) – Sizde mi aynı şeyi düşünüyorsunuz?

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) – Biz de aynı şeyi düşünüyoruz; çünkü, biz de insanız, biz de aynı şeyi düşünüyoruz.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen...

Sayın Fırat, siz de Genel Kurula hitap edin efendim.

Buyurun.

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) – O zaman laf atmasına mâni olun.

BAŞKAN – Efendim, söylüyorum, onları da uyarıyorum; siz buyurun.

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) – ...ama, tabii, anlayamayan arkadaşlarımız olabilir, onların anlayış kabiliyetlerini benim sınırlama, onların kabiliyet ve anlayışını benim belirleme imkânım veya artırabilme imkânım, maalesef, yok; o kendi sorunlarıdır; ancak, şunu belirtmek isterim ki... (DSP sıralarından "hakaret ediyorsun" sesleri) Biraz sonra, siz, toplumun tümüne hakaret etmeye başlayacaksınız, kendi fikirlerinize hakaret etmeye başlayacaksınız; çünkü, biraz sonra, sizin önünüzde...

BAŞKAN – Sayın Fırat, siz Genel Kurula hitap edin, kişilere hitap etmeyin.

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) – ...bu yasanın, devlet güvenlik mahkemesinde yargılanması konusu gelecek -daha evvel aksini iddia ediyordunuz- onu kabul edeceksiniz. Biraz sonra, Terörle Mücadele Yasasının 8 inci maddesi, yani, fikir suçlusu dediğiniz insanların da bu yasa kapsamına alınması konusunda oy kullanacaksınız. Yani, fikir insanları dediğiniz ve fikirlerinden dolayı hapsedilmiş olan insanların, birer örgütlü suç unsuru olarak dinlenmesini, izlenmesini, bu yasa kapsamı içerisine alacaksınız.

Peki, size, yine, bir sual daha sorayım: Lütfen, Rekabet Kurulundan sorun, kaç tane tröst kararı alınmıştır. Yani, bunlardan birisi, bilebildiğim kadarıyla, duyduğum kadarıyla, otomobil üreticilerinin tröst kurması konusunda Rekabet Kurulunun almış olduğu bir karar vardır ve bunun da cezası Rekabet Kurulu Yasasında belirtilmiştir. Peki, bundan sonra, Rekabet Kurulu böyle bir sonuçta olduğu zaman, durumu, acaba, çıkar amaçlı suç örgütü kurduklarından dolayı, savcılığa mı bildirecek? Peki, Koç'un, Sabancı'nın veya onun gibi birçok büyük müteşebbisin, büyük sermaye sahibinin tröst kurması nedeniyle 1 inci madde kapsamına giren şeylerinden dolayı, çıkar amaçlı suç

örgütlerinden dolayı tutuklanabileceğini, izlenebileceğini hiç düşünmüyor musunuz? Eğer cevap hayırsa, kimlerin izleneceğinin, kimlerin yargılanacağına da takdirini sizlere bırakıyorum.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Fırat.

Komisyonun ve hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan çıkar amaçlı suç örgütleriyle mücadele hakkında kanun tasarısının 4 üncü maddesine aşağıda yazılı fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Yasin Hatiboğlu

Çorum

"Yetkili ve görevli hâkim veya cumhuriyet savcısı tarafından verilmiş bir karar yokken, hangi amaçla olursa olsun bu kanunun 2 nci, 3 üncü ve 4 üncü maddelerinde ifade olunan dinleme, izleme, gözleme, tespit veya ihbar fiilini işleyenler -sonradan karar istihsal olursa bile- bir yıldan üç yıla kadar ağır hapis cezasına mahkûm edilirler. Mağdurların kişisel hak talepleri saklıdır."

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI SADETTİN TANTAN (İstanbul) -- Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Komisyonun ve hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan çıkar amaçlı suç örgütleriyle mücadele hakkındaki kanun tasarısının 4 üncü maddesinde yer alan "devletin ulusal güvenliği bakımından gizli kalması zorunlu olanlar hariç" cümlesinin maddeden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Yahya Akman

Şanlıurfa

BAŞKAN – Sayın Yahya Akman ve Sayın Dengir Fırat'ın müşterek önergeleleri okundu.

Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) – Sayın Başkan, karar yetersayısının aranılmasını istiyoruz.

BAŞKAN – Karar yetersayısının aranılmasını istiyorsanız, arayacağım. Benim gördüğüm kadıyla, şu anda yok. İstiyor musunuz?..

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) – İstiyoruz.

BAŞKAN – Ayağa kalkarsanız, istersiniz efendim. Karar yetersayısının aranılmasını istediğinizi belirtin bakalım önce.

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) – Karar yetersayısının aranılmasını...

BAŞKAN – Ayağa kalkmanız gerekiyor Sayın Kapusuz!

SALİH KAPUSUZ (Kayseri) – Sayın Başkan, karar yetersayısının aranılmasını istiyoruz!

BAŞKAN – Ayağa kalkıp isteyeceksiniz, oturduğunuz yerden değil Sayın Kapusuz. Bunu da siz bilmelisiniz.

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Sayın Başkan, bu söylediğiniz şey nerede yazıyor, söyler misiniz?

BAŞKAN – İçtüzükte var. Milletvekili ayağa kalkmadan söz isteyebilir mi Sayın Şener?

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Nerede yazıyor?

BAŞKAN – Burada yazıyor efendim, İçtüzükte yazıyor.

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Hangi maddede yazıyor?

BAŞKAN – Burada yazıyor Sayın Şener.

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Hiçbir maddede öyle bir şey yok Sayın Başkan.

BAŞKAN – Yazıyor efendim... Milletvekili ayağa kalkar, söz ister...

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – Kendi kendinize İçtüzük ihdas edemezsiniz.

A. TURAN BİLGE (Konya) – Yok da, niye ayağa kalkıyorsunuz Sayın Şener?

ABDÜLLATİF ŞENER (Sivas) – İsteyen kalkar, isteyen oturur. Oturarak konuşulmuyor mu mikrofonda?..

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Sayın Başkan, bir dakika...

Efendim, kusura bakmayın, oylamaya geçtiniz; ama, oylamayla alakalı... Daha önce alınmış bir prensip kararımız var; zabıtlara geçirildi ve Genel Kurulun bilgisine sunuldu: Karar yetersayısının aranılmasının istenilmesi halinde, cihazla oylamanın yapılması hususu var.

Ben, takdirinize sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Kabul etmeyenler... Evet, karar yetersayısı vardır; önerge kabul edilmemiştir. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 4 üncü madde kabul edilmiştir.

5 inci maddeyi okutuyorum:

Gizli görevli kullanılması

MADDE 5. – Bu Kanunun kapsamına giren suçların soruşturulmasında, diğer tedbirlerin yeterli olmadığının anlaşılması halinde, kamu görevlileri gizli görevli olarak kullanılabilir.

Gizli görevli gerektiğinde örgüt içine de sızarak, gözetlemek, izlemek, örgüte ilişkin her türlü araştırmada bulunmak ve suçlarla ilgili diğer delil, iz, eser ve emareleri toplamakla yükümlüdür.

Gizli görevli, 1 inci maddede yazılı suçları işlediğinden şüphe edilen bir veya birden çok kişinin gözetlenmesi ile görevlendirildiğinde bu kişilerin evvelce suç işlemiş olması veya bu Kanunda

öngörülen suçları işlemesi tehlikesinin varlığını gösteren somut belirtilerin bulunması veya suç işlemeyi meslek veya alışkanlık haline getirmiş olmaları gereklidir.

Gizli görevli, görevlendirildiği örgütün işlemekte olduğu suçlardan sorumlu tutulamaz. Gizli görevli görevini yerine getirirken suç işleyemez.

Gizli görevlinin kimliği saklı tutulur.

Bu maddenin uygulanması, gizli görevlinin kendisinin ve aile bireylerinin güvenlikleri yönünden benzeri bir göreve atanması için gerekli hususlar, İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

BAŞKAN – Fazilet Partisi Grubu adına, Çorum Milletvekili Sayın Yasin Hatiboğlu; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır.

FP GRUBU ADINA YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Sayın Başkan, Yüce Heyetin değerli üyeleri; müzakereye konu tasarınn 5 inci maddesiyle alakalı olarak, Fazilet Partisi Grubumuzun görüşlerini arz ve takdim maksadıyla huzurunuzdayım; bu vesileyle, heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, tabirimi mazur görünüz. Atasözül dediğimiz şey, zannediyorum, komprime şeyler; yani, kimbilir kaç bin çeşit ottan, kaynaktan yararlanılarak, bir gripin, bir komprime ilaç istihsal ediliyorsa, atasözleri de, zannediyorum, binlerce, onbinlerce, yüzbinlerce tecrübeden sonra elde ediliyor. Atalarımız demiş ki: "Deveye sormuşlar, boynun neden eğri..." Deve de, garip, böyle, ağlamaklı -o meşhurdur devenin gözyaşları, timsahın gözyaşlarına benzemez; orada hamiyet vardır, merhamet vardır, üzüntü vardır, haysiyet vardır- demiş ki: "Kardeşim, benim nerem doğru ki, boynumun eğrilğine takılıyorsunuz."

Şimdi, bu tasarınn hangi maddesi doğru ki, biz, şu maddesi, diye başlayalım! Evvela ondan yoksunuz. Her tarafı Allah'a havale... Allahu âlem.

Şuradan başlayalım isterseniz. Değerli milletvekilleri, hiçbir hukuk devleti düzenlemesinde, insanlar, potansiyel suçlu telakki edilemez. Hiç kimse... Çünkü, bizim, Osmanlı'dan bu tarafa, yüregimiz, canımız kadar sevdiğimiz Osmanlı ve cumhuriyetimizin her aşamasında, insanlar, doğuştan suçsuz telakki edilir; bu bizim felsefemizdir. İnsan, her doğan, temiz fitratla doğar, sonra sahip çıkılmazsa yolunu şaşırabilir; bu bizim felsefemizdir; yani, suçluluk yoktur bizim felsefemizde. Başka bir ifadeyle, masumiyet karinesi esastır. Bunun için, mecellenin yerleşik hükümlerinden birisi de, beraati zimmet asıldır; yani, suçsuzluk asıldır. Bu bizim felsefemizdir.

Ha, kilisenin de bu konuda görüşü var. Kilise diyor ki: "Her doğan suçlu doğar. Papaz efendi vaftiz ederse, onu günahından arındırırsa, işte, o zaman kurtulabilir." Doğuştan günahkârlık...

Orta çağ dönemindeki buna uygun hukuk mantığı da şudur: Cibilli mücrimlik; yani, doğuştan suçluluk; bu biz de yok; ama, şu tasarı, sanki, doğuştan suçluluğu esas alıyor, diyor ki, herkes suçludur. Büyük ağabeyinin...

MURAT AKIN (Aksaray) – Kilise...

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) – Yani, kilise mantığı... Tabii, bu tasarıyı hazırlayanları bundan tenzih ediyorum; öyle bir göndermem, öyle bir görtişüm elbette olamaz; çünkü, herkese saygı duyuyorum; ama, hepimizin, olan kusurlarını kardeşlik hissiyatı içerisinde birbirimize söylemek görevimiz zaten. Bunu söylemezsek, vebale gireriz. Sizdeki kusuru benim işaret etmem lazım,

bendeki hatayı sizin işaret etmeniz lazım ki, doğruyu ve kusursuzluğu, bir insanda olması mümkün kusursuzluk neyse, o kadar kusursuzluğu bulalım; çabamız bunadır.

Şimdi, düşünebiliyor musunuz... Yine meşhur bir sözdür: "Büyük ağabey bizi izliyor." Şimdi, burada, büyük ağabey, gizli görevli. Yapmayın!.. Görevli gizli, soruşturma gizli, izleme gizli, gözleme gizli, gözetleme gizli, her safha gizli... O zaman, insanın aklına, ister istemez -yine hükümetimizi tenzih ederek ifade ediyorum- şu geliyor: Acaba, burada da gizli bir niyet mi var? (FP sıralarından alkışlar)

Yani, gerçekten hepimizi dilhun eden suç örgütlerini cezalandırmanın, onları engellemenin, önlemenin ötesinde, başka bir niyet mi gizli diye, insan, ister istemez.. Biraz da şüphelidir ya insanlar...

CAHİT TEKELİOĞLU (İçel) – Aklınıza gelen varsa söyleyin...

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) – Efendim, yine, çok güzel bir söz vardır: "Sual eden, sual olumandan arif gerek." Bunu, sizler çok iyi bilirsiniz; nereden geldiğini çok iyi bilirsiniz...

CAHİT TEKELİOĞLU (İçel) – Estağfurullah...

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) – Değerli kardeşlerim, benim endişem şu: Bu gizli görevlinin, bu Mike Hammer yöntemi... Geçen, bir vesileyle arz ve ifade etmişim, belki... İnanın, bu maddeyi alıp, bu maddenin her satırıyla, gece yarlarına kadar istihfaf etmek, istihza etmek, istiskal etmek o kadar mümkün ki; ama, bunlara girmiyoruz.

Değerli kardeşlerim, değerli milletvekilleri, sayın arkadaşlarım; bu, "doğuştan suçluluk" korkusundan kurtulmamız lazım; bu konudaki korkuları korkutamazsak, korkuların esaretinden kurtulamayız. Bakınız, masumiyet karinesi esastır; Anayasa 38 inci madde; çok açık... Anayasanın kendi maddesi yetmiyorsa, Anayasadaki hüküm yetmiyorsa, ben, bu Muhterem Heyetinize, Anayasa Mahkemesinin bir kararından söz edeyim: Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 2 nci maddesi, sanıklara, kendisinin suçlu olmadığını ispat yükü getirdi diye, Anayasa Mahkemesi iptal kararı verdi; bir madde iptal etti. Gerekeceği şu... Meseleye bakarken de -ben öz olarak alıyorum- önce insan hakları noktasından yaklaştı; bizim, oradan yaklaşmamız lazım. Biz, devletimizi severiz; sevmeye mecburuz. Devletsiz toplum olmaz; ama, devletimizin, benim temel insan hakkıma ne kadar saygı gösteriyorsa, benden o kadar saygı bekleme hakkı vardır. Anayasa Mahkemesi diyor ki: "Bu meseleye iki açıdan bakarız; birinci öncelikli olan insan haklarıdır. İnsanın içinde yaşadığı ulusunun bireyi olması kadar, aynı zamanda, insanlığın da üyesi bulunması, çağımızda insan hak ve özgürlüklerini, yalnızca ulusal bir hukuk sorunu olmaktan çıkarmış ve ona evrensel bir anlam ve içerik kazandırmıştır. Bu bakımdan, Anayasanın Başlangıç ve 2 nci maddesi hükümleri gereği olarak, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ile İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesinde itiraz konusu kuralın değerlendirilmesini de gözden uzak tutmaya olanak yoktur."

Ceza yargılama hukukumuzun ilke olarak benimsediği masumluk karinesi, herkes suçsuzdur yaklaşımı... "Masumluk karinesi, sanki için vazgeçilmez bir haktır; bu hak, sanığın hükümlülük kararı verilinceye kadar suçsuz sayılmasını gerektirmektedir. Suçlu olduğu kesinleşinceye değin, sanığın suçsuz sayılmasını zorunlu kılan masumluk karinesi, keyfiliğe, sanıkları suçlu görme ve cezalandırma eğilimine ve bu tür davranışlar sonunda ortaya çıkan yoğun adli hatalara karşı, bir tepki olarak, ilk kez 1789 tarihli İnsan ve Yurttaşlık Hakları Beyannamesinde yer almıştır." İnsan hakları açısından.

Bir de, temel hukuk devleti açısından da şu gerekçeyi koyuyor; diyor ki: "Cumhuriyetin temel niteliklerinden biri olan hukuk devleti, Anayasanın 2 nci maddesinde gösterilmiş ve öteki birçok

maddelerdeki kurallarla da belirgin bir duruma getirilmiştir. Anayasa Mahkemesinin kimi kararlarında da açıklandığı üzere, hukuk devleti demek, insan haklarına saygılı ve bu hakları koruyan, toplum yaşamında adalete ve eşitliğe uygun bir hukuk düzeni kuran ve bu düzeni sürdürmekle kendini yükümlü sayan, bütün davranışlarında hukuk kurallarına ve Anayasaya uyan, işlem ve eylemleri yargı denetimine bağlı olan devlettir."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Hatiboğlu, 1 dakika ilave süre veriyorum.

Buyurun efendim.

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) – "Eyvah, bu baziçede bizler yine yandık/ Zira ki ziyan ortada, bilmem ne kazandık."

Değerli milletvekilleri, şu maddenin düzenlenmesine bir bakarsanız... "...alışkanlık, suç meslek edinme..." Yapmayın... Allah rızası için... "Suça alışkanlık!.." Uyuşturucu alışkanlığını anladık; ama, bu suça alışkanlık... Yani, insanın tövbe istiğfar etmesi, insanın nadim olması pişman olması... Aynı kanunun başka bir maddesinde de pişmanlık getiriyorsunuz... Meslek edinmeyi esas alıyorsanız, pişmanlık olmaz; pişmanlığı var sayıyorsanız, meslek edinme olmaz. Bu kadar birbirine zıt hukukî düzenleme dünyada görülmemiştir. Meslek edinme!.. Yapmayın; bu doğru değildir.

Bak, bir kere daha arz ve izah ediyorum. Bu düzenleme hukuk düzeni getirmez...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) – ...bu düzenleme topluma huzur getirmez ve Sayın Başkan da bana ilave süre vermez.

Hepinize saygılar sunuyorum. (FP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İlave süre verdim efendim, ikinci ilave süre vermez.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Ankara Milletvekili Sayın Saffet Arıkan Bedük; buyurun.

Süreniz 10 dakika efendim.

DYP GRUBU ADINA SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun tasarısının 5 inci maddesi üzerinde, Doğru Yol Partisinin görüşlerini sunmak üzere söz almış bulunuyorum; Yüce Heyetinizi, şahsım ve Grubum adına saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, devletin, insanın, huzur ve refahını sağlaması, güvenini temin etmesi aslı görevidir. Devlet, gerçekten, kendi milletinin yükselmesi için, kalkınması için, huzur ortamını, güven ortamını, refah ortamını sağlamak durumundadır. Bunu sağlayabilmesi için, önce kendi milletine inanması ve güvenmesi gerekir. İnsanına güvenmeyen bir devlet anlayışı olamaz. Devlet, millet için vardır. Devletin olmadığı yerde millet, milletin olmadığı yerde devlet olmaz. O halde, devletin aslı görevi, önce kendi insanına öncelikle inanmak ve güvenmektir; onun huzurunu ve güvenini de ancak bu şekilde sağlayabilir. O halde, işin başlangıcında, temelde, kendi insanına güvenen ve inanan bir mekanizmayı, bir sistemi, hukukun üstünlüğünü, demokratik anlayışı kabul etmek, benimsemek ve bunu tüm kurum ve kuruluşlarda ve mevzuatında da yerleştirmesi gerekir. Bunu yerleştirmesek, sıkıntı çekeriz, demokratik olamayız; demokratik ülkelerle aynı boyda mücadele etmemiz de mümkün olmaz. O halde, insan denilen o yüce varlığı koruyabilmek boynumuzun borcu olduğuna göre ve yaratılmışların en mükâmili olan insana önce güvenmek gerektiğine göre, sistemi de, mevzuatı da ona göre hazırlamak lazım diye ifade etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, tabii ki, ulusal ve uluslararası bir kısım şebekeler kurmak suretiyle, bu ülkede menfaat sağlama, çıkar sağlama gibi maksatlara yönelik suç örgütlerinin kurulduğunu biliyoruz, bir kısım suçların işlendiğini de biliyoruz; bunlarla mutlaka mücadele edilmesi gerektiğini de her vesileyle ifade ediyoruz. Mafyalarla, çetelerle, hangi maksatlarla kurulursa kurulsun, hangi anlayış, hangi zihniyet, hangi düşünce, hangi fikrin sahibi olursa olsun, o insanların içerisinde buldukları şebekeye karşı, devlet olarak, millet olarak, hepimizin mücadele etme mecburiyeti vardır; bu bizim görevimizdir, bu bizim sorumluluğumuzdur. Ancak, bütün bunların hepsini yaparken, işin başlangıcında, diyelim ki bin kişiyi, diyelim ki beşyüzbin kişiyi hedef alacak olan bir mevzuatı hazırlarken, altmışbeşmilyon insanı rahatsız edecek, onları, özellikle, potansiyel bir tehdit veya tehlike aracı olarak görececek bir uygulamanın içerisinde de, kesinlikle, olmamak lazım; çünkü, dünya, artık, demokrasilerde, insana inanan, güvenen, insanı yüce varlık olarak gören ve onun korunması ve kollanması gerektiğine inanan bir noktaya doğru gidiyor.

İşte, ben, bu anlayış içerisinde, güvensizlik noktasından hareketle, daha evvelden de ifade ettiğim gibi, devamlı olarak muhalefetin dile getirdiği konuların hepsine, daha işin başlangıcında tepki koymayın, bunu olumlu görün diyorum; çünkü, bizim söylediklerimiz, inanın, sadece bir muhalefet anlayışı içerisinde söylediklerimiz değildir. Bu söylediklerimizin hepsini, 65 milyon insanın, şu vatanı yaşayan herkesin özellikle dikkat etmesi ve ileride sıkıntı ve rahatsızlık çekebileceği anlayışından hareket etmek suretiyle ifade ediyoruz.

Ha, bunlarla mücadele etmek için, gerekli bir kısım yeni organizasyonlara ihtiyaç var mıdır? Vardır. Yeni bir yasa düzenlemesine ihtiyaç var mıdır? Vardır. "Gizli görevli" diye ifade edilen bir kısım gizli görevliler görevlendirilmekte midir? Görevlendirilmektedir. Dünyanın bütün ülkelerinde de bu yapılmaktadır arkadaşlar. Hatta, yeni bir kısım mekanizasyonlar da getirilmektedir. Teknolojinin, suçluları ve suçu ortaya koymak için kullanıldığı ortam, artık ortaya çıkmıştır; onlar değerlendirilmektedir. Bunları yapmak şarttır; ama, her şeye rağmen, öncelikle ifade ediyorum, bir prensibi ortaya koyalım: İnsana inanmak ve güvenmek. Önce, anayasal bir hukuk devleti olduğumuzu hatırlayarak, prensip olarak, Avrupa ülkelerinin yaptığı gibi, hukuk düzenlemelerine de uygun olması lazım, insan haklarına saygılı olması lazım, hukukun evrensel normlarına paralel ve hukuk kurallarına aykırı olmayan düzenlemeleri taşınması lazım.

Eğer, şüphe üzerine insanları itham ederseniz, şüphe üzerine insanları takibe maruz bırakırsanız, dinlemeye doğru giderseniz, burada bir yanlışlık var demektir. Şüphe nedir; şüphe "ben sana baktım; gidiyordum, bana baktın; ters baktın, senden şüphe ettim, geliyorum..." Haydi bak bakalım, ne çıkacak içinden!..

Ha, denilebilir ki, daha sonraki bir maddede, başka şekilde telafisi mümkün olmadığı takdirde, o zaman hâkime müracaat etmek suretiyle dinlenebilir, takibe alınabilir. Bunu diyebilirsiniz; ama, maddenin matlabında, muhtevasında, ana maddesinde bu yok. Olmayınca, uygulamada öyle bir durumla karşı karşıya gelebiliriz ki, aynı suçu işlemiş olan bir insan, bazen doğrudan doğruya berat eder, bazen de çok rahat bir şekilde hüküm altına alınır, mahkûm edilebilir. Burada bir yanlışlık var. Onun için, bunu söylemek, bilhassa dile getirmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, şunun da altını çizerek belirtmek istiyorum: Ben, uzun yıllar, Emniyette genel müdürlük yapmış bir insanım; Emniyet Teşkilatını hem seviyorum hem polise karşı güvenim de var -onu size söyleyeyim- ve sevdiğimi de, çok açık bir şekilde her yerde ifade ediyorum, onlarla da gurur duyuyorum. Ben, onlardan, hiçbir suretle, ne korkarım ne güvensizlik duygusu içerisinde olurm, isterlerse beni de dinlerler derim; ama, mesele o değil. Mesele, çağdaş dünyada, çağdaş ülkelerle yarışır bir noktada, Türk Milletinin içerisinde bulunduğu ortam ve demokrasinin gerektir-

diği -insan haklarına bağlı- İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinde özellikle teminat altına alınmış olan birkısım hakların korunması meselesidir. Ona çok dikkat etmek lazımdır.

Tasarımın, özellikle, niye bu kadar celiştiriyemiyoruz kaldığını düşünebilirsiniz. Ben ne dedim? Bu tasarıya ihtiyaç var, bu maddelere ihtiyaç var, bir kısmına ihtiyaç var; ama, özellikle, hukuk diline ve hukuk tekniğine uygun olmayan birkısım muğlak ifadeler bizi sıkıntıya sokuyor. Onu uygulamacıyla konuştuğunuz zaman, bir rahatlıyorsunuz; diyorsunuz ki, tamam, burada bir noktaya doğru gidilecek; ama, ya benim uygulamada bulunan şu andaki arkadaşım, ister siyasi arkadaşım isterse onun altındaki bürokrat arkadaşım gidip bir başkası gelir de bir başka şekilde uygularsa, o zaman durum ne olacak? Burada bizim de tereddüdümüz var. Nasıl şüphe üzerine insanlar takip ediliyor, dinlenebiliyorsa, yasama organında çalışan, yasayla ilgili değerlendirme yapan kişiler olarak, milletvekili olarak, bizim de bazı şüphelerimiz ortaya çıkıyor. O bakımdan, karşılıklı bir şüphe... Bu karşılıklı şüphe, Türk Milletine, Türkiye Cumhuriyeti Devletine yarar vermez. O halde, devlet ile milletin, barışık olacak şekilde birbirine güven duygusu içerisinde olması, birbirine itimat etmesi ve o itimat üzerine, özellikle, yasa düzenlemelerinin yapılması şarttır.

Anayasaya uygunluğu açısından iddialar gelecektir; göreceksiniz, Anayasa Mahkemesine götürülecek. Anayasa Mahkemesine götürülmeden, burada, getirilen birkısım değişiklik önermelerini kabul etmeniz ne olur?! Bu, o zaman, bu Meclisin kendi hakkına, hukukuna, sorumluluğuna ve görevine sahip çıkması olur. O bakımdan, burada, özellikle, birkısım son derece halisane niyetlerle getirilmiş olan tekliflere de dikkat edin. Bugün bir başkası dinlenir veyahut takip edilir, yarın bir başkası... Yarın size de dönüldür.

Ben, size, çok açıklıkla bir şey söyleyeyim: Dinleme sistemini Emniyet Teşkilatına getiren bir kişiyim; ama, ben dinleniyordum. Olsun, dinleneyim dedim. Aldığımız zaman bile, bana "efendim, biz birbirimizi dinleriz" dediler; olsun... Bugün, artık, Türkiye'de delilden suçluya gitme anlayışını hâkim kılmak istiyorsanız, gelişen teknolojiyi bu teşkilatlara koymak, onu uygulamak, onu getirmek mecburiyetindedir. Ben, o tarihlerde, yine, parmak izi bilgisayarı getirmek istiyordum; fakat, gazeteler, sürmanşetten dediler ki: Emniyet Genel Müdürlüğü bütün milleti fişliyor. Hayır, hiç böyle bir şey yoktu. Neden yaptık onu? Parmak iziyle milyonlarca sanıktan, şüpheliden, doğrudan doğruya suçluya gidilecek, beş kişiye inecekti. Olay buydu; ama, itiraz ettiler, zamanın sayın bakanı "yahu, başımın belası mısın kardeşim; nedir, bunları çıkarıyorsun" dedi, biz de vazgeçtik, almadık; ama, bir gün gelecek, bu Emniyet Teşkilatı, gerçekten, başarılı operasyonlar yapıyor ve onunla birlikte artık birkısım ithamlar, işkence iddiaları, insan hakları ihlalleri iddialarına maruz kalmadan görevlerini yapacaktır; bu sistemi, benzeri sistemleri getirmek şartıyla.

BAŞKAN - Sayın Bedük, size 1 dakika ilave süre veriyorum; buyurun efendim.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Devamla) - Teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

Şimdi, değerli arkadaşlar, benim, üzerinde durduğum şudur: Anayasada ifadesini bulan temel hak ve hürriyetlerin özüne dokunmayacak şekilde tedbir ve düzenlemelerin alınması ve bunların sınırlarının özel olarak belirlenmesi gerekir. Tasarıdaki, Türk Ceza Kanununun, başka bir ifadeyle, ceza hukukunun temel prensiplerine uygun olması... Biraz evvel de ifade edildi; şüphe, sanığın lehinedir. Orada bir temel ilke var; burada ise, temel ilke, doğrudan doğruya o şüphe; sanık olarak görülüyor. Ya değilse, o zaman ne olacak? Zaten, o mafya veya çete denilen ahlaksızların yakalanması şart olduğuna göre, pek tabii ki, onunla ilgili gerekli düzenlemeyi de yapmak durumundasınız.

İşte, değerli arkadaşlar, benim, bilhassa altını çizerek belirtmek istediğim husus şudur: Bu gibi düzenlemelere ihtiyaç var; ama, kanunun düzenleme tarzında, ilk maddesinden başlamak üzere, gerçekten, daha açık daha net ifadelerle ortaya çıkmanın yararına inanıyorum.

Bu duyularla, sizlere saygılar sunuyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Bedük.

MURAT BAŞESGİOĞLU (Kastamonu) – Sayın Başkan, Grubumuz adına söz istiyorum.

BAŞKAN – Anavatan Partisi Grubu adına, Sayın Murat Başesgioğlu.

Buyurun efendim.

ANAP GRUBU ADINA MURAT BAŞESGİOĞLU (Kastamonu) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; görüşmeleri başından beri dikkatle izliyorum, benden evvel konuşan değerli hatip arkadaşlarımızın alımı çizdiği bir hassasiyet var. Yasama olarak bir düzenleme getirdiğimizde, vatandaşlarımızın hak ve özgürlükleri konusundaki hassasiyeti birlikte taşımamız, birlikte göstermemiz gerekiyor. Buna, gönülden katılıyoruz; ama, burada yapılan takdimlerde, sanki, bu yasa tasarısıyla 65 milyon vatandaşımızın gizli olarak dinleneceği, gizli olarak izleneceği gibi bir intiba verildi. Bunu açıklama maksadıyla söz aldım; konuyu, yapabildiğimce, anlatabildiğimce açıklamak istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, bu tasarının muhatabı, çıkar amaçlı suç örgütüdür; adına, ister mafya deyin, ister çete deyin, isterseniz organize suç örgütü deyin. Yani, bu tasarının muhatabı 65 milyon vatandaş değildir; bu tasarıda kastedilen muhatap, örgüttür. Çıkar amaçlı bir örgütün uluslararası tanımı, standardı da bellidir; öyle, iki kişinin, üç kişinin bir araya gelmesiyle şu yasa tasarısının tanımladığı bir suç örgütü söz konusu değildir. Dolayısıyla, bu takdim yanlıştır. Bu manada, sade vatandaşlarımızı tedirgin etmenin de yeri yoktur diye düşünüyorum.

Aslında, değerli konuşmacılar, 5 inci maddede şunu tenkit edebilirlerdi; hükümete veyahut da bize dönüp diyebilirlerdi ki: Ey hükümet veyahut bu tasarımı hazırlayan arkadaşlar, bu gizli görevli kullanma konusu, dünyada terk edilen bir yöntemdir. Acımasız kuralların geçerli olduğu, en ufak hatasında insanların gözünü kırpmadan öldürüldüğü, vurulduğu, infaz edildiği bir düzene, siz, 150 milyon, 200 milyon lira maaş alan bir vatan evladını görevlendiriyorsunuz ve "bu örgütü çökert" diyorsunuz. Bu noktada, belki, tasarıya, bu 5 inci maddeye bir tenkit yöneltilebilirdi. Gerçekten, bu sistem, dünyada diğer ülkelerin terk ettiği bir sistemdir ve görevlendirdiğiniz personel açısından da büyük riskler taşıyan çok önemli bir görevdir; ama, kahraman güvenlik güçleri, polisimiz, jandarmamız, bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da, kendisine bu noktada bir görev düştüğü takdirde, gözünü kırpmadan bu görevi yerine getirecektir. Buna inancımız sonsuzdur.

Bu madde içerisinde birçok güvence var. Örneğin "diğer tedbirlerin netice vermemesi halinde bu tedbire başvurulur" deniliyor. Yine, dediğim gibi, öyle muhatabı geniş olan bir kesimi kastetmiyor; sadece, muhatap itibarıyla, bir örgüt, hukuk dışı, illegal bir yapılanmayı hedef alan, muhatap alan bir düzenleme söz konusu.

Dolayısıyla, değerli arkadaşlarım, sizlerle paylaşmak istediğim nokta, bunun, vatandaşlarımızı bu yasanın çıkması dolayısıyla fazla tedirgin etmeden, onların özgürlüklerini, haklarını kısıtlamadan, aksine, onların huzur içerisinde yaşayabileceği bir topluma kavuşma özlemi içerisinde, gayreti içerisinde getirilen bir düzenleme olduğudur. İnşallah, uygulamada da savsaklamalar olmayacaktır, görev ihmalleri olmayacaktır; olursa ki, Emniyet Teşkilatı, güvenlik güçleri, kendi içerisinde bunları temizleyecek, bunları açığa çıkaracak kadar şeffaf bir yapıya sahiptir, hukuka ve yönetmeliğine, yasalarına bağlı bir teşkilattır. Bundan da endişe duyulmamasını diliyor; hepinize saygılar sunuyorum. (ANAP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, gruplar adına konuşmalar tamamlanmıştır.

Şahısları adına, Sayın Yasin Hatiboğlu, Sayın Kamer Genç, Sayın Ekrem Pakdemirli, Sayın Ramazan Toprak, Sayın Fethullah Erbaş.

İlk iki sıradaki arkadaşına söz vereceğim; ancak, daha önce, Sayın Kamer Genç'in, konuşmaları sırasında Sayın Ilıcak'a, Ilıcak'ın bir beyanına dayanarak, buraya yemeye gelmediğini ifade etmiş sanıyorum. Sayın Genç'in de "Sayın oğlunuz Amerika'da şimdi, en güzel kentinde. Acaba ne paralar yiyor. Onları da, tabii, merak ettim. Kusura bakmayın, niye Türkiye'ye gelmiyor; gelin de burada götürelim" şeklinde bir isnadı var. Bu isnatları açıklamak üzere, 2 dakikalık söz veriyorum.

Buyurun Sayın Ilıcak. (FP sıralarından alkışlar)

IV. — SATAŞMALARLA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

2. — *Istanbul Milletvekili Ayşe Nazlı Ilıcak'ın, Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in şahsına sataşması nedeniyle konuşması*

AYŞE NAZLI ILICAK (Istanbul) – Efendim, aslında, böyle bir kişiyi muhatap almaktan dolayı müteessirim.

BAŞKAN – Yalnız, Sayın Ilıcak, kimseye sataşmadan...

AYŞE NAZLI ILICAK (Devamla) – Sayın Kamer Genç, med ve cezir gibidir, bir gelir bir gider. Onun için, onun kusuruna bakılmaz.

Kendisine şunu söylemek istiyorum: Eğer bir insan kendi onuruna düşkünse, başkasının onuruna da en az bu kadar ihümmam göstermek zorunda. Eğer bizim veremeyeceğimiz hesabımız olsaydı... Meşru yollardan benim oğlum yurt dışında. Getirin bakalım aleyhindeki bir mahkeme kararı, görelim.

Dolayısıyla, bir insanı potansiyel suçlu gibi görmeyi, gazetelerde çıkan yalan yanlış haberleri doğru kabul etmeyi, ben, Sayın Kamer Genç'e aslında yakıştırdım ve şunu söylemek istiyorum: Hakikaten müteessirim kendisini muhatap almaktan dolayı; çünkü "nadanlar eder sohbet-i nadanla telezülz, divanelerin hemdemi divane gerektir."

Eğer, Sayın Demirel, zaten, bu partinin başında olsaydı, o partinin dengesini bozacağı için, Sayın Kamer Genç'i bu partinin içine kabul dahi etmezdi.

Aynı zamanda, Tercüman Gazetesi için sözlerini de kendisine iade ediyorum. Bugün Tercüman Gazetesininin bu millete, bu ülkeye hizmetini burada bulunan Parlamentonun büyük çoğunluğu takdir etmektedir; ama, kendisi başka saflardan buraya katılmıştır. Aslında, kendisi o saflara yakışmamaktadır.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, aslında, ben de, kendisini muhatap almaktan çok hoşnut değilim.

AYŞE NAZLI ILICAK (Istanbul) – Almayın efendim o zaman.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Hayır, hayır... Bir dakika... Ben de sataşmadan söz istiyorum efendim.

BAŞKAN – Sayın Genç, yalnız, yeni bir sataşmaya sebebiyet vermemek üzere, size 2 dakika süre veriyorum.

Buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

3. — *Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, İstanbul Milletvekili Ayşe Nazlı Ilıcak'ın şahsına sataşması nedeniyle konuşması*

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biz, aslında, burada, Fazilet Partisiyle muhalefet partisiyiz; ama, zaman zaman bizi de hedef alacak konuşmalar yapılmına, biz de kendimizi savunmak durumundayız.

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Siz başlattınız.

KAMER GENÇ (Devamla) – Sayın Nazlı Ilıcak "yalan yanlış gazete haberleri" dedi. Yanlış mı yazılmış, bilmiyorum. Benim bildiğim kadarıyla, Akşam Gazetesinde, bir stürl televizyon, bir takım şeyler vaat edildi.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Hayır efendim, hepsi verildi; mahkemeye intikal etti.

KAMER GENÇ (Devamla) – Bir dakika efendim... Ben, zaten, sizi muhatap kabul etmiyorum. Aslında, siz onu yanlış...

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Hayır efendim, bakın, tekrar sataşıyorsunuz.

KAMER GENÇ (Devamla) – Bakın, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin parlamenteriyiz. Sizin haddiniz de değil beni muhatap kabul etmemeniz. Sonra, benim parti işime de karışamazsınız.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Bana suç isnat ediyorsun.

KAMER GENÇ (Devamla) – Siz Tercüman Gazetesindeyken, devletten ne kaynaklar sağladığınızı, ne imkânlar sağladığınızı, ne muafiyetler, ne krediler aldığınızı bilmeyen yok; sağır sultan da bildi. Sayın Demirel'in İLKSAN olayında para verdiği kim; onu bir söyler misiniz lütfen. (DSP sıralarından alkışlar)

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Tercüman bu imkânları sağlasaydı batmazdı.

KAMER GENÇ (Devamla) – Bakın, dinlemesini öğrenin; bir hanımsınız, dinlemesini öğrenin.

Buraya çıkıp da, eğer başkalarına böyle pervasızca hakaret ederseniz, suçlu ilan ederseniz, biraz da kendinize dikkat edin diyorum, size bir tavsiyede bulunuyorum, bir ağabey nasihatinde bulunuyorum. (DSP sıralarından gültüşmeler, alkışlar) Gültünecek bir şey söylemedim. Yani, buraya gelip bazı şeyleri söylerken, sizin de hakkınızda söylenecek sözler var. Oğlunuz yurt dışında...

BAŞKAN – Sayın Genç...

KAMER GENÇ (Devamla) – Benim basına da saygım var. Basın "Türkiye'ye gelmiyor" diyor. Niye gelmiyor? Gelsin. Siz de milletvekilisiniz. Ben milletvekili olsam, oğlum bir suç işleyip de yurt dışına gitmişse, ben gider, kulağından tutar, alır getiririm; çünkü, parlamenter olarak böyle hesap vermek zorundayız. (DSP sıralarından alkışlar) Parlamenter olarak başkalarına hesap sorabilmemiz için, evvela aile efradımızı aklamamız lazım.

Ben Arapça marapça da bilmiyorum; benimle Türkçe konuşun. Ben köyden gelmiş, Türkçeyi sonradan öğrenmiş bir vatandaşım. Bana, böyle Arapça marapça laflar da söylemeyin; sizden rica ediyorum. Ben de, sizlerden, aslında o şeylerden çok fazla konuşmak...

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Genç.

KAMER GENÇ (Devamla) – Neyse, ben sonra konuşacağım.

Teşekkür ederim. (DSP sıralarından alkışlar)

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Sayın Başkan, sataşma olduğu gerekçesiyle söz talep ediyorum.

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Sayın Kamer Genç, bir başka madde üzerinde konuşurken, hiç maddeyle ilgisi olmadığı halde, önce Sayın Yasin Hatiboğlu'na, arkasından Sayın Nazlı Ilıcak'a, isim zikrederek, yakışsız şeyler söyledi. İçtüzüğün 69 uncu maddesi gereğince, sizden, isim de

zikredildiği ve yanlış beyanlar kullandığı için, söz hakkı istedik; bir hayli gecikmeyle de olsa verdiniz. O satışmaya buradan cevap verildi. Tekrar, aynı kişiye dönerek, ona da konuşma hakkının verilmesinin, İktidara ne kadar uygun olduğunu takdirlerinize sunarım; bir.

Sayın Kamer Genç'in konuşmasından, DSP Grubunun niye bu kadar lezzet aldığını merak ediyorum; bu da iki.

BAŞKAN – Şimdi, Sayın Arınç...

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Affedersiniz...

Bu Mecliste, insanların kişilikleriyle, aileleriyle, geçmişte yaptıklarıyla, buraya çok şeyler dökülecek olursa, üzerinde en çok konuşulacak insan, belki Kamer Genç olur.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Söyle, söyle canım; neyimi konuşacaksın, söyle!

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Ama, eğer, bu işi burada uzatmak ...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Söyle hoca, söyle; ben de senin hakkında konuşurum!

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – ...istemiyorsanız... Sonra, her maddede konuşma alırsız, bu işleri ortaya dökeriz; bundan da DSP Grubu çok memnun olmaz. Lütfen, bir Başkan olarak görevinizi tam yapınız ve yeni satışmalara yol açmayınız.

BAŞKAN – Sayın Arınç... Sayın Arınç...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir dakika efendim... Sayın Kamer Genç, bir dakika...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, Sayın Arınç, benim geçmişimle ilgili ne biliyorsa, eğer, insansa, yiğitliği varsa, çıksın söylesin; yoksa, kendisini çok mahçup ederim. (FP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Genç...

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Saygılı ol!

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sen saygılı ol!

BAŞKAN – Sayın Arınç...

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Allah Allah!.. İnsan utanır biraz! Yazıklar olsun sana!

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sana da yazıklar olsun!

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Tekrar para mı lazım; tazminat davası mı açmak istiyorsun?!

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ben kimseden tazminat istemiyorum. Siz açuyorsunuz benim hakkımda; hem de faiziyle tahsil ediyorsunuz. (FP sıralarından gürültüler)

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Meclisten utan!

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Doğru Yol Partisi olarak...

BAŞKAN – Sayın Arınç, bakınız, siz grup başkanvekilisiniz. Sayın Arınç...

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Herkesi güldürmek mi vazifesi Sayın Kamer Genç'in?!

BAŞKAN – Sayın Arınç, bakın...

ALİ OĞUZ (İstanbul) – Başkan, siz yaptınız; böyle bir usul var mı yani?!

BAŞKAN – Efendim, dinleyin bir dakika.

Sayın Arınç, konuşmalarındaki satışma sırasında, Sayın Hatiboğlu'na anında söz hakkını tanıdım; ancak, Sayın Ilıcak'la ilgili konuda, tutanağı getirtip inceledim ve söz hakkını verdim. Bu, Başkanın takdirinde olan bir şeydir.

Demokratik Sol Parti Grubunun, Sayın Kamer Genç'in konuşmalarından haz alıp almaması beni ilgilendirmez; beni, Genel Kurulun tamamı ilgilendirir; bir.

İkincisi; ben, oturum içerisinde, istediğim sırada, sataşılana kişiye açıklama hakkımı tanıdım. Bunda alınacak bir şey mi var?

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Bundan almıyoruz.

BAŞKAN – Bir dakika efendim...

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Tekrar niye aynı kişiye söz verdiniz, onu soruyorum.

BAŞKAN – Sayın Arınç, bir dakika...

Sayın Ilıcak, eğer burada yeni bir sataşmaya neden olacak ifadeleri kullanmasaydı, Sayın Genç'e söz hakkı vermezdim.

Teşekkür ediyorum.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Kendisi niye tekrar bize sataştı efendim?

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, biraz evvel, Sayın Ilıcak, konuşmalarını yaptığı sırada, partimize yönlük bir değerlendirme yaptı; izin verirsiniz onu cevaplandırmak istiyorum.

Sayın Kamer Genç, şahsı adına almış olduğu söz hakkından sonra, kendisine yönelik bir değerlendirme yapmış olabilir. Ancak, Doğru Yol Partisi adına öyle bir değerlendirme yapmasını, doğrusunu isterseniz, kendisine yakıştıramadım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Doğru Yol Partisi, çizgisi belli bir partidir; Doğru Yol Partisi görüşü ve fikri itibarıyla bellidir. Bu görüş ve bu fikre inanan herkese kapısını açmıştır. Dolayısıyla, iki arkadaş arasında yapılan bir sataşma veya karşılıklı sözden sonra, bunu tekrar gündeme getirmenin ve özellikle...

BAŞKAN – Yararı yoktur diyorsunuz.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – ...Sayın Başkanın bu kadar tehevüre kapılmasını, doğrusunu isterseniz, yadırgadım.

Teşekkür ederim.

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Lütfen, sahip olun arkadaşlarınıza efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bedük.

III. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

1. – Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısı ve İçişleri ve Adalet Komisyonları Raporları (1/487) (S. Sayısı: 87) (Devam)

BAŞKAN – Şahısları adına, Sayın Yasin Hatipoğlu.

YASİN HATİPOĞLU (Çorum) – Sayın Başkan, Sayın Toprak'a devrettim.

BAŞKAN – Sayın Toprak, buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika.

RAMAZAN TOPRAK (Aksaray) – Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Büyük Önder Atatürk, Türkiye Cumhuriyeti Devletini kurduktan sonra, Türk Devletine bir hedef göstermiştir. Bu hedef, muassır medeniyet düzeyine ulaşmak, yani, çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmaktır; ancak, bu düzeye ulaşmak için yapılması gereken çok şeyler vardır. Bir düzeye sözle ulaşılmaz. Çağdaş uygarlık düzeyine ulaşabilmek için, çağdaş hukuk prensiplerinin öne çıkarılması gereklidir. Bu amaçla, çağdaş hukuk prensipleri uyarınca devletin güvenliğini sağlamaya yönelik tedbirler alınırken, bireyin temel hak ve özgürlüklerinin özüne dokunulmaması gerekir. Yine, bunun devamı olarak, bireyin temel hak ve özgürlükleri korunurken, devletin zaafa uğratılmaması gerekir. Bu iki husus arasındaki dengeyi kurmak ise, öncelikle, üç büyük erkin bir tanesi olan yasa meclisi olarak bizlere aittir. Bunun ihdas edilme yeri, bu Yüce Meclistir.

Bu Yüce Mecliste, gerek iktidar ve gerekse muhalefet partileri olsun, kişisel tartışmaları öne çıkarmak suretiyle, ayrıntıları öne çıkarmak suretiyle, ayrıntılarda boğuluyoruz, esası kaybediyoruz. Esası, hiçbir zaman ayrıntıya feda etmemek gerektiğini düşünüyorum.

Bireyin temel hak ve özgürlüklerinin özüne dokunmak, hukukta, çok kısa ifade etmek gerekirse, bireyin doğuştan kazanmış olduğu temel hak ve özgürlükleri önemli ölçüde kısıtlayan veya ortadan kaldıran tedbirler almaktır. Böyle bir düzenlemeye gidildiği takdirde, devletin niteliği, hukuk devleti, demokratik devlet, sosyal devlet ilkelerinden uzaklaşır; ortaya, totaliter bir devlet anlayışı çıkar.

Yine, devamı olarak, şayet, bireyin temel hak ve özgürlüklerine sınırsız bir genişlik tanımak suretiyle, azamî hoşgörüyü göstermek suretiyle, temel hak ve özgürlükleri özünden sapacak şekilde bir düzenlemeye gidecek olursak, bu kez, devlet zaafa uğrar, anarşi gündeme gelir. Biz, bunun acısını yıllarca yaşadık. Aynı acıyı yaşamamak için, bu Yüce Meclisin, bu konuda çok hassas olmasını gönülden arzu ediyoruz.

Görüşülmekte olan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısının 5 inci maddesiyle ilgili olarak, sayın hükümet, Adalet Komisyonuna gönderdiği metinde, bir hususu atlamıştı.

Önce, bir hususa kısaca temas etmek istiyorum. Bu tasarıda getirilen gizli görevli kavramının, iki değişik şekilde ortaya konulması gerekir; tasarının getirdiği tabir "gizli görevli" diğer bir tabirle "ajan." Bir de "ajan provokatör" olarak nitelediğimiz diğer bir gizli ajan söz konusudur. Bu ikisinin arasındaki ayırım dahi gözetilmeksizin, alelacele, bu kanun tasarısı, maalesef, komisyona getirilmiştir. Alt komisyonda bazı değerli arkadaşlarımızın, bu hususu, bu konudaki çekinmelerini özellikle dile getirmek suretiyle bir cümle eklenmiştir; ancak, ben bu eklenen cümlelerin de yeterli olduğu kanısında değilim.

Hükümetin gönderdiği tasarıda "gizli görevli, görevlendirildiği örgütün işlemekte olduğu suçlardan sorumlu tutulamaz" hükmü getirilmiştir. Gizli görevli, diğer tabirle ajan, işlenmekte olan bir suçla ilgili tespitlerini, bu konudaki hareketlerini, davranış tarzlarını, suç teşkil etmemek şartıyla meşruiyet kazanabilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – 1 dakika ilave süre verdim; buyurun efendim.

RAMAZAN TOPRAK (Devamla) – Şayet, gizli görevli, suçunu işlerken, yeni bir suçun işlenmesine önayak olmuş ise, iştirak etmiş ise, suçu tahrik etmiş ise, bu konuda ne gibi bir işleme tabi olacağı kesinlikle ortaya konulmuş değildir. Sadece "sorumlu tutulamaz" denilmek suretiyle, âdeti, burada, ajan provokatör olarak görev yapan insanlara bir yargı muafiyeti tanındığını görüyorum. Bu konuda, medyada, telekulak skandalıyla ilgili olarak ortaya atılan yorumlarda, bir başkomisc-

rin ifadesinde belirttiği hususlar çok dikkat çekicidir. Ben, bu konunun sulistimale çok açık olduğ-u, bu tasarının alelacele getirildiği, gerçekten, hayatı ehemmiyeti haiz böyle bir düzenlemenin, çok eksik bir düzenleme olduğu kamsındayım.

Maalesef, söylenecek çok şey var; ancak, mikrofon kapanmadan konuşmamı bitirmek istiyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Şahsı adına, Tunceli Milletvekili Sayın Kamer Genç; buyurun efendim.

Süreniz 5 dakikadır.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, bu yasayla, ekonomik amaçlı örgüt kurma nedeniyle Türkiye'de suç işleyen kişiler cezalandırılmakta; ama, ekonomik amaçlı örgüt kavramı tarif edilirken, çok müphem ve çok karışık; yani, tam, net bir örgüt biçimi dile getirilmemiş; getirilmeyince, tabii, bu örgüt mensubu olduğu kuşkusu altında olan kişilerin evini gözetliyorsunuz, iletişimini dinliyorsunuz, hakkında gizli kamu görevlisi belirliyorsunuz ve bunu, yani, âdeta, Anayasayla verilen temel hak ve özgürlükleri askıya alıyorsunuz. Biliyorsunuz, Anayasamızın 14 üncü maddesinde ve 13 üncü maddesinde, temel hak ve özgürlüklere getirilen sınırlamalar demokratik hukuk devletinin ilkelerine aykırı olamaz ve demokratik hak ve özgürlüklerin özüne de dokunulamaz; ama, bu kanun... İşte, kişinin konut dokunulmazlığını kaldırılıyorsunuz, haberleşme gizliliğini kaldırılıyorsunuz; bir de bu maddeyle, gizli görevli, kamu görevlisi kullanılıyorsunuz. Buradaki kamu görevlisi kavramı da çok müphem; yani, devletin asıl kadrosunda çalışan bir MİT mensubu mu veyahut da güvenlik görevlisi mensubu mu veyahut da mesela, Olağanüstü Hal Bölgesinde kullanılan... Mesela, bir Yeşil meselesi vardı; biliyorsunuz; bu Yeşil'i kamu görevlisi dersiniz, alırsınız, böyle bir şey örgütünden, eskiden PKK içinde bulunmuş, birçok suç işlemiş insanı getirirsiniz, ondan sonra maaş ödersiniz; bunu da eğer kamu görevlisi içine şey ederseniz, bundan sonra da bunun kanalıyla da birtakım insanları şey etseniz, işte, bu madde, bu gibi haller, insanların hayatını yaşanmaz hale getirir bir ülkede.

Bu itibarla, bunlara da çok açıklık gelmesi lazım. Gerçi, bu maddede, biraz, gizli görevli kullanılması, diğer hallerde suç örgütünün üzerine gidilmesinin mümkün olmaması halinde mümkün olduğu; işte, suç işlemiş kişiler veya suç işleme kuşkusu altında olanlar hakkında böyle bir görevli tayin edilir deniliyor; ama, şimdi, Türkiye'de, geçmişte gördüğümüz çok örnekler var. İşte, maalesef suç örgütleriyle beraber hareket eden, afyon, croin kaçakçılığı yapan bazı kamu görevlileri var. Bunlar yakalanamıyor, bunlar cezalandırılmıyor.

Ayrıca, Türkiye'de, Memurun Muhakematı Kanununun kamu görevlilerine getirdiği bazı avantajlar nedeniyle, bunların davaları yıllarca sürüyor, hatta zamanaşımına uğruyor. Böyle bir hukuk sistemi içerisinde bulunan bir yerde, eğer siyasi iktidar -tabii ki, bu idare, siyasi iktidarın da emrinde- ve onun emrindeki kamu görevlilerine bu kadar çok yetki verilirse, o zaman, o ülkede, hakikaten temel hak ve özgürlükler askıya alınır ve o ülkede yaşamak çok zorlaşır.

Tabii, burada, herhalde, bizim anladığımız kadarıyla, gizli kamu görevlisindeki amaç, devletin kadrosunda çalışan, en azından, suç işleme temayülü olmayan veyahut da kendisine verilen görevi kendi cebi için kullanmayacak derecedeki kişiler olması lazım. Bunlar suç işlediği zaman... Tabii, önce, komisyonda, bunun üzerinde durduk; suç işlerse sorumlu olmaz denildi; ama, o cümleyi çıkardık; suç işlerse sorumlu olur denildi. Mesela bir kamu görevlisi arkadaşımız dedi ki, bir

vatandaşa, bir gizli görevliye para veriyoruz, eroin satın alacak, gidecek, bir yarım kilo eroini oradan alıp gelecek; bu suç olur dedi. Halbuki, komisyonda yapılan müzakerede, bunun suç işlemek amacıyla, yani ticarî, ekonomik çıkar sağlamak amacıyla suç işlemediği için, bu suç sayılmaz dedik.

Dolayısıyla, bu tartışmalardan sonra, gizli kamu görevlisi olarak kullanılan kişinin, gizli görevlinin hiçbir surette suç işlememesi lazım; çünkü, biliyorsunuz, Anayasamıza göre, kamu görevlisinin üstü tarafından verilen emir, genel olarak yerine getirilir; ama, verilen emir suç unsuru teşkil ediyorsa, görevli, hiçbir surette, bu emri yerine getiremez.

Yasa, tabii ki, bize anlatıldığına göre, birçok Avrupa ülkesinde, Amerika'da bu yürürlüğe girmiş; ama, biz, gerek demokratik kültür bakımından gerekse belirli görevlerde bulunan insanların sorumluluk duygularının gelişme sınırlarının seviyesi itibariyle o raddelere gelmedik. Dileriz ki, bu kanunu uygulayıcı durumunda olan insanlar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMER GENÇ (Devamla) - Sayın Başkan, herhalde, 1 dakika daha süre vereceksiniz.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Genç.

KAMER GENÇ (Devamla) - ... bu kanunu, kendi siyasî amaçları için değil, gerçekten, devletin bekası için, devlete karşı suç işleyen, devletin temelini dinamit koyacak nitelikteki çetelerle, ekonomik çıkar sağlamak için örgüt oluşturan çetelerle mücadelenin bir aracı olarak kullanırlar.

Tabii, Türkiye Büyük Millet Meclisi, bunları çıkarırken, ülkenin menfaatlarını düşündürüyor; ama, uygulayıcılarımız çok önemli. Bugün, bir arkadaşımız da bahsetti, bir bakanımız "güvenlik görevlilerimizi, polis ve askerimizi, insan hakları konusunda eğiteceğiz" dedi. İnşallah, bundan sonra, güvenlik görevlerinde çalıştığımız değerli arkadaşlarımızın eğitim seviyelerinin yükseltilmesi amacıyla, devletimizin imkânlarını kullanarak, bunlara, demokratik hak ve özgürlüklerin korunması konusunda çok sağlıklı eğitim verirse, ulusal bilinç ve demokrasi bilinci bu arkadaşlarımızı aşılırsa, bu kanunlar, uygulayıcılar elinde, hakikaten, kimseyi rahatsız etmez; ama, keyfi kullanılırsa, gerçekten, Türkiye, yaşanmaz bir hale gelir.

Bunları belirtmek istedim.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ediyoruz Sayın Genç.

Madde üzerindeki konuşmalar tamamlanmıştır.

Madde üzerinde 1 önerge vardır; okutup, işleme alacağız:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Hakkında Kanunu Tasarısının 5 inci maddesi Anayasanın 20 nci maddesine aykırıdır.

Maddenin Anayasaya aykırılık yönünden görüşmeye açılmasını talep ederiz.

Dengir Fırat
Adıyaman
Ramazan Toprak
Aksaray
Mahfuz Güler
Bingöl

Abdullah Veli Seyda
Şırnak
Zülfükar İzol
Şanlıurfa
Ali Güner
Iğdır

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Komisyon ve Hükümet önergeye katılmıyor.

Gerekçesini mi okutalım?

MAHFUZ GÜLER (Bingöl) – Gerekçeyi okutun Sayın Başkan.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Anayasamızın özel hayatın gizliliğini düzenleyen 20 nci maddesini, yasanın 5 inci maddesi temelden ihlal etmektedir. Bu konunun öncelikle incelenmesi gerekmektedir.

BAŞKAN – Komisyonun ve Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Milteakip maddeyi okutuyorum:

Hak ve alacaklara ilişkin tedbirler

MADDE 6. — 13.11.1996 tarihli ve 4208 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak üzere; bu Kanunun 1 inci maddesinde yazılı suçları işlediğine dair kuvvetli şüpheler bulunan kişilerin bu Kanun kapsamındaki fiillerinden elde ettikleri hususunda kuvvetli şüphe bulunan her türlü menkul ve gayrimenkullerine soruşturma sırasında el konulmasına; bankalar ve banka dışı kurumlar ile diğer gerçek ve tüzel kişiler nezdindeki, kiralık kasa mevcutları da dahil olmak üzere hak ve alacakları üzerindeki tasarruf yetkisinin tamamen veya kısmen kaldırılmasına, bir tevdi mahalline yatırılmasına, hak ve alacaklar ile mal, kıymetli evrak, nakit ve sair değerlerin idaresi için diğer tedbirlerin alınmasına karar verilebilir.

Yukarıdaki fıkrada belirtilen mal varlığının yurtiçinde ve yurtdışında araştırılması, incelenmesi, tespiti ve değerlerinin takdiri, ilgili Cumhuriyet Savcılığınca istendiğinde, Maliye Bakanlığı Malî Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı tarafından yerine getirilir.

Birinci fıkrada belirtilen mal varlığının meşruluğu anlaşıldığında el koyma tedbirine karar verilmez veya verilmiş olan karar kaldırılır.

Sanki mahkûm edildiğinde söz konusu mal varlığı Devlete intikal eder.

BAŞKAN – 6 ncı maddeyle ilgili olarak, Fazilet Partisi Grubu adına, Şanlıurfa Milletvekili Sayın Yahya Akman; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır.

FP GRUBU ADINA YAHYA AKMAN (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşülmekte olan 87 sıra sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısının 6 ncı maddesi üzerinde, Fazilet Partisinin görüşlerini açıklamak üzere huzurunuzda gelmiş bulunuyorum; bu vesileyle, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bu yasa görüşüldüğünden bu yana sürekli düşündüğüm, bana çağrışım yapan bir atasözünü, bir madde öncesinde, değerli hatibimiz ifade ettiler; deveye "boynun neden

eğri" demişler "nerem doğru ki" diye cevap vermiş. Hakikaten, her maddesi, doğrudan doğruya, Anayasayı ve Türkiye'nin altına imza atmış bulunduğu insan haklarına ilişkin bütün uluslararası antlaşmaları ihlal eder mahiyetteki bir yasa tasarısını görüşüyoruz.

Burada görüşmekte olduğumuz 6 ncı madde, mal varlıklarına el konulmasıyla ilgili olarak kabul edilebilecek bir madde. Her şeyden önce, bu maddenin Anayasaya aykırı olduğunu düşünüyoruz; şöyle ki: Anayasanın 38 inci maddesinde "genel müsadere cezası verilemez" şeklinde bir hüküm vardır. Bu "genel müsadere cezası verilemez"i âdetâ bertaraf etmek için, bunu görmezden gelmek için, yasanın maddesinde açık bir şekilde zikredilmemiş olmasına rağmen, bu yasa çerçevesinde bir genel müsadere cezası getirilmiş olduğunu, yine gerekçeden anlıyoruz. Maddenin gerekçesini okuduğumuz zaman, Anayasanın esasında yasaklanmış olduğu genel müsadere anlayışının, bu yasayla getirilmiş olduğunu anlıyoruz; şöyle ki: "Bu zorunlulukla birçok batı ülkelerinde 'genişletilmiş müsadere' sistemi ceza hukuku sahasına girmiş bulunmaktadır. Bu sisteme göre suç işlediğinden şüphelenilen kimsenin bütün mameleki, başka bir ifade ile tüm malvarlığına tedbir konulmakta, yalnız kaynağının meşruiyetini ispat ettiği mal ve eşyalar için bu yönde bir tedbire gidilmekte" şeklinde bir açıklama var. Dolayısıyla, bütün hukuk otoritelerinin de ittifak ettiği üzere, bu genişletilmiş müsadere sistemiyle genel müsadereyi aynı anlama geldiğini düşünüyoruz ve bu anlamda, Anayasaya aykırı olduğunu düşünüyoruz.

Yine, bu yasa maddesiyle getirilmiş olan başka bir çarpıklık söz konusu; o da şu: El konulan malların meşru yollarla elde edilip edilmediği konusunda ispat yükü, sanığa yüklenmektedir. Halbuki, ceza muhakemesi sistemimizde -ceza kanunlarına ilişkin- ceza içeren bütün yasalarımızda, ispat yükünün sanığa yüklendiğine dair bir başka hükme rastlamıyoruz. Eğer, suçlu olduğunu kabul ediyorsanız, malın da bu suçun işlenmesi neticesi elde edildiği kanaatindeyseniz, bunun ispatı, o işi araştıran devlete düşer, cumhuriyet savcısına düşer, kolluk kuvvetlerine düşer. Diyeceksiniz ki, bu çarpıklık nereden geliyor? İki gündür yasa üzerinde tartışıyoruz. Belli ki, yasayı hazırlayan arkadaşların, bu konuda deneyimli olduğunu düşündükleri Amerika, İtalya, Almanya ve benzeri ülkelerdeki aynı mahiyetteki yasalardan esinlenerek veya bazen kimi maddeleri tıpatıp onlardan uyarlamak suretiyle getirdiklerini görüyoruz; ama, daha önceki maddede birçok arkadaşımın da itiraz ettiği üzere, olumlu anlamda insan hak ve özgürlüklerini daha çok güvence altına alır nitelikteki birçok cümlelerin ve fıkranın yasanın içeriğinden çıkarıldığını görüyoruz.

Bu 6 ncı maddede ise, tıpatıp bir taklit yaptıklarını anlıyoruz; fakat, bu arada, bir hususun gözden kaçırıldığını görüyoruz; o da nedir: Özellikle Amerika Birleşik Devletlerinde, bilebildiğim kadarıyla, en büyük cezalar, vergi kaçakçılığına ilişkin cezalardır, mal beyan etmemeye ilişkin cezalardır. Türkiye'de ise, vergi mevzuatımız ve malî mevzuatımız, hepimizin bildiği gibi, henüz oturmamış, henüz yerleşmemiş. Geçtiğimiz yıl, kayıt ve belgelere önem veren, öyle olduğu kabul edilen bir vergi yasası kabul edilmiş; fakat, bugün, bunun sancılıları yaşanıyor. Bununla ilgili, Türkiye'den para kaçırıldığına dair, Türkiye'den döviz kaçırıldığına dair itirazlar var. Bu ne anlama geliyor; bu, şu anlama geliyor: Demek ki, Türkiye'de, bir yerde -zannediyorum, Meclis tatilinden Meclis gündemine gelme ihtimali de var- devletimiz, kayıtdışı birtakım paraların ve malların dahi Türkiye'de dolaşmasına, ekonominin büyümesi adına müsaade edecek. Dolayısıyla, malî konularda Amerika ve Avrupa ülkeleriyle aynı şartları taşımıyoruz; fakat, ceza maddesi ihdas ederken, hele böyle bir ceza maddesi ihdas ederken, bakıyoruz ki, mantık, Amerika ve Almanya mantığı, İtalya mantığı. Deniliyor ki, meşruiyetin kaynağını ispat yükü, vatandaşa veriliyor.

Şimdi soruyorum sizlere: Ticaretle uğraşan veya uğraşmayan, evinde ziynet eşyası bulunan, çeşitli vesilelerle çıkımında parası bulunan birçok insanımız olduğunu biliyoruz; bu insanları-

mızın, bu paralarına, hasbelkader... Zaten, şüphe ve kuşku yasasından bahsediyoruz; bu yasanın adı, şüphe ve kuşku yasası. Zaten, bir kuşkuyla adamcağızı suçlu ilan ettik; suçlu ilan ettikten sonra, bunu izlemeye aldık, her türlü takibatı yaptık, evini izledik, telefonunu dinledik, her türlü şeyi yaptık; bir de, üstüne üstlük ne yapıyoruz; bütün mal varlığına el koyuyoruz ve el koyduktan sonra da, kendisine diyoruz ki, senin dedenden kalma şu altınların var, işte şu ziynet eşyaların var; getir bakalım bunun belgesini; bunun belgesini getirmedeğin zaman, bu, senin meşru yoldan elde etmiş olduğun mallar sınıfında sayılmayacak ve daha da önemlisi, muhakeme yetkisini devlet güvenlik mahkemesine vermiş olduğumuz bir yasa çerçevesinde yargılanacak ve ağır cezaya çarptırılacak; bu da yetmeyecek, bu malların, devletin hazinesine irat olarak kaydedilecek. Bu gibi bir çarpıklık söz konusu değerli milletvekilleri, Yani, burada, muhakkak surette, ispat yükünün sanığa yüklenmemesi gerekir; ispat yükünün, bu kadar geniş izleme, takip ve dinleme yetkisi verdiğimiz devlet güçlerine yüklenmesi gerekir.

Bunu anlatırken şunu demek istemiyoruz: Daha önce de ceza kanunlarımızda suça konu malların müsadere edileceğine dair hükümler var. Bir mal, suç işlenmek suretiyle elde edilmişse, eşyanın kendisi bizzatlı suç unsuru olma özelliğini taşıyorsa, elbette ki bunun müsadere edilmesi gerekir. Daha önemlisi, çete ve mafyaların meblağları bazen milyon dolarları bulan haksız kazançlarına muhakkak surette el konulması gerekir; ama, bizim buradaki asıl itirazımız, asıl endişe duyduğumuz konu, dünden beri anlatılan konularla bir bütünlük içerisinde düşünüldüğü zaman bir anlam ifade edecektir. O bütünlük nedir: Zaten şüpheyle ve kuşkuyla vatandaşa yaklaşıyorsun, üzerine varıyorsun, dinliyorsun, takip ediyorsun, en ufak bir şüpheyi, bir insanın dinlenmesine, izlenmesine vesile kılıyorsun... Bu dinleme ve izleme de, sadece kişinin şahsıyla ilgili bir konu değil; kendisi kiminle görüşmüşse, çocuğu kiminle görüşmüşse; ki, az çok sosyal çevreye sahip bir insanın toplumumuzda günde yüzlerce telefon görüşmesinin olduğunu, yüzlerce kişiyle görüştüğünü varsayar ve düşünürseniz, bunun ne kadar geniş anlamda insan topluluğunu kapsayacağını anlamak daha kolay olur zannediyorum.

Değerli milletvekilleri, bunun yanı sıra, yine bu mal varlıklarına el konulmakla beraber, şayet sanığın suçsuz olduğu anlaşılırsa, beraat ederse, bunun kendisine iade edileceği gibi bir fıkra hükmü var. Bakıldığı zaman, ilk etapta, hakikaten, beraat eden sanık mağdur edilmemiş gibi bir düşünceye sahip olabilirsiniz; ama, bunun bir ticarî şirket olduğunu, bunun ticaretle uğraşan veya toplum içerisinde itibar sahibi bir insan olduğunu düşünün ve bu insanın mal varlığına, takibat süresince - bu aylar da sürebilir yıllar da alabilir- yıllarca el koyduğunuz takdirde, zaten adamcağızın ticarî itibarı diye bir şey kalmaz.

BASKAN - 1 dakika ilave süre veriyorum.

YAHYA AKMAN (Devamla) - Teşekkür ederim.

Devlet Güvenlik Mahkemesinde yargılanıp, icabı halinde tutuklandığında, bir müddet tutuklu da kaldıktan sonra, o insanın toplum içerisinde nasıl bir itibar zedelenmesine uğradığını, malî açıdan herhalde büyük ihtimalle bir daha belini doğrultamayacak derecede mağduriyet yaşadığını anlamamak için çok saf olmak gerekir. Bu durumdaki bir insan için, yasa tasarısında, maalesef, herhangi bir tedbir düşünülmemiş, herhangi bir zararın telafisi yönünde bir önlem düşünülmemiş. Sadece, -bizim anlayabildiğimiz kadarıyla- hukuk çerçevesinde, genel tazminat hükümleri çerçevesinde, belki, bir tazminat davası açma hakkına sahip olabilir; ama, unutmayalım ki, çok önemli bir suçla, çetecilikle ve mafyacılıkla suçladığımız bir insanın mağduriyeti, genel hükümler çerçevesinde telafi edilecek düzeyde değildir. O nedenle, muhakkak surette, mal varlığına el konulan şahsın, mallar iade edildikten sonra uğradığı maddî ve manevî zararın tazmini ve telafisi yönünde bir hüküm tesis edilmesi gerekirdi.

Hepinize saygılar sunarım. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Akman.

Doğru Yol Partisi Gurubu adına, Eskişehir Milletvekili Sayın Sadri Yıldırım; buyurun. (DYP sıralarından alkışlar)

Konuşma süreniz 10 dakika.

DYP GRUBU ADINA MEHMET SADRI YILDIRIM (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; üzerinde iki gündür çalıştığımız kanun tasarısı, tüm insanlar için, insanların mal varlıkları için çok önemlidir ve çok hassas bir tasarıdır; kısacası, insanların temel hak ve özgürlükleri ve aynı zamanda mallarla ilgilidir. Esasen, bu tasarının tümü, insanların temel hak ve özgürlükleri bakımından çok önemlidir; ayrıca, mal, hak ve diğer alacakları bakımından da önemlidir.

Anayasamız, kişinin temel hak ve hürriyetlerine çok önem vermiş ve ayrıca, Anayasamızın 17 nci maddesinde de, kişinin maddî ve manevî varlığı da korunmuştur. Anayasamız, 12 nci maddesinden 40 ncı maddesine kadar, yani 29 maddeyle, kişinin temel hak ve özgürlükleri ile tüm mal varlıklarını korumuştur.

Buna rağmen, görüşmekte olduğumuz 6 ncı maddeye bakarsak, birinci paragrafında "...şüpheler bulunan kişilerin bu Kanun kapsamındaki fiillerinden elde ettikleri hususunda kuvvetli şüphe bulunan her türlü menkul ve gayrimenkullerine soruşturma sırasında el konulmasına" denilmiştir. "El konulmasına" ifadesi, yanlıştır. Bilhassa bu hüküm, Anayasaya aykındır; neden; çünkü, bir kişi mahkûm olmadan, suçlu olmadan, mallarına el konulamaz, olsa olsa -Ceza Kanunumuzda ve Ceza Usul Kanununda vardır- tedbir denilebilir, tedbir konulması gerekir -ki, ayrıca, altında da, zaten "tedbir" kelimesini ilave etmiş- yalnız, bu kelime yanlıştır.

Madde devam ediyor: "Bankalar ve banka dışı malî kurumlar ile diğer gerçek ve tüzel kişiler nezdindeki, kiralık kasa mevcutları da dahil olmak üzere hak ve alacakları üzerindeki tasarruf yetkisinin tamamen veya kısmen kaldırılmasına, bir tevdi mahalline yatırılmasına, hak ve alacakları ile mal, kıymetli evrak, nakit ve sair değerlerin idaresi için diğer tedbirlerin alınmasına karar verilebilir" deniliyor. Bu da, yine, yukarıda belirttiğimiz gibi, sadece "tedbir" olabilir; çünkü, kişi, yararlanırken zanlıdır, şüphelidir, sanıktır; ama, mahkûm değildir, karar kesinleşmemiştir.

Devam ediyoruz: ikinci fıkrada "Yukarıdaki fıkrada belirtilen mal varlığının yurtiçinde ve yurtdışında araştırılması, incelenmesi, tespiti ve değerlerinin takdiri, ilgili Cumhuriyet Savcılığınca istendiğinde, Maliye Bakanlığı Malî Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı tarafından yerine getirilir" denilmiştir. Tabii ki, hâkim kararı olmadıkça ve savcıların da tespiti olmadıkça, bu mümkün değildir.

Yine devam ediyoruz: "Şüpheli, birinci fıkrada belirtilen mal varlığının meşru kaynağını ispat ettiği el koyma tedbirine karar verilmez veya verilmiş olan karar kaldırılır" deniliyor. Zaten, şahıs içeridedir, tutukludur, mahkemesi devam etmektedir, bunu yapması mümkün değildir; kaldı ki, kendisini hem maddî bakımdan hem de manevî bakımdan oldukça mağdur edecektir; ancak, mallarına tedbir konulmakla, zaten hüküm altına alınmış demektir.

Yine devam ediyoruz: "Sanık mahkûm edildiğinde söz konusu mal varlığı Devlete intikal eder." Bu doğrudur; çünkü, sanık mahkûm olduktan sonra, Ceza Kanunuyla konulan tedbirler, Ceza Kanunumuzda da vardır, Ceza Usul Kanunumuzda da vardır.

Değerli milletvekilleri, bakınız, 1 inci maddede öngörülen suçları işlediğine dair hakkında kuvvetli şüphe bulunan kişiler hakkında, suçla ilgisi olmayan mallarına tedbir konulabilmekte ve sonuçta, mahkûmiyet halinde, tüm mal varlığı müsadere olunmaktadır; ancak, yeterli delil aranma-

dan, sadece son derece subjektif bir duygu olan şüpheye, bir kişinin tüm mal varlığına tedbir konulması da yanlıştır. Ayrıca, böyle bir tedbir, çok büyük zararlara neden olabilir. Sonuçta, diyelim ki, beraat kararı verilmesi halinde de devletin büyük bir tazminat ödemesine neden olabilir.

Değerli milletvekilleri, mahkûmiyet halinde suçla ilgisi olmayan malların da müsadere edilmesi, Anayasanın "genel müsadere cezası konulamaz" hükmüne aykındır. Yani, tedbir konulurken dahi, suçla ilgisi olmayan mallara da tedbir konulmaması gerektiğini, Anayasamız, gayet geniş olarak, tafsilatlı olarak belirlemiştir. Öyleyse, mallara dahi tedbir konulurken dikkat edilmesi gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, mahkûmiyet halinde, suçla ilgisi olmayan mallar müsadere edilirse... Suçla ilgisi olmayan malların da "genişletilmiş müsadere" denilmek suretiyle kapsama alınması kabul edilmiştir; bu da yanlıştır.

Maddenin üçüncü fıkrasında ise, ispat yükü yine ters çevrilmiş; yani, sanığa ispat yükü getirilmiştir. Halbuki, bu dava, bir ceza davasıdır. Bir ceza davasında sanığa ispat yükü getirilmesi, haklarında kesin hükümle mahkûmiyet kararı olmadıkça kişilerin suçsuz sayılacağına ilişkin Anayasa hükmüne aykırı olur. Anayasa Mahkememiz, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun ek 2 nci maddesini iptal etmiştir; iptal kararında da, zaten açıkça, gerekçeli olarak, sanığa ispat yükü getirilmesinin Anayasaya aykırı olduğuna karar vermiştir. Değerli milletvekilleri, yani, karar verilinceye kadar sanık, suçsuz demektir. Öyleyse, suçsuz kişinin, işlenen suçla ilgisi olmayan mallarına tedbir dahi konulmaması gerekir kanaatindeyiz.

Bütün Heyetinize saygılarımı sunarım. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Yıldırım.

Şahısları adına, Sayın Yasin Hatiboğlu, Sayın Kamer Genç, Sayın Ekrem Pakdemirli, Sayın Nazlı Ilıcak ve Sayın Fethullah Erbaş söz istemişlerdir.

Sayın Yasin Hatiboğlu Başkanlığımıza gönderdiği müzekkereyle Sayın Nazlı Ilıcak'a söz hakkını devrettiğini bildirmiştir.

Şahsı adına, Sayın Nazlı Ilıcak; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Konuşma süreniz 5 dakikadır.

AYŞE NAZLI ILICAK (İstanbul) – Değerli Başkan, sayın milletvekilleri; Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Yasa Tasarısının 6 ncı maddesi hakkında kişisel söz hakkımı kullanıyorum.

Bu yasa tasarısını toptan ele aldığımızda ve hükümetin uygulamalarına baktığımızda, âdeta yangından mal kaçırır gibi bir acele görüyoruz. Biz, bu memleket için en doğru, en faydalı adımları atmak yerine, özgürlükleri sınırlayan yasaları maalesef önplana çıkarıyoruz. Biz, esas itibarıyla, Demokratik Sol Partinin öncülüğünü yaptığı bir hükümetten, basın özgürlüğünü sınırlayan, özel hayatın gizliliğine müdahale anlamını taşıyan, kuşku üzerine telefonların dinlendiği, hâkim karar olmasa bile, dinlemeden elde edilen bulgulara hukuki bir nitelik tanıyan kanunlar yerine, demokrasi paketlerini bekliyorduk; o zaman bizler, daha büyük bir şeikle muhakkak ki karşılaşacaktık.

Aslında, daha ileriki maddelerde de göreceğiz, maalesef, Terörle Mücadele Yasasının 8 inci maddesi de bu kanun uygulamaları kapsamına alınmaktadır. 8 inci madde, düşünce özgürlüğüyle ilgili bir maddedir. Evet, ülke ve millet bütünlüğünü korumaya yönelmiştir; fakat, uygulamaları açısından basın özgürlüğünü kısıtlayan bir maddedir. Şimdi, kuşku üzerine basın mensuplarının da izlendiğini maalesef göreceğiz. Dün ben bu konuya temas ederken sözüm yarım kaldı; maalesef, basın hürriyetini kısıtlayan bu kadar önemli hükümler gelirken, medyamız başka hevesler, başka amaçlar peşinde dedim. Mesela, kimi ormandaki üniversitesinin akıbetini düşünüyor, kimi Eti-

banktaki hüleyi örtbas etmeye çalışıyor ve hepsi birden tahkim yasaının peşinde ve maalesef, altında, yıldırma, sindirme metodunu kullanan çıkar amaçlı bir araç haline gelmiştir basın; fakat, biz, bunca ayıbına rağmen, basın hürriyetini korumaya devam edeceğiz, demokrasiyi korumaya devam edeceğiz ve bundan dolayı, esas itibariyle, fincancı katırların ürküttüğümüz için birtakım iftiralara, birtakım isnatlara muhatap oluyoruz. Ben, bunlara, rahmetli Menderes'in İnönü'ye bir grup toplantısında verdiği cevapla cevap vermek istiyorum. Rahmetli Menderes şöyle diyordu: "Yaşaması gereken fikirlerin kanlarla canlarla beslenmesi lüzumu üzerinde bütün dünya mütefekkirleri ittifak etmişlerdir. Hangi fikir yaşıyorsa, hayat bulmuşsa, onun benliğinde kendisi için can veren kimse-lerin ruhunu taşıyordur. Demokrasi ağacı, her türlü feragat ve fedakârlığı göze alacak yetişmiş insanların mevcudiyetiyle ancak meydana gelir. Biz, doğru bir yoldayız. Doğru olan yolu bulanlar, deve sürücülüğünden ve keçi ticaretinden kısra ve kayserlerin tahtına oturmuşlardır. Bu yolda önde yürütenler, belki de bir sarhoş şoförün yapacağı bir kazaya kurban gidebilirler; fakat, bizi, bu yoldan hiçbir kuvvet çeviremez."

Ben de şunu ifade etmek istiyorum: Biz, hak bildiğimiz yolda, doğru bildiğimiz yolda ilerleme-ye devam edeceğiz; bizi, sarhoş iftiralar, yolumuzdan çeviremez.

Hepinize saygılar sunuyorum efendim. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyoruz Sayın Ilıcak.

Şahsı adına, Tunceli Milletvekili Sayın Kamer Genç...

KAMER GENÇ (Tunceli) - Konuşmuyorum.

BAŞKAN - Manisa Milletvekili Sayın Ekrem Pakdemirli, buyurun. (ANAP sıralarından alkışlar)

Konuşma süreniz 5 dakika Sayın Pakdemirli.

EKREM PAKDEMİRLİ (Manisa) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; dünden beri bu kanun tasarısını tenkit eden, tasarı üzerinde fikir beyan eden arkadaşların konuşmalarından, sanki, bu kanun tasarısı geçtiği zaman, telefonlar dinlenecek; insanlar, gizli kameralarla görüntüye alınacak veya peşine hafife takılacakmış gibi bir anlam çıkıyor. Halbuki durum öyle değil; şu anda, binlerce kişi, resmî, gayrîresmî kurumlar tarafından zaten dinleniyor. Şimdi, burada, gayrihukukî bir durum var; bunu kanunî hale getiriyoruz; yani, kanun yapıyoruz, kanuna uygun olsun diyoruz.

Bugün, bunu hukukî duruma sokamayacağız, belli; gelin, kanunî duruma sokalım, ondan sonra da, önümüzdeki aylarda, inşallah, hukuka uygun, Anayasamıza uygun hale getirelim; yani, eksikliklerini, hatalarını bulalım, görelim, ondan sonra düzelteyim. Burada, diyorum ki, şu anda müzakere ettiğimiz kanun tasarısında birçok eksiklikler var. Bazı arkadaşlarımız yerden göğe kadar haklı "bazı noktaları Anayasaya aykırı" diyorlar; ama, bir de şu gerçek var: Türkiye'de bir kaos yaşanıyor; Başbakanın telefonu dinleniyor, Cumhurbaşkanının telefonu dinleniyor, bakanların dinleniyor, eski, milletvekilleri veya bakanların ki dinleniyor, dinleniyor, dinleniyor... Bunu bir zaptu-rapt altına almak lazım. Ben, bu yönüyle, kanunun ruhu hukukî olmamasına rağmen, Anayasaya, belki, aykırı olmasına rağmen, muhalefetten buna destek istiyorum; şunu bir çıkaralım, ondan sonra daha rafine, ince ayarlarını yapalım.

Saygılar sunuyorum efendim. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz; sağ olun.

Madde üzerinde dört önerge vardır; geliş sırasına göre okutup, aykırılık sırasına göre işleme alacağız.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısının 6 ncı maddesinin dördüncü fıkrasından sonra beşinci fıkra olarak aşağıdaki hükümün eklenmesini arz ve talep ederiz.

Yasin Hatiboğlu
Çorum
Veysel Candan
Konya

Dengir Fırat
Adıyaman
Lütfü Esengün
Erzurum

Yahya Akman
Şanlıurfa

"El konan malların bu kanunda öngörülen suçlar vasıtasıyla elde edildiğinin ispatı devlete aittir"

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 87 sıra sayılı yasa tasarısının 6 ncı maddesinin tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Fethullah Erbaş
Van
Latif Özbek
Elazığ
Mehmet Özyol
Adıyaman

Lütfü Esengün
Erzurum
Nezir Aydın
Sakarya
M. Zeki Çelik
Ankara

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, okunacak olan son iki önerge anayasaya aykırılık önergelelidir. Aynı ayrı okutacağım; ancak, ilk gelen önerge üzerinde işleme alacağız.

Türkiye Büyük Millet Başkanlığına

Görüşülmekte olan 87 sıra sayılı yasa tasarısının 6 ncı maddesi Anayasanın 38 inci maddesine aykırıdır.

Gereğini arz ederiz.

Fethullah Erbaş
Van
Eyüp Sanay
Ankara
Mahfuz Güler
Bingöl

Latif Özbek
Elazığ
Ahmet Sünnetçioğlu
Bursa
Faruk Çelik
Bursa

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Genel Kurulda görüşülmekte olan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Hakkındaki Kanununun 6 ncı maddesi Anayasamızın 20 ncı maddesine aykırıdır.

Konunun anayasaya aykırılık yönünden görüşmeye açılmasını rica ederim.

Yahya Akman

Dengir Fırat

Şanlıurfa

Adıyaman

Abdullah Veli Seyda

Nurettin Aktaş

Şırnak

Gaziantep

Ramazan Toprak

Mehmet Bedri İncetahtacı

Aksaray

Gaziantep

BAŞKAN – Komisyon okunan anayasaya aykırılık önergesine katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Katılmıyoruz.

BAŞKAN – Komisyon ve Hükümet Anayasaya aykırılık önergesine katılmıyor.

Önerge üzerinde açıklamada bulunmak üzere, buyurun Sayın Dengir Fırat. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika efendim.

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Adıyaman) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; yine, tutanaklara, tarihe mal olması için ve vicdanımızla başbaşa kaldığımız zamanda bir he saplaşma yapabilmemiz için bazı şeyleri yeniden söylemekte fayda görüyorum.

Gizli ajan kullanımı terörle başı belada olan, özellikle örgütlü suçlarla başı belada olan bütün ülkelerde derpiş edilmiştir. Bu konuda, herhangi bir aksi iddiada değilim. Ancak, bu gizli ajanın tespiti ve bu gizli ajanın kullanımı çok sıkı şartlara bağlanmıştır. Mesela, Alman ceza muhakemeleri usulü kanununda bu konu derpiş edilmiştir. Orada kesin olarak hâkim kararının gerektiği belirtilmiş gibi, özel konuta girebilme konusu istisna tutulmuştur; hâkim kararı olsa dahi, konuta girebilmenin, ancak konut sahibinin rızasıyla mümkün olduğu açık ve kesin olarak yasada belirtilmiştir. Kaldı ki, aynı maddenin bir fıkrasında, gizli ajanın kimliğinin bazı hallerde gizli tutulacağı derpiş edilmiştir.

Peki, bu ajan tanık olarak dinlenmek durumunda ise -ki, büyük ihtimalle olayları ortaya çıkaran, olayların gelişimini bilen bu gizli ajan olduğuna göre, tanık olarak dinlenmesi gerekecektir- peki, bu şahsın, gizli ajanın kimliği saklı tutulduğu takdirde, son soruşturma safhasında, esasa müteallik bir konuda, vermiş olduğu bir ifadeyle sanığı nasıl mahkûm edeceğiz? Bunu yalnız ben söylemiyorum; bunu, biraz evvel Sayın Pakdemirli de belirtti; kanunu hukuklaştırebilmek için, yasa tasarısı için, Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürlüğünden 20.9.1995 tarihiyle görüş istenmiş ve bu görüş verilmiştir; bu resmî görüş içerisinde aynı konu derpiş edilmiştir. Deniliyor ki: Eğer gizli ajan saklı tutulacaksa ve tanık olarak dinlenme ihtiyacı doğmuş ise, bunun dinlenmemesi veya yalnız ifadesinin alınmasıyla kifayet edilmesi, bir kere, hukukî olamaz ve savunmanın temel hükümlerine aykırıdır.

Bunun yanında, kısa olarak şunu belirtmek isterim ki, aslında, gizli ajan kullanımı polis teşkilatına suç tasnii mecburiyeti yüklemektedir. Bu, bence, Türk Ceza Kanunu için çok büyük bir ayıptır ve bunun hayata geçmiş olan şeylerini... Sayın Kaynak davasında hatırlarsınız, birçok kişi bunu hatırlayacaktır; ajan provokatör olarak kullanılan kişilerin, olayları nasıl sabote ettiklerini, olayları hangi mecralara soktuklarını da gözden uzak tutmamak icap eder kanısındayım.

Malların müsadere konusuna gelince... Malların müsadere, örgütlü suçlarla ilgili kanun düzenleyen diğer ülkelerde de derpiş edilmiştir; ancak, yine, bu konu, bir insanın mal ve mülkünün tamamını ortadan kaldırmaya yönelik olduğu için, yani, genel bir müsadere anlamında olduğu için, bunun, hüküm öncesi ve hüküm sonrası ne şekilde uygulanacağını da çok açık şekilde kanunda tasrih edilmesi gerekirken; bu ayırımın içerisine girilmeden, bir tedbir olarak müsadere ve tedbir sonrasında karar olarak da devlet malı olarak addedilmesinin yanlış olduğunu bilgilerinize arz eder, saygılarımı sunarım.

Teşekkür ediyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Frat.

Komisyonun ve hükümetin katılmadığı, önerge sahibinin gerekçesini izah ettiği...

MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep) – Karar yetersayısının aranmasını istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Karar yetersayısını arayacağım.

...Anayasaya aykırılık önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Karar yetersayısı yoktur.

Sayın milletvekilleri, birleşime, saat 17.00'de toplanmak üzere ara veriyorum.

Kapanma Saati : 16.45

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 17.00

BAŞKAN : Başkanvekili Ali İLİKSOY**KÂTİP ÜYELER: Vedat ÇINAROĞLU (Samsun), Sebahattin KARAKELLE (Erzincan)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 41 inci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

**III. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

1. – *Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısı ve İçişleri ve Adalet Komisyonları Raporları (1/487) (S.Sayı: 87) (Devam)*

BAŞKAN – Komisyon?.. Burada.

Hükümet?.. Burada.

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Sayın Başkan, ben, buradan, bir uygulamanın yanlış yapılmasının önüne geçmek niyetiyle, bir hususu arz etmek istiyorum.

20 nci Dönemde, bütün başkanların bir araya gelerek aldığı bir prensip kararı var; bu, okundu, zabitlara geçti, Genel Kurulun bilgisine sunuldu. Oylama esnasında karar yetersayısının aranılması istenilmiş ise, bu, itiraz telakki edilecek ve oylaması elektronik cihazla yapılacak; bütün uygulamalar da böyle geldi. Süre zıyanı açısından, daha kısa sürelidir elektronik cihaz... Lütfederseniz...

Uygulamada yanlışlık olmasın diye, ben, yardımcı olmak istiyorum.

BAŞKAN – Efendim, teşekkür ediyorum.

O konuda, öyle bir prensip kararı var; ancak, karar yetersayısının aranması istenildiğinde, toplantı yetersayısına da ulaşılmaması gerektiği için -bizim bilgisayarlar öyle gerektiriyor- açık oylama şeklinde olsa, dediğiniz belki doğru, amında ulaşma imkânı var; ama, ben, onu inceledim, birbiriyle çelişen kara hükümler var orada, onun giderilmesinden sonra o yöneme başvuracağız; çünkü, aynı zamanda toplantı yetersayısının aranması da isteniliyor, o nedenle olmuyor. O da, İttizüğe aykırı.

Komisyon ve hükümet hazır.

Önceki oturumda, 6 ncı maddenin Anayasaya aykırı olduğuna ilişkin önerenin oylamasında karar yetersayısı bulunamadığı için, şimdi, bu önergeyi yeniden oylarınıza sunacağım ve karar yetersayısını arayacağım.

Önergeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Karar yetersayısı vardır; önerge kabul edilmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısının 6 ncı maddesinin dördüncü fıkrasından sonra beşinci fıkra olarak aşağıdaki hükmün eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Dengir Fırat
(Adıyaman)
ve arkadaşları

"El konan malların bu kanunda öngörülen suçlar vasıtasıyla elde edildiğinin ispatı devlete aittir."

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katlıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Katlıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Komisyonun ve Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 87 sıra sayılı yasa tasarısının 6 ncı maddesinin tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Fethullah Erbaş

(Van)

ve arkadaşları

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katlıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Katlıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Komisyonun ve Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum:

Tanığın ve görevlilerin korunması

MADDE 7. – Tanığın kimliğinin veya meskeninin veya ikâmetgâhının veya işyerinin bilinmesi, kendisi veya başkaları için ciddi bir tehlike ihtimalini ortaya çıkarırsa;

a) Tanık için her türlü tebligatın yapılacağı ayrı bir adres tespit edilebilir ve tanığın kimliği soruşturmanın her aşamasında gizli tutulabilir.

b) Tanığın verdiği bilgilerden hareketle diğer delillerin tespitinin mümkün olması halinde, kimliği soruşturmanın hiç bir aşamasında açıklanmaz.

Tanığın dinlenmek suretiyle kimliğinin açıklanması gerektiğinde, tanık hakkında 12.4.1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 20 nci maddesindeki hükümlerin uygulanmasına karar verilebilir.

Yukarıdaki fıkralarda yer alan hükümler, muhbirler ve bu Kanunun kapsamına giren suçlara ait istihbaratta veya soruşturulmasında görev alan kolluk amir ve memurları hakkında da uygulanır, kimlik bilgileri ile görevine ve özel hayatına ilişkin bilgiler hiçbir şekilde açıklanamaz.

Kimlik, görev ve özel hayata ilişkin bilgileri açıklayanlara veya açıklanmasına yardımcı olanlara bir yıldan iki yıla kadar hapis cezası verilir.

BAŞKAN – Madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına Şanlıurfa Milletvekili Sayın Yahya Akman; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır Sayın Akman.

FP GRUBU ADINA YAHYA AKMAN (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; görüşülmekte olan 87 sıra sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısının 7 nci maddesi üzerinde, Fazilet Partisinin görüşlerini açıklamak üzere huzurlarınıza gelmiş bulunuyorum; bu vesileyle, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bir önceki oturumda çok değerli bir eski bakanımız, iktidar partilerinden birine mensup değerli bir eski bakanımız, aslında, şu ana kadar yapmış olduğumuz ve bundan sonra da yapacağımız çalışmaların tamamının bir özetini söyledi ve bir itirafta da bulundu; bu açıklamalarıyla, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bugünkü, bundan önceki ve belki de -temenni etmiyoruz- bundan sonraki çalışmalarının yönü ve istikameti konusunda çok önemli bilgiler verdiğini düşünüyorum. Kendi adıma çok önemli bir hisse aldım, bir ders aldım bu konuşmadan. Özellikle, bu kanun tasarısı vesilesiyle tartışmakta olduğumuz hukuk devleti, hukukun üstünlüğü, demokrasi, insan hakları gibi, dünyada ve Türkiye'de var olmasını arzu ettiğimiz, gelişmiş dünyayla sürekli aramızda fark olduğu için eleştirilere uğradığımız değerlerin Türkiye'de tesisinin ne kadar zor olduğu konusunda çok önemli bir açıklama yaptı ve "tasarının ruhu Anayasaya aykırı olmasına rağmen biz bu tasarıyı kabul edelim" dedi. Genel Kurula ve bütün halkımıza soruyorum: Bu gibi bir cümlelerin, hukuk devletinde nasıl bir yeri olabilir, nasıl bir mantığı olabilir, nasıl bir izahı olabilir? Anayasanın ruhuna açık bir şekilde aykırı olduğunu bile bile, kabul ede, bu tasarının kabul edilmesini, muhalefet partilerinden de, fazla muhalefet etmemelerini rica etmek suretiyle geçmesini bizden talep ediyor. Biz, muhalefet partileri olarak ve muhalefet partisi sözcüleri olarak, herhalde, ağzımızla kuş tutsak, çok fazla bir anlam ifade etmiyor, çok fazla bir şey anlatamıyoruz; halka da anlatamıyoruz, basın da ilgi duymuyor, medya da ilgi duymuyor; en önemlisi, Genel Kurulun, çok değerli, seçilmiş, halkın iradesini temsil eden milletvekilleri de dikkate almıyor; ama, iktidara mensup bir insanın, daha önce bakanlık yapmış, saygı duyduğumuz bir insanın bu şekil açıklamalarda bulunması, esasında, bizim bütün konuşmalarımızın, yaptığımız olumlu muhalefetin anlamsız olduğunu bize anlatıyor.

Değerli milletvekilleri, arkadaşlarımızla beraber vermiş olduğumuz çok önemli önergeler var; vardı ve var olmaya devam edecek. Hakikaten, en azından, çalışabildiğimiz süre kadarıyla, tanıyabildiğimiz süre kadarıyla, bu kanun tasarısında mahzurlu olarak gördüğümüz ve bu mahzurları bertaraf etmeye yönelik olarak verdiğimiz çok önemli, çok değerli önergeler vardı; fakat, maalesef, bu işi ne kadar hızlı bitirirsek kârdır, şu Genel Kurul ne kadar az çalışırsa kârdır, kısa zamanda kanun çıkarırsak kârdır; nasıl olsa hükümet veya bildiğimiz veya bilmediğimiz bir irade böyle istemiş, bunu çıkarmak durumundayız gibi bir anlayışla, maalesef, bakıyoruz ki, İçtüzüğün bazı azizliklerinden, bazı açıklıklarından istifade edilmek suretiyle önergelerimiz dikkate alınmıyor; hükümet ve komisyon katılıyor, Genel Kurul katılmıyor gibi bir komik durumla karşı karşıya kalıyoruz. Esasında, verdiğimiz önergelerin tamamı, bu kanuna olumlu anlamda katkı yapmak için verilmiş önergelerdir.

Ben, Adalet Komisyonunda bulunan bir arkadaşımızım. Bu tasarı ilk geldiği zaman, çok kısa da olsa, bir iki defa okuma fırsatı bulmak suretiyle komisyona gittik ve bunun vahametini bir müddet anlattıktan sonra, bir kısım arkadaşlarımızın da ikna olduğunu gördük. Alt komisyona havale edilmesini arzu ettik; zira, toplumun bütün katmanlarını, istisnasız herkesi ilgilendirebilecek bundan daha kapsamlı bir yasa, zannediyorum, bugüne kadar Türkiye Büyük Millet Meclisinden geçmedi.

O nedenle, bu tip bir yasa kabul edilirken, hiç olmazsa, sivil toplum örgütleriyle, hukukla ilgili çevrelerle ve bu işe ilgi duyacak herkesle bunların paylaşılması gerektiğini, bu işte, onların da katkılarının alınması gerektiğini düşündük. Özellikle, Sayın Bakanın ve iktidara mensup arkadaş-

ların, medya vasıtasıyla bunu kamuoyuna duyurmalarını, açıkça katkılarını beklediklerini söylemelerini istedik.

Alt komisyona onbir günlük bir süre tanıdı; bir baktık ki, zannediyorum üç gün içerisinde alt komisyon görevini tamamlamış, bir sonraki hafta da, komisyon üyeleri olarak biz bunu daha hazmetmeden, komisyona geldi ve aynı şekilde kabul edilerek Meclisin Genel Kuruluna geldi.

Bunun doğru bir şey olmadığını ifade etmek istiyorum değerli milletvekilleri. Bizim yaptığımız iş, Sayın Bakanımızın da anlattığı çerçevede şundan ibaret kalıyor şu anda: "Bari, hiç olmazsa muhalefet edelim, böyle bir kanuna oy vermemiş olalım; yarın, hem Allah'a karşı hem halkımıza karşı söyleyecek sözütmüş olsun. Vallahi, biz bunu kabul etmemiştik, yasa tasarısı geldiği zaman biz muhalefet etmiştik" demekten öteye gidemiyor.

Kanunun her maddesinde, Anayasaya ve uluslararası anlaşmalara aykırılıklar var. Anayasa Mahkemesinin, zannediyorum, bu yasanın tamamını bozma ihtimali de çok yüksek.

Değerli milletvekilleri, bu genel değerlendirmeden sonra, 7 nci maddede, tanığın ve görevlinin korunmasına ilişkin hükümlere yer veriliyor. Tanık korunurken, burada, çok önemli bir ilkenin gözardı edildiğini görüyoruz; o da şu: Sanığa tanınmış olan savunma hakkı zedelenmiştir. Sanığa tanınmış olan savunma hakkı, Anayasada, yasalarda ve uluslararası bütün metinlerde yerini bulan, çok önemli bir haktır. Bu hak şu şekilde zedeleniyor: Tanık koruma altına alınmak suretiyle, kimliği ve kişiliği gizli tutulmak suretiyle, sanığın ve müdafinin, tanığa soru sorma hakkı engellenmiş oluyor. Aynı zamanda, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda, tanığın, aleyhine tanıklık yaptığı şahısla yakın olması nedeniyle tanıklıktan çekilme gibi bir hakkı var. Yine, düşman olması, herhangi bir şekilde bir çekişme ve rekabet içerisinde olması durumunda da, onun tanıklığının geçerli olmaması gibi bir durum söz konusu. Bu gibi bir yasada, bu tanıklık mevzuunun çok büyük bir önem arz ettiğini düşünüyorum. Sebebine gelince: Çıkar amaçlı suç örgütleriyle mücadelede bahsediyoruz. Çok kuvvetle muhtemeldir ki, maddeten güçlü bir kısım insanlar ve şirketler, karşısındaki şirketleri, aynı kuldarda yarışan şirketleri yok edebilmek için, bu yasadaki istifade etme cihetine gideceklerdir ve acı da olsa, devletin birtakım görevlileriyle ilişkiler kurmak vasıtasıyla, resmî yoldan üzerine gidilmek suretiyle, onları yok etme cihetine gideceklerdir. Bu durumdaki şirketlerin yapacağı haksız rekabetin, haksızlığın önüne geçmek için, tasarıda herhangi bir tedbir düşünülmemiş ve muhtemeldir ki, bu tanıklar, bu şirketlerle bir şekilde ilişkide olan, onların elemanları veya adamları diye tabir edebileceğimiz insanlardan da oluşabilir. Bir şirketi yargılayacaksın, devlet güvenlik mahkemesi kapsamında çok önemli bir suçtan yargılayacaksın, karşı tarafa da "sen sanıksın, bu tanığı görme hakkın yok, buna soru sorma hakkın yok, bunun kimliğini dahi öğrenme hakkın yok" gibi bir mantıkla hareket edeceksin... Bu, 6 ve 7 nci maddeler, müştereken, birlikte düşünüldüğü zaman çıkarılabilecek bir mantuktur.

BAŞKAN – Sayın Akman, 1 dakika ilave süre veriyorum.

YAHYA AKMAN (Devamla) – Teşekkür ediyorum.

Terörle Mücadele Kanununun 20 nci maddesinde, tanığın korunmasına ilişkin bazı hükümler var; bunları bildiğiniz için tekrar etme ihtiyacı hissetmiyorum; tanığın yüzünün değiştirilmesi, estetik ameliyat yapılması vesaire gibi bazı önlemler düşünülmüş; bu önlemler, zannediyorum, yasanın bu maddesinin dördüncü fıkrasında öngörülmüş. Yalnız, birinci fıkradaki o mahzuru ortadan kaldırmak için, Terörle Mücadele Kanunu kapsamındaki korumalardan tanık yararlanır; fakat, hükme esas olan ifadeler verdiği zaman, tanık, muhakkak surette hâkim huzurunda, sanığın ve müdafinin huzurunda ifade vermek durumundadır ve onların, bunu tanıma hakkı olmalıdır.

Yine, burada bir çelişki daha, birden fazla tanık olduğu durumda, tanıkların ifadeleri arasında-

ki çelişkinin giderilmesi de, ancak, tanığın kimliğinin açık olması, tanınması ve hâkim huzurunda ifade vermesiyle telafi edilebilecektir.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Akman.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Ankara Milletvekili Sayın Saffet Arkan Bedük; buyurun. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika efendim.

DYP GRUBU ADINA SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, görüşülmekte olan kanun tasarısının 6 ncı maddesi üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubunun görüşlerini sunmak üzere söz almış bulunuyorum; Yüce Heyetinizi, şahsım ve Grubum adına saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; suçlu ve suçluyu tespit etmek, onun kamuoyu vicdanında cezalandırılmasını temin etmek ve bu suretle, bir ülkedeki hukukun ihlalinin önlenmesini temin etmek devletin görevi. Suç ve suçluyu tespit ederek onun cezalandırılması devletin ana görevi. Devlet adına bunu gerçekleştirmek, şehir alanında emniyet teşkilatının, kırsal alanda da Jandarma Genel Komutanlığı personelinin görevi ve takip ve ilk soruşturmadan itibaren delillerin toplanması ve yargıya intikal ettirilmesi, bir noktada hem öleyici zabıta tedbiri bakımından hem de olayın vuku bulmasından sonra adli görevin ifası bakımından fevkalade cansiparane bir şekilde çalıştıkları da hepimizin malumudur.

Ben, bu arada, gerek emniyet ve gerekse Jandarma Genel Komutanlığı personelinin, bu görev sırasında şehit olanlarını rahimle ve minnetle anarken, şu anda görev yapanlarına da özellikle teşekkür etmeyi bir borç biliyorum.

Değerli milletvekilleri, suçluyu tespit ederken, bir taraftan emniyet ve jandarma teşkilatlarını görevlendireceksiniz, onları araç ve gereç bakımından özellikle kuvvetlendireceksiniz, bir taraftan eğitim seviyelerini artıracaksınız, bir taraftan da bu kadar önemli görevleri takip eden bu kuruluşların ekonomik durumlarını düzelteceksiniz. Bunları düzeltmediğiniz, bunları desteklemediğiniz, bu yan hizmetleri vermediğiniz takdirde, bu kuruluşları, çok rahat bir şekilde başarılı bir noktaya götürmek mümkün değil. Mümkün olmadı mı? Oldu. Oldu ama, gerçekten, bu, doğrudan doğruya bu teşkilatlarda çalışmış olan personelin üstün görev anlayışının ortaya koyduğu tablodur. Bu itibarla, öncelikle bu noktayı vurgulamak istedim.

Suçluyu tespit ederken, gelişen teknolojinin bütün şartlarından, aracından, gerecinden, metotlarından yararlanmak lazım. Dünyanın bütün ülkelerinde bu tip suçlular var demiştik; ama, bu suçluları tespit ederken, gelişen şartlara paralel olarak metotlarını değiştiriyorlar, teknolojilerini yeniliyorlar ve eğitim seviyelerini de yükseltiyorlar. Biz de, Türkiye Cumhuriyeti Devleti olarak, özellikle kendi ülkemizde huzur ve güven ortamı içerisinde yaşayabilmek için, suçluları tespit edip yakalayabilmek için ve ülkede hukuku ve yasaları hâkim kılabilmek için, mutlaka, biraz evvel bahsettiğim gibi, bu teşkilatlarla ilgili bir yenileme hareketi içerisinde olmamız lazım; mevzuat bakımından da değişiklik yapmak lazım. Toplanan delillerin fevkalade sağlam olması lazım; suç vuku bulduktan sonra toplanan delillerin, dosyanın ikmal edilerek, savcıya -tabii, onun kontrolünde olmakla beraber- yargıya intikal ettirilmesinde de fevkalade duyarlı olmak lazım.

İşte, bu şekilde hazırlanan bir dosya ile ancak suçluyu tespit etmek mümkün olmakta ve suçun tüm unsurlarının tespit edilmesi suretiyle de cezanın verilmesine imkân sağlanmaktadır; ama, bu-

rada çok önemli bir konu var: Suçluyu tespit ederken, suçu tespit ederken, toplanan deliller fevkalade önemlidir. Eğer, toplanan delilleri, gelişen şartları, teknolojiyi kullanmak suretiyle, tam, dört dörtlük yapamazsanız, onu hazırlayamazsanız, yakaladığınız sanığın suçluluğunun tespitinde akim kalır, hedefinize ulaşmamış ve böylece, suç işleyen kişiyi de yakalayamamış olursunuz. Bu arada da, bu her iki güzide kuruluşu -eğer teknolojiyi vermezseniz, imkânları vermezseniz, metotları da getirmezseniz- o zaman, devamlı olarak, insan hakları ihlali iddialarıyla karşı karşıya bırakır, dolaşısıyla, devleti de töhmet altına sokmuş olursunuz.

O sebeple, bu madde, bana göre, bu tasarının önemli maddelerinden bir tanesidir; tanık, şahit müessesesi, gerçekten, Türk hukuk sisteminde, Türk yargı sisteminde gerek yargı bakımından ve gerekse suçların önlenmesi bakımından, üzerinde önemle durulması gerekmesine rağmen, maalesef, işlememektedir. Bu şahitlik müessesesini, mutlaka, en üst seviyeye çıkarmak lazım ve böylece, suçun bütün unsurlarının tespiti ve suçlunun cezalandırılmasında imkân sağlama açısından fevkalade önemli bir hizmet yapmış oluruz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bir ülkeye gidiyorsunuz, ileri bir ülkeye, İngiltere'ye gidiyorsunuz, diyorsunuz ki: "Suçluyu tespit ederken hangi metodu uyguluyorsunuz?" Amerika'ya da gittim, İngiltere'ye de gittim, gerek Scotland-yard polisleriyle gerek FBI'la yapmış olduğumuz çalışmalarda siz, suçluyu tespit ederken, delil toplamada ne gibi metotlar takip ediyorsunuz diye sordum, "yalan makinesi" dediler, yalan makinesi getirdiler; yetmedi, olması mümkün değil. Peki, başka metodunuz ne? diye sordum, "sorgu sistemi" dediler. Onu da getiriyorsunuz, eğitimde uyguluyorsunuz; ama, diyorlar ki: "Suçluyu tespit, suçun unsurlarının yakalanmasında bize en fazla yardım eden, bizim kendi insanımızdır, vatandaşımızdır. Vatandaş, kendi önünde vuku bulan olayların faillerinin cezalandırılması için şahitlik yapmayı bir vatandaşlık görevi olarak telakki ediyor, yargıya ve güvenlik görevlilerine yardımcı oluyor." Bunu, hep söylüyorlar.

Bize geliyorsunuz, bizde gerçekten bu konuda fevkalade büyük bir eksiklik var. Biliyorsunuz, bir tekerlememiz var: "İşin yoksa şahit ol, paran çoksa kefil ol" diyoruz. Bu, bizim lügatımıza nereden girmişse, fevkalade yanlış bir şey.

Halbuki, bir insanın, kendi hakkını ve hukukunu koruyabilmesi için, bugün bir başkasına olan olayın yarım kendisine de aynı şekilde vuku bulabileceğini düşünmek suretiyle, önünde vuku bulan olaylarla ilgili olarak şahitlik yapmayı bir vatandaşlık, bir insanlık görevi olarak telakki etmesi lazım; ama, ne yazık ki "ispiyonlandırma" veya başka bir şekilde "bana ne canım" şeklindeki bir anlayış, maalesef, hem yargının tam anlamıyla gerçekleştirilmesini engellemekte hem önleyici zabıta tedbiri bakımından bir kısım kuruluşların önü kapanmakta hem de suç işleyenlerin cezalandırılmamasına neden olmaktadır.

O halde, şahitlik müessesesini sevdirecek, şahitlik müessesesine gerçekten destek yapacak bir kısım düzenlemeleri yapmak, bir noktada, bu ülkede hukukun üstünlüğünün temininde, demokrasiyi yaşatmakta ve suçluların tespit edilerek yakalanmasının ve cezalandırılmasının temininde fevkalade önemli olmaktadır.

O sebeple, bu maddeyle getirilen, tanık eğer gizlenmesini istiyorsa -netice itibariyle, o, sadece yargıcın ve savcının önünde bir yargılama olmayacak mı; olacak; verdiği beyanlar, ortaya koyduğu tablo veya unsurlar itibariyle o suçlunun cezalandırılmasını temin edecek bir kısım unsurlar ortaya koymayacak mı, koyacak- eğer, kendisine yönelik, o şebekeyi -ki, mafya, çete diyoruz, bunların yakalanmasını temin etmeye çalışıyoruz- ele vermiş olan kişileri bir güven altına, güvenlik altına almazsanız, kimse kalkıp ifade de vermez, size delil de sunmaz; niye sunsun, başını belaya soksun!.. Öyledir; maalesef, bizim şu andaki anlayışımız bu.

Keşke, hiç kimse, korkmadan, o çete denilen, o mafya denilen grupları ortaya çıkaracak şekilde, çok rahat bir imkân ve ortam içerisinde, yargıca, savcıya veya güvenlik kuvvetlerine ifade vermek suretiyle, onların cezalandırılmalarını temin edebilseydi.

O halde, bu olamadığına göre, bu tasarıyla, eğer, isterse tanık, bu kadar büyük ve âli hizmetler yapmış, gerçekten, devletin demokratik hukuk devleti olma anlayışını gerçekleştirmiş, yargının görevini yapmasına imkân sağlamış olan bu insanların, meskeninin veya ikametgâhının veyahut da işyerinin bilinmesi, kendisi veya başkaları için, ailesi efracı için kendisi bakımından bir tehdit veya tehlike oluşturursa, kimliğinin gizlenmesi gerekir, bunu gizlemek gerekir. Eğer, bunu gizlemiyor da görevliler bunu açığa vuruyorsa, o zaman, açığa vuranların cezalandırılması da sağlanmalıdır. Bu suretle, tanıklık müessesesi, şahitlik müessesesi, artık, bizim, mutlak surette, şu sistemimize girmesi lazım. Bu girdiği takdirde, deliller daha objektif olacaktır, suçlular çok daha rahat yakalanmış olacaktır ve cezalar daha gerçekçi bir şekilde hedefini bulmuş olacaktır.

Tanık için her türlü tebligatın yapılacağı ayrı bir adres tespit edilebilir.

BAŞKAN – Sayın Bedük, size 1 dakika ilave süre veriyorum.

Buyurun.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Devamla) – Teşekkür ediyorum.

Tanığın kimliği, soruşturmanın her aşamasında gizli tutulmalıdır. Tanığın verdiği bilgilerden hareketle, diğer delillerin tespitinin mümkün olması halinde, kimliği soruşturmanın hiçbir aşamasında açıklanmamalıdır; buna dikkat etmek lazım. Yine, bu görevleri yapan, ister istihbarat ister soruşturma hizmetlerinde çalışan personelin, mutlak surette, aynı anlamda korunması lazım, o ki, o personel korkar, o ki, o personelin kendisine veya ailesine dönük -ki, geçmişte olmuştur, ailelerine dönük- bir kısım şeyler yapmışlardır, onların da bu madde kapsamı içerisinde korunması mutlaka gereklidir. Bunlar bu şekilde düzenlenmiştir, o itibarla biz, bu maddenin, mutlak surette gerçekleşmesi, yasallaşması gerektiğine inanıyoruz, Doğru Yol Partisi olarak bu maddeye olumlu bakıyoruz.

Bu duygularla, hepimizi sevgiyle ve saygıyla selamlıyorum. (DYP, DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bedük.

Şahısları adına, Sayın Yasin Hatiboğlu, Sayın Kamer Genç, Sayın Ekrem Pardemirli ve Sayın Hüsamettin Korkutata söz almışlardır.

İlk söz Sayın Yasin Hatiboğlu'nun.

HÜSAMETTİN KORKUTATA (Bingöl) – Bana devretti.

BAŞKAN – Sayın Kamer Genç?..

KAMER GENÇ (Tunceli) – Efendim ben konuşmayacağım.

BAŞKAN – Sayın Ekrem Pakdemirli?.. Yok.

HÜSAMETTİN KORKUTATA (Bingöl) – O da bana devretti.

BAŞKAN – Sayın Hüsamettin Korkutata; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Efendim, yazılı bir beyan olmadığı sürece, öyledir.

Süreniz 5 dakikadır Sayın Korkutata.

HÜSAMETTİN KORKUTATA (Bingöl) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; Türkiye'nin, aşırı merkezietçi yapıdan kurtulup, yerinden yönetilir duruma gelebilmesi, şu anda, dost düşman her-

kesin şiarıdır; ama, son zamanlarda çıkarılan kanunlardan görüyoruz ki, daha çok merkezîyetçi yapıya doğru gitmekteyiz. Bu kanun tasarısı, her safhasıyla, millete, sanki güvensizlik duyulduğunu, güvenlik güçlerinin de sanki yetersiz olduğunu ifade etmekte; ancak, böyle bir şeyle yeterli duruma geleceğini anlatmaktadır.

Kamer Genç arkadaşımız, dün akşam bu kürsüden "biz bundan, bölge olarak, doğu ve güney-doğu olarak çok çektik, biraz da siz çekin" dedi; ama, ben buna katılmıyorum. Kamer Beyin de unuttuğu bir şey var; fakir düzde şaşırır, zengin dağdan aşırır; onlar yine aşırırlar, yine Tuncelili, Bingöllü altta kalır. Dolayısıyla, biz burada gerçekleri ortaya koymak istiyoruz.

Değerli arkadaşlar, bir itirafçılık müessesesi var. Bu şahitlik müessesesi de -zaten, kanun tasarısında 20 nci maddeye isnat var- bunun aynısıdır ve uygulaması bölgede yapılmaktadır. Bunun araştırmasını yaptığımız zamanlarda, çok ciddi sıkıntılarını gördük. Ne acıdır ki, namuslu, şerefli güvenlik güçleri, bu konuyu, bize, bir feryat şeklinde defalarca intikal ettirdiler. Bir itirafçılık yasası var; ama, kimsenin yüzünü estetik ameliyat yaptıramıyoruz; ortada kalıyorlar. Bunlara, para veren yok, yediren yok, içiren yok. Bunları, polis lojmanlarında oturtuyoruz; doğrudur. Hatta, teyplerimizi kapatırmak suretiyle bu itirafları bize söyleyenler oldu ve bunların bir kısmı da basında yayımlandı.

Bu çeşitli sıkıntılar karşısında itirafçı ne yapıyor? İtirafçı olabilmek için, şahit, devlet güvenlik güçlerinden bu yetkileri, salahiyetleri alabilmek için veya bazı ulufeler alabilmek için neler olacak? O zaman, şerefli, dürüst insanları lekelemek ve arkasından da, hemen gidip rüşvet istemek veya onları çeşitli komplolarla sağlamak için, yalan ve çeşitli şeyler söylüyor. Bunun yüzlerce de misali var.

Bu canlı misallerden biri, yine, üst düzey bir güvenlik görevlisinin anlattığına göre -ki, onu, biz soruşturduk, doğru olduğunu da tespit ettik; bazı sayın arkadaşlarımız da burada, o komisyonlarda bulundular- maalesef, hem gidip dilekçe veriyor hem de gidip o vatandaşa "bak, senin hakkında böyle böyle bir şikâyet var. Eğer, sen, şu kadar para vermezsen, arkadaş, bu dilekçeyi muameleye koyacaklar ve sen altı ay içeriden çıkamazsın, altı ay sonra da suçsuz olduğunu ispatla" diyor ve vatandaştan para alırken bize duyuruyor, bu, savcılığa intikal ettiriliyor, savcı çok şerefli bir insan ve derhal el koyuyor; fakat, başka bir güvenlik birimi, o güvenlik biriminin elinden o adamı, tam para verirken, çekip, alıp götürüyor ve dava savcılığa da intikal ettiriliyor ondan sonra. Hâlâ, ne oldu neticesi bilmiyorum.

Niye? Şimdi, biri, biriyle beraberdir de, ondan değerli arkadaşlar. Bu oyunlar ne birdir ne de ondur değerli arkadaşlar. Bu yüz değiştirme, kimlik değiştirme, adres değiştirme, vesair şeylerin hiçbiri bu vatandaşları kurtaramaz. Bir savcı var; savcı, açıktan seni suçluyor, hâkim seni açıktan suçluyor bir şeyler varsa; siz, güvenlik güçleriyle yalnız ve yalnız şahidi kaçıyorsunuz. Bunun insaniyetle, bunun hakkaniyetle, adaletle ilişkisi yok. Bu, çok yanlış bir şey.

Sayın Başkanım, birçok yerde, yine canlı şahit olduk ki, adamın evine silah konuluyor, adamın evine eroin konuluyor...

BAŞKAN – Sayın Korkutata, 1 dakika ilave ediyorum; buyurun.

HÜSAMETTİN KORKUTATA (Devamla) – ..ve sonradan şikâyet ediliyor bu vatandaş veya o vatandaşa deniliyor ki "sende bir şey var; eğer sen, şöyle şöyle yapmazsan, ben şikâyet edeceğim." Açıkça tehdit etmek suretiyle de bazı şeyler elde ediliyor ve birçok komplo yapılıyor.

Bunların önüne nasıl geçilecek? Yani, Terör Kanununun 8 inci ve 20 nci maddeleri ve diğer ilgili maddeleri tatbik edilmektedir. Bunların aksaklıkları göz önüne alınarak, bu kanun tasarısı iyi-

ce irdelenmeliydi. Ben, İçişleri Komisyonunda, bunun yeterince irdelenmediği kanaatindeyim. Bu, olduğu gibi, bir yerden sızmış gelmiş buraya. Biz, on sene İçişleri Komisyonunda çalıştık; hakikaten, o komisyon, gerçek anlamda, bu Meclisin ve seçilmişlerin ürünü olan eserler ortaya koydu. Mahalli İdareler Kanunu Tasarısı bunlardan biridir; ama, maalesef, bugün, biz bunu görmemekteyiz. Çok büyük sakıncaları var. Başta, mal varlığından bu 7 nci maddeye kadar. Bunların giderilebilmesi için, benim teklifim, bu kanun tasarısının Komisyonca geri çekilmesi ve sivil toplum örgütleri ve uygulamalarıyla beraber gözden geçirilerek, yeniden Meclise sevk edilmesidir.

Hepinize saygılar sunarım. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Madde üzerinde iki önerge vardır; okutacağımız son önerge en aykırı önerge olduğu için, okuttuktan sonra işleme başlayacağız.

Birinci önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Genel Kurulumuzda görüşülmekte olan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısının 7 nci maddesinin (a) fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini teklif ederim.

Dengir Fırat

Adıyaman

a) Tanık için her türlü tebligatın yapılacağı ayrı bir adres tespit edilebilir ve tanığın bu tanıklıktan dolayı kendisi ve başkaları için ciddi tehlike ihtimali var ise, 12.04.1991 tarih ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 20 nci maddesindeki tedbirler alınarak sanığın dinlenmesine karar verilebilir.

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 87 sıra sayılı yasa tasarısının 7 nci maddesinin üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere "Tanığın kendini koruması için, talebi halinde kendisine silah ve daimi koruma verilebilir" fıkrasının eklenmesini arz ve talep ederiz.

Fethullah Erbaş

Van

Rıza Ulucak

Ankara

Abdullah Veli Seyda

Şırnak

Mehmet Göksu

Adıyaman

Ali Oğuz

İstanbul

Dengir Fırat

Adıyaman

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Komisyonun ve Hükümetin katıldığı önergeyi oylarımıza sunuyoruz: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Genel Kurulumuzda görüşülmekte olan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanun Tasarısının 7 nci maddesinin (a) fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini teklif ederim.

Dengir Fırat

Adıyaman

a) Tanık için her türlü tebligatın yapılacağı ayrı bir adres tespit edilebilir ve tanığın bu tanıklıktan dolayı kendisi ve başkaları için ciddi tehlike ihtimali var ise 12.4.1991 tarih ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 20 nci maddesindeki tedbirler alınarak sanığın dinlenmesine karar verilebilir.

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Komisyonun ve Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 7 nci madde kabul edilmiştir.

Müktekip maddeyi okutuyorum:

İşlemlerin uygulanması

MADDE 8. — 3, 4, 5, 6 ve 7 nci maddelerde öngörülen tedbir ve işlemlere ait kararların alınmasında ve uygulanmasında 2 nci maddedeki usul ve esaslara uyulur.

BAŞKAN – Madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına, Trabzon Milletvekili Sayın Şeref Malkoç. (FP sıralarından alkışlar)

Sayın Malkoç, süreniz 10 dakika.

FP GRUBU ADINA ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 87 sıra sayılı tasarının 8 inci maddesi hakkında, Fazilet Partisi Grubunun görüşlerini sunmak üzere huzurunuzda bulunmaktayım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısı görüşülürken, Mecliste pek alışık olmadığımız, belki de bu kürsüden söylenmemesi gereken bazı sözler, arkadaşlarımız tarafından sarf edildi. Arkadaşımızın birisi, bu kürsüye geldiğinde "aslında bu tasarı Anayasaya aykırı, insan haklarına da aykırı; ama, yıllardan beri benim bölgede uygulanıyor. Madem benim bölgede uygulanıyor, bütün Türkiye'de de uygulansın" dedi.

Yine, başka bir arkadaşımız "aslında bu tasarı Anayasanın ruhuna aykırı, bunu biz de biliyoruz; ama, bir defa, çıkaralım, uygulamadaki zararlarını görelim, ondan sonra düzeltiriz" dedi.

Aynı zamanda grup başkanvekili olan bir arkadaşımız "kamu alanı ile bireysel alan vardır; kamu alanı ile bireysel alan karşı karşıya geldiğinde, çatıştığında, bireysel alanın hükmü söz konusu olmaz. Kamu alanı, bireysel alanı örter" dedi.

Şimdi, eğer biz bu tasarıya bu mantıkla yaklaşırsak, söylenecek olan bir şey yok; ama, ortada Anayasa varsa, yine, Türkiye'nin Anayasasınının 90 ıncı maddesine göre altına imza koyduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi varsa, bu tasarıyı düzeltmemiz gerekir arkadaşlar.

Konuşan bütün arkadaşlarımız, özellikle muhalefet partilerine mensup olanları söylüyorum... Tabii, iktidar partisine mensup olan arkadaşlarımız veya sözcüleri, bu kürsüye hiç çıkmıyorlar ve-

ya çok ender çıkıyorlar. Çıkmamalarını, ben, şöyle yorumluyorum, doğru mu yanlış mı takdirinize arz ediyorum: Aslında, biz de bu tasarımı içimize sindiremiyoruz; ama, bir defa geldi, ne yapalım; çıkıp söyleyecek sözlümüz yok "Kabul edenler... Etmeyenler" dendiğinde, hukuka aykırı olduğunu bile bile, elimizi kaldırıyoruz... İnşallah böyle değildir.

FIKRET UZUNHASAN (Muğla) – Zaman kaybetmemek için...

ŞEREF MALKOÇ (Devamla) – Bakın, arkadaşlar, zaman kaybedip etmemek değil mesele. Türkiye'de, eğer, şartlar zorlamırsa, bütün Türkiye'yi olağanüstü hal rejimine sokacak olan bir tasarımı tartışıyoruz burada. O açıdan, bunda, zaman kaybedip etmeme diye bir şey söz konusu olmaz.

Bir defa, Anayasasının birçok maddesine aykırıdır bu tasarı. Şöyle kısaca sayarsam, bu tasarı, Anayasasının 6, 9, 10, 13, 17, 19, 20, 21, 22, 28, 37, 38 ve 40 ıncı maddelerine aykırıdır.

Bizim, muhalfet olarak verdiğimiz değişiklik teklifleri, gayet makul tekliflerdir; bu kanun tasarisını Anayasaya uygun hale getirmek, dünyadaki standartlara uygun hale getirmek için verilen tekliflerdir; ama, bunları, otomatik olarak reddederseniz veyahut da gerekçelerini bile okumaya gerek görmeden, Hükümet "kabul ediyoruz" Komisyon "kabul ediyoruz" derse, bu tasarı da böyle geçerse, öyle zannediyorum ki, çok insanın canı yanacak.

Tasarımın en müphem, şüpheli ifadesi "suç işlediklerinden kuşku duyulan insanlar" ifadesidir.

Arkadaşlar, "kuşku" ne demek, hukuktaki yeri nedir? Bir kamu görevlisine, bir vatandaşın baksı, kuşku olabilir mi veyahut da onun yürüdüğünü beğenmemesi kuşku olabilir mi veya kamu görevlisi kasaptan et almaya gittiğinde, kasap, ona etin iyi yerinden vermezse, bunlar da tartışırken, yanındaki arkadaş, siyasî meseleye işi getirirse, acaba bu "suç işlemeye yönelik kuşku" oluşturur mu? Böyle müphem bir tasarıdır bu. Bakın, yol yakın iken, şu tasarımı Anayasaya uygun hale getiririm.

Değerli sözcüklerimizden Yasin Hatiboğlu, Anayasa Mahkemesinin verdiği kararı, her çıktığında okuyor burada. Eğer, zaman kazanalım diye konuşmayan arkadaşlar böyle düşünüyorsa, ben onlara söylüyorum, bu tasarı böyle çıkarsa, Anayasa Mahkemesinden dönecektir. Onun için, gelin, zaman kaybetmeyelim, bu tasarımı daha dlişgün hale getirelim arkadaşlar.

Öyle hükümler var ki burada, bir kooperatifte yolsuzluk olduğu iddiasıyla, yeni bir grup, kooperatif seçiminde yönetimi ele geçirmek için bir arkadaş grubu oluştursa, mevcut olan yönetim onları suçlasa, aralarında tartışsalar, seçime hile karıştırmaktan, çete kurmaktan yargılanabilirler arkadaşlar...

Şaşıtığımız bir husus var.. Özellikle, buraya çıkan arkadaşlar "niçin bu kadar kuşku duyuyorsunuz" diyorlar.

Değerli arkadaşlar, bakın, çıkan arkadaşlarımızın çoğu söyledi, bu ülkede, Başbakanların telefonları dinleniyor, bakanların telefonları dinleniyor ve vatandaşların telefonları dinleniyor. Böyle bir ülkede, siyasî düşüncelerle veya menfaat düşüncesiyle insanların birbirini ispiyonlamaları ve it-ham etmeleri gayet kolaydır; ama öyle bir hale gelir ki, toplumda ispiyoncular çoğalır ve neticede, bu tasarı, hepimize zarar verir. Bu tasarı, insanların birçoğunu ispiyoncu durumuna düşürür.

Muhterem milletvekili arkadaşlarım; teşbihte hata olmaz; devleti, bir insana; bireyi, ferdi de bir karıncaya benzetirsek, devletin, Anayasasıyla, kanunlarıyla, tlişgüyle, yönetmeliğiyle, o, yerde giden karıncayı ezmek için hangi kurallara dikkat etmesi gerekir, işte, Anayasada ve kanunlarda bunlar düzenlenir; ama, bu tasarıyla, insanın, nasıl, yürütürken karıncayı ezmemesi için veya devletin, hukuk devleti olduğunda karıncayı ezmemesi için, fertleri ezmemesi için dikkat etmesi gerekiyorsa, bu tasarı, o dikkati, devletin elinden, hukuka engel olarak alıyor.

İktidara ben şaşıyorum; çünkü, buraya sevk ettiği tasarılarla bir bakıyoruz.. Aslında bu tasarı da, 55 inci hükümetin sevk ettiği bir tasarıdır. Özellikle Milliyetçi Hareket Partisindeki arkadaşlara seslenmek istiyorum; gelin, Anavatan Partisinin ve DSP'nin günahına ortak olmayın. Bu tasarımı beraber iyileştirelim ve gerçekten, mafyaya ve çıkar amaçlı suç örgütü oluşturanlara karşı düzgün bir tasarı çıkaralım diyorum.

Daha önce Vergi Kanunu geldi geçti buradan, altı ay olmadan, Cumhurbaşkanından bütün fertlere kadar herkes feryadı bastı, ihracatçı perişan oldu, sanayici zaten battı, iflas etti, memur mahvoldu.

Hele hele, PTT'deki, Telekom'daki vericilerin TRT'ye devrine ilişkin bir tasarı geçti buradan, evlere şenlik. Tıpkı, Deli Dumrul'un hikâyesinde olduğu gibi, geçenden bir akçe; geçmeyenenden, döve döve iki akçe... PTT'deki vericileri TRT'ye devrediyoruz; ama, devrederken diyoruz ki; arkadaş, sen ister TRT'yi izle, ister izleme, senin her kullandığın 100 liralık elektrikten 7 lira alıp TRT'ye vereceğim; senin kullandığın her 100 liralık telefonda veya fakstan şu kadar alıp, TRT'ye vereceğim. İnanın, Deli Dumrul bugün de olsaydı, bu tasarıya o bile olumlu oy vermezdi.

Ardından, Kur'an kurslarıyla ilgili bir tasarı geçti. Sayın bakanlarımızdan birisi Batı Trakya'ya gitti, oradaki Türk çocuklarını gördü, onların yaz tatilinde aldığı kursları gördü, çok hoşuna gitmiş; ama, bir şey daha gördü, orada, 7 yaşındaki, 8 yaşındaki çocuklara Kur'an öğretiyorlardı; ama, buradan geçen bir kanunla iktidar bunu engelledi. (FP sıralarından alkışlar)

NAIL ÇELEBİ (Trabzon) – Öyle bir şey yok; bir dakika...

ŞEREF MALKOÇ (Devamla) – Ne yapmak istiyorsunuz değerli arkadaşlarım? Tahkimi getiriyorsunuz...

SEDAT ÇEVİK (Ankara) – Sözü nereye getiriyorsun... Kaddafi'ye gittiniz.

NİDAİ SEVEN (Ağrı) – Olayı saptırma... Tahrik etmeye çalışıyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen...

ŞEREF MALKOÇ (Devamla) – Değerli arkadaşlarım, sözü olan...

BAŞKAN – Sayın Malkoç, Genel Kurula hitap edin lütfen.

ŞEREF MALKOÇ (Devamla) – Bu Meclisin İçtüzüğü vardır; sözü olan, oturduğu yerden değil, gelir bu kürsüye görüşlerini buradan söyler.

SEDAT ÇEVİK (Ankara) – Kaddafi'ye mi gidelim!

ŞEREF MALKOÇ (Devamla) – Şimdi, Tahkim Yasa Tasarısını getiriyorsunuz, Anayasa Komisyonundan geçti Tahkim Yasa Tasarısı. Dedik ki: Tahkim Yasa Tasarısının amacı...

BAŞKAN – Sayın Malkoç, size 1 dakika ilave süre veriyorum; ancak, lütfen, konuya gelelim, tasarıyla ilgili konuşalım.

ŞEREF MALKOÇ (Devamla) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, zamanı gösteren tabelaları, konuşanların arkasına koymuşlar, konuşmacılar için bir faydası olmuyor. İnşallah şu karşımıza da bir tabela konulur.

BAŞKAN – Ön kısımda var efendim; hafif yollu yazıyor orada.

YILMAZ KARAKOYUNLU (İstanbul) – Bir sene oldu, oraya bir tane saat koyduramadık.

ŞEREF MALKOÇ (Devamla) – Sonuç olarak, değerli arkadaşlar, Tahkim Yasa Tasarısında da aynı yanlış yapıyorsunuz. Biz diyoruz ki; gelin, şu Anayasaya aykırılıkları hep beraber düzeltelim ve milletin önüne çıkarken diyelim ki, en uygununu, en adil olanı ve toplum için en faydalı olanı

birlikte yaptık. Bunu demeyecekseniz, sonradan çıkacak olan mahzurlara siz de katlanmak zorunda kalırsınız. Öyle zannediyorum ki -üç partiden oluşan bir koalisyon var; fakat, bu koalisyon, Allah bilir, ne kadar sürer- bu tasarı böyle kanunlaşır, en fazla, bugün iktidarda olan partilerden bir tanesine zarar verecektir diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Malkoç.

Gruplar adına başka söz istemi?.. Yok.

Şahsı adına, Çorum Milletvekili Sayın Yasin Hatiboğlu; buyurun.

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) - Efendim, söz hakkımı Sayın Fırat'a devrettim.

BAŞKAN - Peki efendim.

Adıyaman Milletvekili Sayın Dengir Fırat. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakikadır.

Buyurun efendim.

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Adıyaman) - Sayın Başkan, muhterem milletvekili arkadaşlarım; Türkiye Büyük Millet Meclisinin açıldığından bugüne kadar önlümüze gelmiş olan yasa tasarılarını inceleyecek olursak, bu hükümet zamanında düzenlenmiş olan ve Meclise sevk edilmiş olan, Anayasadaki değişiklik ve bu değişikliğe ek olarak getirilmiş olan DGM Yasasındaki değişikliğin haricindeki tüm değişiklikler, bundan evvelki hükümetler zamanında hazırlanmış ve kadük olmuş; ancak, bu hükümet tarafından yenilenerek, buraya getirilmiş olan tasarılarıdır. Ancak, bu tasarılar getirilirken, bir dikkatsizliğin eseri olarak, birbiriyle çelişen tasarıların gelmesinde bir mani olmadığı görülüyor.

Bugün görüşmekte olduğumuz tasarıнын 7 nci maddesi "tanığın ve görevlilerin korunması" adı altında, çok uzun bir madde olarak tanzim edilmiş.

Bugün, Adalet Komisyonunda, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda değişiklik yapan ve 10'a yakın maddesi olan bir tasarı geldi. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunundaki, tanıkların korunması, tanıkların işesi ve ibatesi; yani, tanıklarla ilgili problemleri çözecek olan tüm maddeler derpiş edilmiş ve Adalet Komisyonunun önüne gelmiş. Ümit ediyorum ki, önlümüzdeki perşembe günü, Adalet Komisyonundan da geçerek, öbür haftaki gündeminizde yer alacak.

Böylesine bir lâyüsellığın, böylesine bir vurdumduymazlığın içerisinde olmanın gerekçelerini anlayabilmek mümkün değil. Uzun süredir, 7 nci maddeyi münakaşa ediyoruz; ama, şu anda Adalet Komisyonunda olan tasarı, bu konuyu, çok daha geniş bir şekilde, hakikaten usule uygun bir şekilde şarta bağlıyor.

Peki, o tasarıyı buradan geçirdiğiniz zaman, bu 7 nci madde ne olacak, hangisi uygulanacak? Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda, hakikaten geliştirilmiş olan maddeler mi uygulanacak, yoksa çok aceleyle yazılmış ve birkaç tane devletin yetkili ve etkili organlarına giderek, çeşitli maddelerin eklenmesiyle meydana getirilmiş olan bu kanun mu uygulanacak? Bilmiyorum, bunun cevabını, sayın Hükümet ve sayın Komisyon katılarak... Herhalde, yine katılacaklardır; çünkü, münakaşanın önünü almak için, zamandan istifade edebilmek için bu yol kullanılıyor. Fakat, inanım ki, Fazilet Partisi olarak almış olduğumuz bir karar vardı. Bu tasarıнын antidemokratikliğini giderecek 10 değişiklik önergesi vermiştik. Bu değişiklik önergelerinin tamamı, bu tasarıнын demokratikleşmesi yönünden, bu tasarıнын daha etkin olması yönünden verilmiş olan önergelerdi ve bu 10 değişiklik önergesi, dün gece saat 12'ye kadar bitirilmiş olacaktı; ancak, daha evvelki konuşmamda söylediğim gibi, bir futbol maçında elde edilen neticenin, bir gol atmanın sevdası içerisinde, şu anda, boşu boşuna, belki, bu gecenin 12'sine kadar yeniden çalışma durumunda kalıyoruz ve hiçbirimi-

zin tasvip etmediği, yarı'n hepimizin zarar göreceği bir tasarımı da yasalaştırmış olacağız.

Çok teşekkür ediyorum. Saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyoruz.

Şahsi adına, Sayın Kamer Genç.

Buyurun efendim.

Süreniz 5 dakikadır.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Sayın Başkan, değerli üyeler; müzakeresini yapmakta olduğumuz yasa tasarısının 8 inci maddesi, işlemlerin uygulanmasına ilişkin bir maddedir. 3, 4, 5, 6 ve 7 nci maddelerde öngörülen tedbir ve işlemlere ait kararların 2 nci maddedeki usullere göre alınacağını belirtmektedir. 2 nci maddeye göre, bilindiği üzere, tespiti yapıldığı zaman, eğer, bu, çıkar amaçlı suç örgütünün bir mensubuyrsa, idarenin elemanı bundan bir kuşku duyuyorsa, evvela, kuşku üzerine hâkime gidecek, hâkim de, kuvvetli belirtiler varsa karar alacak, bu karar üzerine, gecikmesinde sakınca olması halinde de savcılık, 24 saat içinde karar verecek ve bu karar üzerine, gizli izleme, konutun izlenmesi, gizli görevli kullanma ve buna benzer, 6,7 ve 8 inci maddelerdeki tedbirler hâkim kararıyla alınacak.

Bu tasarının tümü üzerinde görüşürken dedim ki, yıllarca, 1978'den 1987'ye kadar, bizim bölgemizde sıkıyönetim vardı, 1987'den itibaren de olağanüstü hal var. Bu olağanüstü hal ve sıkıyönetimin bulunduğu dönemlerde, benim bölgedeki insanların yaşantısını size biraz belirtmek istiyorum. Çünkü, hep bana taş atıyorlar; işte "Kamer Genç 'yıllardır bu maddeler bize uygulanıyor, biraz da öteki tarafta uygulansın' dedi" diyorlar. Bize uygulanıyor tabii; yani, bizde mesken masuniyeti yok, bizde seyahat hürriyeti yok, bizde, insanlar, evine ekmek getiremiyor. Bu niye oldu; tabii, ilimizde ve çevre illerde, çok büyük bir terör örgütü var, silahlı bir mücadele var.

Tabii, bu safhada ve her vesileyle kendilerine söylüyoruz; yani, silah alıp da dağa çıkan insanlar, ne amaç peşindeler? Bir söylesinler, neyi amaçlıyorlar, kime hizmet ediyorlar? Bunlara ulaşarak veya ulaştığımız kişilere bunu söylüyoruz. Bırakılması lazım bu silahların. Bu silahlı mücadelenin, bölge halkına değil, başkalarına faydası var. Bu, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin büyümesini engelleyen birtakım dış güçlerin, bu memleketteki, devlet menfaati yanında, kendi cebini düşünen birtakım insanların işine yarıyor diye her vesileyle söylüyoruz.

Tabii, bölgede, bu terör örgütü büyük bir rant kaynağı haline geldi. Bugün, bakıyorsunuz, bir eşya 10 misli, 20 misli fiyatla satılıyor, silah kaçakçılığı had boyutta, gıda, yasaklama olduğu için çok büyük para ediyor; yani, bir çuval un, bir bakıyorsunuz, normal fiyatı 20 dolarsa, 100 dolara gidiyor. Bunlar, bölgede böyle bir kazanç unsuru haline geldi.

Tabii, ben şuna da inanıyorum ki, eğer bu olayın üzerinde ciddi bir şekilde durulsa, bu terör de çok rahat önlenir; çünkü, rant sağlayan kişiler, bunun önlenmesini veya bitmesini istemiyorlar. Bizim demek istediğimiz bu; biz buraya her vesileyle geliyoruz, bu kürsüde söylüyoruz.

Değerli milletvekilleri, bir il düşünün ki, kendi ilçelerine gidip gelemiyorsunuz. Ben milletvekiliyim; işte, geçen dönem bakanlara rica ettim; dedim ki, yahu, şu Tunceli de, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin, vatanın bir ilidir; lütfen, bir gidin buraya, bu insanların yaşadığı perişanlığı bir görün. Bakın, Ovacak İlçemizde köyler yakıldı -birçok ilçede yakıldı- 1994 yılından beri, tek gözlü barakada, çamur içinde yaşayan 150 aile var. Bu insanların geçim kaynağı yok. Arada sırada, Fak-Fuk Fonundan 1-2 milyon lira para yardımı yapıyor ve bu insanlar geçimlerini böyle sağlıyor. Okullar kapalı, birçok aile çok büyük ekonomik sıkıntı içinde. Bunlar yetmiyormuş gibi, geliyor, zaman zaman, orada bir olay olunca, oradaki yetkili güvenlik görevlisi bir arkadaşımız -her yerde olmuyor tabii- bir bakıyorsunuz, işte, orada bir öldürme olayı oluyor, vay siz mi buna müsaade et-

tiniz; insanların, evine ekmeek getirmesine mülsaade etmiyor, düşünabiliyor musunuz. Yani, bunlar gerçekler, değerli arkadaşlarım. İstiyoruz ki, bir an önce, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Parla-mentosu olarak, bunlara bir çözüm yolu bulalım.

Şimdi, biz bunları söylediğimiz zaman, dışarıdaki insanlar, yahu, hakikaten, Türkiye'de böyle olaylar var mıdır diye inanmıyor, yani ben olsam ben de inanmam. Nasıl olacak? İşte, bakın, bu ka- nun gibi kanunlar gelecek, Türkiye'nin çeşitli yerlerinde uygulanacak...

BAŞKAN – Sayın Genç, 1 dakika ilave süre veriyorum; buyurun.

KAMER GENÇ (Devamla) – ... ve insanlar, başkalarına, temel hak ve özgürlüklerine getiri- len bu sınırlamalardan duydukları rahatsızlık nedeniyle, Türkiye'nin demokratik sisteminde, her- halde demokrasinin standartları biraz artacak. Ben bunu söylemek istiyorum; yoksa, ben bu tasarı- ya karşıyım ve bu tasarıya karşı olduğumu da her vesileyle söylüyorum. Bu tasarı kanunlaştığında, yine fakir fukaranın canını yakacak; bankayı soyanların canını yakmayacak. Devletin bankasından 3-4 milyar götürene yok. Bir bakıyorsunuz, özel ihale mafyalarının canını yakmayacak; çünkü, bunların arkasında, bir bakıyorsunuz, başbakan var, bakan var veya çeşitli patronlar var. Kimin gü- cü yetecek bunların üzcrine gitmeye?! Bu, gitse gitse, yine, fakir fukaranın canını yakacak. Yarın öbür gün, bir yerde, etkili bir kişi, mesela, bir şirket yönetimimi diyelim, büyük bir grup, eğer, ar- kasında siyasi bir güç varsa, karşısındaki gücü ezmek için bu kanunu kullanacak. Biz, bu tür ka- nunlara her yönüyle karşıyız...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMER GENÇ (Devamla) – ...ama, inşallah, uygulaması iyi olur, demokratik olur; ondan sonra da bu art niyetli insanlara fayda sağlamaz.

Teşekkür ediyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Genç.

8 inci maddeyle ilgili görüşmeler tamamlanmıştır.

Madde üzerinde önerge yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

9 uncu maddeyi okutuyorum:

Yurtdışına çıkma yasağı

MADDE 9. – Bu Kanunun kapsamına giren suçlarda, şüpheli veya sanıkların yurt dışına çık- malarının geçici olarak yasaklanmasına, hazırlık soruşturmasında hâkim, son soruşturma safhasın- da ise mahkemece karar verilebilir. Ancak, gecikmesinde sakınca varsa Cumhuriyet savcısı da şüp- helilerin yurt dışına çıkmalarının geçici olarak yasaklanmasına karar verebilir. Bu karar derhal ve nihayet yirmidört saat içinde hâkimin onayına sunulur. Hâkim kararını yirmidört saat içinde açık- lar; aksi halde Cumhuriyet savcısının kararı kendiliğinden yürürlükten kalkar.

BAŞKAN – Fazilet Partisi Grubu adına, İstanbul Milletvekili Sayın Ali Oğuz; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır.

FP GRUBU ADINA ALİ OĞUZ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; 87 sıra sa- yılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısının 9 uncu maddesi üzerinde grubum adına söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, bu madde metni, madde muhtevası, biraz önce okundu; yurt dışına çık- ma yasağı getiren bir madde.

Sırasıyla, şahitleri, özellikle özel elemanlar kullanılmasını, müsadereyi, daha birçok maddeleri geçtik; nihayet, yurt dışına çıkma yasağının da, bu olayda bir tedbir olduğu anlaşıldı ve bu maddeyle bu gündeme getirildi.

Tabii ki, bir suç örgütünün yakalanması hususu kolay iş değil. Birçok tedbir alırsınız; ama, bazı şeyler de noksan kalır. Onların da, böyle, bir özel kanunla getirilmesi zarureti, komisyonlarda; bir tali komisyon olmasına rağmen, İçişleri Komisyonuna, Sayın Bakanımız Sadettin Tantan Bey özellikle getirdi ve bunun bir zaruret olduğunu ortaya koydu.

Değerli arkadaşlarım, kanunun geneli üzerinde olduğu gibi, şu ana kadar müzakere ettiğimiz bütün maddelerde, bunların bir zaruret neticesi olarak ortaya getirilmiş olduğu dile getirildi. Bazı arkadaşlarımız da, bunlar fevkalade tedbirlerdir, bunlardan fevkalade sıkıntılar doğacaktır, halkımız sıkıntı çekecektir diye şikâyetler etti. Bunların doğruluk tarafı vardır, isabetli tarafı vardır, isabetsiz tarafları da vardır; ama, gönüllü istiyor ki, mademki, şurada, gündelerdir, saatlerdir, geceyarılarına kadar bu müzakereyi yapıyoruz; konuş, konuş, bastır rafa kaldır olacağına, hiç olmazsa bazı konularda, hiç olmazsa bir kısım konularda bir mutabakat içerisinde anlaşmamız olsa "konsensüs" dediğimiz "mutabakat" dediğimiz hususlarda mutabakatla muhalefetin bazı görüntüleri de dile getirilip kabul edilse ve bizi dinleyen vatandaşlarımız da "aman ne güzel; partilerimiz de Mecliste anlaşılıyorlar; bu mutabakat çerçevesi içerisinde bu kanunun sivri tarafları bir parça, hiç olmazsa, yontuldu ve zararlı tarafları, muhalefet tarafından dile getirildi ve bu, hiç olmazsa tatlıya bağlandı" diyebilse.

Bunu her defasında dile getirip, rica ediyoruz; ama, bir türlü anlaşma olmuyor, ille dediğim dediktir oluyor ve çoğunluğun fikri hâkim olup geçiyor. Zamanında, bunu, Senatoda da gördük; iki dönem, üç dönemdir de burada görüyoruz ki, bir mutabakat imkânı olmuyor; ama, bu, men dakika... Bugün bize, yarın da size... Bunun başka bir yolu yok mu diye düşünen de olmuyor. Grup başkanvekillerimiz görüşüyorlar, arkadaşlarımız görüşüyorlar. Bu görüşmelerde, sadece ve sadece, arkadaşlarımız "yahu, işte, biraz kolaylık getirin de şunları bir an evvel çıkaralım" diyorlar. Kim zorluyor sizi allahaşkına, arkanızdan kovalayan mı var? Ne olur, biraz mutabakat içerisinde şunu çıkarsak da, hem muhalefetin dediği olsa hem de memleketimizin hayrına güzel güzel fikirler ortaya konulmuş olsa.

Yasin Bey kardeşimizin, burada, hem şairane hem de gayet tatlı bir üslupla "allahaşkına, istirham ediyorum, rica ediyorum" diye, neredeyse yalvarma derecesinde ricaları olmasına -hatta "yalvarıyorum" dedi; ama, ben, bunu biraz da fazla gördüm; hiç de size yalvarmasına ihtiyaç yok- rağmen kabul etmediniz.

Değerli arkadaşlarım, bunun böyle devam etmesinden memleket bir hayır görmez. Bu, böyle devam edecek.

Bakın, öntümüzdeki hafta 5 tane ağır kanun geliyor. Bu tahkim yasası var, hele gümrük kanunu var ki, 250 madde! Ne kadar zaman içerisinde çıkarırsınız, ben, onu bilmiyorum; ama "ille de yardımcı olun" diyorsunuz. Peki, burada, siz, şu kadarlık bir yardım etmediğiniz veya bir insafa gelmediğiniz halde, bizden, 250 maddeyi; sadece geneli üzerinde birkaç dakikalık konuşmayla çıkarma hususunda nasıl teklifte bulunuyorsunuz?! Ben, hayret ediyorum!.. (FP sıralarından alkışlar)

Sayın temsilciniz ve grup başkanvekiliniz "bize yardımcı olun" diyorlar; ama, önce siz olun. İnsanın bir şey isteyebilmesi için, bir şeyler vermesi lazım değerli kardeşlerim. Yoksa, hep siz verin, hep bizim dediğimiz olsun; çünkü, biz iktidardız, hükümetiz, kalabahçız, çoğunluğumuz var; bunu, bir an evvel böyle halledelim... Bu, olmaz, bundan vazgeçin; çünkü, bir iyilik, devamlı, karşılıklı saygı ve fedakârlıkla olur. Bunun başka türlü olması mümkün değil.

Onun için, ben, madde üzerinde -çünkü, defaatle okundu, tekrar edildi, tekrar edildi- tekrar etmeyi uygun görmüyorum; maddeyi okuyayım, genel gerekçesinden bir şeyler söyleyeyim, madde gerekçelerinden söyleyeyim, bitsin gitsin; yok, böyle...

Değerli arkadaşlarım, şimdi, ben rica ediyorum; hadi şu kanunda belki bu mutabakat hâsıl olmadı; ama, öntümüzdeki 5 kanunun bir hafta içerisinde çıkarılmasıyla tatile girilmesinde zaruret var. Çoğunuzun ailesi, çoluk çocuğu gitti. Bizimkilerden giden yok öyle yerlere; ama, çoğunuzunki gitti. Çocuklar aldılar havlularını, mayolarını, babamız gelecek diye bekliyorlar sizi; mecburen gideceksiniz. Bir an evvel gidecekseniz, şu haftaları heder etmeyin. Bakın geceyarısına kadar, 24.00' e kadar çalışmak mecburiyetiniz var. Niye bizi de beraber sürüklüyorsunuz; ben, anlamıyorum. Bir günde dört beş saat uymanız da mümkün olmuyor. Onun için, gelin, hiç olmazsa şu öntümüzdeki hafta çalışmasını bu anlayış içinde halledelim diye düşünüyorum.

"Şüpheli veya sanıkların yurt dışına çıkmalarının geçici olarak yasaklanmasına, hazırlık soruşturmasında hâkim karar verir" doğru; hâkim karar verir. Hangi hâkim; yedek hâkim. Sonra, son tahkikatta mahkeme karar verir. Mahkemenin bu kararı yetişmezse veya acil bir durum olursa, savcı karar verir. Savcıların karar verme yetkisi var mı; yok. Şurada, Kıbrıs da dahi savcılar, avukatların yanında duruyorlar; biz de -bir marangoz hatası- çıkarmış hâkimin yanına oturmuşuz. Ben diyorum ki, savcılar bu kararı verecekse -versin ziyanı yok da- hemen, süratle, tabii hâkime götürülmesinde, hâkimin de 24 saat içerisinde gerekli kararı inceleyerek bunu kaldırmasında zaruret var. Eğer kaldırmazsa, tabii, biliyorsunuz ki, her şeyden evvel, kısa bir zamanda "derhal" diyor kanun; derhalin arkasına da ilave etmiş "24 saat içerisinde keenslemeyektm hale gelir savcının kararı" diye.

Değerli kardeşlerim, aziz arkadaşlarım; ben, yine, bu görüşümü ısrarla tekrar etmek mecburiyetindeyim. Gelin, öntümüzdeki haftadan itibaren müzakere edeceğimiz 5 adet -hem de bir hayli kalabalık maddesi olan- kanunu bir mutabakat içerisinde, karşılıklı fedakârlıklarla geçirelim; biz neler isteyeceğiz, siz neler vereceksiniz, bunun müzakeresini yaptıktan sonra hem halkımızı, bizi dinleyenleri tatmin edecek bir neticeye varalım hem de saat 14.00'ten 24.00'e kadar yorulmanız, meşakkat çekmenize, aynı şeylerin burada tekrar tekrar; bizim oğlan bina okur, okur okur bir daha okur kabilinden bir şey olmasın; istirahat ediyorum ve bu vesileyle, Yüce Heyetinizi, hitretle selamlıyorum efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Oğuz.

Grupları adına başka söz istemi?.. Yok.

Şahsı adına, Sayın Yasin Hatiboğlu?..

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Vazgeçiyorum efendim.

BAŞKAN – Sayın Kamer Genç?..

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Bir dakika efendim...

BAŞKAN – Hayır efendim, geçti.

Sayın Kamer Genç?..

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) – Başkanım, hep, tartışınalı hale getiriyorsunuz?

BAŞKAN – Efendim, bir dakika bekleyin, söz istemleri var. Sayın Hatiboğlu "hayır" dedi... Biz Genel Kuruldayız, Genel Kurulu da görüyoruz. Sayın Hatiboğlu "hayır" dedikten sonra, ben, Sayın Kamer Genç'in ismini anons ettim.

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) – Sayın Başkanım, niçin kendinizi tartışmalı hale getiriyorsunuz!

BAŞKAN – Bir dakika bekleyin.

Sayın Ekrem Pakdemirli?..

EKREM PAKDEMİRLİ (Manisa) – Vazgeçtim.

BAŞKAN – Sayın Malkoç, söz mü istiyorsunuz?

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) – Efendim, bakan, dün akşam da...

BAŞKAN – Sayın Malkoç, önce dinleyin... İçtüzüğe göre, ben, isimleri okuduktan sonra sizi almam; ama, söz istiyorsanız, buyurun, şimdi söz vereceğim; sırayı bekleyin yani...

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Malkoç.

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlarım, bu yurt dışına çıkma yasağıyla ilgili 9 uncu maddede çok sıkıntı verecek tehlikeli şeyler var. Bakan, "Bu Kanunun kapsamına giren suçlarda, şüpheli veya sanıkların yurt dışına çıkmalarının geçici olarak yasaklanmasına" diye devam ediyor.

Ben, özellikle bir hukukçu olarak "şüphe" üzerinde tekrar durmak istiyorum ve iktidar partisinin içerisinde bulunan hukukçu arkadaşların dikkatini çekmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, şüphe, hukukta çok müphem bir kavramdır. Bu şüphenin içerisine her şey girer. Gelin, bu "şüphe" ifadesini daha somut hale getirelim "hakkında güçlü delil olan" diyelim, "güçlü emareler olan" diyelim; ama, şüphe olayının içerisine her şey girer.

İkinci olarak belirtmek istediğim husus şu: Savcıların, kendilerine uygun çalışma usulleri vardır, kanunları yorumlama usulleri vardır ve belli alışkanlıkları vardır. Aslında, bütün dünyada yargılama modellerinde, iddia makamı ile savunma makamı, hem fiziki konum olarak hem de hukuki olarak birbirinden pek ayrılmamıştır; ama, bizde, savcılar hep hâkimin yanında, yüksek yerde oturmaktadırlar. Zararı yok, otursunlar; ama, onların kendilerine uygun, yasaları bir yorumlama biçimi ve alışkanlıkları vardır. Çoğu zaman rastlamışızdır, savcının, ağır, yüksek ceza talep ettiği hallerde, on yıl, onbeş yıl talep ettiği zamanlar da bile, bazen, sanıklar, mahkûm olmak yerine beraat edebilmektedirler. Bunu, şunun için söylüyorum: Savcılara, görevleri gereği belli bir bakış açısı verilmesi normaldir; ama, siz, yurt dışına çıkma yasağını savcılara bir hak olarak tanırsanız, bundan, çok büyük sıkıntılar ve sakıncalar doğacaktır değerli kardeşlerim.

Muhterem milletvekili arkadaşlarım, tekrar ifade ediyorum, tasarının 9 uncu maddesini, bu "şüpheli" kavramını değiştirelim ve savcılara da bu yetkiyi vermeyelim diyorum ve hepinize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Malkoç.

Madde üzerinde başka söz istemi?.. Yok.

Madde üzerinde önerge yoktur.

Madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep) – Karar yetersayısının aranılmasını istiyoruz.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunacağım; ancak, karar yetersayısının aranılması istenildiğinden, karar yetersayısını arayacağım.

9 uncu maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Sayın milletvekilleri, karar yetersayısı yoktur.

Saat 18.25'te toplanmak üzere, birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati : 18.17

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati : 18.25

BAŞKAN : Başkanvekili Ali İLİKSOY**KÂTİP ÜYELER : Vedat ÇINAROĞLU (Samsun), Sebahattin KARAKELLE (Erzincan)**

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 41 inci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

III. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

1. – *Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısı ve İçişleri ve Adalet komisyonları raporları (1/487) (S. Sayısı : 87) (Devam)*

BAŞKAN – Komisyon ve Hükümet yerinde.

Önceki oturumda, 9 uncu maddenin oylaması sırasında karar yetersayısının aranılması istenilmişti; o sayıya ulaşılmadığı için, yeniden oylama yapacağım ve karar yetersayısını arayacağım.

9 uncu maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Karar yetersayısı vardır; madde, kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum:

Gizliliğin ihlali, yetkililerin sorumluluğu ve cezalandırılması

MADDE 10. – Bu Kanun gereğince yürütülen işlemler ve hazırlık soruşturması sırasında alınan kararlar gizlidir. Gizliliği ihlal edenler hakkında iki yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükümlenir.

Bu Kanunun 2 nci maddesinin yedinci fıkrasına göre imha edilmesi gereken verileri imha etmeyenler veya bu verileri açıklayanlar veya her ne suretle olursa olsun kullananlar hakkında da aynı cezaya hükümlenir.

Bu Kanunun uygulanması ile ilgili yetkililerin suistimal edilerek başka kanun hükümleri ihlal edilirse, o kanunlarda yazılı cezalar yarıdan bir katna kadar artırılır ve bu Kanunun 12 nci maddesi hükümleri uygulanır.

BAŞKAN – Gruplar adına söz istemi?..

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Sevgi Esen konuşacaktır Sayın Başkan.

BAŞKAN – Doğru Yol Partisi Grubu adına, Kayseri Milletvekili Sayın Sevgi Esen; buyurun. (DYP sınırlarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA SEVGİ ESEN (Kayseri) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısının 10 uncu maddesinin Yüce Mecliste görüşülmesi nedeniyle huzurlarınızda söz almış bulunmaktayım; hepinizi saygıyla selamlarım.

Görüşülmekte olan tasarıyla, organize edilmiş ve "örgütsel suçluluk" olarak adlandırılan örgüt suçluluğu önlenmeye çalışılmakta, bir suçluluk türü getirilerek cezalandırılmakta ve bu cezalandırma sistemiyle de, suçu işleyen kişilerin caydırılması amaçlanmaktadır.

Çıkar sağlamaya yönelik suç örgütleri, kamunun barış ve sükununu ihlal etmeyi hedeflenmiş, kamu otoritesini çok yakından meşgul eden ve devletleri, gerek maddi ceza hukuku ve gerekse usul

hukuku bakımlarından, yeni ve istisnaf kurumlar oluşturup, uygulamaya geçmeye zorlayan hukuk ihlalleri olarak ortaya çıkmış bulunmaktadır. Bu sebeplerle, bazı Batı ülkelerinde "organize örgütlü suçluluk" olarak da nitelenen örgüt suçluluğunu cezalandırmak ve örgüt üyelerini bu tür eylemlerden caydırmak üzere özel kanunlar meydana getirilmekte ve suçların tanımı genel ceza kuralları içerisinde yapılmaktadır. Usul hükümleri de, yine, genel ceza yargılaması usulü kanunlarının ilgili maddeleri içerisinde yerleştirilmektedir.

Çağımızda örgütlü suçların oldukça büyük boyutlara ulaştığı ve bu örgütlerin, cebir, şiddet, zor kullanma, korkutma ve yıldırma metotlarını kullanarak kamu düzenini ağır biçimde ihlal ettikleri, her türlü şekillerle haksız menfaat elde edilmesi eylemlerini yoğun bir şekilde gerçekleştirdikleri görülmektedir.

Değerli milletvekilleri, suç ve cezayı kavram olarak birbirinden ayırmak mümkün değildir. Esasen, suç kavramı, insanlığın tarihinden itibaren değişkenlik göstermiş ve toplumun ihtiyaçları ile de, bazen toplumun önünde bazen de başka tedbirlerin yeterli olmaması sonucunda oluşmuştur.

Görüşülmekte olan tasarı, dünyada, hukuk sistemlerinde mevcut tedbirlerin yetersiz kalması ve suçu önlemenin mümkün olmaması temel ilkesine oturmuştur. Her ne kadar, amaç, suçu önlemekse de, insan haklarına ve temel hukuk kurallarına riayet edilmesi, saygı gösterilmesi, suç ile cezanın paralellik arz etmesi, en önemlisi, kamu vicdanında ölçü oluşturmaları ve hukuk makamlarının bilgisi ve izni dahilinde tedbirler alınması, bir hukuk devletinden beklenen en az inceliklerdir.

Günümüzde, hukuk devletinin hedefi birey özgürlüğü olduğuna göre, bireyin özgürlüğünü koruma konusunda temel görevleri olan bir devletin, çok hassas bir teraziyile, kişi özgürlüğüne gölge düşürmemesi gerekir ve buna uygun düzenlemelerin yasal boyutunda, kamu menfaati ölçüsünün tespitinde hata yapılmaması, bireyin anayasal temel haklarının korunması esastır.

Hukuka bağlı devlet rejimi ve suçta yasallık ilkesi zorunluluğundan hareketle; suçun neden ibaret olduğu, ayrıntılar, tahkikat ve yapılacak takibat, kamu otoritelerinin ve gizli görevlinin sorumluluk sınırının tam bir açıklıkla saptanması, olmazsa olmaz yasal düzenleme teknikleridir; ancak, bu tekniklerin, işbu tasarıda zemin bulduğunu söylemek mümkün değildir.

Gelişen teknolojiyle küçülen dünyanın standartları, olayları milletlerarası platforma çekmiş, bu nedenle de yasal düzenlemelerin uluslararası boyutlarda düşünülmesini gerekli kılmıştır.

Görüşülmekte olan tasarı ana saiki, çıkar sağlamak gibi çok geniş bir kapsam ve maksat taşımaktadır. Hedeflenen maksada ulaşmanın yolu da, suç işleme kastını bünyesinde taşıması ve suçun icra hareketleriyle birlikte hedefe ulaşmak üzere işbirliği yapılmasıdır. Ancak, kanun metnindeki "kişileri kendine tabi kılmaya zorlamak, seçimlerde oy elde etmek, kuvvetli şüphe, yıldırma, korkutma, sindirme gücünü kullanmak" gibi tabirlerin, bizi, ilerideki günlerde oldukça meşgul edeceğinden endişe duyduğumuzu ifade etmek isterim.

Bu kadar hassas dengeleri hedefleyen yasanın tatbikinde gizliliğin ihlal edilmesi, kişi güvenliğine ve hemen akabinde devletin güvenilirliğine indirilen en büyük darbedir. Kişinin güvenliği ile devletin güvenilirliği birbirini tamamlayan unsurlardır. Bu nedenle, gizliliğin ihlal edilmesi halinde, yetkililerin sorumluluğu ve bu sorumluluğun ciddiyeti, devlet ciddiyetiyle eşanlamlıdır. Unutmamak gerekir ki, hiçbir gerekçe, devletimizin ciddiyetinin yok edilmesi sonucunu doğuracak eylem ve işlemleri haklı gösteremez.

Değerli milletvekilleri, çıkar amaçlı suç örgütlerinin cezalandırılması ile gizliliği ihlal edenlerin cezalandırılması arasındaki o çok hassas dengeye dikkat edilmelidir. Suç ile ceza arasındaki paralelliğin, vazgeçilmez kamu düzeni olduğu asla unutulmamalıdır. Çözümler, her zaman, demokratik hukuk devleti temelinde aranmalıdır.

Bu düşüncelerle, birey özgürlüğünün ve gizliliğin ihlal edilmemesi ilkesinin her türlü değerini üzerinde olması dilekleriyle, Yüce Meclise saygılarımı sunarım. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Esen.

Fazilet Partisi Grubu adına, İstanbul Milletvekili Sayın Ali Oğuz; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır.

FP GRUBU ADINA ALİ OĞUZ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; müzakere konusu ettiğimiz kanun tasarısının 10 uncu maddesinin görüşülmesi münasebetiyle tekrar huzurlarınızdayım; bu vesileyle, Yüce Heyetinizi, tekrar, saygıyla selamlıyorum.

Efendim, 10 uncu maddeye gelinceye kadar birçok tedbirin alınması zarureti gündeme geldi. Bunlardan birisi yurt dışına çıkma yasağıydı, onu 9 uncu maddede müzakere ettik. 10 uncu maddede ise, açık bir şekilde gizliliğin ihlali ve yetkililerin, sorumluların cezalandırılması gündeme gelmiş bulunuyor.

10 uncu maddenin ilk paragrafında "Bu kanun gereğince yürütülen işlemler ve hazırlık soruşturması sırasında alınan kararlar gizlidir" denilmektedir. Hepinizin malumudur ki, adliye dosyalarında hazırlık evrakı ister hazırlık meyanında isterse son tahkikat ve ilk tahkikat meyanında önem taşır ve hepsi ayrı bir özellik taşır. Hazırlık tahkikatının gizliliği... Sadece tahkikatın selameti yönünden, alınan raporlar müstesna, diğer hususlar hakikaten gizlidir ve bunlar hakkında bilgi almak da mümkün değildir. Ancak, hadiseyle ilgili bir rapor düzenlenmişse, onun bir dilekçeyle savcılıktan istenilmesi mümkündür; ama, onun dışında, hiçbir tahkikat evrakının dosyadan alınmasına imkân yoktur. Onu takip eden ilk tahkikat ise, malum, sorgu hâkiminin yaptığı tahkikatı; çok gerilerde kaldı. Artık, bugün, müstantiklik (sorgu hâkimliği) müessesesi de yoktur ve ilk tahkikat da yoktur. Savcılar hazırlık evrakıyla birlikte, evrakın sevk edilmesi veya bir iddianamenin düzenlenmesiyle son tahkikat açılmış oluyor ve son tahkikatta da artık dosya, gerek müdafî huzuruna gerekse tarafların incelemelerine arz edilmiş oluyor. Burada, gizliliğin ihlali münasebetiyle, buna riayet etmeyenler, iki yıldan üç yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılıyorlar.

Maddede, "Bu kanunun 2 nci maddesinin yedinci fıkrasına göre imha edilmesi gereken verileri imha etmeyenler veya bu verileri açıklayanlar veya her ne surette olursa olsun kullananlar hakkında da aynı ceza uygulanır" hükmü getirilmiştir.

Yine maddede, "Bu kanunun uygulanması ile ilgili yetkililerin suiistimal edilerek başka kanun hükümleri ihlal edilirse, o kanunlarda yazılı cezalar yarısından bir katına kadar artırılır ve bu Kanunun 12 nci maddesi hükümleri uygulanır" hükmü getirilmiştir.

Bunların hepsi, tahkikatın selameti bakımından ve bu tahkikatın hedefe ulaşması ve bunların gizliliğine riayet edilmesi ahvalinde de, bu, kurulmuş gizli örgütün, suç örgütünün, daha rahat yakalanabilmesi ve faaliyetlerinden haberdar edilebilmesi için alınmış tedbirler meyanındadır.

Özel şahitlerin ve özel görevlilerin kullanılması veya bunların faaliyetleri hakkında, yine, özel gizliliğe riayet edilmesi, bunların, verilen vazifelerini hassas bir şekilde ve gizli bir şekilde yürütmesi hususunda da can güvenliklerinin sağlanması, görevlerini bitirdikten sonra da, en hassas bir şekilde korunmalarının gündeme gelmesi ve korunmaları sırasında yurt dışına gönderilmesi, ikametgâhlarının değiştirilmesi, özellikle tanınmamaları için plastik ameliyatlar ve yüz değiştirilmesi muamelelerinin icrası da bu tedbirler meyanındadır. Bunların hepsi tahkikatın neticesi ve selameti bakımından alınması gereken tedbirlerdir.

Yüce huzurunuzda bu konuları arz etmek için geldim. Bu vesileyle, hepinizi, hürmet ve muhabbetle selamlıyorum efendim. (FP, DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Oğuz.

Gruplar adına başka söz isteği?.. Yok.

Şahsı adına Sayın Yasin Hatiboğlu...

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Konuşma hakkımı Sayın Toprak'a devrediyorum efendim.

BAŞKAN – Peki efendim.

Aksaray Milletvekili Sayın Ramazan Toprak; buyurun.

Süreniz 5 dakika.

RAMAZAN TOPRAK (Aksaray) – Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısının 10 uncu maddesinde "Bu Kanun gereğince yürütülen işlemler ve hazırlık soruşturması sırasında alınan kararlar gizlidir. Gizliliği ihlal edenler hakkında iki yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükümlenir" gibi bir hüküm getirilmiş.

Daha önceki konuşmamda ifade ettiğim bir husus vardı; bu yasayla, gizli görevli olarak kullanılan kamu görevlisi, gizli görevli olduğu takdirde, yani, ajan olduğu takdirde, bununla ilgili işlemler kısmen karşılanıyor; ancak, bu kişi, ajan provokatör olduğu takdirde, yani, provokasyon yapan bir gizli görevli olduğu takdirde, bu konuda ne gibi bir işlem ortaya konulduğu bu tasarıda getirilmemiş, bu konu açık bırakılmış idi. Ben, bu konudaki çekincelerimi dile getirirken, süre bittiği için somut örneklemeye yapamamış idim. Bu konuda, geçtiğimiz günlerde, telekulak skandalıyla ilgili olarak patlak veren hadiselerde, 19.7.1999 tarihli yüksek tirajlı bir gazetede geçen bir ibareyi, önemli birkaç cümleyi okumak istiyorum: "İstihbaratçı komiser, amirlerinin emirleriyle, bakanları, milletvekillerini, hâkimleri ve üst düzey bürokratları izleyip, dinlediklerini itiraf etti. Telekulak, şantaj yapmaya elverişli bilgilerle dolu tüm dosyaların kaçırıldığını ve emniyetteki delillerin yok edildiğini anlattı. Bilgisayarlar komple silindi. Günlerce evrak imha edildi. Tüm bilgisayarları formatladılar, her şeyi yok ettiler. Biz, görev, üst düzey yetkililere lazım, savcıya özel diye, tüm bakanları, milletvekillerini, hâkimleri, genel müdürleri, sayılamayacak kadar makam ve mevkiî inceledik. Bunlar hakkında not da çıkardık; itibatları, dostları, ilişkide oldukları çevreler ve benzeri her şey hakkında raporlar yazıp üstlerimize verdik. Bunlardan bir kısmı çok gizli, bir kısmı özel şantaja elverişli şeylerdi. Tuzak delil bile hazırladık. Yazdığımız raporlardan bazılarının istihbarat başkanlığına da gitmesi gerekirken, gitmediği ve arşive girmediğini öğrendik." Benzeri şeyler...

Tabii, burada, biz, suçluyu takip etsin diye bir gizli görevliyi görevlendirirken, gizli görevliyi oldukça serbest bırakıyoruz. Peki, bu gizli görevlinin peşine de mi bir gizli görevli takmak gerekiyor; hayır. İşte, bizim, bu tasarı konusunda çekincelerimizi dile getirdiğimiz somut hususlar... Gerçekten, bu hükümler, uygulamada karşımıza ne kadar büyük sakıncalar çıkaracağı için, biz, bu çekinceler nedeniyle, yasa tasarısıyla ilgili çok somut eleştiriler getirdik. İktidar partilerince, çok az da olsa, tasarı üzerinde yapılan konuşmalarda, biz, maalesef, getirilen somut önerilerle ilgili olarak, somut bir cevap göremedik; bunun altını kalınca çiziyorum. İktidar partilerince tasarı hakkında getirilen bütün eleştiriler, maalesef, ortaya konulan sakıncalarla ilgili değil, sadece tasarının amacına yönelik.

Biz, inanıyoruz ki, bu Yüce Meclisin çatısı altında bulunan 550 milletvekili değil, 65 milyon Müslüman Türkün hiçbirisi, yasa tasarısıyla elde edilmesi umulan amacın ne olduğu konusunda bir sorgulama yapmıyor. Bu amacı kimse yadsımıyor...

BAŞKAN – Sayın Toprak, son 1 dakikanız kaldı.

RAMAZAN TOPRAK (Devamla) – Peki efendim.

Burada ortaya konulmak istenen hususlar, son derece somut bir şekilde ortaya konulan, son derece sakıncalı gördüğümüz hususlardır; getirilen öneriler de bu sakıncaları gidermeye yöneliktir; ancak, bu konuda, şu ana kadar somut bir mesafe alabilmiş değiliz. Gönül arzu ediyor ki, bütün bu çekinceler giderilsin ve gerçekten, amacından hepimizin emin olduğumuz; ancak, bunun uygulamada çok sıkıntılar yaratacağını düşündüğümüz bu tasarının, hep birlikte, hepimizin katılımıyla, oyçukluğuyla değil, oybirliğiyle kabul edilmesini temenni ederdik.

Hepinize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Toprak.

Şahsı adına Sayın Kamer Genç?.. Yok.

Sayın Ekrem Pakdemirli?.. Yok.

10 uncu maddeyle ilgili başka söz istemi yok.

Madde üzerinde önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum:

Yargılama usulü

MADDE 11. – Bu Kanunun kapsamına giren suçlardan dolayı yargılama görevi yetkili Devlet Güvenlik Mahkemesince yerine getirilir. O yerde Devlet Güvenlik Mahkemesinin birden fazla dairesi varsa, bu görev 1 numaralı Devlet Güvenlik Mahkemesine aittir.

Bu Kanunda geçen hâkim, yetkili Devlet Güvenlik Mahkemesi yedek üyesidir. Cumhuriyet Savcısı ise yetkili Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcılığıdır.

Bu Kanunda öngörülen suçların yargılanmasında, bu Kanun hükümleri ve 16.6.1983 tarihli ve 2845 sayılı Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

BAŞKAN – 11 inci maddeyle ilgili olarak, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Samsun Milletvekili Sayın Erdoğan Sezgin; buyurun. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika Sayın Sezgin.

DYP GRUBU ADINA ERDOĞAN SEZGİN (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısı, baştan sona, hukuk tekniğine ve ceza tekniğine aykırı olarak hazırlanmış bir tasarıdır. Esasında, suç örgütleri, Türk Ceza Kanununun 313 üncü maddesinde sıralanmıştır. Buradaki suç örgütlerinin içerisinde mali amaçlı suç örgütleri yoktur. Esasında, Türk Ceza Yasasının 313 üncü maddesine bir fıkra eklenmesiyle, bu mesele, baştan sona halledilebilirdi.

Tasarı o hale getirilmiş ki, Polis Vazife ve Selahiyet Kanununu tadil eden ve sonuna kadar onlara yetki veren, içinden çıkılmaz bir hale gelmiştir.

Getirilen bu tasarı, ceza tekniğine tamamen aykırıdır. Şöyle ki: Yorumu muallak, aynen Mevâ Kanun ve hukuk kanunlarında olduğu gibi "veya" ve "ile"yle doludur.

Değerli milletvekilleri, bu tasarıyla -önümüzdeki günlerdeki uygulamasında- suiniyet düşüldüğü zaman, iki holdingin birleşerek mallarının fiyatlarının tespit edilmesi dahi bu suç örgütü kapsamına sokulmuştur. Suç örgütleri, bilindiği gibi, cemiyetler masasına tescil edilen bir dernek değildir. İki veya daha fazla kişinin bir araya gelerek bu işi konuşmaları, bu suç örgütünün teşekkülü için kâfi görülmüştür.

Esasında, bu tasarı, Türk Ceza Kanununun bünyesini de tahrip etmiştir. İfade ettiğim gibi, Türk Ceza Kanununun 313 üncü maddesine bir fıkra eklenmesiyle, bu iş baştan sona halledilebilirdi.

Değerli arkadaşlar, 11 inci maddeyle ilgili şunu ifade etmek istiyorum: Bu suçların, zaten, şu ana kadar yargılandığı mahkeme, devlet güvenlik mahkemeleridir. "Bu kanunda geçen hâkim, yetkili devlet güvenlik mahkemesi yedek üyesidir. Cumhuriyet savcısı ise, devlet güvenlik mahkemesi cumhuriyet başsavcılığıdır" denilmektedir.

Değerli arkadaşlar, farz edin ki, bu tür bir suç Ordu'da işlendi. Ordu, devlet güvenlik mahkemesi olarak Ankara'ya bağlı. O halde, demek oluyor ki, Ordu polisi, Ordu cumhuriyet savcısından arama izni alamayacak. Mahallî savcı ve hâkimlerin yetkisini kaldıran bu tasarı, polise iyilik ediyim derken, bir yerde de elini ayağını bağlamaktadır.

Sonra, bu yasa tasarısında, malî suç örgütleriyle ilgili "ekonomik faaliyetlerde kartel ve tröst yaratmak, madde ve eşyanın azalmasını ve darlığını, fiyatların düşmesini veya artmasını temin etmek..." deniliyor.

Şimdi, bu suçların, bu fiillerin, bu tasarıyla ne ilgisi var? Madem, burası milletin meclisi, açık olarak bir şey ifade ediyorum: Türkiye'de, bugün, büyük şehirlerdeki rantlar konuşuluyor. Hatta, bu işte polisin de ne aldığı, ne verdiği konuşuluyor. Eğer, bu tasarı yasalarsa, hakkında şüphe varsa, polis, senin yurt dışına çıkışını yasaklamışsa, bunu hangi hâkime kaldırtacaksın? Çünkü, yurt dışına çıkış yasağını koyan emniyettir, mahkeme değildir ve bu tasarıda, savcının nerede, hâkimin nerede, vatandaşın teminatının nerede olduğu belli değildir. Temenni ediyorum ki, bu yasaı uygulayacak olanlar güzel uygulasın. Ben, bu yasa tasarısı üzerinde çok şey söylemek istiyordum; ama, maatteessüf, bu kanun tasarısı, bu Yüce Meclisten, komisyondan geldiği gibi hızla geçiyor. Bunu, Yüce Meclisin çok iyi düşünmesi gerekiyor.

Bu kanun tasarısı, tamamen ticaret âlemini kapsamaktadır. Bu kanun tasarısındaki müsadere hükümleri korkutucu ve ürkütücüdür. Bu kanun tasarısını üç beş kez okuduğumda, yıllarca ceza avukatlığı yapmış bir arkadaşınız olarak, şahsen, ben, ürktüm, ürktüm... Bu kanun tasarısı, bu Meclisin vebali olmamalıydı; ama, getirdiniz, oldu; hayırlı olsun; millete de devlete de hayırlı olsun. Bunun sıkıntılarını hepimizin çekeceğine kani olmanızı istiyorum. Polise güvenmediğimizi, devlete güvenmediğimizi ifade etmek istemiyorum; ama, sırf suç örgütünün tanımını yapmak için getirilmiş bu yasa tasarısına bu kadar yetki konulması, Polis Vazife ve Selahiyet Kanununa bu kadar maddenin ilave edilmiş olmasından ibarettir.

Değerli milletvekilleri, bu yasa tasarısı, uygulamada çok arızalar çıkaracaktır; bundan herkes şikâyetçi olacaktır. Bu müsadere hükümleri çok korkutucu ve ürkütücüdür. İnanınız, geçmiş dönemde banka alım satımlarındaki varyasyonlar, komplikasyonlar, bu tasarı yasaladıktan sonra olduğu zaman, tüm o holdinglerin mallarına emniyetçe el konulacaktır. Bu tedbirlerin hiçbir yerinde hâkim yoktur, teminat yoktur. Onun için, bu kanun tasarısı, Türkiye için bir şanssızlıktır diyorum.

Cezaların ertelenmesiyle ilgili, Türk Parlamentosunda, bazı suçlarda ayrıcalıklar getirilmektedir. Eğer, Ceza Kanunu, Yasama Meclisi, bir konuyu suç sayıyorsa, suç kapsamına alınmış ise, suçlular arasında ayırımın, hukukî, felsefî hiçbir faydası yoktur. Devletimiz, suçluların ıslahı için uğraşma yerine bu tür ilave cezalara gitmekte, Anayasamızın öngördüğü eşitlik prensibine aykırı düzenlemeler yapmaktadır.

Bugün için bir suçu değişik telakki edebilirsiniz; ama, bu telakkiler, zaman ve zemin içinde kısa sürede değişmektedirler. Bugün, çok ağır gördüğünüz bir siyasî suçlu, beş sene sonra, kamuoyunda, maşeri vicdanda suçsuz olarak kabul edilebilmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Sezgin, 1 dakika süreniz kaldı efendim.

ERDOĞAN SEZGİN (Devamla) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

Onun için, Türk Parlamentosunda, yasama organında çıkarılan bu tür yasalara dikkat edilmesi gerektiği kanaatiyle hepinize sevgi ve saygılarımı sunuyorum. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Sezgin.

Fazilet Partisi Grubu adına, Sayın Ramazan Toprak; buyurun.

HACI FİLİZ (Kırıkkale) – Sayın Başkan, çalışma süresinin bitimine 5 dakika var...

BAŞKAN – Konuşmacının konuşmasının bitimine kadar sürenin uzatılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Buyurun Sayın Toprak.

FP GRUBU ADINA RAMAZAN TOPRAK (Aksaray) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; hepinizi, şahsım ve Fazilet Partisi Grubu adına saygıyla selamlıyorum.

Biraz önceki konuşmamızda, bu yasa tasarısıyla ilgili olarak ortaya konulan çekinceleri ve bu çekincelerin ne kadar haklı olduğunu, elbette, zaman gösterecektir. Bu tarz bir düzenlemenin burada kalıp kalmayacağı konusunda bizim ciddi endişelerimiz vardır ve bu endişeler sık sık dile getirilmiştir; ancak, ben, bu endişeleri, sadece bizim taşımadığımızı yakinen görüyorum, biliyorum. Sizlere, 17 Temmuz 1999 tarihli Hürriyet Gazetesinde verilmiş bir haberden bazı pasajlar aktarmak istiyorum:

"Telefon dinlenmesini denetim altına almak için, MİT'in inisiyatifiyle özel bir yasa tasarısı hazırlanıyor. MGK'da ele alınacak bu tasarıyla, MİT, Emniyet, Genelkurmay ve JİTEM'e dağılmış telefon dinleme faaliyeti, merkezi bir yapıya oturacak. Sonbaharda Millî Güvenlik Kurulunda gündeme gelmesi muhtemel görülen bu konudaki yasa taslağı Telekomünikasyon Hizmetlerinden İstihbarat Elde Edilmesine Dair Kanun Tasarısı' başlığını taşıyor." Mevcut uygulamada, az önce bahsi geçen kuruluşlardan herbiri kendi başına telefon dinleyebiliyor.

Değerli üyeler, bizim, bu tasarı üzerinde ortaya koyduğumuz çekinceler bir ana temel üzerine oturmaktaydı. Çağdaş bir devletin, çağdaş bir anlayışa sahip olması gerektiği konusunda hepimiz müttetikiz. Çağdaş hukuk devleti, daha doğrusu, içi doldurulmuş bir ifadeyle, hukuk devleti kavramıyla biz donanmak isterken, uygulamalarda, kanun devleti anlayışının yaygın olduğunu görüyoruz. Bu tarz, son derece yetersiz, hiçbir altyapısı oluşturulmamış tasarılar gündeme getirilmek suretiyle, bırakın kanun devletini, onun da daha aşağılarında diyebileceğim, polis devleti anlayışını hâkim kılmaya çalışıyoruz âdeta. Biz, görüşülmekte olan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısıyla, her türlü telekomünikasyon hizmetlerinden, kişilerin, bireylerin, vatandaşların temel hak ve özgürlüklerinin -başta iletişim (haberleşme) özgürlüğünün- özüne dokunacak şekilde ve üstelik uzatmalarla birlikte dokuz ay gibi çok uzun bir süre askıya almak suretiyle, zaten, temel hak ve özgürlüklerin özüne dokunmak suretiyle, âdeta yok saymak durumuna gelmişken; peki, bu, basında çıkan, sonbaharda gündeme gelmesi planlanan telekomünikasyon hizmetlerinden istihbarat elde edilmesiyle ilgili ve ulusal bilgi toplama merkezi tesisleriyle ilgili bu hazırlıklardan ciddi endişeler duymaktayız. Gizli görevlilere -diğer bir tabirle ajanlara- bu yetki, zaten verilmekteydi. Demek ki, eğer, bu gazete haberi doğruysa, bununla da yetinilmemekte. Biz, işte, bunu ortaya koymaya çalışıyoruz.

Bu kanun tasarısıyla, bu kanun tasarısının kapsamında sayılan suçlarla, yine, bu kanun tasarısının 16 nci maddesi uyarınca, birtakım başka suçlar da, yine, devlet güvenlik mahkemesinin görev alanına dahil edilmek isteniyor. Bu tasarı bu şekilde kabul edilirse, devlet güvenlik mahkemelerinin görev alanları genişletiliyor.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde, son yıllarda, hakkımızda verilen bütün kararlar, hemen hemen aleyhimize çıkmakta; biz, bu kararlardan sadece güncel olanlarını çok öne çıkarıp, o konudaki yasal düzenlemeleri, alencontre, hemen geçiriyoruz; ancak, gözardı ettiğimiz bir husus var: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince -bizim çok değerli yargıç ve savcılarımızca verilen kararlar âdetta yok sayılıncasına- ihdas edilen kararlarla ülkemiz mahkûm edilirken, bu kararların gerekçelerinde, sadece aktüel olan hadiseler değil, onun dışında, devlet güvenlik mahkemelerinin yapısına yönelik, çok ciddi ağır eleştiriler de getirilmekte.

Hemen burada ifade edeyim: Savunma hakkının kısıtlanmasıyla ilgili olarak, özellikle, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince, devlet güvenlik mahkemelerine ciddi eleştiriler getirilmektedir. Tabii, bir zamanlar demokratik sol düşüncede olan çok değerli milletvekili, hukukçu vatandaşlarımızın dile getirdikleri bir husus vardı; bu, birkaç yıldır pek dile getirilmiyor; ben, bu vesileyle dile getireyim: Yargı birliği denilen bir kavram vardı; bu kavramı, nedense, son yıllarda unuttuk. Aslında, bir hukuk devletinde, hukuk devleti kavramının temeli sayılabilecek yargı birliği denen bir anlayış vardır; biz, bu anlayışın kurumsallaşması düşüncesindeyiz. Bir zamanlar, bu düşünce, özellikle sol görüşe sahip çok değerli milletvekilleri tarafından, bu kürsülerde çok sıkça dile getirilirdi; ancak, ne hikmettir bilemiyoruz, son yıllarda, bu kavram unutulmuş gibi. Biz, yargı birliği kavramını daha da somutlaştırmak, bunu kurumsallaştırmak amacıyla, ülkemizde, istisnâî nitelikte mahkemeler ihdas etmek yerine, bu istisnâî mahkemeleri, düzenlemeleri, altyapısını oluşturmak suretiyle bu istisnâî mahkemeleri kaldırmak suretiyle çağdaş hukuk devleti kavramını yerleştirmiş olduğumuzu zannediyorum; hepimiz biliyoruz, bu konuda müttetikiz, hemfikiriz, beraberiz. Ancak, nedense, hep ayrıntılarda boğuluyoruz, esasa bir türlü gelemiyoruz. Ben, burada, yine böyle bir sınıktıyı çok derinden hissediyorum.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin, kararlarını ağır derecede eleştirdiği ve bu suretle, ülkemizi, dünya nezdinde, çağdaş dünya devletleri nezdinde ağır eleştirilere ve çok yüklü miktarlarda tazminatlara mahkûm etmesine rağmen, biz, hâlâ bu konuda palyatif tedbirlerle gelen eleştirileri göğüslemeye çalışıyoruz. Bunun yetersiz olduğunu hepimiz çok iyi biliyoruz. Bu konuda yapılacak şey, görev alanlarının daraltılması gereken devlet güvenlik mahkemelerinin, istisnâî nitelikte, tabii hâkim, olağan mahkeme ilkelerine aykırı, bağımsız ve tarafsız bir mahkeme sayılmaması gibi Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin çekincelerini de göz önüne almak suretiyle, devlet güvenlik mahkemelerinin görev alanlarının genişletilmesi değil, daraltılması gerektiğini; bu amaçla, geçen dönemde Adalet Bakanlığının, 20.9.1998 tarihli görüşünde de ortaya koyduğu üzere, bu mahkemelerin görev alanlarının genişletilmek değil, daraltılmasını ve bu yasa kapsamındaki suçun ağır ceza mahkemeleri kapsamında olması gerektiğini düşünüyorum.

Hepinize saygular sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyoruz Sayın Toprak.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereği, çalışmalarımıza kaldığımız yerden devam etmek için saat 20.00'de toplanmak üzere, birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati : 19.05

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati : 20.00

BAŞKAN : Başkanvekili Ali İLİKSOY**KÂTİP ÜYELER : Vedat ÇINAROĞLU (Samsun), Sebahattin KARAKELLE (Erzincan)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 41 inci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

III. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

1. – Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısı ve İçişleri ve Adalet Komisyonları Raporları (1/487) (S.Sayı: 87) (Devam)

BAŞKAN – Komisyon?..Hazır.

Hükümet ?..Hazır.

Tasarının 11 inci maddesi üzerinde Doğru Yol Partisi ve Fazilet Partisi Grupları adına görüşler ifade edilmişti.

Gruplar adına başka söz istemi?..Yok.

Şahısları adına, Çorum Milletvekili Sayın Yasin Hatiboğlu.

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Sayın Mehmet Ali Şahin konuşacak efendim.

BAŞKAN – İstanbul Milletvekili Sayın Mehmet Ali Şahin; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Sayın Şahin, süreniz 5 dakikadır.

MEHMET ALİ ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkan, Meclisimizin saygıdeğer üyeleri; görüşülmekte olan tasarının 11 inci maddesi üzerinde kişisel düşüncelerimi arz etmek üzere huzurunuzdayım. Bu vesileyle, hepinize sevgilerimi, saygılarımı sunuyorum.

11 inci madde, bu yasa kapsamına giren suçlar hakkında, hangi mahkemenin yetkili olduğunu ve bu yargılama esnasında, hangi usul kanununun uygulanacağını düzenlemiştir. Bu da, devlet güvenliği mahkemeleridir ve devlet güvenliği mahkemelerinin kuruluşuyla ilgili 2845 sayılı Yasa hükümlerinin, usul hükümlerinin uygulanacağıyla ilgilidir.

Bu madde, bana göre, üç bakımdan doğru değildir, yanlış düzenlenmiştir. Birincisi; bir defa, bu madde, şu tasarının genel gerekçesiyle çelişmektedir. Genel gerekçesinde, özette -vaktim dar olduğu için okumak istemiyorum- çıkar amaçlı suç örgütlerinin veya bu şekilde davranışlarda bulunan suç işleyen insanların bu eyleminin, bir terör suçu olmadığı ifade edilmektedir. Aynı zamanda, yine genel gerekçede, kamu düzenini ihlal eden suç değildir anlamına gelen bir değerlendirme yapılmaktadır. Bu değerlendirme yapıldıktan sonra, konuyu, devlet güvenliği mahkemesi kapsamı içerisine alamazsınız; çünkü -işte, elimde- devlet güvenliği mahkemesinin kuruluşuyla ilgili 2845 sayılı Yasa, hangi suçların bu mahkeme kapsamına gireceğini açıkça belirtmiştir. Gerekçede deniliyor ki, bu suç failleri terörist değildir ve aynı zamanda, kamu düzenini de ihlal edici suç kapsamına girmemektedir. Bu söylendikten sonra, bunu devlet güvenliği mahkemesi kapsamına alamazsınız; hem Anayasanın 143 üncü maddesine aykırı hareket etmiş olursunuz hem de devlet güvenliği mahkemesinin kuruluşuyla ilgili kanunun 1 inci maddesine aykırı hareket etmiş olursunuz.

Bunun dışında, ayrıca, bu suçları devlet güvenlik mahkemesi kapsamına almak, bana göre, siyaseten de yanlıştır. Niye yanlıştır; işte, genel gerekçede -vaktim olmadığı için okumak istemiyorum- deniliyor ki, efendim, Batı'da, Almanya'da, Amerika'da, bu tür suçlarla ilgili, işte, bu tür yasalarla mücadele ediliyor ve biz de, Batı'daki bu tatbikatı inceledik, bu tatbikatı, aynen, şimdi Türkiye'ye getiriyoruz; Batı'da örgütlü suçlarla böyle mücadele ediliyor, biz de bu şekilde mücadele edeceğiz. Ben, şimdi, tam bu noktada, hükümeti temsilen, kendine ayrılan yerde oturan Sayın Bakan ve bu tasarıya destek veren siyasi partinin ilgililerine sesleniyorum: Peki, Batı'da, Almanya'da, Amerika'da, bu tür suçlara devlet güvenlik mahkemeleri mi bakıyor? Madem, bunu aynen oradan aldınız; var mı orada devlet güvenlik mahkemeleri gibi bir mahkeme? Yok. Bizden başka, dünyada, devlet güvenlik mahkemeleri gibi, genel mahkemelerin dışında bir mahkeme bulunduran ülke kaldı mı? En son Fransa'ydı; ondokuz yıl önce, onlar da devlet güvenlik mahkemelerini kapatılar. Dolayısıyla, bu, genel gerekçenin, demin ifade ettiğim şekildeki düşünce yapısına da ters düşmektedir.

Değerli arkadaşlarım, ayrıca, bu tasarı, bu şekilde yasalarken, korkarım ki, devlet güvenlik mahkemelerinin, bu yasayı tatbik ederek vermiş olduğu birçok karar, yine, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin önüne gidecektir ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, yine, devlet güvenlik mahkemelerine, kendi sözleşmesinin 6 ncı maddesi gereği, soğuk bakmaktadır ve belki, öntümüzdeki günlerde, devlet güvenlik mahkemesinin, asker üyenin çıkarılmış olmasına rağmen, verdiği kararlarla ilgili, yine, olumsuz bir davranış içerisinde olacaktır diye endişe ediyorum; çünkü, son vermiş olduğu kararlar böyle bir düşüncüyü çağrıştırmaktadır. O bakımdan, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi nezdinde de Türkiye sıkıntıya girer diye endişe ediyorum.

Değerli arkadaşlarım, kaldı ki, biz, geçtiğimiz haftalarda, devlet güvenlik mahkemeleriyle ilgili, Anayasanın 143 üncü maddesiyle ilgili burada bir değişiklik yaptık. Biz, tamamen kaldırılmasını arzu ediyorduk; ama, Yüce Kurul, sadece asker üyelerin çıkarılması şeklinde bir değişiklikle iktifa etti.

BAŞKAN – Sayın Şahin, 1 dakika ilave süre veriyorum.

MEHMET ALİ ŞAHİN (Devamla) – O tasarı görüşülürken de ifade edildiği gibi, tüm gruplar, aşağı yukarı, şu noktada birleştik: Devlet güvenlik mahkemeleri, olağanüstü dönemlerin mahkemeleridir; zamanı gelince, bir konsensüs sağlanınca Anayasada gerekli değişikliği yapar ve devlet güvenlik mahkemelerini kaldırırız dedik. Şimdi, böylesine bir durum ortadayken, böylesine önemli bir kanunun tatbikatı için yetkiyi devlet güvenlik mahkemelerine vermek de bana göre yanlıştır. O bakımdan, çözüm nedir; çözüm, genel mahkemelere vermektir.

Bu konuda bir değişiklik teklifimiz var. Eğer Yüce Kurul benimserse, böyle bir değişiklik yapabilirsek, çok daha doğru, Anayasaya uygun bir 11 inci madde düzenlemesi yapmış oluruz.

Sürem dolduğu için, söyleyeceğim şeyleri bir başka sefer söz alıp söylemek üzere, hepinize yeniden sevgiler, saygılar sunuyorum efendim. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Şahin.

Şahısları adına Sayın Kamer Genç?.. Yok.

Sayın Ekrem Pakdemirli?..

EKREM PAKDEMİRLİ (Manisa) – Vazgeçtim.

BAŞKAN – Madde üzerinde iki önerge vardır; geliş sırasına göre okutup, ayıklılık sırasına göre işleme alacağım.

Birinci önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan çıkar amaçlı suç örgütleriyle mücadele hakkında kanun tasarısının 11 inci maddesinde "yetkili mahkeme Devlet Güvenlik Mahkemesidir" ibaresinin çıkarılarak, bunun yerine "yetkili mahkeme ağır ceza mahkemesidir" ibaresinin konulmasını arz ve teklif ederiz.

Yahya Akman

Dengir Mir Mehmet Fırat

Şanlıurfa

Adıyaman

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum; en aykırı önerge aynı zamanda:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 87 sıra sayılı Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısının 11 inci maddesi, TC Anayasasının 143 üncü maddesine aykırıdır; tasarıdan çıkarılmasını arz ve teklif ederiz. 29.7.1999

Ramazan Toprak

Zülfükar İzol

Aksaray

Şanlıurfa

Ali Oğuz

Mehmet Ali Şahin

İstanbul

İstanbul

Dengir Fırat

Adıyaman

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Gerekçesini mi okutalım Sayın Toprak?

RAMAZAN TOPRAK (Aksaray) – Gerekçeyi ben ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakikadır.

RAMAZAN TOPRAK (Aksaray) – Sayın Başkan, Yüce Meclisin saygıdeğer üyeleri; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısının 11 inci maddesiyle, bu kanun kapsamına dahil edilen suçların devlet güvenlik mahkemesinde görülmesi gerektiği yönünde bir hüküm ortaya konulmuştur. Biz, bunun, Anayasanın 143 üncü maddesine aykırı olduğunu düşünüyoruz. Anayasanın 143 üncü maddesinde, devlet güvenlik mahkemesinin görev alanı belirlenirken, aynen şu cümleler ifade edilmiştir: "Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü, hür demokratik düzen ve nitelikleri Anayasada belirtilen Cumhuriyet aleyhine işlenen ve doğrudan doğruya Devletin iç ve dış güvenliğini ilgilendiren suçlara bakmakla görevli Devlet Güvenlik Mahkemeleri kurulur."

Biz, Anayasanın bu maddesi uyarınca, devlet güvenlik mahkemelerinin bu suçlarla görevlendirilemeyeceği düşüncesindeyiz. Bu düşünceye sadece biz sahip değiliz; Adalet Bakanlığı Kanunlar Kararlar Genel Müdürlüğü'nün, 20.9.1995 tarihli, bu kanun tasarısıyla ilgili olarak görüşleri vardır. Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürlüğü'nün bu yasa tasarısının 11 inci maddesiyle ilgili

eleştirilerini aynen okuyorum: "Anayasanın 143 üncü maddesinde, devlet güvenlik mahkemelerinde hangi suçlara bakılacağı belirtilmiştir. Buna göre, devlet güvenlik mahkemeleri, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü, hür demokratik düzen ve nitelikleri Anayasada belirtilen cumhuriyet aleyhine işlenen ve doğrudan doğruya devletin iç ve dış güvenliğini ilgilendiren suçlara bakmak durumundadır. O halde, bu tasarıda belirtilen suçlara devlet güvenlik mahkemelerince bakılamaz." Bu, Adalet Bakanlığının 20.9.1995 tarihli görüşüdür.

Evet, biz, bu görüşe aynen katılıyoruz. Daha önce de ifade ettiğimiz gibi, devlet güvenlik mahkemeleri, aslında, bir hukuk devletinde istisnaf nitelik arz eden savunma hakkını kısıtlayıcı hükümler, bunun dışında, bağımsız ve tarafsız bir mahkeme niteliğinde olmaması ve şu an sürem kısa olduğu için ifade edemeyeceğim daha pek çok... Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin son yıllarda verdiği bütün kararlarda da, devlet güvenlik mahkemelerinin yapılmasıyla ilgili, yargılama düzeniyle, sistemiyle ilgili, usulüyle ilgili çok ağır eleştiriler mevcuttur. Biz, bu eleştiriler nedeniyle, böyle bir iyileştirmeyi palyatif tedbirlerle değil, gütübirlik tedbirlerle değil, gönül arzu eder ki, devlet güvenlik mahkemeleriyle ilgili köklü bir çözüm ortaya koymak suretiyle, tekrar tekrar önümüze getirilecek olan sıkıntılara girmeksizin, buna bir çözüm yolu bulunması düşüncesiyle bu eleştirileri getirmekteyiz.

Elbette, bu Anayasaya aykırılık, sadece, Anayasanın 143 üncü maddesine aykırılıkla da sınırlı kalmıyor. Bu, haberleşme özgürlüğü, konut dokunulmazlığı, özel hayatın ve aile hayatının gizliliği gibi yaklaşık sekiz on maddeyle direkt bağlantılı olarak, Anayasaya aykırı bir düzenlemedir; ancak, maalesef, bu konular -evet, teknik demiyorum- çok siyasi mülahazalarla atlanıyor. İşin tekniği konusunda, zannediyorum, burada görevli, Yüce Meclis çatısı altında görevli 550 milletvekili hemfikir, teknik yapısının gerekliliği konusunda herkes hemfikir; ancak, maalesef, siyasi mülahazalarla işin teknik yönü gözardı edilmekte. Keza, bu tasarıyla öyle bir düzen, öyle bir sistem getiriliyor ki, gerçekten ne denetim mekanizması var, ne kontrol mekanizması var. Elbette, biz, bunu Anayasadan...

BAŞKAN - Sayın Toprak, ilave 1 dakika süre veriyorum; toparlayınız efendim.

RAMAZAN TOPRAK (Devamla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bu tasarıyla ilgili olarak Amerika'dan, İsviçre'den, Fransa'dan, Almanya'dan ve Avrupanın değişik ülkelerinden alıntılar yapmışız; ancak, bu tasarıda tedbirleri alırken gayet titiz davranmışız, buna yönelik olarak denetim ve kontrol mekanizmalarıyla ilgili hususlar söz konusu olduğunda, maalesef, bu konu hiç dile getirilmemiş. Bunlar, tarih önünde şahit olsun diye, bugün tutanaklara geçiriliyor. Bizim, bu denetim ve kontrol mekanizmasının yokluğuyla ilgili çekincelerimiz, maalesef, çok kısa süre sonra önümüze başka sorunlar şeklinde gelecektir.

Söylenecek çok şey var, sürem yetmiyor. Ben hepimizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Toprak.

ASLAN POLAT (Erzurum) – Karar yetersayısı istiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – İsteyebilirsiniz, İçtüzükten doğan hakkınız; kimse engelleyemez.

Sayın milletvekilleri, Komisyonun ve Hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunacağım; ancak, daha önce karar yetersayısı istendiğinden, oylamanın sonucunda karar yetersayısını da arayacağım.

Oynamayı elektronik cihazla yapacağım.

Sayın milletvekilleri, Anayasaya aykırılık önergesinin oylanması sırasında karar yetersayısı istendiği için ve bu hususu dikkate almak üzere işaret oylamasını elektronik cihazla yapacağız ve karar yetersayısını da arayacağım.

Oylama için 5 dakikalık süre vereceğim. Bu süre içerisinde sisteme giremeyen üyelerin teknik personelden yardım istemelerini; buna rağmen sisteme giremeyen üye arkadaşımız olursa, oy pusulalarını oylama için öngörülen 5 dakikalık süre içerisinde Başkanlığa ulaştırmalarını; ayrıca, vekâleten oy kullanacak sayın bakanlar varsa, hangi bakana vekâleten oy kullandığını, oyunun rengini ve kendisinin ad ve soyadı ile imzasını taşıyan oy pusulasını, yine aynı süre içerisinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, karar yetersayısı vardır; önerge kabul edilmemiştir.

Mitteakip önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan çıkar amaçlı suç örgütleriyle mücadele hakkında kanun tasarisının 11 inci maddesinde "yetkili mahkeme Devlet Güvenlik Mahkemesidir" ibaresinin çıkarılarak, bunun yerine "yetkili mahkeme ağır ceza mahkemesidir" ibaresinin konulmasını arz ve teklif ederiz.

Yahya Akman
Şanlıurfa

Dengir Mir Mehmet Fırat
Adıyaman

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, aslında bu önergenin işleme konulmaması gerekir; çünkü, kanunun bütünlüğünü bozan bir önerge; ama, her şeye rağmen, arkadaşlarımız önergeyi vermişler, zahmet etmişler.

Komisyon önergeye katılıyor mu efendim?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katlıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?

İÇİŞLERİ BAKANI SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Katlıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Komisyonun ve Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

HACI FİLİZ (Kırıkkale) – Sizin dediğiniz...

BAŞKAN – Ben, hukukçu olarak, içtüzüğe uygun bulmadığımı söylüyorum. Hükümet katılır, katılmaz; Komisyon katılır, katılmaz; o beni ilgilendirmez. Ben, içtüzük gereği, görevimi yapıyorum.

11 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 11 inci madde kabul edilmiştir.

12 nci maddeyi okutuyorum:

Tedbire dönüştürme ve erteleme yasağı

MADDE 12. – Bu Kanunda öngörülen suçlardan dolayı verilen cezalara 13.7.1965 tarihli ve 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanununun 4 ve 6 nci maddeleri uygulanmaz.

BAŞKAN – 12 nci madde üzerinde, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Sayın Erdoğan Sezgin, Samsun Milletvekili. (DYP sıralarından alkışlar)

Stüreniz 10 dakika.

DYP GRUBU ADINA ERDOĞAN SEZGİN (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; az önceki konuşmamda, bu kanun tasarısının hiçbir yerinde savcı ve hâkimin olmadığını ifade etmiştim. O kadar ki, karar aşamasında dahi, bu kanun tasarısı, hâkimi ortadan kaldırmaktadır.

Cezaların İnfazı Hakkındaki 647 sayılı Yasanın 6 ncı maddesinin ikinci fıkrası, fiilin işlendiği zaman 15 yaşını bitirmemiş küçüklerin mahkûm oldukları ağır hapis cezasını ertelemeye amirdir.

Biz, Doğru Yol Partisi Grubu olarak, örgütsel suçlarla mücadele edilmesinden yanayız; ancak, karar aşamasında dahi hâkimi devreden çıkaran... Bir suçlunun suçuna, istemeyerek de olsa, 15 yaşından küçük bir kızının iştirak ettiğini düşünün. Suçlu diyor ki: "Kızım, git şuradan bir torbayı al, gel." Torbada, suç ürünü para veya eşya var. Hasbelkader, 15 yaşından küçük bir çocuğun, bir kızın, bu suça iştirak etmiş olmasından dolayı, ceza sisteminde hâkime tanınan bu tür bir yetkinin kaldırılması, bu tasarının hiçbir yerinde savcı ve hâkimin olmadığını göstermektedir.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'deki istatistiklere göre, devlet güvenlik mahkemelerinin görüldüğü davalarda sanıkların yüzde 40'ı beraat etmektedir. Bu ne manaya geliyor; bu, yapılan tahkikatların usulüne uygun yapılmadığını gösteriyor. Eğer, Türk yargı sisteminde reform yapılmış olsaydı, adli polis devreye sokulmuş olsaydı, bu oranlar çok daha aşağılara çekilebilecekti. Bu tür nedameli suçlarda tahkikatların suhuletle yapıldığını kimse söyleyemez. Onun için -hiç olmazsa, burada dahi- olayın sureti cereyanına göre, duruma göre, hâkimin takdir yetkisini kaldıran bu hükümün, usul, esas ve Anayasaya, daha ilerisi, vicdanlara aykırın olduğu kanaatindeyim.

Bu tasarının muhtelif maddeleri üzerinde o kadar söylenecek şey var ki; ama, maatteessüf, fırtına gibi geldi geçiyor. Memlekete hayırlı, uğurlu olmasını, uygulayıcılara vicdanlı olmalarını diliyorum. Yüce Meclise saygılar sunuyorum. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Sezgin.

Fazilet Partisi Grubu adına, Adıyaman Milletvekili Sayın Dengir Fırat. (FP sıralarından alkışlar)

Stüreniz 10 dakikadır.

Buyurun efendim.

FP GRUBU ADINA DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Adıyaman) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; hızla sonuca doğru gidiyoruz. İnşallah, halkımıza hayırlı, uğurlu bir kanun verme imkânına sahip oluruz. Ancak, Türkiye Cumhuriyeti tarihinde, sosyal demokratların -diğer bir tabirle, demokratik solun- iyi bir armağanı olacağını düşünüyorum; çünkü, tarihlerine, herhalde, çok müspet geçmeyecektir.

HACI FİLİZ (Kırkkale) – Ortaklarının suçu yok mu?

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamlı) – Ancak, inanıyorum ki, dünya sosyal demokrat tarihinde, demokratik sol tarihinde de, herhalde çok iyi anılmayacaktır.

Yalnız, üçlü koalisyon içerisinde böylesine güzel bir dayanışmanın olması, inanım ki, bizleri memnun ediyor. Demokratik sol kanada, demokrasi ve insan haklarının yok edilmesi görevinin verilmesi; ama, öbür yandan da...

BAŞKAN – Sayın Fırat, gruplara hitaben değil, Genel Kurula hitaben konuşun; grupları itham edici, yaralayıcı beyanlardan kaçınınız.

Buyurun efendim.

HALİL ÇALIK (Kocaeli) – Sabahtan beri bizi itham ediyor Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Milletvekili, susunuz. Tamam efendim; ikaz ettim, gereğini söyledim.

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) – Birilerine de başka bir görev düşecektir. Herhalde, onlara da insanların manevî değerlerinin tahdit altına sokulması görevi de birilerine verilecek ve başarıyla yürütülecektir. Bunun, o bakımdan, hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

Şimdi, 12 nci madde, bu kanunda öngörülen suçlardan dolayı verilen cezaların, 13.7.1965 tarihli ve 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanununun 4 üncü ve 6 ncı maddelerinin uygulanmıyacağını ümirdir; ancak, elimdeki metinde şöyle deniliyor: "Bu hükmü özü itibarıyla de isabetli sayılmaz. Zira, 647 sayılı Kanununun 4 ve 6 ncı maddeleri, cezaların bireyselleştirilmesinin temel kavramlarını öngörmektedir. Suçlu kişiliği itibarıyla, bu kavramlardan yararlanması gerekenler olduğu gibi, yararlanmaması gerekenler de vardır; ancak, peşinen belli suçları işleyenlerin, bu kurumlardan yararlanamayacak kişiliğe sahip olduklarını kabul etmek, hiçbir şekilde savunulamaz. Bu komuyu yargıcın takdirine bırakmak daha isabetli bir çözüm olacaktır." Bu, Fazilet Partisi Grubunun düşüncesi değil; bu, Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürlüğü'nün, tasarı hakkındaki 20.9.1995 tarihli görüşüdür. Hükümet olarak, kendi Adalet Bakanlığının bürokratları tarafından, yasaya böylesine aykırı olarak addedilmiş olan bir maddenin, huzurlarımıza değiştirilmeden getirilmesini ve bunun oylanmasını, hem de kabul edilerek oylanmasını nasıl içinize sindireceksiniz, bilemiyorum.

Değerli arkadaşlarım, biraz evvel bazı arkadaşlar, sabahtan beri belli bir grubu suçladığım iddiasında bulundular. Dikkat edilirse, ben, böyle bir iddianın içerisinde değilim, bir grubu suçlamanın içerisinde değilim; ancak, biz, 550 milletvekili olarak, burada, halkın temsilcileriyiz, halkın temel hak ve hürriyetlerini savunmak durumundayız; bu, hepimizin görevi.

21 inci Yüzyıla girerken, artık, 19 uncu Yüzyıldaki "devletin odak noktasında olduğu" düşüncesinin terk edildiği hepimizin malumlarıdır. Artık, odakta olan insandır; çünkü, devlet, zaten, dünyanın en güçlü, en organize sosyolojik yapısıdır. Devleti koruma babında, 21 inci Yüzyılda, ekonomik olarak, sosyal olarak, kültürel olarak zayıf olan ferdin korunması, demokrasinin en vazgeçilmez unsurlarından birisidir.

Beni üzen noktalardan birisi şudur ki: Batı âleminin bir üyesi olmak çabası içerisinde olan Türkiye, onların... Örgütlü suçlarla ilgili bir Alman yasası nedeniyle, Fransa'nın aynı suçlardan dolayı yargıladığı kişilerin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvurması nedeniyle, 4 defa mahkûm olmuşlar ve bu nedenle de, bu yasalarını 3 defa değiştirmek durumunda kalmışlar. Biz, şu anda, bu yasanın çok gerisinde olan bir yasayı kabul etmek üzereyiz. Zaten, şu anda, bir iç hukuk mütessesesi olarak kabul etmiş olduğumuz Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin öntne, yine, yüzlerce, binlerce davayı götürüp... Bu davalardan mahkûmiyet neticesinde ödenecek olan tazminatlar bence çok mühim değil; ama, demokratik dünya ülkeleri içerisinde, devletin mahkûmiyetinin, Türkiye Cumhuriyeti'nin mahkûmiyetinin ezikliğini taşımaya, artık, bir yerde "yeter" demenin ve "dur" demenin zamanı gelmiştir.

Bundan sonra gelecek olan maddede, daha evvel de söylediğim gibi, Terörle Mücadele Yasası da, bu yasanın kapsamı içerisine alınacaktır. Peki, fikir suçu diye savunan, fikir suçluluğunun Türkiye'nin bir ayıbı olduğunu savunan insanların, acaba, biraz sonra, düşünen insanların birer örgüt elemanı gibi takip edilmesini, dinlenmesini ve bu yasada, DGM içerisinde yeniden yargılanmasını nasıl içlerine sindireceklerinin de benim için bir merak konusu olduğunu şu anda belirtmekte fayda görüyorum.

İki gündür, hakikaten, bütün milletvekili arkadaşlarımız çok yoğun bir çaba gösterdiler ve hakikaten de yoruldular, artık takatlerinin sonuna geldiler; ama, inanıyorum ki, bugüne kadar gelmiş olan yasalar -ve halen Komisyonunda bulunan yasalar- çoğu kez, bütün grupların, beş grubun anlaşmasıyla çok güzel şekilde getirilerek, bu ülkenin insanların refah ve mutluluğunu sağlayacak şekilde değişikliklere uğramış ve hiç burada bu kadar zorluk çıkarılmadan kabul edilip geçilmiştir. Aynı düşünceyle, bu insanların mutluluğu için çalışma ortak noktasında buluşan insanlar olarak -hangi siyasi partiye mensup olursak olalım- çok önemli olan bu yasa'yı da aynı anlayış içerisinde ıslah ederek, faydalı olarak değiştirip kabul etseydik ve bunu dün halletmiş olup, bugün de diğer yasaları bitirmiş olsaydık daha iyi olmaz mıydı. Aksine, inanıyorum ki, bir süre sonra, DGM'de meydana getirilen değişiklikler aynen buraya getirilecektir. Çünkü, bu yasa kapsamında yargılanan insanlar, eğer Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvurduklarında davayı kesin kazanacakları gibi, belki, cumhuriyetimizin Anayasa Mahkemesinden iptal talebiyle, yasanın iptali neticesini doğuracak olan, Anayasaya böylesine aykırı, insan temel hak ve hürriyetlerini ortadan kaldıran bir yasayı...

BAŞKAN - Sayın Fırat, son 1 dakikanız.

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) - Teşekkür ederim, sağ olun efendim.

...değiştirme zorunluluğunda kalmadan, kendi istek ve irademizle, daha uygun bir yasa yapabileseydik, bu, acaba, hepimize birer mutluluk kaynağı olmaz mıydı diye kendi kendime sormaktan da kendimi alıkoyamıyorum; ancak, tüm aksaklıklarına rağmen, yasanın memleketimize hayırlı ve uğurlu olmasını dilerim.

Biraz sonra bir madde teklifi gelecek. Bu madde teklifi şunu içeriyor: Yapılan dinlemelerin, takiplerin tamamının, siyasi otorite olarak, belli şartlar içerisinde İçişleri Bakanlığına bildirilmesi gerekir diyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Fırat, 1 dakika ilave süre verdim; buyurun.

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) - İçişleri Bakanının da, milletin temsilcisi olan Türkiye Büyük Millet Meclisine, senede bir gün, bir defaya mahsus olmak üzere, Türkiye'de örgütlü suçlarla ilgili ve bu kanun kapsamına girmiş olan olaylarda kaç kişinin dinlendiği ve takip edildiği, kaçının mahkemeye sevk edildiği, kaçının masum olarak belirtildiği konusunda bilgi vermesi yönündeki madde teklifini kabul edeceğinizi ümit ediyor, hiç olmazsa, meydana gelmiş olan, meydana gelecek olan aksaklıkların, bir şekilde, Türkiye Büyük Millet Meclisinin, yani sizlerin denetiminde olmasının gerekli olduğu kamsıyla hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyoruz Sayın Fırat.

Gruplar adına başka söz istemi?.. Yok.

Şahısları adına, Sayın Yasin Hatiboğlu...

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) - Sayın Esengün'e devrettim.

BAŞKAN - Tabii, efendim; siz devrettikten sonra, biz kabul buyururuz.

Erzurum Milletvekili Sayın Lütfü Esengün, buyurun.

Süreniz 5 dakikadır.

LÜTFÜ ESENGÜN (Erzurum) - Sayın Başkan, saygıdeğer arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Görüşülmekte olan tasarının 12 nci maddesi üzerinde kişisel söz aldım. Bu maddeye göre, bu kanun tasarısında öngörülen suçlardan dolayı verilen cezalar, 647 sayılı Kanunun 4 üncü ve 6 ncı maddelerine göre herhangi bir tedbire çevrilemeyecek ve ertelenmeyecek. Şimdi, bu madde üzerinde fazla söze kanaatimce hacet yok. Böyle bir tasarıya, böyle bir kanuna böyle bir madde pekâlâ yakışıyor!.. Baştan sona, Anayasaya aykırı olan, insan haklarına aykırı olan, temel ceza hukuku ve ceza usul hukuku prensiplerimize aykırı olan bir tasarıya, böylece, erteleme ve paraya çevirme veya diğer tedbirlere çevirme yasağını ihtiva eden bir maddeyi de, sağ olsunlar, bunu yapanlar düştürmüşler, eksik bırakmamışlar!..

Değerli milletvekilleri, bu madde, hâkimin takdirine müdahaledir. Bu madde, ceza adaletine aykırı bir maddedir. Malum olduğu üzere, 647 sayılı Kanunun 4 üncü ve 6 ncı maddelerindeki tedbirler veya erteleme kararları, tamamen hâkimin takdiri dahilindedir. Hâkim, gerekli görürse, yeterli gerekçe varsa, bu maddeleri uygular; yoksa, bundan istinkâf eder ve kararında da niye uygulamadığını belirtir; ama, biz şimdiden, hâkimin elini kolunu bağlıyoruz; 647 sayılı Kanunun 4 üncü ve 6 ncı maddelerinin uygulanmaması gibi, hukuk devletinde, demokratik devletlerde olmaması lazım gelen bir uygulamayı kanunla getiriyoruz.

Tabii, dünden beri bu kanun tasarısı üzerinde çeşitli eleştiriler yapılıyor; keşke kulak verilse!.. Bakınız, dünden beri bu kürsiye, sadece muhalefet sözcüleri, muhalefet milletvekilleri geliyor. Şu iktidar gruplarının, iktidar partilerinin söyleyecek hiç mi sözü yok?! Şu kanunun her tarafı mükemmel; dört dörtlük bir kanun tasarısı mı?! Hiç mi tamiri mümkün olan veya tamiri icap eden bir yanı yok?! Hiçbir öneriniz, hiçbir söyleyecek sözlünüz yok mu?!

Saygıdeğer arkadaşlar, bu kanunlar, bu tasarılar Meclisten böyle geçtiği için, ondan sonra feriyat etmeye başlıyoruz; çünkü, tatbikatta aksaklıklar görülüyor, ortaya çıkıyor niye bu iş böyle yapılmadı diye. İşte bunun bir önemli örneği, geçen sene bu günlerde, hem de reform adı altında görülmüş vergi kanunu tasarısı. Açın okuyun, o zaman, yine, muhalefet gelmiş, bugünkü şikâyetleri dile getirmiş "yapmayın etmeyin, gelin, şu maddeyi şöyle düzenleyelim" demiş; ama, hükümetten ses çıkmamış, iktidar partilerinden keza hiç kimse söz alıp da aksini savunma ihtiyacını hissetmemişler ve sözde bir reform tasarısı yasalarmış; fakat, bir yıl geçince, piyasalar perişan, ekonomi perişan; yapılan hata bir yıl sonra anlaşılmış; ama, olan millete olmuş, olan ülke ekonomisine olmuş.

Şimdi, bu kanunu gözü kapalı geçiriyorsunuz -özellikle iktidardaki arkadaşlarımızla söylüyorum- muhalefetin söylediklerine kulaklarınıza tıkıyorsunuz, kalkıp savunmaktan da âcizsiniz, savunmuyorsunuz bu tasarıyı. Bir yerlerden gelmiş... Bu, daha önce, bu Meclise 20 nci Dönemde de gelmişti, irticayla mücadele paketi içerisinde gelmişti. O zamanın Başbakanı Sayın Yılmaz çeşitli sebeplerle bunu Genel Kurula indirmede veya görüşülmesine vesile olmadı. Niye olmadı, bilernem; belki, o zamanki dışarıdan destekçisi CHP'nin destek vermemesinden dolayı veya başka sebeplerden dolayı. Biz de, o zaman, böyle tehlikeli bir yasa tasarısının Meclisten geçmemesini memnuniyetle karşıladık; ama, zaman geçti, şimdi 21 inci Dönem, hükümetin yapısı değişti, o zamanki hükümeti dışarıdan destekleyen, yeri geldiğinde mızıkçılık yapan, itiraz eden, hükümeti bazen de frenleyen CHP yerinc bir başka ortak geldi; şimdi, ne fren var ne ikaz eden var ne de maalesef gözü gören var.

Gelin Türkiye'yi demokratikleştirelim diye şu kürsüden defalarca söyledik. Türkiye'nin bundan sonra bu tür kanunlara ihtiyacı yok. Şu getirdiğiniz kanunla, cezalandırdığınız suçların tamamının cezası, ya Ceza Kanununda ya Terörle Mücadele Kanununda ya da başka kanunlarda var.

BAŞKAN - Sayın Esengün, 1 dakika ilave süre veriyorum; buyurun.

LÜTFÜ ESENGÜN (Devamla) - Teşekkür ederim.

Bugüne kadar bu suçlar takipsiz kalmadı, cezasız kalmadı; ama, bu getirilen tasarı -bakın, bu sözümlü unutmayın; sağ olursak inşallah beraber göreceğiz- memleketi büyük badirelere götürecektir; pişmanlık duyacaksınız, yaptığınız hatayı ülkede ağıra ödeyeceğiz, hep beraber ödeyeceğiz, hangi kesimden olursa olsun, solcusu sağcısı. Ama, bugün, nedense, bu tasarı yasalaşacak diye bir talimat gelmiş ve yasalaşacak. Vebali sizindir; biz, bu vebale ortak olmuyoruz. Biz, size, memleketseverliğimizden, vatanseverliğimizden dolayı ikaz görevimizi yapıyoruz. Anlarsanız, hepimiz birlikte kazanırız; anlamazsanız, hem milletin önünde hem ind-allahta bunun hesabını ağır ödersiniz. Bunun hesabını ödeyenlerden geçen dönemki sayın başbakanımız da karşında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LÜTFÜ ESENGÜN (Devamla) – O zaman yasalaşmayan bu tasarıyı, bugün, gelin yine yasalaştırmayın, komisyona geri çekin, çare bulun; yazık olmasın memleketeye.

Hepinize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Esengün.

Şahısları adına, Sayın Kamer Genç?.. Yok.

Sayın Ekrem Pakdemirli?..

EKREM PAKDEMİRLİ (Manisa) – Vazgeçiyorum efendim.

BAŞKAN – Madde üzerinde önerge yok.

12 nci maddeyi oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

13 üncü maddeyi okutuyorum:

Tutukluların muhafazası, cezaların infazı ve şartla salıverme

MADDE 13. – Bu Kanun kapsamına giren suçlardan tutuklananlar ile mahkûm olanlar hakkında Terörle Mücadele Kanununun 16 ve 17 nci maddesi hükümleri uygulanır.

BAŞKAN – 13 üncü madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına, Çorum Milletvekili Sayın Yasin Hatiboğlu; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Konuşma süreniz 10 dakika Sayın Hatiboğlu.

FP GRUBU ADINA YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Sayın Başkan, Yüce Meclisin sayın üyeleri; saygıyla selamlarımı sunuyorum, saygılarımı sunuyorum ve tereddütlerimi, kuşkuvarımı, korkularımı arz ediyorum.

Değerli milletvekilleri, gerçekten, hukuk tekniği açısından üzerinde çok ciddi düşünmemiz lazım gelen bir düzenleme biçimidir bu. Bir reklamda bir ifade vardı -ben reklamın ön tarafını, ilave reklam olmasın diye ifade etmiyorum- diyordu ki, eğer "şu maldansa koy sepete." Bu, tıpkı ona benziyor.

Şimdi, bunun içerisinde Anayasa hükümlerini fiilen bertaraf eden hükümler var... Anayasanın tadil biçimi, nasıl değiştirilebileceği, hangi mevzuat niteliklerle, çoğunluklarla değiştirilebileceği yine Anayasanın amir hükmü olduğu için, belki Anayasada değişiklik yoluna gidilememiş; acaba, fiilî olarak bu kanunla değiştirme yoluna gidebilir miyiz diye düşünülmüş ve Anayasanın bazı hükümlerinin, fiilen yasada yazılı, ama, kullanımda hükümsüz hale getirilme çabasını esfle izliyoruz.

Olur mu böyle şey, diyeceksiniz. Bundan birkaç madde önce arz etmişim ve demişim ki, 83 üncü madde Anayasada duracak, mutlak sorumsuzluk orada yaşayacak ve bu mutlak sorumsuzluk, milletin hakkını hukukunu rahat koruyun diye size verilecek. Yani, şimdi, buğday parasını alama-

yan benim Çorum'daki çiftçim, caddelere dökülen memurum, işçim, emeklim kanunlarını beklerken, biz bunlarla meşgulüz!

Tenzih ediyorum Meclisimizi, hükümetimizi; dilim varmıyor abesle iştigal ettiğimizi söylemeye; onun için söylemiyorum; Parlamento, elbette böyle şeyle meşgul olmaz; ama, üzüntümlü başka türlü de ifade edemiyorum. Benim Meclise olan saygım -Meclisin niyetine, kastına- sonsuzdur, bunu, arkadaşlarım, beni tanıyanlar bilirler.

Şunu ifade etmek istiyorum: Gerçekten, bu tasarı "koy sepete" yöntemiyle hazırlanmıştır. Bakınız, Türk Ceza Kanunundan hükümler var, CMUK'tan hükümler var, 3713'ten hükümler var... Değerli milletvekilleri, eğer, hâlâ, buna da "koy sepete" yöntemiyle hazırlanmış demiyorsanız, benim söyleyecek sözüm yoktur.

Sayın Esengün "hükümetin yapısı değişti" dediler. Elbette, hükümetler, mezar taşı gibi baki, ebedî ve ebet müddet değildir; devlet, ebet müddettir. Elbette hükümetler değişir. Hükümetin yapısı değişti; ama, hükümetin kapaşı değişmedi; o hükümetin kapaşından girmeyen, bu hükümetin kapaşından da girmemeliydi.

Şimdi, bu karman çormanlığa bakıyorum, düştünlüyorum; acaba, nasıl oldu; yani, şimdi, kaçınıcı madde; 12 nci maddede -şimdi, 13'ü konuşuyoruz; ama, 13 de bununla ilgili- bir düzenleme yapmışız "647 sayılı Kanunun 4 ve 6 ncı maddelerini uygulayamazsın" deniliyor.

Kardeşim, o, ayrı bir şeydir; hüküm kurmak ayrı şeydir, kurulmuş hükümü infaz etmek ayrı şeydir. İnfaz sistemindeki felsefe farklıdır, kovuşturma felsefesi farklıdır, cezalandırma felsefesi farklıdır; ama, bütün bu felsefeler, kendi içinde tutarlı ve uyumludur.

Şimdi, kalkmış, bir hüküm koymuşsunuz buraya, diyorsunuz ki "647 sayılı Kanunun 4 ve 6 ncı maddeleri uygulanmaz." Zaten, şu, çıkar amaçlı suç örgütlerine getirdiğiniz cezaların hiçbirisi hafif hapis değil ki, hepsi ağır hapis. Bu ağır hapis cezalarının hiçbirisi 647 sayılı Kanunun 4 ve 6 ncı maddeleriyle düzenlenmiş değil ki.

Burada benim karşı çıktığım şu: İnfaz sistemi farklı bir şeydir. Kanun yapıcı, 4 üncü maddeyi... Yani, hürriyeti bağlayıcı cezanın başka bir tedbirle karşılanması ihtimali belirirse, sanığı ya da mahkûmu böylece topluma kazandırma ihtimali gözlükürse, başından sonuna kadar nâsiye halini, duruşmadaki tavrını, suçun işleniş biçimini ve suçun işlenmesine zemin hazırlayan şartları, davayı gören heyeti hâkime tetkik etsin, kararı o versin; yani, hürriyeti bağlayıcı cezanın yerine bir başka tedbiri getirecekse, mahkeme getirsin; şartla salıvermenin hesabını, davayı gören mahkeme kararlaştırsın. Biz kalkar da, yasama mercii olarak, şunu şartla salıverirsin, bunu veremezsin, bunu serbest bırakırsın, bunu bırakamazsın dersek, bu uygun olmaz, kuvvetler ayırımı prensibine ters gelir, buradan bile, Anayasaya ters düşmek söz konusudur.

Ayrıca, mahkemelerin bağımsız olmadığından şikâyet ediyoruz; yalnız biz değil, Anayasa Mahkemesi şikâyet ediyor, yüksek yargı mahkemesinin başkanları şikâyet ediyor. Biz çok arzu ediyoruz; mahkemelerimiz bağımsız olmalı diyoruz, hâkimler tarafsız olmalı diyoruz; ama, biraz da biz dikkat etmeliyiz buna. Şimdi, biz, kanunlarla hükümü kuran, onun maddî ve manevî vebalini omuzlamayı göze alan hâkim beye, "kardeşim, şunu şartla salıverdir, şunu da verdirmezsin" diyoruz. Bu, yanlış; bu, hukuk tekniği açısından da yanlış.

Başka bir şey daha var; bunların hep birbirinden ayrı ve kopuk gelişi, beni başka bir korkuya, bir endişeye, bir üzüntüyle daha sürüyor. Acaba, bunların hepsi, ayrı kapılardan, ayrı ellerden, bazen iyi saatte olsunlar tarafından, bazen kaf dağıntın arkasından, birbiriyle temas kuramamış, birbi-

riyle görüşme imkânı, olanağı ve de olasılığı bulamamış insanlar tarafından mı getirildi, getirildi, atıldılar?! Yoksa, bu kadar kopuk olmaz, birbirinden habersiz olmaz.

Değerli milletvekilleri, Sayın Dengir Fırat arkadaşımız "sonuna geldik" diyor; ama, ben bir maruzatımı arz edeyim ya da bir ümidimi, bir umudumu -vardır ya hani umut... Umut fakirin ekmeğidir, karnını onunla doyurur, ben de onunla doymak istiyorum- arz edeyim; çıkmadık canda umut vardır, ümit vardır; inşallah, sonunda tümünü oylarken -umuyorum, o zamana kadar daha zaman vardır- Allah çok şeyler halk eder o zamana kadar; ben ümitvanım.

NURETTİN AKTAŞ (Gaziantep) – Siyasette 2 saat çoktur.

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) – Bunu düzeltmemizde zaruret vardır. Mesela, 13 üncü maddede, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 16 ncı ve 17 nci maddelerine atf var. Orada da hüriyeti bağlayıcı cezaların yerine getiriliş biçimi düzenleniyor; biri zemin itibariyle, biri zaman itibariyle; yani, hücrede mi geçirecek, ne kadarını hücrede geçirecek, zaman itibariyle kırkta 10'unu mu yahut dörtte 3'ünü mü, hüriyeti bağlayıcı cezayı çekerek geçirecek, geçirmeyecek; bunlar tartışılıyor. Bunların hepsini bir yerde toplamak varken, kanun tekniğine böylesi uygunken, niye bunun dışına çıkarız, bunu anlamak mümkün değildir.

Sayın milletvekilleri, bir hukukçu olarak arz ediyorum ki, gerçekten, bakın, lütfen deneyin, bana cevap vermek zorunda değilsiniz, böyle bir sorumluluğunuz yok; ama, lütfen, gidince evinize, şu 1 inci maddeyi okuyun, sabaha kadar okuyun, yarın bir daha okuyun, kerrat ile okuyun merrat ile okuyun; eğer, başıyla sonu arasında irtibat kurabilirsiniz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Hatiboğlu, 1 dakika ilave süre veriyorum; buyurun.

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) – Ben de tam elimi bu kadar açmıştım ki, bu, 2 dakikayı gösteriyor.

...kerrat ile; yani, tekrar ile demektir o.

Benim istirhamım şudur: Lütfen, okuyun 1 inci maddeyi; eğer, başıyla sonu arasında insicamı kaçırmadan, insicamı kurabiliyorsanız, benim söyleyecek bir şeyim yoktur. Kendinizi hâkimlerin yerine koyun; hâkim, hüküm verirken, bir maddenin efradını cami ağıyarını mâni nitelikte onu öztümsemesi lazım ki, rahat uygulayabilsin. Bu madde bu açıdan da hukuk tekniğine fevkalade aykırıdır. Ee, bunun da vebali vardır, benim de sorumluluğum vardır doğrusu.

Saygılar sunuyorum. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Hatiboğlu.

LÜTFÜ ESENGÜN (Erzurum) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Gruplar adına başka söz talebi?.. Yok.

Şahsı adına, Sayın Yasin Hatiboğlu...

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Efendim, Sayın Esengün arkadaşımıza devrediyorum söz hakkımı.

BAŞKAN – Esengün'ün söz talebi yok burada efendim.

LÜTFÜ ESENGÜN (Erzurum) – Şimdi talep ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Efendim, daha önce talebi olanlar var ama, onlardan konuşacak yoksa vereceğim.

LÜTFÜ ESENGÜN (Erzurum) – Benim şu anda talebim var.

BAŞKAN – Efendim, buraya başvurusu gelmiş... Sayın Hatiboğlu eğer...

Kamer Genç burada mı?..

TURHAN GÜVEN (İçel) – Yok.

BAŞKAN – Sayın Ekrem Pakdemirli?..

EKREM PAKDEMİRLİ (Manisa) – Vazgeçtim.

BAŞKAN – Sayın Ramazan Toprak?..

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Efendim, Ramazan Beyin varmış talebi, bendeniz ona devrediyorum.

LÜTFÜ ESENGÜN (Erzurum) – O da bana devrediyor..

BAŞKAN – İsterseniz Sayın Esengün'e verelim

LÜTFÜ ESENGÜN (Erzurum) – Sayın Başkan, yazılı talep olması şart değil.

BAŞKAN – Şimdi, diğer sözcülere sormadan size söz veremem.

Buyurun Sayın Esengün. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakikadır.

LÜTFÜ ESENGÜN (Erzurum) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Biraz önce endişelerimi arz etmiştim, o endişeleri arz etmeye devam edeceğim.

Bakın, geçen dönem bu tasarı elimize geldiğinde -samimî olarak arz ediyorum- bir hukukçu olarak, okuduğumda ürpermıştim. Hiçbir hukuk sisteminde, gizli tanık, tanığın hüviyetinin soruşturmanın her safhasında gizli olacağı, izleme veya -ne diyordu adına; öyle yeni tabirler geldi ki- gizli görevli kullanılması... Buna, "casus" denilseydi, belki daha anlaşılır bir hale getirilirdi. Buna benzer, hukukla bağdaşmayan, hukuk devleti olma niteliğimizle bağdaşmayan hükümler var.

Şimdi, malumunuz, genel bir prensip var; deliller, ahlakî yollardan elde edilirse, mahkemelerde itibar görür, mahkemelerde delil olarak kabul edilir. Şimdi, bu tasarıyla, anayasaya aykırı olarak, gayriahlakî yollardan elde edilen deliller meşrulaştırılmış olacak; Anayasaya aykırı yoldan, ahlakî olmayan yollardan delil elde edilecek; o delil de, mahkemede muteber delil olarak addedilecek ve onunla, kişiler aleyhinde hüküm kurulacak.

Değerli arkadaşlar, özel hayatın gizliliğine dair Anayasada 20 nci madde var. "Herkes..." Bakınız "herkes" diyor; suçlu, suçsuz ayırmıyor; Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan hatta yabancı olan herkes "...özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz. Adli soruşturma ve kovuşturmanın gerektirdiği istisnalar saklıdır." Bu tasarıyla, bu istisnalar alabildiğine genişletilmiş; insanın, feridin özel hayatına ve özel hayatının gizliliğine dokunulmuş olacaktır.

Haberleşme hürriyetinde aynı hüküm var. "Herkes, haberleşme hürriyetine sahiptir. Haberleşmenin gizliliği esastır."

Anayasanın bu açık hükmü karşısında, bu tasarıyı nereye koyacağız? Bu, olmaz, bu yanlıştır; bu, hukuka, Anayasaya ve ahlaka aykırı bir uygulamanın Türkiye'de yasallaştırılmasından ibarettir.

Değerli arkadaşlar, Türk Ceza Kanununun 163 üncü maddesi, 1948 yılında, Yüce Mecliste görüşülürken -lütfen, arayın, bulun, bende suretleri mevcut, isteyen arkadaşlara verebilirim- devrin Başbakanı Şemsettin Günaltay, 163 üncü maddenin kesinlikle dindarlara, dinini yaşamak isteyen insanlara uygulanmayacağını, Meclis kürsüsünden defatarca ifade etmiş -zabıtlarda var- ama, son-

radan ne gördük; 163 üncü madde, ta 1948'den 1991'e kadar, otuz-kırk yıl süreyle, bu memleket-
te inançlara yapılan baskının aracı oldu, dindar insanların cezalandırılmasının aracı oldu. Bugün,
buna benzer bir hatayı, maalesef, birlikte işliyoruz.

Hâkim kararıyla olacak bu işler... Geçmiş yıllarda gördük; bir sigorta şirketinin yöneticileri,
ortakları, gece vakti evlerinden götürüldü, evleri adı suçlular gibi arandı, Ankara Büyükşehir Bele-
diye Başkanının evi, keza arandı. Bunların da üzerinde bir hâkim imzası var. Bir hâkimin imzası-
nı almak yanlışlığı düzeltmiyor maalesef; belki, hukuka, kanuna uygunluğu sağlıyor; ama, hakka,
adalete ve hukuka uygunluğu sağlamıyor. Sadece kanuna uygun olmak kâfi değil, amme efkârını,
kamuyunu tatmin etmesi lazım, herkes tarafından kabul görmesi lazım ve akliselime uygun olma-
sı lazım. Sizin getirdiğiniz bu tasarının, ne hukukla ne Anayasayla ne de akliselime irtibatı var.

Ben, biraz evvel konuşan Sayın Hatiboğlu'nun düşüncelerine, isteklerine katılıyorum. İnşallah,
gecenin hangi saati olursa olsun, yarına sarkarsa yarın saat 14.00'te olsun. Cuma Namazından son-
ra olsun, şu tasarımı "bir defa daha düşünelim, görüşelim" diye, lütfen geri çekin. Fazla değil, üye-
lerinde bir gün düşünün, eğer doğru olduğuna, vatana, millete hayırlı olacağına kanaat getirirseniz,
getirin, biz de destek olalım. Ben inanıyorum ki, bundan, iktidar mensubu milletvekili arkadaşları-
mızın da birçoğu rahatsızdır; ama "ne edelim" diyorlar "ne edelim, böyle gelmiş böyle gidecek..."
Biz de diyoruz ki, böyle gelmiş böyle gitmesin. Gelin birlikte yanlışlığa engel olalım, iktidar mu-
halefet ayrımını bir tarafa bırakalım, doğru neyse onda birleşelim.

BAŞKAN – Sayın Esengün, 1 dakika ilave süre veriyorum.

LÜTFÜ ESENGÜN (Devamla) – Bitiriyorum...

Biraz evvel dediğim gibi, çıkacak bu kanundan kimseye hayır gelmeyecek, sonuçta, bu tasarımı
yasalaştırmaya vesile olan hükümet ve oy veren milletvekilleri büyük vebal altında katacaklar.
Sonuçta, Türkiye'nin ilerlemesine değil, insan haklarında demokratikleşmede mesafe almasına de-
ğil, Türkiye'nin geriye doğru gitmesine vesile olacak bir tasarıdır.

Ben bu ikazlarımı kardeşane yaptıktan sonra, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu tasarının milletimize hayırlı olmasını dileyemiyorum; çünkü, hayırlı olacağına şahsî kana-
atım yok.

Hepinize hitmetler arz ederim. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Esengün.

13 üncü madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Madde üzerinde önerge yoktur.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 13 üncü madde kabul edilmiş-
tir.

14 üncü maddeyi okutuyorum:

Pişmanlık

MADDE 14. – Terörle Mücadele Kanununun kapsamına giren suçlar hariç; bu Kanunun ön-
gördüğü suçlarda,

a) Ferden örgütle ilgili bir suç işlememiş olup da, örgüt tarafından herhangi bir suç işleme-
den önce,

b) Hazırlık soruşturmasına başlandıktan sonra, ferden örgütle ilgili bir suç işlememiş olanlar-
dan örgüt ve fiilleri ve mensupları hakkında bilgi vererek,

Örgütten çekilenler hakkında kovuşturma yapılmaz.

c) Suçların icrasından sonra soruşturmaya başlanmadan önce yetkili mercilere başvurup bilgi vererek suçluların yakalanması hususunda yardımda bulunanların cezaları sekizde bire kadar,

Suçların icrasından sonra hazırlık soruşturması sırasında yetkili mercilere başvurup bilgi vererek suçluların yakalanması hususunda yardımda bulunanların cezaları altıda bire kadar,

İndirilir.

d) Son tahkikat sırasında başvurup bilgi vererek suçluların yakalanması hususunda yardımda bulunanların cezaları dörtte bire kadar indirilir.

e) Örgütün yöneticileri hariç olmak kaydıyla, hüküm kesinleştikten sonra başvurup bilgi vererek suçluların yakalanması hususunda yardımda bulunanların cezaları yarıya kadar indirilir.

BAŞKAN - 14 üncü madde üzerinde Doğru Yol Partisi Grubu adına, İçel milletvekili ve Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Sayın Turhan Güven; buyurun. (DYP sıralarından alkışlar)

Sayın Güven, süreniz 10 dakikadır.

DYP GRUBU ADINA TURHAN GÜVEN (İçel) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; iki gündür Yüce Meclisin gündemi şüpheli ve kuşku üzerine inşa edilen bir kanun tasarısıyla doldu. İki gündür ben huzurlarımızda bu tasarının Anayasaya aykırılığından başlamak, her maddesi üzerinde kendi hukuk bilgimin çerçevesinde yanıtları ifade etmeye çalıştım. Bakınız, sesim kısıldı; ama, şu ana kadar görüyorum ki, bu konuda gerekli hukuki yardımı sizlere iletmemiş değiliz.

Değerli arkadaşlarım, bazı kanunlarda, bazı maddeler düzenlenirken zamanlı olarak düzenlenir.

Bakınız, çeşitli dönemlerde görev ifa eden hükümetler için, Terörle Mücadele Kanunu çerçevesinde pişmanlık yasaları çıkarılmıştır; ama, bunlar süreli çıkarılmıştır. Peki, şimdi, bir kanun tasarısı hazırlıyorsunuz, getiriyorsunuz, 14 üncü maddesine pişmanlık diye bir madde koyuyorsunuz... Nerede bunun stresi? Yani, bu, dava zaman aşımına kadar mı devam edecek? Yani, vatan- daş, canı sıkılacak, bir ihbarda bulunacak; ne zaman?.. Suç işlendikten sonra, dava zaman aşımı on yıl mı, dokuzuncu yıl; dava zaman aşımı onbeş yıl mı, ondördüncü yıl veya onbeşinci yılın son günlerinde mi gelip de diyecek ki, böyle bir şeyde ben pişmanlık duydum?

Değerli arkadaşlarım, bu, kanun yapma tekniğine uygun değil. Bakın, Terörle Mücadele Kanunuyla ilgili olarak bir pişmanlık yasası çıkarıldı; iki ay, üç ay teröristin getirip silahını teslim etmesi, pişmanlık duyduğunu ifade etmesi ve bunun süreye bağlanması gerekiyordu.

Yine, bugünlerde, bu hükümet döneminde de bir pişmanlık yasası çıkarılacağı ifade ediliyor. Onda da bir süre var. İlanı haye mi devam edecek bu yani? Bu, yanlış... Bu, yanlış... Bu yanlıştan dönün. Bu yanlış süreye bağlayarak dönün. Yoksa, bir gün, hiç ummadığımız bir zamanda kendinizin buna muhatap olduğunu görürsünüz, üzülürsünüz, yıpranırınız, tedirgin olursunuz.

Hoş, bu tasarıdan ötürü tedirgin olmayan pek milletvekili de yok bu salonda. Dışarıdaki konuşmalarımızda, her partiye mensup çok değerli arkadaşlarım, bu kanun tasarısından duydukları tedirginliği ifade buyurdular; ama, içeri girdiğimiz zaman, bu ifade, bir sessizliğe ve parmağa aleyh- te olarak dönüştü.

Gelin, şunu açıkça ifade edin, bu kanun tasarısı çok masumane bir görüntü içinde olsa dahi... Hazırlayanların hüsnüniyetinden hiç şüphem yok. Niye? Adı çok büyük: Çıkar Amaçlı Suç Örgüt-

leriyle Mücadele Kanunu Tasarısı. Doğru; bu memlekette bu mücadeleyi yapmak lazım; ama, bu kanunla değil.

Şimdi, çok değer verdiğiniz hukukçular var. Belki bizim kesimin değil; ama, sosyaldemokrat kesimin, Demokratik Sol kesimin çok değer verdiği hukukçu arkadaşlarımız var. Bakınız, Türkiye Barolar Birliği Başkanı olan Prof. Dr. Sayın Eralp Özgen, verdiği beyanlarda, bunun Anayasaya aykırılığından tutun da, hele 1 inci madde üzerinde çok ciddi birtakım söylemlerde bulunuyor, fikir serdediyor: "Muğlak bir tanımdır. Suç unsuru, yani, anasırı belli olmayan bir tanımdır" diyor. Nedir kuşku, nedir şüphe?.. "Ceza hükmünü taşıyan yasalarda suç unsurları yoruma az yer verecek şekilde ve herkesin anlayabileceği bir açıklıkla yazılmalıdır" diyor. Bu kanun tasarısı ise, hâkimi yoruma davet ediyor. Hâkim uygulayıcıdır. Ceza Kanunu uygulamasında, hâkim uygulama yapar. Siz, ceza hâkimine, ağır ceza mahkemesine veya biraz evvel kabul ettiğiniz maddelere göre -ki, o da yersizdir- devlet güvenlik mahkemelerine bu imkânı sağlarsanız... Yani, hâkime yük yükleyorsunuz; yapmayın; bu, fevkalade yanlış bir uygulamadır. Kaldı ki, bir değerli arkadaşım ifade buyurdu... Ama, bir süre evvel, Anayasanın 143 üncü maddesini niye değiştirdik? Burada, 300'ün üstünde, 400'ün üstünde oy çıktı. Niye çıktı?.. Demek ki, çağdaş hukuku yakalayabilmek için -bazıları istiyor diye değil- Türkiye Cumhuriyeti Devleti çağdaş hukuku biliyor, yakalıyor diye değiştirdik ve onu değiştirirken, gerekçemizden biri de şu değil miydi: Anayasadaki tabii hâkim ilkesine uygunluk sağlamak.

Bakınız, 1999 seçimleri öncesi, biz, sekiz kitap çıkardık; Doğru Yol Partisi olarak, hem programımızı açıkladık hem de bu kitapların birinde yargı reformunun neler olabileceğini tek tek tadedtik. Bunlardan biri, tabii hâkim ilkesi yanında yargı birliğidir. Benim değerli arkadaşım, sözcü "bunu son zamanlarda kimse söylemiyor" dediler de, onun için ifade etmeye çalışıyorum. "Yargının adfisi, idarisi, askerisi, malfisi olmaz. Yargıda birlik sağlandığı zaman, zaten, devlet güvenlik mahkemeleri de kendiliğinden kaldırılmış olacaktır" dedik; bunları ifade ettik. Yani, şimdi, bütün uğraş, bütün gayret, tabii hâkim ilkesine uygun hale getirmek için ise; yani, devlet güvenlik mahkemelerini kaldırma, o görevi de, tabii hâkim ilkesine uygun olarak ağır ceza mahkemesine verme durumu var ise, burada, devlet güvenlik mahkemesine, siz, neden bir yük getiriyorsunuz? Kaldı ki, Anayasanın 143 üncü maddesi çok açık.

Değerli arkadaşların, bakınız, dava zamanasımından biraz evvel bahsettim. Hangi dava?.. 1999 seçimleri geçti; ama, bundan sonraki seçimleri gözönüne alınız, ne zaman yapılacağını millet takdir edecektir, şartlar getirecektir Türkiye'nin gündemine; örneğin, bir sene sonra. (MHP sıralarından "Beş sene sonra" sesleri) Beş falan demeyin canım, biz hep öyle başlamıştık. Şimdi, bir sene sonra seçimler Türkiye'nin gündemine geldi mi; geldi. 1 inci maddeyi okuyalım bakalım. Suç örgütünün tarifi hakkında 1 inci madde ne diyor: "Seçimlerde oy elde etmek veya seçimleri engellemek maksadıyla zor ve tehdit uygulamak veya kişileri kendine tabi kılmaya zorlamak veya mensupları arasında her ne suretle olursa olsun açık ve gizli işbirliği yapmak." 2000 yılında oldu mu seçim... Adam yattı; 2005 yılı geçti, 2008 yılı geçti. Dava zamanasımı 2010'da mı bitiyor?.. Geldi, dedi ki: "Şu seçimler var ya 2000 yılındaki seçimlerde, Ahmet Bey, Mehmet Bey, Turhan Bey geldiler, işte böyle bir şey kurdular, oy elde etmek için, hatta seçimleri de engellemek içindi; ama, ben katılmadım bunlara -çünkü, burada, pişmanlıkta, bunların hepsi var- bunlar şunu şunu şunu yaptı. Değerli arkadaşlar, böyle kanun tekniği olmaz, böyle kanun tekniği olmaz; böyle kanun yapamazsınız, bir gün gelir, önünüzte çıkar.

Ben, size, iki gündür, ilerideki tehlikeleri, ilerideki muhtemel olayları anlatmaya çalışıyorum. Kanunlar açık olur, kanunlar objektif, umumî, gayri şahsî nitelikte olur. Bu tasarının şu pişmanlık

maddesi var ya, bu madde, kanun yapma tekniğinden çok uzak, sübjektif, hususi, şahsî bir durum arz ediyor. Kişinin, hangi dönemde olursa olsun, kaç sene içerisinde olursa olsun, dava zamanlaşımı içerisinde "ben pişman oldum" deyip gelmesini kılabilen, uygulama imkânı olan bir maddedir.

Benim, tereddütlümlü böyle ifade ettikten sonra, Komisyondan bir arzum, bir ricam var, hassaten rica ediyorum, tasarının şu pişmanlık maddesini, lütfen, Komisyon çeksin. Yani, bu tasarı bu gece bitmez de önümüzdeki hafta biterse, çetelerin hepsi birden bire yok mu olacak, var ise?! Suç işlemeye devam etmeyecekler mi? Bir hafta sonra çıkarsa ne olur; hiçbir şey olmaz; ama, düzgün kanun çıkarılırsa, çok şey olur değerli arkadaşlarım.

BAŞKAN – Sayın Güven, 1 dakika ilave süre veriyorum.

Buyurun.

TURHAN GÜVEN (Devamla) – Sayın Başkanım, bu anlatımlar 1 dakikaya, 10 dakikaya falan sığacak gibi değil; çünkü, Türkiye'nin geleceği üzerinde konuşuyoruz. Tabii, yine de teşekkür ediyorum.

Bakınız, reform diye getirdiniz, başka arkadaşlar beyan etti. Yanlışlıktan dönüyorsunuz. Getireceğinizi ifade ediyorsunuz önümüzdeki hafta, ne zaman belli değil de "önümüzdeki hafta" diyorsunuz. O zaman, bu tip kanunları getirin; yani, yanlış yapılanları getirin. Tabii, bir kesimin, çıkan bu kanunda zaten günahı yok. Vergi Kanununda, zaten, MHP'li arkadaşlarımızın herhangi bir tak-siri yok; ama, madem yanlış olduğu anlaşılmiştir, ondan dönmek bir fazilettir. Onun için, diyorum ki, bu tasarıdaki yanlışlıklardan dönün; dönün ki, şu şüphesizlikten, şu varsayımlar üzerine kurulu kanun tasarısından, hem kendinizi hem Türkiye'yi hem milleti birlikte kurtaralım.

Hepinize saygılar sunuyor; teşekkür ediyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Güven.

Fazilet Partisi Grubu adına, Aksaray Milletvekili Sayın Ramazan Toprak; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika.

FP GRUBU ADINA RAMAZAN TOPRAK (Aksaray) – Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; görüşmekte olduğumuz Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısının 14 üncü maddesiyle getirilen pişmanlık hükümleri... Gecenin bu saatinde ifade etmek gerekirse, bir atasözü vardır, son pişmanlık fayda vermez. Evet, burada son pişmanlık fayda vermiyor; ancak, iş işten geçmeden önceki son pişmanlığın fayda vermesiyle ilgili hükümler içermektedir, buna ilişkin iyileştirmeler getirilmiştir.

Ancak, ben, burada bir tenakuza, bir çelişkiye temas etmek istiyorum. Bir önceki maddede, cezaların bireyselleştirilmesi kapsamında mütalaa edilen ve yargıca tanınan 647 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi uyarınca paraya çevirme, 6 ncı maddesi uyarınca da ertelemeyle ilgili hükümler ortaya konulurken, bu kanun kapsamına giren suçlardan dolayı mahkûm olanlarla ilgili aleyhte düzenlemeler getirilmekte; ancak, pişmanlık nedeniyle cezası indirime tabi tutulan kişiler hakkında da, yine bir önceki madde uyarınca, 4 üncü ve 6 ncı maddeler uygulanmamakta. Yani, bir anlamda, pişmanlık, bu maddeye göre fayda ediyor, bir önceki maddeye göre bir esprisi olmuyor. Peş peşe gelen her iki madde arasında ciddi bir çelişki var. Elbette, muhalefet iki gündür bu konuda çok şeyler söylüyor; ancak, muhalefet sözüdür diye, gördüğümüz kadarıyla, fazla itibar edilmiyor.

Bu amaçla, ben, bu konunun uzmanı olan üç değişik çok değerli öğretim üyesi hocalarımızın bu konudaki bazı yorumlarını sizlere arz etmek istiyorum:

Ceza usul hukukçusu Prof. Dr. Feridun Yenisey'in 14.6.1999 tarihli Hürriyet Gazetesinde bu telekulak hadisesiyle ilgili bir yorumu var; çok kısa alıntı yapıyorum: "Sadece ağır suçlarda telefon dinleme yetkisi kabul edilebilir. İkinci şart, bu yasa uyarınca hâkimin süre belli ederek ve gerekçelerini göstererek bir karar vermesidir. Üçüncü şart ise, dinleme tedbiri sona erdikten sonra ilgili haklarını arayabilmesi için dinlemenin yapıldığına dair bilgi verilmesidir."

Şu hususun altını özellikle çiziyorum: Hâkim kararıyla yapılmış olsa bile, herhangi bir telefon dinleme olayı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine götürüldüğü takdirde, başvuran kişi tazminata hak kazanacaktır.

Yine, bir diğer ceza usul hukukçusu Prof. Dr. Nurullah Kunter ile Prof. Dr. Feridun Yenisey'in müştereken "Ceza Muhakemesi Hukuku" isimli kitabından, yine bu çıkar amaçlı suç örgütleriyle mücadele edilirken, mutlak surette, âdeta, olmazsa olmaz şartı sayılabilecek altyapı dediğimiz ve iki gündür de özellikle buna temas ettiğimiz altyapıyla ilgili bir yorumunu sizlere okumak istiyorum: "Çıkar amaçlı suç örgütleriyle başarılı bir şekilde mücadele edilebilmesi için adli kolluğun yeniden yapılanması gereklidir. Kolluk içinde adli kolluk kuruluşu yetki ve görevleriyle birlikte, açıkça yasal düzenlemeye kavuşturulduktan sonra, adli kolluk içinde, yerel, bölgesel ve ülke çapında çıkar amaçlı örgütlü suç mücahadesinin yapılacağına ilişkin..." Ancak, daha önce de ifade ettik; bu yasa tasarısı örnek alınan ülkelerde, bunun tedbirleri getirilirken altyapısı oluşturulmaktadır. Nedir bu altyapı; gerek teknik donanım ve gerekse yetişmiş insangücüdür. Diğer bir tabirle, bizim çok değerli yargıçlarımız ve savcılarımız, uzun yıllar, adli kolluk kuvvetini ne yapıp ne edip kurun diye feryat ederler. Ancak, bizim bu tasarımı örnek aldığımız ülkelerde, bırakın genel adli kolluk birimlerini, bu suçlarla mücadele için özel olarak teşekkül ettirilmiş özel kolluk kuvvetleri ihdas edilmiştir.

Tedbiri getirirsiniz, bu tedbirlerle temel hak ve özgürlüklerin, âdeta, özüne dokunursunuz. Özüne dokunmak -hukukçu arkadaşlarımız bilir- çok teknik bir tabirdir; bir temel hak ve özgürlüğün kullanılmasını, âdeta, askıya alan, ortadan kaldıran bir düzenlemeyle temel hak ve özgürlüğe dokunursanız, evet, Anayasayı ihlal etmiş olursunuz. Böyle bu tarz ağır ihmaller getiren böyle bir yasa tasarısıyla temel hak ve hürriyetlerin özüne dokunuyorsunuz, buna ilişkin çok ağır tedbirler getiriyorsunuz; ancak, bu konuda ortaya denetim ve kontrol mekanizması diye getirilen bir düzenleme yok. Bunun mahzurları çok kısa sürede ortaya çıkacaktır. Bu konuda her ne kadar yanılmayı arzu ediyor isek de, ben öyle zannediyorum ki, bu çok fazla sürmeden, bu çekincelerimizin ne kadar doğru olduğu ortaya çıkacaktır.

Ben, yine, değerli bir diğer cezacı akademisyenin, Profesör Doktor Çetin Özek'in, organize suçlarla ilgili bir yorumundan yine alıntı yapmak istiyorum. Bu pasajlar, aynen Çetin Özek Hoca'ya aittir:

"Ülkemizde de, sistemin, çeteler iktidarına teslim edildiğini kanıtlayan olguların ortaya dökülmesiyle, siyaset-para-mafya tarzı ortaklığıyla, mafya türü toplumsal yapının ve uygulamanın gerçekleştiği kesin olarak anlaşıldı. Mafya tarzı gizli işbirliği yıldıрма, gizli işbirliği buyruğuna alma yöntemleriyle çetelerin sağladığı hukuka aykırı kazanca, siyasal sistemin üstlerinde yer alanların da paydaş olduğu şüphle olmaktan çıktı ve çeteler, gizli işbirliği yöntemiyle korundu, sorumluluktan kurtuldu. Bu olgular, toplumsal siyasal yapının, çeteler düzeniyle uyumlu olduğunu kanıtladı."

Elbette, biz, büyük Türk Devletini, bir avuç çetenin, ne yaparsa yapsın, asla ve asla yıkamayacağı, asla ve asla zedeleyemeyeceği inancındayız. Ancak, bunun için, gerçekten, ciddi kontrol mekanizmaları, denetim mekanizmaları getirmek suretiyle, hem gizli görevli olarak kullandığımız kamu görevlilerini kontrol altına almak hem de gizli görevlilerin takip ettiği suçlu kimselerle ilgili

olarak bir hata yapılmasını önlemeliyiz. Bu işten, en büyük kazanç, hem devletin hem bireyin haklarının karşılıklı olarak korunmasıdır. Biz, bunu, özellikle ortaya koymaya çalışıyoruz.

BAŞKAN – Sayın Toprak, son 1 dakikanız.

RAMAZAN TOPRAK (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Gönül arzu ederdi ki, bizim bu iki gündür ortaya koyduğumuz çekincelerle ilgili olarak, gerçekten, sağlıklı bir yaklaşım olsa ve bu konu, Yüce Meclisin gündeminde, gerçekten bir sonuca ulaştırılmış olsa ve amacından hiç kimsenin kuşku duymadığı; ancak, yetersizlikler nedeniyle ciddi sonuçlar, ciddi sakıncalar doğuracağından emin olduğumuz bu tasarının, bizler -biraz önceki konuşmamda ifade ettim- oy çokluğuyla değil, oybirliğiyle çıkmasını arzu ediyorduk; yine süre geçmiş değil.

Ben, Yüce Meclisin değerli üyelerine saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Toprak.

Grupları adına başka söz istemi?.. Yok.

Şahısları adına, Sayın Yasin Hatiboğlu...

YASIN HATİBOĞLU (Çorum) – Feragat ettim.

FETHULLAH ERBAŞ (Van) – Sayın Başkan, şahsım adına söz istiyorum.

BAŞKAN – Peki.

Sayın Ekrem Pakdemirli?.. Yok.

Sayın Ramazan Toprak?.. Yok.

Buyurun Sayın Erbaş. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakikadır.

FETHULLAH ERBAŞ (Van) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısının sonuna gelmiş bulunuyoruz; çok az bir maddemiz kaldı. Bu kanun tasarısını topluma sunduğumuz zaman, toplumda iki görüş vardı; bir kısmı diyor ki: "Bu, mafyayla mücadele kanunudur." Bir kısmı da diyor ki: "Bu, toplumumuzda ihbarcılar -muhbirleri- artırma kanunudur." Hangisi doğrudur bilmiyoruz; inşallah, tatbikatta bu ortaya çıkacak.

Kanun tasarısının 14 üncü maddesinde, Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar hariç, bu kanun tasarısının öngördüğü suçlarda pişmanlık duyanların, kademeli olarak cezaları indirilmektedir. Şimdi "Ferden, örgütle ilgili bir suç işlememiş olup da örgüt tarafından herhangi bir suç işlenmeden önce ve hazırlık soruşturmasına başlandıktan sonra, ferden örgütle ilgili bir suç işlememiş olanlardan, örgüt ve fiilleri ve mensupları hakkında bilgi vererek, örgütten çekilenler hakkında kovuşturma yapılmaz" deniliyor.

Değerli arkadaşlar, bunun amacı, elbette ki, suç örgütlerini çökmektir; ama, bazı insanlar vardır ki, sırf kendisi ceza yemesin diye, arkadaşlarını, hiç ilgisi olmayan masum vatandaşları da ihbar eder. Bizim bölgelerde var, bir ihbar furyası başladığı zaman, köyde bir silah vardır; ama, 30 kişiyi birden ihbar ederler; 30 kişi götürülür, birçok eziyet çekilir; millet, mecburen, gidip, dışarıdan silah bulup getirip jandarmaya vermek zorunda kalır; o zaman ancak kurtulurlar. Şimdi, eğer, böyle bir furya başlatılırsa -ki, bu tasarının birçok yerinde o görülüyor- toplumumuza yazık olacak.

İkincisi, pişmanlık yasası belli süreler için çıkarılır. Burada, bu maddeyle bu kanuna monte edilmesi, bana göre, hukuk tekniği açısından çok uzaktır ve mahzurludur. Suç işlendikten sonra, müruruzaman süresi dolmadan önce, canı sıkılıp, kalkıp gidip birilerini ihbar etmek suretiyle "ben

pişman oldum" demek suretiyle, birçok kişinin başını yarmaya da vesile olur. O açıdan, toplumda ki ikinci kanaat daha ağır basıyor. Eğer, uygulama o şekilde devam ederse, bu kanunu, toplum, bir ihbar furyası, bir ispiyonlama kanunu, ispiyon kanunu olarak algılayabilir. Bu sefer ne olur; bu sefer şu olur arkadaşlar: Demirperde ülkelerinde, bir zamanlar, çocuklar babalarını, babalar karılarını ihbar eder duruma geldi ve herkes, gölgesinden korkar hale geldi. Şimdi, aynı şekilde bir uygulamaya girilirse, herkes birbirinden şüphe eder; herkesin birbirinden şüphe ettiği bir toplumda yaşamak çekilmez olur. Toplumumuza bunu reva görmeyelim. Bir daha bunu düşünelim. Bana kalırsa, hükümet, bu kanun tasarısını geri çeksin, daha uygun şartlarda getirsin.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Erbaş.

Madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddeyle ilgili önerge yoktur.

14 üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

15 inci maddeyi okutuyorum:

Örgütlere yardım

MADDE 15. – Türk Ceza Kanununun 314 üncü maddesi hükümleri, bu Kanunun kapsamına giren suçlar hakkında da uygulanır.

BAŞKAN – 15 inci maddeyle ilgili olarak, Fazilet Partisi Grubu adına Sayın Fırat...

Konuşacak mısınız efendim?

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Adıyaman) – Evet efendim; sizi kırmam.

BAŞKAN – Pek niyetli değil...

Buyurun efendim.

Süreniz 10 dakika.

FP GRUBU ADINA DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Adıyaman) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanım da, inanıyorum ki, çok yoruldu; isterdi ki, ben konuşmayayım; ama, bir görev verilmiş, konuşacağız.

Yasa tasarısı üzerinde sabaha kadar konuşsak bitmez; çok uzun, neredeyse pehlivan tefrikalarına benzedi bu iş; ancak, ne yaparsak yapalım, netice değişmeyecek; biraz evvel de söyledik; çünkü, bu, aslında, Türkiye Büyük Millet Meclisinin, birey olarak milletvekillerinin iradeleri sonucunda oluşan bir yasa tasarısı değil. Bu tasarı, çok evvelden hazırlanan ve hükümet protokolü imzalandığı zaman da bu protokolün içerisinde yer alan 40-50'ye yakın yasa tasarısından birisi; ama, tabii, bu, 40-50 yasa tasarısının birden, Meclis Genel Kurulu boş kalmamı diye, incelemeye dahi tabi tutulmadan komisyonlara indirilmiş olması, birçok çelişkiyi de beraberinde getiriyor.

Biraz evvel arz etmiş olduğum üzere, özellikle, şahadet konusunda, şahitlik konusunda Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda, Doğru Yol Partisi sayın sözcüsünün görüşlerini belirttiği sırada söyledikleri gibi, büyük bir boşluk vardı; ancak, bu boşluk, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda yapılan değişiklikle -ki, tahminime göre, önümüzdeki haftadan sonra gündeme gelecektir- büyük bir boşluk doldurulmuş olacak.

Ancak, Türkiye'nin meselesi, benim kanıma göre, bu değil, Türkiye'nin meselesi, aslında çok eskimiş ve bugünkü hukuk sistemi içerisinde taleplere cevap veremeyecek olan tüm temel yasaların kökten değiştirilmesidir. 21 inci Dönem Meclisi tarafından tarihî bir görevle, bu yasalar, başta Türk Ceza Kanunu, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu, Türk Medenî Kanunu, Borçlar Kanunu, Türk Ticaret Kanunu ve buna mütmasil olan diğer yasalar olmak üzere, tam bir revizyona tabi tutularak, bu topluma uyum sağlayacak şekilde gündeme getirilmiş olsaydı, inanıyorum ki; bu ihtilafların hiçbirisi olmayacak ve bu çelişkiler de ortaya çıkmayacaktı.

Ancak, üzülerek söyleyeyim ki, halen, Meclise verilmiş bulunan tasarılar da, Türk Ceza Kanununda, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu hakkında yapılması gereken köklü değişiklikler, maalesef, gündeme gelmiyor ve geleceğini de zannetmiyorum. Çünkü, öntümütze gelen, komisyona - Adalet Komisyonunda görev almış bir arkadaşımız olarak- sunulmuş olan 40'ın üstünde yasa tasarısını incelediğimiz zaman, inanım ki, dışın kovuğunu doldurmayacak sıradan yasa tasarılarının geldiğini görmek bizleri üztüyor. Gelen yasa tasarıları, kendi içerisinde büyük bir çelişkiyi gösterdiği gibi birbirleriyle de çelişki gösteriyor; çünkü, gönderilmiş olan bu yasa tasarıları, 53, 54 ve 55 inci hükümet zamanlarında hazırlanmış olan yasalar. Dün çıkarmış olduğumuz, para cezalarının artırılması ve güncelleştirilmesiyle ilgili yasa tasarısı öntümütze geldiği zaman, güncelliğini yitirmişti ve bir alt komisyonunda, gelen tasarı güncelleştirildiği halde yine, tüm noksanlıkları kapsamadığı için, bütün gruplardan birer arkadaşımızın oluşturduğu alt komisyon, özel bir çalışma yaparak ve kendileri bir teklif getirerek, Hükümetin getirmiş olduğu yasa tasarısıyla teklifi birleştirerek güncel hale getirebilme imkânına sahip olabildi.

Aslında, bu çok sıcak günlerde, inanım ki, böyle, günlerce çalışmamızı gerektirecek olan bir yasa yok. Yasa çıkarmaya çalışıyoruz; hakikaten hepimiz büyük bir feragatla da çalışıyoruz. Kaldı ki, 21 inci Dönem Meclisimiz, yüzde 50'sinden fazlası yenilenmiş yeni bir Meclistir. Seçim akabinde hemen buraya geldik, kolları sıvadık; ağustos ayına giriyoruz, ağustosun belki 20'si belki 25'ine kadar aralıksız, insanüstü çaba göstermeye devam edeceğiz; ancak, yapmış olduğumuz çabaların neticesinde, keçiboynuzundan alınan şeker miktarında bir şeker çıkıyor, ortada bir şey yok.

Mesela, şu anda getirilmiş olan gümrük yasa tasarısı, üstünde bir anlaşma sağlanmadığı için indirilemiyor; ama, Sayın Bakan, bundan iki gün evvelki bir televizyon mülakatında, Avrupa'dan kendisini ziyaret eden Ortak Pazar gümrük temsilcisine, çok kısa sürede bu yasanın çıkarılacağı konusunda taahhütte bulunmuştu.

BAŞKAN - Sayın Fırat, 15 inci maddenin "Türk Ceza Kanununun 314 üncü maddesi hükümleri, bu Kanun kapsamına giren suçlar hakkında uygulanır" hükmüyle ilgili de birkaç cümle söylemenizi rica ediyorum. Konuya gelelim lütfen.

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) - Sayın Başkanım, konuya geleceğim de, bir braksanız...

BAŞKAN - Bir türlü gelemediniz, toparlayamadınız; evet, çok dağıldı.

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) - Esasa, biraz, ben, uzaktan dolaşarak geliyorum; o bakımdan, kusura bakmayın, bu benim tarzım.

BAŞKAN - Estağfurullah...

Buyurun Sayın Fırat.

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) - Tarzımı da bana bağışlayın lütfen Sayın Başkanım. İnanım ki, yormuyorum, bir şeyler öğretmeye çalışıyorum. (Gürültüler)

EROL AL (İstanbul) - Konuya gel...

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, lütfen...

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) – Efendim, birilerine karşı konuşacağım, milletvekili, hepsi milletvekili... Hangisine karşı konuşayım, onu söyleyin. Bu yana dönlünce "Dönmeyin" diyorsunuz, bu yana dönlünce "Dönmeyin" diyorsunuz...

BAŞKAN – Hayır efendim, ben, milletvekillerini ikaz ediyorum sizi ikaz etmiyorum; siz, buyurun, konuşun.

DENGİR MİR MEHMET FIRAT (Devamla) – Teşekkür ederim efendim.

Değerli arkadaşlarım, aslında, ben, son sözlerimi daha evvel söylemişim; hayırlı uğurlu olmasın da söylemişim ve bu görüşmelerimizin de, bazı düşünce tarzları için, gerek Türkiye Cumhuriyeti siyasi düşünce tarihine gerekse dünya siyasi tarihine artık altın harflerle mi, nasıl yazılacağına da takdirlerinize bırakmışım.

Ancak, şunu söylemek isterim ki, bu kanun tasarısının 1 inci maddesinden en son maddesine kadar, tümü, insan haklarına, demokrasiye ve evrensel hukuk fikrine ve hukuk felsefesinin temel ilkelerinin tümüne aykırıdır. Buna, üzerinde konuşmakta olduğum madde de dahildir, bundan evvelki maddeler için de aynı şekilde ifade edebilirim; bundan sonra görüşeceğimiz maddeler de aynı düşünce kapsamının içerisinde.

Çok teşekkür ediyorum; sağ olun. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz Sayın Fırat.

Gruplar adına başka söz istemi?.. Yok.

Şahısları adına, Sayın Yasin Hatiboğlu.

Konuşmak istiyor musunuz Sayın Hatiboğlu?

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Yok efendim.

BAŞKAN – Sayın Ekrem Pakdemirli?..

EKREM PAKDEMİRLİ (Manisa) – Konuşmayacağım.

BAŞKAN – Madde üzerinde başka söz istemi?.. Yok.

Madde üzerinde önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 15 inci madde kabul edilmiştir.

16 ncı maddeyi okutuyorum:

Araştırma ve tedbire ilişkin hükümlerin uygulanacağı diğer haller

MADDE 16. – Bu Kanununun 2 ila 10 uncu maddeleri, Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlarla, 21.7.1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, 10.7.1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun ve Türk Ceza Kanununun 403, 404 ve 406 ncı maddelerinde yer alan suçlar teşekkül halinde işlendiğinde de uygulanır.

BAŞKAN – 16 ncı madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına Sayın Bedri İncetahtacı buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika.

FP GRUBU ADINA MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Görüşülmekte olan kanun tasarısının 16 ncı maddesine geldik; bu maddenin, hepimiz için önemli olan diğer maddelerden farklı bir kaç hususiyeti var, Fazilet Partisi olarak bu noktada kaygılarımızı dile getirmeye çalışacağım.

Maddeye baktığımız zaman, "Bu kanunun 2 ilâ 10 uncu maddeleri, Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlarla" diyerek devam ediyor ve bu maddedeki bütün sayılan, tadat edilen unsurlar, Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısının içine alınıyor.

Değerli milletvekilleri, hukukçu arkadaşlarımız gayet iyi biliyorlar, Terörle Mücadele Kanununun 8 inci maddesi, fikir suçlarını ihtiva ediyor. Fikir suçlarını da biz, bu maddeyle beraber, Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanununun içine alıyoruz.

Bu, ne demektir? Bu, herhangi bir yazarın, herhangi bir gazetecinin veya çeşitli işlerle uğraşan bir aydının, fikir üretirken, kendisini rahat hissetmemesi demektir. Ben şahsen kendimi bu kaygı içerisinde hissediyorum. Bir gazeteci düşünelim, Türkiye'nin herhangi bir yerinde meydana gelmiş bir olayı aydınlatmak için, elbette, o bölgeye gidecek ve o bölgede yaşayan insanlarla röportaj yapacak, onlarla ilişki kuracak, kamuoyunun bilmediği bilgilere ulaşmaya gayret edecek. İşte, böyle bir durumda, böyle bir çalışma anında, bu insanın bu davranışını, biz, örgütlü suç kapsamı içersine alabiliriz. Bunu ihtiva eden unsurlar bu maddede bulunmaktadır.

Bir yazar düşünün, herhangi bir kitap hazırlamaktadır. Bunun için, çeşitli şekillerde, çeşitli insanlarla konuşmakta, çeşitli kaynaklara ulaşmanın gayreti içerisinde olmaktadır. Bilimsel bir eserin ciddi manada hazırlanabilmesi için ne kadar bütütlük kaynaklara ulaşmak gerektiğini ilgili arkadaşlarımız bilirler. Böyle durumda olan bir insanın bu tür çabalarını da biz, yine aynı şekilde, suç örgütleriyle mücadele kapsamında değerlendiriyoruz.

Bakınız, muhterem milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisimizin çok büyük bir kütüphanesi var. Belli zamanlarda bu kütüphaneye gidiyoruz ve o kütüphanedeki çok değerli hazinelerden faydalanıyoruz; o yazarları eserleriyle tanımaya çalışıyoruz.

Hep DSP'ye hitaben konuşmak zorunda kalıyoruz; çünkü, Başbakan sizin Başbakanınız, sizin partinizin Başbakanı...

MUSTAFA GÜVEN KARAHAN (Balıkesir) – Sizin de Başbakanınız...

MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Devamla) – Bizim de Başbakanımız... Elbette hepimizin Başbakanı... Sizin partinize ait, o bakımdan söylüyorum.

Şimdi, Sayın Ecevit'in hazırlamış olduğu, yazmış olduğu birçok kitap var. Ben, geçen maddeye konuşurken söyledim, bir lider başbakan olduğu zaman, onu tanımak için, onun yazdığı kitapları okuyorum. Sayın Ecevit'le ilgili kitapları da okudum. Samimî olarak söylüyorum, eğer, bugün, Sayın Ecevit başbakan olmasaydı, bu kitapları yazmış olsaydı, Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısına göre bu kitapları yazamazdı.

EROL AL (İstanbul) – Niye?!

MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Devamla) – Kendini suçlu hissederdi, kendini takibat altında hissederdi, kendini istediği kaynaklara ulaşma konusunda tereddütlü hissederdi. Bu, bir gerçektir muhterem arkadaşlarım. Ben, hiçbir şekilde, bu maddenin bu kanun tasarısında yer almasını, hele 8 inci maddenin buradan istisna edilmesini mazur göremiyorum.

Şimdi, bir de, işin daha ilginç bir yanı var. Bu maddeyi takip ettiğimiz zaman, bakınız, karşımıza, Türk Ceza Kanununun 403, 404 ve 406 ncı maddeleri çıkıyor. Bu maddelerin ne olduğunu da hukukçu arkadaşlarımız bilir. Bunlar, uyuşturucu kaçakçılarıyla ilgili maddelerdir. Yani, şimdi, hukuk tekniği açısından, kanun tekniği açısından, fikir meselesini, düşünce meselesini, getirip

uyuşturucu kaçakçlarıyla beraber aynı yere yazmak nasıl uygun olabilirdi; kimin aklına gelmiş böyle bir şey onu bilmiyorum. Keşke, bunu aynı bir maddede değerlendireseydik de, biz de, uyuşturucu kaçakçlarıyla ilgili düzenlenen bu maddeyi diğer bütün maddelerden ayırıp, Fazilet Partisi olarak, gelip "evet, kanunu desteklemiyoruz; ama, bu maddede yaptığınız doğrudur" diyebilseydik; ama, öyle bir düzenleme yapılmış ki, fikir suçları veya fikir manasında suça muhatap olması düşüncülen insanlarla uyuşturucu ticareti yapanlar aynı kefeye konmuş. Bunu, ne sizin kabul etmeniz mümkün ne bizim kabul etmemiz mümkün. Bunu ayırmakta fayda vardı; bilmiyorum, neden böyle yapılmış.

Şimdi, değerli milletvekilleri; elbette, uyuşturucuyla ilgili çok büyük bir mücadele etmek zorundayız, hepimizin görevidir bu. Ancak, bu konuda bu düzenlemenin bunun için yeterli olduğu kanaatinde değilim. Bakın, bir hususu bilgilerinize arz etmek istiyorum: Türkiye'deki narkotik polisi gerçekten başarılıdır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin araştırma komisyonlarında, Türkiye'deki narkotik polisinin, Avrupa'da yakalanan uyuşturucuya denk miktarda uyuşturucuyu bir yıl içerisinde Türkiye'de yakaladığına dair bilgilere sahibiz. Değerli narkotikçi polislerimizi buradan tebrik ediyoruz; ama, bizim bir bilgimiz daha var, bunu da sizinle paylaşmak istiyorum, ki, çoğunuz bunu bilirsiniz. Türkiye'nin bütçesine yakın miktarda uyuşturucu, yine, Türkiye'nin üzerinden Avrupa'ya gitmektedir. Bundan birkaç sene evvel, İran, Irak, güneydoğu hatlarından Avrupa'ya gitmekteydi. 1997, 1998 yıllarından sonra bu hat değişti, Gürcistan, Karadeniz üzerinden Avrupa'ya gitmekte. Bilmiyorum, acaba, bu tasarının müzakereleri sonunda Sayın Bakanımız, bu konuda bize bilgi verecek mi?

O zamanki bilgilerimize göre, 50-60 milyar dolarlık bir meblağ tutuyordu bu uyuşturucu ticareti. Şimdi sormak istiyorum: Acaba, bu maddeyle biz, devletlerarası mesabede bu büyük uyuşturucu ticareti yapanları izleyebilecek miyiz? Acaba, onları kontrol edebilecek miyiz? Onların, hangi güçle, bu kadar güçlü narkotik polisimiz olduğu halde, hangi imkânları kullanarak Türkiye'yi baştan başa katedip bu ticareti yapabildiklerini, bu izlemeyle ortaya koyabilecek miyiz? İşte bunun cevabını burada bulamıyoruz muhterem arkadaşlarım.

Dolayısıyla, gerek bu maddede düşünce suçlarıyla uyuşturucu ticaretinin aynı kefeye konması ve gerekse de bu maddenin, uluslararası mahiyeti olan uyuşturucu ticaretine bir çözüm getirmemesi açısından birçok eksiği olduğu kanaatindeyim. Temenni ederiz ki, hükümetimiz bu eksiklikleri giderici birtakım düzenlemeler yapar ve önümüzdeki günlerde, artık, ülkemizde özgürce fikirlerini ifade edebilen, hiçbir potansiyel tedirginlik hissetmeden özgürce yazabilen, özgürce konuşabilen, özgürce fikirlerini söyleyebilen insanların oluşturduğu bir ülke yapacak düzenlemeleri getirir ve yalnız birkaç kilo uyuşturucu değil, 40 milyar dolarlık uyuşturucu ticareti yapanların da ensesine yapışacak düzenlemeleri bu Meclise getirir.

Bunu temenni ediyor, hepinize saygılar sunuyorum.

Teşekkür ederim. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Doğru Yol Partisi Grubu adına Amasya Milletvekili Sayın Ahmet İyimaya; buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika Sayın İyimaya.

DYP GRUBU ADINA AHMET İYİMAYA (Amasya) – Değerli Başkanım, Yüce Parlamento'nun kıymetli üyeleri; sözlerimin başında hepinizi, Grubum ve şahsım adına selamlıyorum.

Uzunca süredir, Yüce Parlamento, özgürlükleri toplum halinde yaşamının ve hukuk devleti olmanın tabii gerekçeleri içerisinde olduğu temel fikriyle müzakeresini yapıyor. Yakından takip edi-

yorum, bilgileniyorum, tahlil ediyorum ve meseleyi fikrî temelleri, felsefî hudutları içerisinde kavramaya çalışıyorum. İtiraf edeyim ki, ne bu yasa tasarısı ne müzakereler, meselenin ait olduğu noktalarda, vuzuhla kabul edilebilir, maşerî vicdanı tatmin edebilir anlayışı ortaya koyamamıştır.

Bir Türk parlamenterisi olarak, ceza hukuku uygulamasının yasalastırılmasının ve biliminin ulaştığı seviyesine rağmen, bir meseleyi, gerekçede ikrar ve itiraf olunduğu gibi, ithal kanunla çözmek gibi bir alternatifin karşısındayız.

Arkadaşlar, 1908 yılında, Enver Paşa, yürütme organının ve o dönemin derin bürokrasisinin başında, şöyle sesleniyordu: Meselelerin çözümü için kanunların kifayet etmediği şikâyetleri üzerine "yok kanun, yap kanun" diyordu. Bugün, demokratik cumhuriyet hükümetlerinde, zannediyorum "az kanun, artır kanun" çözümlünün veya teklifinin, meselenin çaresi olduğu gibi yanlış kanaatin semerelerini hazırlıyor gibiyiz.

Değerli arkadaşlar, kanunları artırdığımız ölçüde, hukukun üstünlüğünden ve hukuk devletinden uzaklaşır; kanun devleti, güvenlik devletine doğru hızla yol alırsınız. Yüce Türk Parlamentosunun temel görevi, kanun kaoslarından memleketi kurtararak, reformla kanunları azaltmak ve gerçekten bir özgürlükler vatanını ortaya koyabilmektir.

Ceza hukukunun evrensel temel prensibi, kanunliliktir. Bu, lafzında kulağımıza ulaşan kolay bir kavram değil. Bir ceza düzenlemesinin kanunî olabilmesi için, ihdas ettiğimiz suçun tüm maddî unsurlarının, Türkçe'nin en ince sanatı kullanılarak, basit bir okuyucunun dahi hiç tereddüt etmediği, edemeyeceği bir kavram açıklığını ihdas etmeniz lazım.

I inci madde, hem Türkçe hem kanunilik ilkesi bakımından, hiçbir partimizin, hiçbir milletvekili arkadaşımızın övünemeyeceği ucube bir madde olarak ceza hukuku uygulamamıza giriyor. Merak ediyorum, seçim hukukuyla ilgili bir tecrimin, bir cezaf düzenlemenin, bizim tekniğimizde, başka bir kurumsal kanun yerine, acaba, seçim hukukunun cezayla ilgili bölümlerinde yer alması gerekmiyor muydu? Dinlemeyi, anayasal sınırlarına uygun veya aykırı olarak disipline ediyoruz. Bu kanun aşılıyor, devlet içerisinde meydana gelen bu çeteleşme için -çünkü, kanuna uymayan kimseler de olabilir, iradî birleşme olabilir- bir kanun maddesi, bir ceza hükmi sevk etmek hatırıma gelmemiş midir?!

Değerli arkadaşlar, parlamenter sistemde olsun, prezidansiyal sistemde olsun ve Meclis sistemlerinde olsun, bütün kuvvetleri, yürütme ve yasama kuvvetini belki bağdaştırabilirsiniz. Bugün, kuvvetler ayrılığı, parlamenter sistemde, muhalefet ve iktidar ayrılığı şeklinde ortaya çıkmıştır; ama, yargı kuvveti, yargı erki, bütün sistemlerde müstakil bir kuvvettir. Bugün, yargı sürecinin tabii haklarından olan, yargı bağımsızlığının alanı, hududu içerisinde bulunan tecille ilgili, ertelemeyle ilgili bir düzenlemeyi, ertelemeyi bloke eden bir düzenlemeyi, hukuk devletinde, yasama organına, yasama organının uhdesine nasıl alabilirsiniz, hâkimin elinden nasıl alabilirsiniz?!

Değerli arkadaşlar, şu madde tekniğinde, bakınız, müzakeresini yaptığımız madde tekniğinde ki bir noksanlığa, hukuk tekniği bakımından, yasama sanatı bakımından işaret edeyim. Deniliyor ki: "Türk Ceza Kanununun 403, 404 ve 406 ncı maddelerinde yer alan suçlara da teşekkül halinde bu hükümler uygulanır."

Değerli Komisyon Başkanına, yürütme organının mütemessili Bakanına ve şu anda parmakla nıyla tasarının bu maddesini onaylayarak, Parlamentosu, yasa yapımı organı olmaktan, yasaları imalat zihniyeti içerisinde Resmî Gazeteye göndermek gibi bir noktaya getiren bir faaliyet içinde bulunan arkadaşlarımıza soruyorum. Yarın, Ceza Kanunu reformu gelecek; 403 üncü maddede başka bir suç, 404 üncü maddede başka bir suç yer alacak, 406 ncı maddede başka bir suç yer alacak.

Arkadaşlar, ceza kanunlarında maddeleri nümerik değerde zikrederek suçlar ihdas edilemez, atflar yapılamaz. O maddede yer alan suç ne ise, kategorisi ne ise, tipi ne ise o yazılarak atflar yapılabilir ve o zaman da, tabii, bu yasayla Ceza Yasası arasındaki çelişkiyi yargının ayıklaması gibi bir görevi, bir problemi aktarıyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, Terörle Mücadele Yasasında düşünce suçlarının yer alması, Türk demokrasisinin, Türk özgürlük hukukunun ve Türk Parlamentosunun, açıkça itiraf edeyim ki, bir ayıbidir; ama, şu kanunda, yine, kitapları, neredeyse cezaevlerine hapsedecek bir zihniyeti, devletin makbul cezası, maşerî vicdanın kabul edilebilir bir cezası olarak kabul etmek mümkün değildir.

Arkadaşlar, Parlamento, sadece müzakere organı, komisyonlardan gelen metinlerin olduğu gibi taknin edildiği ve tasdik edildiği bir organ değildir. Eleştirilerinin, belki on adedi haksızdır; ama, bir adedi haklı olsun. İçtüzük hukukumuzda, Parlamento hukukumuzda, komisyonun, bir maddeyi; hükümetin, bir tasarımı geri çekmesi gibi bir erdemi, bir yükümlülüğü vardır. Muhalefeti, sadece konuşan muhalefet olarak kabul eder, eleştirilerine kulak tikarsanız, sızlayan vicdanlarımızı oylarınızla harekete geçirmezseniz, toplumun temsili görevini gereği gibi yerine getirmiş olduğumuzu veya yerine getirmiş olduğunuzu farz edemezsiniz.

Yüce Millet'in Yüce Parlamentosunu saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın İyimaya.

Gruplar adına başka söz istemi?.. Yok.

Şahısları adına, Sayın Yasin Hatiboğlu?..

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Feragat ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Ekrem Pakdemirli?..

EKREM PAKDEMİRLİ (Manisa) – Feragat ediyorum.

HÜSAMETTİN KORKUTATA (Bingöl) – Söz istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Şahsı adına, Sayın Hüsamettin Korkutata, buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakika efendim.

HÜSAMETTİN KORKUTATA (Bingöl) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; tabii, hakikaten, biz, burada, zaman almak için veya sırf konuşabilmek için söz almıyoruz. Gerçekten, bu konuda çok çeken insanlarımız var, çok mustarip olan insanlarımız var, onların hissiyatına tercüman olabilmek için mecburen konuşuyoruz.

Değerli arkadaşlar, Terörle Mücadele Kanununun 8 inci maddesinden dolayı, bugün hapiste yatan yüzlerce, binlerce insan var. Bu insanların çoğu, gerçekten, devletine, milletine, bütün varlığıyla bağlı insanlardır ve bunların birçoğunu şahsen tanıyoruz. Bir itirafçı çıkmış, efendim, şu şöyledir, bu böyledir demiş. Bu kişi, hiç mahkemeye gitmeden sadece bir kere Bingöl'de ifadesi alınmış; ama, Diyarbakır'da mahkûm edilmiştir. Bazıları ya kaçmıştır veyahut da gidip yatmak mecburiyetinde kalmıştır, yüzlerce yatan insan var.

Dikkatinizi çekiyorum; Yaşar Kemal mahkûm edilmişti, Sayın Yılmaz Başbakan iken bu kürsüden dedi ki: "Eğer, böyle bir yanlışlık varsa, böyle bir fikir suçundan dolayı kendisi mahkûm edilmişse, o da benim arkadaşımdır, kendisinden özür diliyorum." Ben de yine bu kürsüden o gün demiştim ki: "Haklısınız, evet yanlıştır; ama, bu sebepten dolayı tutuklanan bütün insanlardan özür dilemek lazımdır." Niye? Çünkü, çoğu, haksızca, yanlışlıkla veya anlaşmazlıklar dolayısıyla hapis-te yatmaktadır.

Bu sebepten dolayı, bu suçların bu kanun kapsamı içine alınması da, ikinci ve katmerli bir suç zinciri oluşturacaktır. Dolayısıyla bunun mutlaka buradan çıkarılması lazımdır; çünkü, biz, o zaman, bütün gruplar olarak, bu Mecliste DSP'siyle, CHP'siyle, ANAP'ıyla, bu kanunun 8 inci maddesinin değiştirilmesi konusunda konsensüs sağlamıştık; burada herkes şahittir. Ama, birdenbire kesildi, ne oldu; aman mı oldu, havar mı oldu bilemiyorum; ama, kesildi, ondan sonra da ses seda kılmadı. Bu kanunun mutlaka değişmesi lazımdır.

Burada çok acayip bir şey görünüyor: Ateşli Silahlar Kanunu da bu kapsam içine alınıyor. Nedir o? Bizim memleketimizde, bugün, her insan, güvenlik güçleri tarafından, asker tarafından, polis tarafından teşvik edilmek suretiyle evine silah alıyor. Niye? Maalesef, güvenlik güçleri, birçok yere güntünde yetişemiyor. PKK burayı bastığı zaman ne yapacak vatandaş, sopayla mı gidecek? Yok; silah almak mecburiyetindedir ve birçoğundan da güvenlik güçlerinin haberi vardır; ama, yakalandığı zaman, kimse sahip çıkmıyor. Bu ispatlı şekilde... Al şu silahları sen bulundur, kendini koru, ben sana yardım ederim... Fakat, yakalandığı zaman da kimse bir şey demiyor ayrı mesele.

Şimdi, nedir, bunlar, bambaşka... Yani, bıçak, silah taşıyan her insanın peşine bir ajan takacağız, evini dinleyeceğiz, banda alacağız; bilmem ne yapacağız... Bu, garip bir şey!..

Evet, bu bölgede, insanların çoğu, kendilerini korumak için bu silahı edinmek mecburiyetindedir ve ellerinde de vardır; bu doğrudur da. Biz, şimdi, bunlara bir derd, bir yük daha yüklüyoruz ki, bu, bana göre, gayet olumsuz ve çirkin bir şey.

Değerli arkadaşlar, uyuşturucu, bizim bölgemizde ayrı bir derttir. Bunu, defalarca söyledim. Uyuşturucuyu, gerçekten götürönerler, daima kendilerini kurtarmaktadır, hiçbir zaman da yakalanmamaktadır; fakat, fakir fukara; kamyonuna yüklendiğinden hiç haberi olmayan insanlar veya başka sebeplerden dolayı, kenardan, köşeden, farkında olmadan bulaşan insanların; ayrıca, silah taşıyanlar ve üzerinde bıçakla yakalananların malına da, bu kanunla el konulmaktadır; yani, bütün gelirine el konulmaktadır; tasarruf hakkı alınmaktadır. Gerçi, bunların zaten mevduatları yoktur; ama, hiç olmazsa bir tarlası, bir sabanı, bir öktüğü var; buna da el koyacaksınız bu sebeplerden dolayı, bilmem artık, sizin insafınıza kalmış; ama, bu işte insaf ve merhamet görünmüyor. Bu tasarı, baştan sona kadar insafsızlık ve merhametsizlik örneğidir. Gerçekten, samimi olarak söylüyorum; bunu, bir kez daha düşünmek lazımdır.

BAŞKAN – Sayın Korkutata, 1 dakika ilave süre veriyorum.

Buyurun.

HÜSAMETTİN KORKUTATA (Devamla) – Çok teşekkür ederim.

İçişleri Komisyonu, bunu alıp, sivil toplum örgütleriyle, bölge halkıyla, hatta, bir komisyon kurmak suretiyle, 8 inci madde bölgede nasıl işledi; şimdiye kadar neler yapıldı; itirazçılar ne yaptı; nasıl hareket etti; aksayan yerleri nedir; Ateşli Silahlar Kanunu, burada ne kadar işlemekte; güvenlik güçleri bunlara ne kadar müsaade etmekte; biz ne yapmalıyız diye, ciddi şekilde araştırdıktan sonra, burada, kanuna ciddi hükümler koyalım. Bunun altından, bilhassa, bizim bölge milletvekillerinin hiçbiri kalkamaz bölgesinde; hiçbiri, vatandaşa, hangi partiden olursa olsun, cevap veremez; çünkü, herkes bunu yaşıyor, biliyor.

Onun için, son olarak, bunu, Komisyona da, Hükümete de teklif ediyorum. Gerçekten, ülkeye katkı sağlayacak her şeyin, bölgesel olduğu zaman yanındayım. Bölgemden dolayı, kesinlikle, ne partimi ne bir başka şeyi tutmam söz konusu değil. Bölgemdeki insanlar çok sıkıntı çekti, daha da sıkıntı çekmemeleri için elimden geleni yapmaya çalışırım.

Saygılar sunarım. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Korkutata.

Sayın milletvekilleri, madde üzerinde 3 önerge vardır. Geliş sırasına göre okutup, ayrıntılı sırasına göre işleme alacağım; ancak, 2 önerge Şanlıurfa Milletvekili Sayın Yahya Akman'a aittir. Bu önergelerden birisi, Adıyaman Milletvekili Sayın Dengir Mir Mehmet Fırat'ın önergesiyle aynı olduğundan, sadece birini okutup, sonra da işleme başlayacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısının 16 ncı maddesinin "Terörle Mücadele Kanununun kapsamına giren (8 inci maddesi hariç) suçlarla" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Yahya Akman

Şanlıurfa

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum. Aynı zamanda aykırı olan önerge; okuttuktan sonra işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısının 16 ncı maddesinin yasa metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Yahya Akman

Şanlıurfa

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu efendim?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANİ SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Komisyon ve hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısının 16 ncı maddesinin "Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren (8 inci maddesi hariç) suçlarla" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Yahya Akman

Şanlıurfa

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANİ SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Komisyonun ve Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 16 ncı madde kabul edilmiştir.
17 ncı maddeyi okutuyorum:

Saklı hükümler

MADDE 17. – Türk Ceza Kanununda ve diğer özel kanunlarda tanımlanmış olan örgütlü suçlar hakkındaki hükümler saklıdır.

BAŞKAN – 17 nci madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına, Manisa Milletvekili Sayın Bülent Arıncı; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakikadır efendim.

FP GRUBU ADINA BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; hepimizi saygıyla selamlıyorum, iyi geceler diliyorum.

Görüştüğümüz tasarının, hemen hemen son maddelerine gelmiş bulunuyoruz. Şu ana kadar, görüşlerini ifade eden bütün arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum. Önemli bir tasarı üzerinde görüşürken, müspet veya menfi görüşlerin belirtilmesi, ilkimiz ve halkımız için fevkalade önemlidir; bu konuda katkıda bulunanlara şükran borcumuz var.

17 nci madde üzerinde söylenecek çok fazla bir şey yok. Maddenin gerekçesine baktığımızda "Türk Ceza Kanunu ve ceza hükümleri ihtiva eden birtakım kanunlarda, suç örgütü kurmaya ve suç örgütlerine ilişkin birtakım maddeler vardır, bu maddelerde değişiklik yapılmadı, biz bunları muhafaza ediyoruz; ancak, sonra yürürlüğe giren kanunla, ilk kanunlar arasında bir ihtilaf meydana gelmemesi için bu hüküm getirilmiştir" deniliyor. Elhak, böyle bir düzenleme de lüzumludur ve yerli bir maddedir.

Ben, bu madde üzerinde, hem birkaç cümleyle bu düşüncemi ifade etmek hem de görüşmesinin sonuna yaklaştığımız bir tasarı üzerinde, geçmiş dönemde Adalet Komisyonunda görev yapan bir arkadaşınız olarak, bu tasarımı tartışmış ve epeyce bir muhalefet şerhi yazmış bir arkadaşınız olarak, birkaç noktayı daha dikkatlerinize arz etmek istiyorum.

Bu tasarının geçen dönemde de ismi değişti, tarifi değişti, suçun vasfı ve tarifleri içerisine yeni unsurlar eklendi anlaşılabilirliği bakımından, en son da bu dönemde, İçişleri Komisyonunda ve Adalet Komisyonunda son şeklini aldı.

Geçtiğimiz dönemde yaptığımız çalışmalarda da, tasarı üzerindeki endişelerimizi dile getirmiştik. Bu, Türkiye için, mafya tipi suç örgütleriyle mücadele etme amacıyla getirilen, ülkemiz için yeni bir tasarıydı, bu tasarının henüz bir uygulaması olmamıştı; ancak, hemen bakıldığında görülüyordu ki, Anayasanın pek çok hükümleri, temel hak ve özgürlükler noktasında fazlasıyla kısıtlanıyordu, bu tasarı kanunlaştığında, birtakım sorumsuz insanlar tarafından kötüye kullanılması mümkündü, bireysel hak ve özgürlükler de bundan yara alacaktı. Endişelerimizi ifade ettik. O zaman, İçişleri değil, Anayasa Komisyonu tali komisyondur. Anayasa Komisyonunun, Anayasaya aykırılık noktasından bu tasarımı incelemesi talebinde bulunduk; ancak, reddedildi.

Değerli arkadaşlarım, şimdi, aceleyle ve önemli sayılan tasarılar içerisinde bunu görüşüyoruz, tatil içerisinde görüşüyoruz. Özellikle Fazilet Partisi Grubu, her madde üzerinde, kişisel olarak ve grup olarak konuşuyor, hemen hemen her madde üzerinde değişiklik önergesi veriyor, Anayasaya aykırılıklar da başta olmak üzere. Zaman zaman, DYP Grubundan da, endişelerini dile getiren arkadaşlarımız oluyor; ancak, itiraf ediyorum ki, bu tasarımı öntümüze getiren hükümet grubundan, yani, ne DSP Grubundan ne MHP Grubundan -zaman zaman sadece birkaç arkadaşımızı dinleyebildik- ne de ANAP Grubundan, olumlu veya olumsuz bir katkı olmuyor. Yani, Fazilet Grubunun söyledikleri şu açıdan yanlıştır, aslında tasarı bunu ihtiva etmektedir ve uygulanırsa şu açıdan yararlı olacaktır şeklinde, maalesef, hükümeti teşkil eden ortak partilerden, değerli sözcüleri dinleme imkânından mahrumuz.

Bunu şu açıdan söylüyorum: Bir çılgılık var, bir feryat var. Özellikle hukukçu arkadaşlarımızı konuşturuyoruz; bir şeyler söylüyorlar, bir şeyler teklif ediyorlar, aman, ne olursunuz, böyle olursa daha iyi olacak diyorlar; ama, bu, makes bulmuyor, dikkate alınmıyor; hatta, bazen, müstehzi edalarla geçiştiriliyor. Ben, bunu, doğrusu, çok yanlış buluyorum. Burada bir tutuat oynamadığımıza göre, konuşulan sözler konusunda bir değerlendirme yapmak ve eğer, konuşulanlar doğruysa katkıda bulunmak, milletvekilleri olarak görevimizdir. Geçen dönemde de, bu dönemde de, şunlar olmasa daha iyi olur şeklindeki feryatlar bir noktada dikkate alınmamaktadır.

Değerli arkadaşlarım, bakınız, prensip olarak herhalde şuna dikkat etmemiz lazım: Evrensel hukuk prensipleri içerisinde, bir kimse, suçsuz olduğunu ispatla mükellef değildir. Bir insana suç isnat edilirse, iddia eden, ispat eder. Asloian, suçsuzluktur; Mecelledeki tarifleriyle, beraati zimmet asıldır. Bir insanın suçsuzluğu esas, suçluluğu istisna'dır. Siz, ona "suç işledi" diyorsanız, o zaman, bunun karşılığında, clinizdeki imkânları kullanarak, hak ve özgürlüklere dokunmadan, hatta, onun bile farkında olmasına imkân vermeden delilleri toplamak zorundasınız ve bu konuda, eğer, Türkiye Cumhuriyeti Devleti, Anayasanın 2 nci maddesinde belirtildiği üzere bir hukuk devletiyse, o niteliklerin bir tanesi de hukuk devleti olmak ise, hukukun egemen olacağı, yapılan bütün işlerin hukuka uygun ve yine, denetimlerinin yargı içerisinde olacağı bir devleti anlamamız gerekiyor.

Halbuki, bu tasarının, hemen hemen, özünde şu vardır: Kimse hakkında "defil", "kuvvetli belirti", "emare" sözcüklerine bile lüzum duyulmadan, kuşku, o insanı takip etmek için yeterli sayılmıştır. Kuşku gibi sübjektif bir olguyu, bir insanı, bütün mal varlığıyla, telefonlarıyla, bütün özel hayatıyla dinlemeye yönelik bir eylemin, ne kadar hukukun içerisinde olacağını lütfen bir defa daha takdir edelim.

Evet, konuşmacı arkadaşlarımız, düşündüklerini ve hissiyatlarını, bazen, sizleri kıracak ölçüde, rencide edecek ölçüde ortaya koymuş olabilirler; ama, önemli olan, konuşulanan doğru olup olmadığıdır; eğer, doğruysa, hukuk herkese lazım olabilir bir gün; kendinizi de, hakkınızda kuşku duyulacak bir insan gibi görebilirsiniz. O zaman hukuka ve adalete sığınmak, hepimiz için, âdeta bir sığınılacak liman olursa, nerede bu hukuk diye bağınmaya hakkımız olsun. Herkes hakkında, fitan feşmekân kişi "ben kuşku duydum" diyerek sizin bütün hayatınıza girme cüretini gösterecekse ve bunun da sonunda "kusura bakmayın" bile denilmeyecekse, ben, bu devletin içerisinde, devletin, vatandaşına güvenmesinin nerede olduğunu aramak zorunda kalırım.

Devlet, vatandaşına güvenmelidir. Devlet, vatandaşını suçlu gözüyle, potansiyel bir suçlu gözüyle görmemelidir. Bu yüzden, büyüklüklerimiz demişler ki "bir gemide yüz cani, bir masum bulunsa, masumun hatırı için gemi batırılmaz." Onun için, bütün evrensel ve tabii hukuk prensiplerinde, bilirsiniz ki, bu düstura uygun olarak masumiyet karinesi vardır.

Bir insan -Allah korusun- anne katili bile olsa, yargılanıp hüküm giyinceye kadar tabii hukukta masum sayılır. Bunun içindir ki, şüphe, sanığın lehindedir. Bunun içindir ki, insanların suçsuzluğu esastır. Yapılan bütün bu eylemleri ve işlemleri, bu tasarıyla getirilen bütün yenilikleri -ajan kullanmaktan tutunuz, dinlemeye kadar, vesaireye kadar- bir hukuk prensibi içerisinde bir yere koymamız gerekmektedir.

Denebilir ki, bu tasarının örneklerini biz Amerika'dan aldık, İtalya'dan aldık, Fransa'dan aldık. Evet, gerekçesinde de bunlar yazıyor. Türkiye, özellikle son yıllarda, mafya ve çete depremine uğradı. Masum vatandaş, bütün haklarının ve kazanımlarının, üç beş tane soysuz tarafından ele geçirilmiş olması karşısında fevkalade müteessirdir. Bu yüzden, temiz toplum ve temiz siyaset arayışları, Türkiye'de -belki de dünyada tabii- giderek artmıştır. Toplumun temiz olduğunu söylemek mümkün. Siyaseti temizlemek gerekiyor. Bu tasarı, dışarıdaki mafya ve çete babalarıyla mücadele etmeyi hedefliyor da, devletin içerisine sızmış mafya, çete ve eşkıya başlarıyla nasıl mücadele ede-

ceğini doğrusu göstermiyor. (FP sıralarından alkışlar) Oysa, son yıllarda, Çakıcıların vesairelerin - isim zikretmeye de gerek yok- telefon defterlerinde isimleri geçen pek çok insanın siyasetçi olduğunu biliyorsunuz. Adres defterlerinde isimleri bulunan kişilerin, pek çoğunun bürokrat olduğunu, işadamı olduğunu, devletin pek çok kademelerinde bugüne kadar, belki de şu anda bile görev yaptığını biliyorsunuz. O zaman, masum vatandaş bir kenara koyarak, onun hakkında kuşku duymayı bile gereksiz görerek, önce, devlet, kendi içinde yapılanmış bu çetebaşlarıyla mücadele etmelidir. Bunun yolu da, elbette, Parlamentonun, Türkiye'de böylesine bir temiz siyasetin özelliklerini ve şartlarını aramasıyla mümkündür.

Sadece, bir küçük misal olsun diye söylüyorum. Belki de konuştuğumuz mevzuyla doğrudan irtibat kuramayabilirsiniz.

BAŞKAN – Sayın Arınç, size 1 dakika ilave süre veriyorum; buyurun efendim.

BÜLENT ARINÇ (Devamla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bakınız, bu Hükümetin programında, siyasi ahlak komisyonu kurulması yer almıştır ve bu konuda Parlamentodan teklifler Anayasa Komisyonuna gelmiştir ve ne gariptir ki, siyasi ahlak komisyonu kurulmasıyla ilgili, iktidar partilerine mensup milletvekillerinin teklifi, neredeyse oybirliğiyle komisyonda reddedilmiştir. Böyle bir şeyi Hükümet programına alan; ama, uygulayamayan bir hükümet, şimdi vatandaşa yönelmiş, maalesef, baskı ve tehditlerle, kuşkuyla âdeta bir terör meydana getirmek istiyor.

Söyleyeceğim bazı şeyler daha var; Bakınız, dünya, bugün, hukukun üstünlüğüne dayalı bir demokratik devlet olmaya yönelmiştir ve devlet, bir taraftan, bireysel hak ve özgürlükler karşısında biraz daha geri durumdadır. Aslölan, bireyin mutluluğu ve refahıdır; aslölan, bireylerin hak ve özgürlükleridir. Bunları kısıtlamaya yönelik bir kanunun, bir temel düzenlemenin insan karşısında yetersiz kalacağını düşünebiliriz.

Kanun tasarısına bir de bu açıdan bakmanız ricasıyla, saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Arınç.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Amasya Milletvekili Sayın Ahmet İyımaya; buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika.

DYP GRUBU ADINA AHMET İYİMAYA (Amasya) – Değerli Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi tekrar selamlıyorum.

Kanun tasarısının geneli ve felsefesi üzerindeki görüşlerimi bundan önceki maddede Yüce Heyete arz etmiştim. Unutulmamalıdır ki, şu anda Yüce Parlamentonun düzenlediği kanun tasarısı, herhangi bir özel hukuk alanı veya kamu hukukunun, idarenin yapılanması alanını değil, ceza hukuku alanını düzenliyor. Acaba bilgim mi yanlış, yoksa metin mi yanlış diye düşünüyorum. Bakınız, deniliyor ki: "Türk Ceza Kanununda ve diğer özel kanunlarda tanımlanmış olan örgütlü suçlar hakkındaki hükümler saklıdır."

Değerli arkadaşlar, ceza kanunlarında, önceki kanunlardaki hükümlerin saklılığı yoluyla veya biçiminde bir düzenlemeye gidilemez. Ceza Kanununda, atıfı yorumlara elverecek hukuk kuralları konamaz. Bu Parlamento, ceza hukukunun kabul görmüş çağdaş metinleri ve bilgilerini dinlemek veya kale almamak gibi bir lükse sahip ise onu bilemiyorum.

Bakınız, bununla ne yapıyoruz: Daha önce, Parlamentonun kabul ettiği metinleri, sanki bizim yenilememize muhtaçmış gibi, genel bir maddeyle, kümülatif olarak kabul ediyoruz. Ne için; efen-

dim, bu kanun tasarısında aksine hükümler var da, o kanunu da ilga eder ise, bunu ortadan kaldıralım diye. Halbuki, en basit bilgidir; ceza hukukunda ne zımnî ilga vardır ne de atıfla herhangi bir kanunu ihya vardır.

Tabii, somut olarak, bu tasarımı, madde madde incelemiş değilim, açıkça itiraf edeyim. Peki, bu tasarıda bir suç var ve ceza hukukunda veya sonraki özel hükümlerde bu nevi bir suç tekrar düzenlendi; sevgili Komisyon Başkanına ve bunu yürütecek yürütme organı müteselliline soruyorum: Bu kanunu mu uygulayacaksınız, öbür kanunu mu uygulayacaksınız? Bakınız, kanun konusunda gerekli olan, lazım gelen çalışmayı yapmazsanız, ileride özgürlükler için, toplum için tehlikeli olan tuzak düzenlemeleri de Parlamentonun hediyesi olarak, hukuk dünyasına, meriyyet dünyasına aktarırınız.

Sevgili arkadaşlar, hukukun üstünlüğü, bir söylem değildir; büyük bir medeniyet projesidir. Eğer, Türk toplumunu modernleştireceksek, modernleşme projesidir. Eğer, Türk Devletini demokratikleştirecek isek, tam demokrasiyi özümser vaziyete getirecek isek, bir demokrasi ve demokratikleşme projesidir. Piramidin zirvesinde hukuk, onun altında birey, onun altında millet, onun altında devlet vardır; ama, bugün, Türkiye'de, sorun, hukukta; sorun, millette değil, fertte değil. Yasamanın, bu sorunların önceliğini ele alıp, bu genel bakış içerisinde, genel perspektif içerisinde düzenlemelere gitmesi lazımdır.

Ben şahsen, 17 nci maddeyi, hukukun üstünlüğü ve ceza hukukunun birikimi içerisinde zait bir madde olarak kabul ediyor; hukukun üstünlüğü ve ceza uygulaması adına, ileride tuzaklara ve sile olabilecek bir yorum atfı olarak görüyorum.

Bu vesileyle, Yüce Heyetinizi ve Divanı saygıyla selamlıyorum. (DYP ve FP sıralarından alkışlar.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın İyimaya.

Gruplar adına başka söz talebi?..

İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Sayın Başkan, söz istiyorum.

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına, Sayın İsmail Köse; buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA İSMAİL KÖSE (Erzurum) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Türkiye Büyük Millet Meclisimiz, bugün de, yalnız, Türk Milleti için değil, insanlık için çok önemli bir görev yapmaktadır. Silah kaçakçılığı ve uyuşturucu trafiğiyle tüm dünyadaki insanları zehirleyen, insanların canına kastetmek suretiyle ailelerin ocağını söndüren bir müessesese olan mafyayla mücadeleyle ilgili bir kanun tasarısını görüşüyoruz.

Değerli muhalefet, gerçekten, 18 Nisandan sonra teşekkül eden 21 inci Dönemdeki Meclisimizde, çok olumlu, uyumlu, uzlaşmacı bir tavır sergilemiştir. Ben, şükranlarımı sunuyorum. Tabii, muhalefet olacak, demokrasinin en önemli faktörü, karşılıklı tartışacağız; ama, ortaya bir gerçeği çıkaracağız. Yalnız, vatandaşlarımızın, milletimizin kafası bulandı, flulaştı; bunu, biraz netleştirmemiz lazım.

Hangi insan haklarına burada baskı olacaktır; hangi insanların hakkı korunacak ve kimler takip altına alınacaktır? Burada, çok değerli hukukçular konuştular, tasarının genel gerekçesini, madde gerekçelerini okuduğumuzda görürüz ki, hangi kasıtlı suçu işlerse, o takibata uğrayacaktır; kim örgüt kurar, tehdit, yıldırma ve sindirmeyle insanlarımızın canına, malına kastederse, onun hakkın da takibat yapılacaktır.

Biz, hangi insan haklarından, kimin hakkında bahsediyoruz, kimin hakkını savunacağız? Örgütlü suçlar, yıllardan bu yana, Türk Ceza Kanununun bahsetmiş olduğunuz 313 üncü maddesi ol-

masına rağmen, 404 üncü maddesi olmasına rağmen, önlenememiş. Niçin önlenememiş? Onbeş yıldan bu yana devam eden terör belasını defetmek için, yine, Türkiye Büyük Millet Meclisi, o günkü hükümetler, lüzumlu görmüş, ne yapmış; olağanüstü hali getirmiş, Anayasada dayanağını bulan bir özel müessesese getirmiş, ona dayalı olarak Terörle Mücadele Kanununu getirmiş; niçin?.. Türk Ceza Kanununda vardı... Neden; o Kanun olmasına rağmen, genel ceza hükümleri olmasına rağmen, usul hükümleri olmasına rağmen, özel bir kanun gelmiş ve ona dayalı olarak da sıkıyönetim kalktığı için, devlet güvenlik mahkemesi kurulmuş?

Şimdi, meseleyi özel açıdan aldığımızda, bu kanun tasarısının niçin getirildiğini çok daha iyi kavrar, çok daha iyi anlarız ve herhangi bir sade vatandaşımıza, vatanına bağlı, insanca yaşayan ve hiç kimsenin kazancında gözü olmayan, herhangi bir şekilde tehditle hayatını devam ettirmeyen vatandaşlara uygulanmayacak, hatta, telefonu dinlenilmeyecek, kimse de kapısına gitmeyecektir. Kim gidilecektir; işte, gidilecek olan suçlunun tarifi yapılmıştır; ya fuhuşla hayatını geçindiren, ahlaksızlık yoluyla örgüt kurmuş bir teşkilat veya yine, silah kaçakçılığı yapmak suretiyle bir teşkilat kurmuş veya uyuşturucu...

Değerli milletvekilleri, bu, bence, PKK'dan tehlikeli bir örgütlenmenin sonunu getirecek bir yasadır. Bunu, o açıdan değerlendirmemiz lazım. Hatta, mafya, bir yerde, PKK'nın finans kaynağı haline gelmiştir. PKK ile uyuşturucu ve silah kaçakçısı, bir yerde, bir menfaatta buluşmuşlardır ve çok büyük bir fatura koymuşlardır Türkiye'nin önüne; 100 milyar dolar ekonomik kaybımız ve bir tarafta da 30 000 insan kaybımız, 5 000 şehidimiz, askerimiz, polisimiz...

Şimdi, böyle bir faturaya destek veren, bununla irtibatlı olan bir örgütlenmeyi mevcut yasalarımız çözememişse, genel hükümler içerisinde bunu halledememişsek, dünya bunu nasıl halletmişse, oradan standartlarına o ölçütleri getiriyoruz ve diyoruz ki; üstün hukuk kuralları... Hukukun üstünlüğü demek, insan hakkının korunması demektir. Türk insanının hakkını koruyan bir kanun ise ve onun haklarını koruyorsa, işte, o, hukuk kurallarına uygun demektir.

Burada, daha önce ismi başka olarak getirilen Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısı, keşke, yirmi sene önce gelseydi, on sene önce gelseydi; insanlar öldürülmeseydi ve bankalar soyulmasaydı. Bahsediyorsunuz, gelip burada konuşuyorsunuz; hırsızlık, yolsuzluk, ahlaksızlık şekliyle burada birçok şey konuşuluyor. Eğer, bu kanun, on sene önce çıkmış olsaydı, şu anda birçok meseleyi Türkiye konuşmayacaktı ve eğer, bu kanun, daha önceki yıllarda çıkmış olsaydı, bugün, yurt dışına çıkmış olan insanlar, çıkamayacaklardı; çıksalar dahi geleceklerdi ve de daha o suçu işlemeyen kulaklarından tutulup adli makamlara teslim edileceklerdi.

Değerli milletvekilleri, kim bunu takip edecek; Türkiye Cumhuriyeti Devleti.

Devletimizi, burada, terörist devlet olarak nitelendirenleri ben kınıyorum. Türkiye Cumhuriyeti Devleti, kendi insanına hiçbir zaman zulmetmemiştir, hiçbir zaman ona eza, cefa yapmamıştır; insan yapmış olabilir; bakın, devletin içindeki kişiler yapmış olabilir; ama, Türkiye Cumhuriyeti Devleti, felsefesi itibarıyla, Türk insanına zulüm yapacak bir devlet değildir. (MHP sıralarından alkışlar)

Yine, burada, bir değerli arkadaşımız "gayriahlakî yollardan elde edilen deliller meşrulaştırılacaktır" dedi; çok yanlış sözlerdir. Türkiye Cumhuriyeti Devletinin güvenlik kuvvetleri, meşru güvenlik kuvvetleri nasıl gayriahlakî delil toplayacaktır değerli arkadaşlarım? Biraz konuşmalarımıza dikkat etmemiz lazım. Müesseseleri yıpratırsak, müesseseleri tahrip edersek, yarın, telefonlarımızın dinlenilmesine vesile oluruz.

Biz, diyoruz ki; bu kanun tasarısını getiren 57.nci Türkiye Cumhuriyeti hükümetine teşekkür ediyoruz. (MHP sıralarından alkışlar) Evet; Milliyetçi Hareket Partisi olarak şükranlarımızı sunuyoruz.

Mafyanın eli kolu kırılmalıdır; bence PKK'dan daha zararlıdır. (MHP sıralarından alkışlar) Evet; bu ahlaksızlığı yapan vatan hainidir bence, bu hain, devlet güvenlik mahkemesinde -cezalar da hafif olmuştur, kanaatimi söylüyorum, Grubumun kanaatini söylüyorum- beş yıl değil, onbeş yıl cezalandırılmalıydı; (MHP sıralarından alkışlar) çünkü, Türkiye, onbeş seneden bu yana, yirmi seneden bu yana, mafyayı ve terörü konuşmaktadır.

Değerli milletvekilleri, ne vakıflarda devletin kulağı olacaktır ne derneklerde gözü olacaktır. Bu devlete, bu millete bağlı olan, Allah rızası için millete hizmete eden hiçbir müesseseye güvenlik kuvvetlerimiz gitmez; hiçbir müessesenin arkasında kuşku ile herhangi bir şüphayle dolaşmaz.

Değerli milletvekilleri, kanunlarımızı açık. Burada çıkardığımız kanunda, dinleme durumunda olan o devlet memurunu, beş on defa ağır cezalarla cezalandırıyoruz; başka yerlerdeki, ceza kanunundaki bir hükmü ihlal ediyorsa, onu da artırmak suretiyle çifte ceza veriyorsunuz.

Şimdi, hem ağır cezalar koyuyoruz hem çok sıkı bir tertibat almak suretiyle kanunun uygulanması yolunda dikkatli davranıyoruz. Komisyonlarda tartışılmış, Meclis Genel Kurulumuzda tartışılıyor; ancak, neden iktidar partisinin mensupları konuşmuyor...

Değerli milletvekilleri, söz zamanında söylenilmelidir ve iktidar daima, sükûtu altın, sözü gümtüş şeklinde kullanılmalıdır. Biz de, muhalefete saygımızdan dolayı, burada sizin düşüncelerinizi dinliyoruz; çünkü, kanun tasarısını getiren, bizim destek verdiğimiz, güvenoyu verdiğimiz hükümetimiz. Biz, zaten, o tasarımı benimsemesek, o güveni duymazsak, o hükümeti güvenoyumuzla zaten getirmemiş olurduk.

BAŞKAN – Sayın Köse, son 1 dakika efendim.

İSMAIL KÖSE (Devamla) – Güvendiğimiz hükümetimiz -Allah razı olsun- milletimizi rahatlatacak; televizyonları başında, bu memleketin evladı olan; dağların başında, yine, ordusuna, devlete dua eden bu mübarek insanlara hiçbir zarar vermeyecek. Ancak, büyük şehirlerde veya yurtdışı bağlantılı olarak, bir yerde de PKK'yla bağlantı kurmak suretiyle, kanımızı emen, canımızı alan ve bankalarımızı soyan ahlaksız ve hırsızlarla mücadele etme durumunda olan bir kanun tasarısıdır.

Müspet oy kullanacağız; milletimize, memleketimize hayırlı ve uğurlu olsun.

Saygılar sunuyorum. (MHP, DSP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Köse.

Gruplar adına başka söz istemi yok.

Şahısları adına, Sayın Ekrem Pakdemirli.

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Sayın Başkan, başka söz talebi yoksa, ben de söz istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Pakdemirli.

EKREM PAKDEMİRLİ (Manisa) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; önce, 57 nci hükümette, böyle bir kanun tasarısını -1995 yılında hazırlanmaya başlanmış, daha sonra çeşitli istiharcilerden geçtikten sonra- bugün getirdiğinden dolayı teşekkür ediyoruz.

Bu kanun tasarısının mafyayla mücadelesinde başarılı olmasını herkes istiyor. Öyle zannediyorum ki, muhalefet partileri de, mafyanın beli de kırılınsın, eli de kırılınsın, kalçası da kırılınsın istiyor da, kurunun yanında yaş yanmasın diye bir gayret var; öyle sezinledim, yani, hiç kimse, bu kanun çıkmasını demedi; arkadaşlarımızın, baştan sona kadar değerli katkıları oldu.

Şimdi, bir gözlemimi ifade etmek istiyorum: 57 nci hükümetimiz, bürokraside hazırlatıp da getirdiği kanun tasarılarının bir harfine dahi dokunmak veya değiştirmek istemiyor. (FP sıraların-

dan alkışlar) Bu da, tabii, bir taktiktir, bir istektir belki; ama, şunu ifade etmek istiyorum: Bu Meclisi oluşturan üyelerin yüzde 60'ı, hem bürokraside hem de siyasette çalışmış arkadaşlardır; yani, Meclisimizde, bürokrasiyi de, siyaseti de iyi bilen arkadaşlarımız var. Bu arkadaşlarımızın katkısı, kanun tasarılarını çok daha iyi bir noktaya getirir. Kanun tasarıları Mecliste, Genel Kurulda müzakere edilirken yapılan bazı tenkitlere ve değiştirilmesi hususundaki görüşlere karşı çıkmamak hatırdan da fayda mülâhaza etmek lazım; çünkü, bürokraside hazırlanıp da gelen kanun tasarıları siyasi boyut içermediği için, sonradan mahzurlarını gördükçe değiştirmeye kalkıyoruz. Onun için, buradaki tenkitleri dikkate almakta fayda var. Aksi halde, korkarım ki, dışarıdan bizi gözetleyenler "Genel Kurul, bürokrasiden ne geliyorsa geçiriyor" anlamında, bizi bir nevi noter durumuna sokma tenkitinde de bulunabilirler. (FP sıralarından alkışlar) Onun için, mitspet katkılarından dolayı, fikri katkılarından dolayı konuşan bütün arkadaşlara teşekkür ediyoruz.

Mafyanın beli, eli, ayağı, gözü kırılıp çıkartılsaya kadar, bu geçiş döneminde, bazı mahzurlarıyla da olsa, bu kanuna "evet" demenizi diliyorum, saygılar sunuyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Pakdemirli.

Şahsi adma, Çorum Milletvekili Sayın Yasin Hatiboğlu.

Buyurun Sayın Hatiboğlu. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 5 dakikadır.

YASIN HATİBOĞLU (Çorum) – Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; söz almaya çıktım; ama, Sayın İsmail Köse kardeşime huzurunuzda bir "hoşgeldiniz" demek istiyorum. Bizim gezegeni yeni teşrif etmişler. Türkiye'yi tanımıyor gibi! Türkiye'de devlet eliyle... "Devlet" dediğimiz bir manevî kişiliktir, hükmi şahsiyettir. "Devlet" dediğiniz zaman, ahmet gibi, mehmet gibi, mustafa gibi; yahut, su bardağı gibi, bir yerden alınıp bir yere konulmaz. Bu bir manevî kişiliktir; bunların eli, kolu, icra araçları insanlardır. "Devlet" denildiği zaman, dikkat ederseniz ki, mutlaka dikkatinizden kaçmamıştır "devleti ebet müddet" diye ebediyen var olması temennisiyle sözlerimizi ifade edegeldik.

Şu endişemizi hep taşıdık, yine taşıyoruz: Kanunu ne kadar mükemmel yaparsanız yapınız - bunu bir kere kabullenelim- mutlaka, vurguncu, soyguncu -beni bağışlayınız bu tabirden dolayı- üç kâğıtçı, ayamaz... Bunlar, mutlaka bir kaçış yerlerini bulurlar. Siz, tarlanıza, ne kadar bakar; ektiğinizi besler, gözetir, büyütür, korursanız koruyunuz; köstebeklerin, su arklarını nasıl bozduğunu biliriz. Devlet, ne kadar dikkatli olursa olsun, kanunlar, ne kadar dört başı mamur olursa olsun, bu vurguncular, soyguncular mutlaka bir yol bulmaya çalışır. Onun için, biz, hep endişe izhar ederiz ki, aman, bunlara kaçak yolu bırakılmasın!..

Biz, polisimizi seviyoruz, Emniyet Teşkilatımızı seviyoruz. Bazılarının tesahubde bulunduğu gibi -dikkat buyurunuz- tesahubde bulunduğu gibi... Tesahubde bulunmak; sahip çıkmadığı halde, sahip çıkar görünmek; sahip çıkmak ayrı şeydir. (FP sıralarından alkışlar) Biz, sahip çıkıyoruz. Polislerimizi tanıyoruz, hiçbirinden kuşumuz yoktur, hiçbirinden korkumuz yoktur.

Ben, arz ettim heyetinize, nezaket kurallarına sığınarak arz ettim ve bütün heyetinizi tenzih ederek, arz ettim ki, bu terör dediğiniz beliyye -yani bela- herkese bulaşsa, bana en sonra gelir. Onun için, benim, bundan, bir korkum yok. Benim korkum; adına yasama görevi yaptığımız şu egemenliğin, kayıtsız şartsız egemenliğin gerçek sahibi milletim içindir. Onun için, devletimi, adil devletimi seviyorum, sayıyorum, yasalara uyuyorum; ama, öyle yasalar yapmalıyız ki, her yurttaş "hah, işte yasa böyle olur kardeşim" demelidir. Gayet tabii, çabamız bunadır. Yasa, herkesin rahatça, gönlünde hamail gibi taşıyabileceği düzenleme olmalıdır. Buna çaba sarf etmeliyiz. Söylediğimiz budur.

Değerli milletvekilleri, burada hiç kimse kendisini teröre karşı tek başına "He Man" saymasın, kahraman saymasın; hepimiz ona karşıyız. Hiç kimse, acaba "falan, terörden yana mıdır" diye bir vehme kapılmasın. Hiçbir üye, terörden yana olamaz; çünkü, terör kandır; çünkü, terör cinayettir; çünkü, terör vurgundur, soygundur, huzursuzluktur. Bundan yana kim olabilir? Sayın Pakdemirli'nin ifade buyurduğu gibi, bizim bütün endişemiz şu kuşkular, şu gizlilikler, gizlilik, giz... Giz... Giz... Gizem... Sır... Çıkan şu sırdan. Bizim söylediğimiz budur.

Değerli milletvekilleri, bana bu fırsatı verdiği için değerli dostum, kadim dostum Sayın Köse'ye teşekkür ediyorum. Hepimiz teröre karşıyız; hiç kimse bundan tereddüt etmesin, hele benden hiç tereddüt etmeyin.

Saygılar sunuyorum efendim. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Hatiboğlu.

Madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

AHMET İYİMAYA (Amasya) – Sayın Başkan, İçtüzüğü'nün 60 nci maddesine göre, Değerli Bakanım'dan bir soru olacaktı.

BAŞKAN – Maddeyle ilgili olmak üzere...

AHMET İYİMAYA (Amasya) – Maddeyle ilgili efendim; çünkü, tüm ilgili maddelere atıf yaptığı için, maddeyle ilgili.

BAŞKAN – Buyurun.

AHMET İYİMAYA (Amasya) – Değerli Başkanım, bu madde, biliyorsunuz, torba madde, atıf maddesi; onun için...

BAŞKAN – Sorunuzu, kısaca...

AHMET İYİMAYA (Amasya) – Kısaca soruyorum.

Sayın Bakan, bu yasa, haberleşme ve iletişim özgürlüğünün bir istisnası veya tahdidi olarak gizli delil toplamayı tanzim ediyorsunuz; tasarımı bu.

Sualim şu: Bu kurallara aykırı şekilde gizli delil toplayan ve kamuda bu yetkileri kullanan kişilerin anlaşılabilir olarak oluşturdukları veya oluşturacakları veya oluşturulması muhtemel çeteler için bir özel madde takin etmeyi düşünüyor musunuz? Açayım: X şirketi var; insider işlemlerini başka şirketler aleyhine, başka şirketlerin bilgilerini toplamak istiyor. Hariciye Bakanlığında bir memurla...

BAŞKAN – Sayın İyimaya, lütfen, yoruma girmeyin.

AHMET İYİMAYA (Amasya) – Soru soruyorum, yoruma girmiyorum efendim, somutlaştırıyorum Sayın Başkanım. Ben burada yorum yapmıyorum efendim.

BAŞKAN – Neyi somutlaştırıyorsunuz Sayın İyimaya?

AHMET İYİMAYA (Amasya) – Yorum yapmıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın İyimaya, burada yoruma girmeye gerek yok.

AHMET İYİMAYA (Amasya) – Sevgili Başkanım, bakınız, bir soru soramayacak hal içerisinde değilim; örnek veriyorum ve millî irade...

BAŞKAN – Neyini örnek veriyorsunuz Sayın İyimaya; Sayın Bakanım sizin söylediğiniz soruyu anlamakta yoksun mu?!

AHMET İYİMAYA (Amasya) – Benim, soru sorma hakkım yok mu Sayın Başkanım?

BAŞKAN – Sayın İyimaya, bakınız, size söz hakkınızı verdim; kısa, öz soru sormanız gerekir. Sizin, dakikalarca konuyu uzatmanızın bir anlamı var mı?

AHMET İYİMAYA (Amasya) – Sevgili Başkanım, kısa ve öz...

O şirkete gizli bilgiyi taşımak için, sözcğelim, üç devlet görevlisinin oluşturduğu bu örgüte karşı, yakın gelecekte, tasarılarınızla, özel bir ceza maddesi veya suç maddesi öngörmeyi düşünüyormusunuz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakanım.

İÇİŞLERİ BAKANI SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yasa okunduğunda, telefon dinlemenin, hâkim kararıyla olduğunu göreceksiniz. Hâkim kararıyla telefon dinlenirken, nasıl örgüt olacağını ben anlayamıyorum. Gayri yasal hareketin cezalandırıldığını da görüyorsunuz bu maddeye baktığımızda.

Peki, bu disiplin getirilirken, örgütü nasıl tarif edeceksiniz? Çünkü, bu yasanın özünde, korkutma, sindirme ve yıldırma prensibi getirilmiş. Bugüne kadar kıyas esası üzerinde yapılan telefon dinlemelere bir disiplin getirilmiş. Telefon dinlemeler, sizin bildiğiniz manada, hâkim kararı dışında asla yapılamayacaktır, yapılması da mümkün değildir; hâkim kararı olmak mecburiyetindedir.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Yapılmaması gerekir.

İÇİŞLERİ BAKANI SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Hiçbir görevli hâkim kararı olmaksızın bunu işleme sokamayacaktır. Bu tasarı... Bugüne kadar kıyas esası üzerine yapılageldiğinden dolayı, bugüne kadar suç işlenmiştir; ama, siz sayın milletvekilleri, bunun disiplin altına alınmasını öngören bu tasarıya, bizatihi, destek vermeniz gerekirken...

AHMET İYİMAYA (Amasya) – Veriyoruz, kabul ediyoruz.

İÇİŞLERİ BAKANI SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Çünkü, bugüne kadar, suçların ortaya çıkarılmasında mücadele eden güvenlik güçleri, zaman zaman hataya düşmüşler ve suçlanmışlardır. Bu suçluluğun önüne geçilmesi için de bu yasa tasarısı son derece önemlidir. Burada, yasa tasarısı okunduğunda, suç işlemeye niyetli güvenlik güçlerinin cezalarının da artırıldığı görülmektedir.

Maddeyi görüyorsunuz Sayın Milletvekilim.

AHMET İYİMAYA (Amasya) – Cevabımı alamadım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz Sayın İyimaya.

Maddeyle ilgili görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddeyi oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, 17 nci maddeden sonra gelmek üzere yeni madde ilavelerine ilişkin önergeler vardır.

Adıyaman Milletvekili Sayın Dengir Fırat ve Şanlıurfa Milletvekili Sayın Yahya Akman'ın birer önergesi vardır; ancak, her iki önerge de aynı mahiyette olduğu için aynı anlamı ifade ettiği için önergelerden birini okutup, görüşmeye açacağım.

Sayın milletvekilleri, yeni bir madde ihdasına dair önerge bulunduğu için, malumlarınız olduğu üzere, görüşülmekte olan tasarı veya teklife konu kanunun, komisyon metninde bulunmayan; ancak, tasarı veya teklifle çok yakın ilgisi bulunan bir maddesinin değiştirilmesini isteyen ve ko-

misyonun salt çoğunlukla katıldığı önergeler üzerinde yeni bir madde olarak görüşme açılacağı, İçtüzüğü'nün 87 nci maddesinin dördüncü fıkrası hükümdür.

Bu nedenle, önergeyi okutup, komisyona soracağım. Komisyon, önergeye salt çoğunlukla; yani, 13 üyesiyle katılırsa, önerge üzerinde, yeni bir madde olarak görüşme açacağım. Komisyonun salt çoğunlukla katılmaması halinde ise, önergeyi işlemden kaldıracacağım.

Şimdi, önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Genel Kurulumuzda görüşülmekte olan Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Hakkındaki Kanun Tasarısının 17 nci maddesinden sonra ve yürürlük maddesinden önce 18 inci madde olarak aşağıdaki maddenin eklenmesini teklif ederim.

Dengir Fırat

Adıyaman

"Madde 18.- İşbu kanuna göre dinleme, izleme ve takip yapılan şahıslarla ilgili bu görevleri ifa eden makamlar tarafından aylık raporlar halinde İçişleri Bakanına bu uygulamaya tabi tutulan olay ve şahıs adedi, hangi hâkim kararına dayandığı ve olay hakkındaki özet bilgi verilmek zorundadır.

İçişleri Bakanı, her yıl, 1 Ekim tarihinde açılan TBMM Genel Kuruluna en geç 20 gün içinde bu yasaya göre hakkında tedbir itihaz edilen olay sayısı, kişi sayısı ile kaç olayın mahkemeye intikal ettiği, kaç olayın takipsizlikle sonuçlandığını arz eder.

Bildirim mükellefiyetini yerine getirmeyen veya yanlış bilgi veren kamu personeli hakkında 1 yıldan 3 yıla kadar hapis cezası verilir."

BAŞKAN - Sayın Komisyon, önergeye, salt çoğunlukla katılıyor musunuz?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Komisyon, önergeye, salt çoğunlukla katılmamış olduğundan, önergeyi işlemden kaldırıyorum.

18 inci maddeyi okutuyorum:

Yürürlük

MADDE 18. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN - 18 inci maddeyle ilgili olarak, Fazilet Partisi Grubu adına, Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Mustafa Kamalak; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika.

FP GRUBU ADINA MUSTAFA KAMALAK (Kahramanmaraş) - Sayın Başkanım, değerli arkadaşlarım; konuşmama başlarken, hepimizi hürmetle selamlıyorum.

Üzerinde konuşmak istediğim 18 inci madde, yürürlük maddesidir; bu kanun ne zaman yürürlüğe girecektir? Değerli arkadaşlarım, bu kanun hiçbir zaman yürürlüğe girmemelidir. (FP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, burası Türkiye Büyük Millet Meclisi. Bir kişi veya kurumun büyüklüğü, eserinden belli olur. Mimar Sinan için büyüktür; eserleri mükemmel de onun için...

Değerli arkadaşlarım, her şeyden önce, bu tasarı, Meclisimizin şanına yakışmayacak derecede, maalesef, kanun tekniğinden uzaktır. İlk maddeye bakıyorum: "Doğrudan veya dolaylı biçim-

de bir kurumun, kuruluşun veya teşebbüsün yönetim ve denetimini ele geçirmek için örgüt kuranlara, sadece bu nedenle üç yıldan altı yıla kadar ağır hapis cezası verilir."

Biliyorum, diyeceksiniz ki, şiddet vesaire; ama, böyleyse, o şiddeti, tehdidi vesaireyi yerine koymak lazım. Yani, burada bulunup da, siyasi parti kurup da devlet yönetimini ele geçirmek istemeyen bir siyasetçi var mı? Siyasi partilerin kuruluş amacı bu değil mi?

Değerli arkadaşlarım, bu misali, elimizdeki metnin kanun tekniğinden ne kadar uzak olduğunu belirtmek için arz ettim.

Değerli arkadaşlarım, geçenlerde, bu kürsüden, değerli bir milletvekilimiz şöyle sesleniyordu: "Biz, bu kanunu âdeta kucağımızda bulduk; tabiri caizse, babası biz değiliz" diyordu. (FP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, nesebi gayri sahih olan dayatma kanunları kabul etmeye mecbur musunuz? (FP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, bakın, 11 inci maddede deniliyor ki "bu kanun kapsamına giren suçları yargılamakla görevli olan mahkeme, devlet güvenlik mahkemesidir." Devlet güvenlik mahkemesinin görev alanı, Anayasasının 143 üncü maddesinde belirtilmiştir. Nedir onlar? Doğrudan doğruya devlete yönelen suçlar, milletin bütünlüğüne yönelen suçlar, ülkenin bütünlüğüne yönelen suçlar, devletin iç ve dış güvenliğine yönelen suçlardır.

Şimdi, elimizdeki gerekçeye bakıyoruz; hangi suçlarla mücadele için getirilmiş bu; deniliyor ki: "Çıkar sağlamaya yönelik suç örgütleri, icralarında, terörizm suçlarından ayrılmaktadır -aradaki kısımları atıyorum- gerçekten, örgütlü suçlarda hedef, haksız menfaat ve çıkar elde etmektir." Peki, bu suçlar Anayasamızın 143 üncü maddesinde belirtilen devlet güvenlik mahkemelerinin görev alanına giriyor mu? Elbette, hayır.

Değerli arkadaşlarım, Osmanlı'nın son dönemi eleştirilirken, ülkede bir hafiye birliği oluşturulduğundan yakınılırdı. Biz, şimdi, resmen, kanunen, vatandaşların peşine hafiye takmış olmuyor muyuz; her bir vatandaş şüpheli durumuna düşmüyor mu?

Değerli arkadaşlarım, bakın, bu şekilde elde edilecek olan deliller hukuka uygun deliller olmayacaktır; çünkü, devlet, bu tecrübeyle yıllarca önce yaşamıştır, yapmıştır. Osman Köksal hadisesi... Hatırlayınız; devlet, birkısım insanı yıllarca izlemiştir. Bunlardan ikisi, Cemal Madanoğlu ile Osman Köksal. Tam dört yıl izlenmişlerdir. Senato, elde edilen raporlara göre Osman Köksal Beyin dokunulmazlığını kaldırmış; ama, Anayasa Mahkemesi, hayır, böyle delil olmaz demiş; çünkü, devlet, bazı kimselerin peşine ajan takmak suretiyle olayı kıskırtmıştır. Ajanlar da, işin tabiatı icabı, kendilerini başarılı gösterebilmek için birtakım raporlar sunacaktır. Sonuç itibarıyla, elde edilen deliller hukuka uygun olmadığı için "dokunulmazlığı kaldıran kararın iptaline" demiş Anayasa Mahkemesi.

Değerli arkadaşlarım, 1992 yılında, yine bu Meclisin iradesiyle kanunlaşan Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunumuzun 254 üncü maddesine göre de, hukuka aykırı olarak elde edilen deliller hükmü esas alınamaz.

Değerli milletvekilleri, Kıymetli Bakanım, Sayın Komisyon; tüm samimiyetimle söylüyorum; bu tasarının kanunlaşması hiçbirimize itibar kazandırmayacaktır. Sayın Bakanım, İçtüzüğün zatî âlinize verdiği yetkiye dayanarak, lütfen, çekin bu tasarıyı. Bir daha gözden geçirelim. Biz, terör örgütüyle mücadeleye karşı değiliz; ama, yaptığımız eser güzel olsun; ne olur.

Biliyorum, burada, bu kanunu geçirmek için sayısal çoğunluğunuz vardır, gücünüz vardır; ama, sayısal çoğunluğunuz, üstün gücünüz, ne olur, kötü kanun çıkmasına vesile olmasın. Bunu en-

gelleyecek güçte değiliz; ama, düzgün kanun çıkarmak için üzerimize düşen görevi de yapmak mecburiyetindeyiz. Engellemeye zaten gücümüz yetmez; ama, sizin, mükemmel kanun çıkarmaya gücünüz yeter. İstedığımız budur. Ne olur, yapacağımız kanun güzel olsun; ricamız budur. Yoksa, hiçbir milletvekili, hiçbir vatandaş terörle mücadele edilmesin demiyor, hiçbir arkadaşımız suçlularla mücadele edilmesin demiyor. Dediğimiz tek şey var, çıkaracağımız kanun, Meclisimizin mehabetine uygun olsun; dediğimiz budur.

Değerli arkadaşlarım, Anayasanın 15 inci, yine, Anayasanın 38 inci ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 7 nci maddesine göre, suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar herkes masumdur. Şimdi, biz, bütün vatandaşları şüpheli durumuna düşürüyoruz, şüpheli durumuna!..

Değerli arkadaşlarım, 27 Mayıs darbesinden sonra, o günün yönetimi, 105 sayılı bir Kanun çıkarmıştı. 105 sayılı Kanun...

BAŞKAN – Sayın Kamalak, 1 dakika ilave süre veriyorum.

Buyurun.

MUSTAFA KAMALAK (Devamla) – Dördüncü nesle kadar şüpheli sayılanlar, sürgün cezasına tabi tutuluyordu. Adı da "ceza" değildi. Ben, fakültede öğrenci iken, bunun hukuka aykırı olduğunu savundum, dedim ki, devlet, zan üzerine hareket edemez. Devletin görevi, vatandaşlarına itibar kazandırmaktır; onların gururunu zedelemek değildir.

"Bir an için, bazı kimseler, hadi suçlu isce, dördüncü neslin suçu ne, beşikteki yavrunun suçunu ne" demiştim. O zaman -gayet iyi hatırlıyorum- bir arkadaşımız çıkmıştı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Kamalak.

MUSTAFA KAMALAK (Devamla) – Şunu demiştim...

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kamalak; 1 dakikalık ek süreyi de verdim efendim.

MUSTAFA KAMALAK (Devamla) – Bir cümle arz edeyim Sayın Başkan...

BAŞKAN – Hayır efendim, bende, iki kere uzatma yok.

MUSTAFA KAMALAK (Devamla) – Peki, teşekkür ederim Sayın Başkan. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz.

ANAP Grubu adına, İstanbul Milletvekili Sayın Yılmaz Karakoyunlu; buyurun.

Sürenin tamamını kullanmak gibi bir zorunluluk yok Sayın Karakoyunlu; siz bilirsiniz bu işleri...

ANAP GRUBU ADINA YILMAZ KARAKOYUNLU (İstanbul) – İhtiyacım olursa ilave edebilirsiniz herhalde Sayın Başkan...

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısı üzerinde, Anavatan Partisi Grubunun görüşlerini arz etmek üzere huzurunuzdayım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, bugün tartıştığımız bu kanun tasarısı, aşağı yukarı, hemen hemen her maddesinde, sanki hiçbir iyi amacı, menteketteki ciddi bir problemi çözmeye yönelik bir tavrı ve hedefi yokmuş gibi telakki edilerek, her vesileyle hırpalanmak ve örülenmek istenilen üslup içinde ele alındı. Aslında, bu, çok uzun zamandan beri, ülkemizde, yaşamakta olduğumuz sıkıntılı hadiselerin gerisinde ve içeriğinde önemli yer tuttuğunu bildiğimiz bir meseleyi kökünden çözmeye yö-

nelik ve hadisenin omurgasından yakalayarak sonuçlandırmak şeklindeki bir teşebbüsün sonucudur ve bu, bir ilk adımdır. Bu kanundan sonra, zannedirim hiç şüphe yok ki, başta Sayın İçişleri Bakanımız olmak üzere, İçişleri Bakanlığımız, Emniyet Genel Müdürlüğümüz ve diğer kolluk kuvvetlerimiz, bu kanunun amaçlandığı doğrultuda ve içerdiği hususlarda, herhangi bir haksızlığa veya yanlış uygulamaya meydan vermeyecek şekilde tatbik edilmesini sağlamaya yönelik olarak yeni düzenlemeler yapacaklar, özellikle, başta polis teşkilatımız olmak üzere, kolluk kuvvetlerimizin, bu kanunu, amacına uygun doğrultuda uygulama istikametinde, eğitime yönelik düzenlemeler getirecekler ve böylelikle, bu meseleyi, bir bütünlük içerisinde ele alarak, uzun zamandan beri, Türk kamuoyunu, Türk maşeri vicdanını yaralayan hadiselerin üzerine giden, kararlı, ciddi, dikkatli ve kalıcı sonuçlar sağlayan bir yönetim disiplini ve isabeti göstereceklerdir.

Sayın İçişleri Bakanımız, emniyet teşkilatında uzun yıllar başarılı mesai vermiş değerli bir devlet adamıdır; hatta, geleceğimize ilgili olarak, bu son derece önemli kanunun uygulanmasında, emniyet mesleğinden gelmiş, o mesleğin detaylarında, inceliklerinde maharet kazanmış, haksızlığa tahammül etmeyen, meseleler karşısında hak tesliminin cesaretini pervasızca sergileyen nitelikleriyle de, önemli bir fırsatımız ve imkânımız olarak, bu kanunun uygulayıcısı şeklinde gelecektir.

Bu kanunu, hükümet teşahüp ettiğini söylüyor. Yasin Bey dostumuz da tekabül etti; dolayısıyla, hiç olmazsa, şu ana kadarki konuşmada teşahup bizdedir diyor. Şu anda itirazı vaki olsa bile, bu kürsüdeki tekabül, bu kanunun uygulanmasında, muhalefetimizin de, yine amaçlar doğrultusundaki beklentilere iştirak ettiğinin bir ifadesi olarak yorumluyor ve teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, bu kanun tasarısı ne kadar iyi niyetle hazırlanmış olursa olsun, Üçüncü Meclise gelirken geçtiği her iki komisyonda da yeteri kadar ilgi gösterilmiş olmasına rağmen, dikkat ve özenle gözden kaçmış bazı hususları vardır; onları da ben dikkatlerinize sunmak istiyorum.

Bizim Anayasamızın 3 üncü maddesine göre, Türkiye Cumhuriyeti, devletiyle, milletiyle bölünmez bir bütündür ve bunun da ibresi, simgesi Türk Dilidir. Nitekim, Anayasamızın 3 üncü maddesinde "devletin dili Türkçedir" denilmektedir; yazışması Türkçedir, kanunu Türkçedir, her şeyi Türkçedir. Bir şeyin "Türkçedir" olmasının Anayasada madde haline getirilmesi, dile ilgili duyarlılığın her kademede gösterilmesi gereğinin işaretidir.

BAŞKAN – Sayın Karakoyunlu, madde, yürürlükle ilgilidir efendim; yürürlük konusuna da değinirseniz sevineceğim.

YILMAZ KARAKOYUNLU (Devamla) – Efendim, yürürlük konusuna da temas edeceğim; yani, esas itibarıyla yürürlüğüne temas edeceğim; çünkü, bu kanun tasarısının yürürlüğe girmesinde Türkçe fevkalade önemli bir etken olacaktır.

Sayın Başkanım, değerli arkadaşlarım; 1 inci maddesinden son maddesine kadar bu kanun tasarısının Türkçesi, Anayasamızda tarif edilmiş "Dili Türkçedir" tanımına uygun nitelikte değildir. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

Hayır; beni alkışlamanız için değil, bu bahiste yardımcı olmanız için bunları söylüyorum.

Değerli arkadaşlar, bu maddeye gelinceye kadar, Meclisimizin çok kıymetli hukukçuları burada tartıştılar. Tabii, onların bulunduğu yerde bir madde metnine, muğlak olup olmadığı noktasında bir işarette bulunmayı, hukukçu olmadığım için, bir türlü teeddüp içerisinde ele alıyorum; ama, beni bağışlayacağınızı da biliyorum.

Hukukta, manada sarahat hükümde isabetin aslı gartıdır. Bendeniz Mülkiye mezunuyum, bize Mülkiyede böyle öğretirlerdi. Elbette ki, hukukta, bunu, daha tafsil edilmiş şekilde anlatmışlardır. Eğer, manada sarahat yok ise, yani madde muğlak ise, hükümde isabet olmama ihtimali çok yük-

sektir. Dolayısıyla da, hükmimde isabet arıyorsanız, maddede mana sarahatine riayet edilmesini isteyeceksiniz ve bekleyeceksiniz.

Şimdi, şöyle değerlendirelim: Eğer, bir madde, yapısı itibariyle muğlak ise, içeriğinde net değildir. Eskiden, buna ya mana olgunlaşmamıştır ya ifade acizdir denirdi. Sabahki celsede, Sayın Yasin Bey dostumuz, yine, hukukun madde tasnifleriyle ilgili olarak, mutlak surette, ağıyarını mani, efradını cami olmak noktasına işaret etti. 1 inci maddeyi 17 "veya" ile ayırıyoruz.

Değerli arkadaşlar, hukukta kurumlar birbirinin peşi sıra giderken, eğer, tek bir hükme bağlanacak ise, bütünleştirici manada "ve" , "ile" kelimelerini kullanır, ayrıştırıcı anlamda kullanmak istediğiniz zaman "veya" dersiniz. Yani "veya" matematikte bir entegral problemini çözerken, 17 parantez açmanızın eşdeğeridir. 317 kelimededen ve 4 cümleden teşekkül etmiş olan 1 inci maddede, 17 ayrıştırma, 17 ayrı suç tarifinin başlığını vermek anlamına geliyor. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

Dolayısıyla, böyle bir hükme, fazlaca itibar etmek durumunda olmadığımı anlatayım; bir örnek olarak veriyorum: Değerli arkadaşlar, hukukta -yine, değerli hukukçu arkadaşlarımız bu meseleyi daha ayrıntılı tartışabilirlerdi; ama, maddelerin başka niteliklerine olan asabiyetlerinden ötürü buna işaret fırsatı bulamadılar; ben, Mülkiyede okuduğum hukuk malumatıyla arz edeyim- 4 kademelidir; birincisi, alamettir; ikincisi, emaredir; üçüncüsü, karinedir; dördüncüsü, muakaledir. Bunların hiçbirisi somut değildir; bunlar haldir, durumdur, telakkidir; sadece sabit olanı delildir; sadece delil toplanabilir; iz toplanmaz, iz sürülür. (FP ve DYP sıralarından alkışlar) Alamet, telakki edilir; emare, fark edilir.

Şimdi, maddeyi öyle yazmışlar ki, bendeniz, okurken anlamıyorum. Diyor ki: "Gizli görevli gerektiğinde, örgüt içine sızarak (MHP sıralarından gülüşmeler) gözetmek, izlemek, örgüte ilişkin her türlü araştırmada bulunmak -bakın, bunların tamamı somut fonksiyonlar- ve suçlarla ilgili iz ve emareleri toplamak." Bir hali toplama şansımız yoktur.

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) – Ses duyulmuyor; mikrofona yakın durursanız...

YILMAZ KARAKOYUNLU (Devamla) – Efendim, bu, kısa boylular için yapılmış, uzun boylular için değil. Dengir Bey de kürsüye çıktığı zaman aynı durum onunla da söz konusu oldu. (Gülüşmeler)

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) – Olsun, yine de siz ayarlayın.

YILMAZ KARAKOYUNLU (Devamla)– Dolayısıyla, -Allah selamet versin- Kalemli, bunu bir senede bitirdi; ama, bugünkü idare, ikibuçuk senedir şuraya bir saat asamadı. (Alkışlar)

Değerli arkadaşlar, şimdi, bu söyleyeceklerim çok önemli; çünkü, "uygulama maddesi" diye, Başkan, beni, burada, sürekli olarak ikaz içerisinde tutuyor. Karine, belli olmayan bir şeyden, belli olaya gidiştir. Emare, tersidir. Bunu, ben söylemiyorum; bunu, tarif olarak, böyle söylüyorlar.

Değerli arkadaşlar, karine, bilinen bir olaydan hareketle bilinmeyen bir olaya gidiştir. Emare, delil kıymeti olmayan, sadece ikrar ile kabul edilebilir nitelik kazanan, delil değerlendirmesini tamamlamaya yönelik haldir. Alamet, bir şeyin anlaşılmasına yol açacak görünürlüktür. Bunların hiçbirisi, dediğim gibi, toplanamaz, bunların hiçbirisi sürtlemez.

Değerli arkadaşlar, memleketimizde, kanunumuzu tanzim edip hazırlayan değerli bürokrat arkadaşlarımız, Meclise gelirken, elbette ki, memleket için hayırlı bir hizmet yaptıklarının farkındadırlar, onurundadırlar, gururundadırlar; ama, buraya gelirken, hem Adalet Komisyonunda hem İçişleri Komisyonunda, bu kanun tasarısında kullanılan terimlerle ilgili isabetlerin tahkik edilmesi, gözden geçirilmesi ve değerlendirilerek buraya sunulması gerektiğine inanırım. Bu kanun tasar...

nı hazırlayan, Sayın Başbakanın imzasıyla, her yıl, bu memlekette, Mevzuat Geliştirme Genel Müdürlüğü tarafından bir hukuk lügatı yayımlanır ve bu hukuk lügatında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Size 1 dakika ilave süre veriyorum.

Buyurun efendim.

YILMAZ KARAKOYUNLU (Devamla) – Teşekkür ederim.

Bu hukuk lügatında, bu söylediğimiz kavramların, Türk hukuk uygulamasında, kodifikasyon değerinde ne anlamlara geldiği yazılır. Bu nedenle, o anlamlara uygun şekilde kullanılırsa, kanunların lengüistik yorumuna gitmek, maddelerin lengüistik yorumuna gitmek gibi, çok geniş kapsamlı ve tartışma davet edecek yollara da ihtiyaç kalmaz, tevessül edilmez.

A. MESUT YILMAZ (Rize) – Yılmaz Bey, öneri yapın...

YILMAZ KARAKOYUNLU (Devamla) – Bu kanunun, memleketimizde, uzun yıllardan beri büyük bir sıkıntıya sebebiyet veren bu çıkar amaçlı örgütlere önemli darbe vuracağına, ortadan kaldıracağına inanıyor, temennimi ifade ediyorum.

Ancak, bu kanunun, istenilen amaçta kullanılabilir bir hukuk belgesi haline getirilmesi için de, oylarınıza arz edilmek suretiyle elbette ki, Başkanlık Divanına redaksiyon hakkı vererek kabul edilmesini de takdirlerinize sunuyorum. Bu vesileyle, saygılar sunarım.

Hepinize hayırlı akşamlar dilerim. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Karakoyunlu.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Redaksiyon olmaz... Komisyon geri çöksün tasarısı.

ŞEREF MALKOÇ (Trabzon) – Redaksiyon olmaz...

BAŞKAN – Gruplar adına başka söz istemi?.. Yok.

Şahsı adına, Sayın Ekrem Pakdemirli?.. Yok.

Şahsı adına, İstanbul Milletvekili Sayın Aydın Ayaydın; buyurun efendim. (ANAP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA KAMALAK (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, ben de şahsım adına söz istiyorum.

BAŞKAN – Grup adına konuşma yeterli olmadı herhalde efendim.

AYDIN AYAYDIN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz 87 sıra sayılı, Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısının yitirirlik maddesi üzerinde şahsım adına söz almış bulunmaktayım; hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Ancak, samimi bir itirafıta bulunmak istiyorum. Bu sözlü, 1 inci madde üzerinde almak istemişim; fakat, bir madde üzerinde iki değerli üyeden başka konuşmacıya söz verilmediği için, 17 maddesi kabul edilen bu yasa tasarısının yürürlük maddesi üzerinde söz almış bulunmaktayım.

Değerli milletvekilleri, yürürlüğe girecek olan bu yasa tasarısının 1 inci maddesinde "...ekonomik faaliyetlerde kartel ve tröst yaratmak, madde ve eşyanın azalmasını ve darlığını, fiyatların düşmesini veya artmasını temin etmek, kendilerine veya başkalarına haksız çıkar sağlamak maksadıyla..." diye başlayan cümle, tamamen, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 4 üncü ve 6 ncı maddelerini içermekte. Türkiye'de, gerek bölgesel bazda gerek ulusal bazda ve gerekse uluslararası bazda kartel, tröst, tekelleşmeyle ilgili tek özel kanun, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanundur.

Bu maddede, bir yorum hatasına sebebiyet vermemek üzere, zabıtlara geçmesi açısından şu açıklamayı yapma ihtiyacımı duydum. Gerçi, Sayın Bakanla konuşmamda, bu maddenin bu bölümüyle ilgili olan kısımda, benim düşündüğüm tarzda bir yorumlamanın yapılamayacağını söylemiş olmasına rağmen, zabıtlara geçmesini istediğim bir iki düşüncemi aktarmak istiyorum. Her ne kadar, Türkiye'de, tekel, kartel ve tröst konusunda, Rekabet Yasasına göre, Rekabet Kurulu yetkili ise, bu yasanın bu maddesinde bunun yer alması, Rekabet Kanunu kapsamındaki bir maddeyi içermektedir. Sayın Bakanın bana açıklamasında ve maddenin içerisinde de yer almaktadır; ancak, örgüt kurarak bu işlemleri yapması kastedilmekte; fakat, bu, yoruma çok müsait bir madde olduğu için, bunun, daha açık bir şekilde izah edilmesi gerekmektedir. Tersinden hareketle, diyelim ki, Rekabet Kanunu kapsamına giren bir tekelleşme ve bir tröstleşmenin var olduğunu tespit etme yetkisi, Türkiye'de, bir tek Rekabet Kuruluna aittir, ne cumhuriyet savcısı ne hâkim ne polis, tekel ve tröst konusunda karar verme yetkisine sahip değildir. 4054 sayılı Yasa, bu yetkiyi sadece Rekabet Kuruluna vermiştir. O zaman, Rekabet Kuruluna tröstle ilgili yapılan bir şikâyette, eğer, Rekabet Kurulu, soruşturma sonunda tröstleşmenin var olduğunu, fiyat kartelinin var olduğunu tespit eden bir karar verirse, o zaman, bu yasadaki benim anladığım kadarıyla, Rekabet Kurulu, bir tekelleşmeyi, bir tröstleşmeyi var sayıyor; o zaman, cumhuriyet savcılığına suç duyurusu yapmak zorundadır, burada tekelleşme vardır, burada fiyat karteli vardır, burada tröst vardır diye.

Bu bakımdan, bunun yanlış olduğu; dolayısıyla, bu yorum hakkında, Sayın Bakan, zabıtlara geçmesi açısından bir açıklama yaparsa, son derece mutlu olurum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (ANAP, FP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

İstanbul Milletvekili, Sayın Mehmet Ali Şahin; buyurun.

Süreniz 5 dakikadır Sayın Şahin.

MEHMET ALİ ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; kanun tasarılarının 18 inci maddesi üzerinde kişisel görüşlerimi ifade etmek üzere söz aldım, hepinize saygılar sunuyorum.

Nedir 18 inci madde; bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer... Peki, girer de ne olur?.. İşte, bu sorulara cevap vereceğim.

Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girdiğinde, Anayasal denetimden geçmemiş olan bir kanun yürürlüğe girmiş olacaktır. Bu kanun tasarısı Anayasanın birçok maddesini yakinen ilgilendirmektedir. Bakın, ben, Anayasa Komisyonu üyesiyim. Böylece önemli bir kanun tasarısının, mutlaka Anayasa Komisyonuna gönderilmesi ve orada bir anayasal denetimden geçmesi gerekirdi. Hangi açılardan? Kişi dokunulmazlığı açısından (Anayasa, madde: 17) kişi hürriyet ve güvenliği açısından (Anayasa, madde: 19), özel hayatın gizliliği açısından (Anayasa, madde: 20), konut dokunulmazlığı, haberleşme hürriyeti, yerleşme ve seyahat hürriyeti açısından Bütün bu açılardan anayasal denetimden geçmesi gerekirdi; geçmedi. O bakımdan, Anayasaya aykırı birçok hüküm içermektedir.

Bu kanun yürürlüğe girdiğinde, çok kötü bir dille yazılmış, kanun yapma tekniğine uygun olmayan bir kanun yürürlüğe girmiş olacaktır. Biraz önce konuşan Sayın Karakoyunlu'nun, tasarının diliyle ilgili değerlendirmelerine aynen katılıyorum. Kendisi buyurdular ki, sadece 1 inci maddesinde 17 kez "veya" kullanılmış. Sayın Karakoyunlu, 17 kez olsa, öptip başımıza koyun; tam 27 kez "veya" kullanılmış.

Şimdi, bu kanun tasarısına isim arandı, 55 inci hükümet döneminde hatırlayacaksınız; önce, "örgütlü suçlarla mücadele kanunu tasarısı" denildi, sonra bundan vazgeçildi, "çıkar amaçlı örgüt-

İlî suçlarla mücadele kanunu tasarısı" denildi. Zannediyorum, hukuk fakültelerinde bu kanuna yeni bir isim takılacaktır; o da, herhalde "Veya Kanunu" olacaktır.

Şimdi, efendim, keyfi uygulamalara yol açacağı kuvvetle muhtemel bir kanun yürürlüğe girmiş olacaktır, bu kanun Resmî Gazetede yayımlandığında; çünkü, çok muğlak, müphem birtakım ifadeler yer almaktadır. Korkumuz, endişemiz şudur: Kurunun yanında yaş da yanacaktır; bundan endişe ediyoruz. Kuşku ve şüphe, sübjektif kavramlardır, şahıstan şahısa değişir. Bu nedenle, çok masum insanların bu kuşku ve şüphe sebebiyle mağdur edilmelerinden çekiniyoruz, korkuyoruz. Asıl bu sebeptedir, bu tasarıya karşı oluşumuz; yoksa, mafyayla, çetelerle, kadın tüccarlarıyla en şiddetli şekilde mücadele edilmelidir. Bizim, hamdolsun, Fazilet Partisi olarak, üstümüzde, ne çetelerin ne mafyanın gölgesi olmadı, olmayacak Allah'ın izniyle! (FP sıralarından alkışlar)

Bu tasarıyla, kaş yapalım derken göz çıkarılmasından endişe etmekteyiz. Özel hayata darbe vurulacağından ciddi endişe duymaktayız. Evlere, işyerlerine alıcılar, gizli kameralar yerleştirilinceğinden kuşku duymaktayız. Diyebilirsiniz ki, efendim, birtakım suç örgütlerini yakalayabilmek, tespit edebilmek için buna gerek var; ama, bunun kamuoyunda biliniyor olması, aşağı yukarı toplumun her kesimini bir endişeye, bir korkuya, bir tereddüte itecektir.

Biraz önce Sayın İsmail Köse burada konuşurken, öbür salonda, Zekeriya Temizel vergi reformuyla ilgili kanun tasarısını savunurken -ki, Sayın Köse'de o tavırları, o edayı hatırladım- tüm eleştirilere, hatta "bu, sosyalist bir tatbiktir, ancak sosyalist ülkelerde uygulanabilir; çünkü, bu ülkedeki parayı dışarıya kaçıracağız" şeklindeki eleştirilere gülüp geçmiş, "hayır, böyle bir şey olmayacak, bu kanun çıktığında Türkiye kurtulacaktır" demişti. Şimdi, bir yıl sonra, işte, o Türkiye'yi kurtaracak olan vergi reform tasarısının ne hale geldiğini tümle âlem görüyor. Şimdi, bundan vazgeçmek için nasıl bahaneler bulacağımızı araştırıyorsunuz. Korkarım, bir yıl sonra, İsmail Köse de, "keşke bunu çıkarmasaydık" der; bundan endişe ediyorum.

Değerli arkadaşlarım, herkesin birbirinden korktuğu, şüphe ettiği, acaba ihbara mı uğrayacağım falan diye düşünebileceği bir sürecin başlaması endişesini taşıyoruz. Bu, ancak sosyalist ülkelerde olabilir. Şu tasarımı okuyunca Lenin'in bir sözünü hatırladım. Lenin şöyle demişti: "Hiçbir komünistin özel hayatı olamaz."

Şimdi, arkadaşlarımı tenzih ediyorum, böyle bir şey söylemeleri mümkün değil, bu tasarımı hazırlayanların kafalarından da böyle bir şey geçtiğini düşünemem; ama, şu tasarı, hal lisaniyle, hiçbir Türkiye Cumhuriyeti vatandaşının özel hayatı yoktur mu demek istiyor acaba?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET ALİ ŞAHİN (Devamla) – Sayın Başkan, süremi istiyorum.

BAŞKAN – 1 dakika ilave süre veriyorum.

MEHMET ALİ ŞAHİN (Devamla) – O bakımdan, değerli arkadaşlarım, daha henüz vakit var. Bakın, iktidar partilerinden arkadaşlarımız dahi, şu yasa tasarısının kanunlaşmasından çok ciddi endişe duyuyorlar. Buraya çıkanlar dahi çekingen bir edayla konuşmak zorunda kalıyorlar. Bıraksanız, bizden çok daha şiddetli bir muhalefet yapacaklar. Karşılarında liderleri var, konuşamıyorlar; ama, ben, onların içyüzünü biliyorum; özel konuşmalarımızda "biz, sizden daha şiddetli, bu işin mücadelesini yapardık, siz, daha zayıf kalıyorsunuz" diyen iktidar partilerine mensup arkadaşlarımızla karşılaştık.(FP sıralarından alkışlar)

O bakımdan, bir an önce çekin, şu işi düzeltelim.

Çok teşekkür ediyorum efendim. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Şahin.

Madde üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddeyle ilgili bir önerge vardır, okutup işleme alacağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 87 sıra sayılı yasa tasarısının 18 inci maddesinin "bu kanun yayımından itibaren 5 yıl sonra yürürlüğe girer" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Fethullah Erbaş

Latif Öztekin

Van

Elazığ

Zülfükar İzol

Ömer Vehbi Hatipoğlu

Şanlıurfa

Diyarbakır

A. Veli Seyda

Şırnak

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANİ SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Komisyonun ve Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

18 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Müteakip maddeyi okutuyorum:

Yürütme

MADDE 19. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Maddeyle ilgili olarak, Fazilet Partisi Grubu adına, Rize Milletvekili Sayın Mehmet Bekaroğlu'na söz veriyorum. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA MEHMET BEKAROĞLU (Rize) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tasarının yürürlük maddesiyle ilgili olarak, Grubum adına konuşma yapma üzere huzurunuzda bulunuyorum; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ashında, gecenin bu saatinde, zaman dolduruyoruz ya da tasarımı engelliyoruz gibi düşünülüyor olabilir; ama, öyle değil. (DSP ve MHP sıralarından "öyle, öyle" sesleri) Öyle değil.

Değerli milletvekilleri, ben ümidimi kaybetmemeye çalışıyorum. Seçimden önce, bu seçimde oluşacak Parlatmentonun bir "kurucu meclis" gibi çalışarak, ülkede eksik, kör ve topal olan demokrasiyi onaracağımı ve çağdaş demokrasi anlamında bir demokrasi tesis edeceğini, bu Parlatmentonun tesis edeceğini düşünüyordum; hâlâ ümidimi kaybetmiş değilim. Ancak, bu kanun ve bundan evvel çıkardığımız kanunlar, bu gidişin hiç de böyle olmadığını göstermektedir.

Değerli milletvekilleri, hükümet, bu kanun tasarısıyla ilgili konuşma yapmadı, yapmıyor. Ben, şimdi, size soruyorum: Gerçekten, bu kanunla ilgili bir fikriniz yok mu; niçin doğru olduğuna inandığınız bu kanunu burada savunmuyorsunuz, millete ve bizlere anlatmıyorsunuz? Acelesiniz, anladık; ama, ne çıkarıyorsunuz; bunu, millete ve bize anlatmak zorundasınız.

Bir başka şey daha söylemek istiyorum, hükümet ve komisyonun tutumuyla ilgili. Parlatmentonun ciddiyeti ve saygınlığı konusunda birçok şey söyleniyor; milletvekili arkadaşlarımız da, bu

konuda endişelerini dile getiriyorlar; ama, hükümet ve komisyon, bir değişiklik önermesine "katılıyorum" dedikten sonra, grupları, bunun aleyhinde oy kullanıyorlar. Acaba, bu, Parlamentonun saygınlığını ne kadar koruyor?!

MUSTAFA GÜVEN KARAHAN (Balıkesir) – Demokrasi örneği!

MEHMET BEKAROĞLU (Devanla) – Demokrasi örneği, değil mi?! Çocuklar gültüyor şimdi; ama, bu saatte oturan çocuk var mı bilemiyorum.

Değerli milletvekilleri, ben, asıl, bu maddenin yürütülmesiyle ilgili, insan hakları konusunda ciddi problemlerin ortaya çıkacağını söylemek için söz almış bulunuyorum. Gerçekten, şimdi yaptığımız, çıkarmaya çalıştığımız bu kanunun uluslararası sözleşmeler çerçevesinde anlamı nedir; buna hiç baktınız mı? Herhalde biliyorsunuz, Anayasanın 90 ıncı maddesinde "Usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası anlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz" deniliyor. İşte, İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, bu türden milletlerarası sözleşmelerdir. İş böyle ise - ki, böyledir- çıkarmakta olduğunuz bu yasaların, bu belgeler karşısındaki durumunu, insan hakları açısından durumunu irdelemek zorundayız. Bizim içtüzüğümüzde, yasaların, insan haklarına uygunluğu incelenmiyor; özel kanunla kurulmuş olan İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun böyle bir görevi yoktur. Zaten bu komisyon var mı yok mu belli değil; üç ay geçti, daha, seçimden sonra ilk toplantısını yapmadı.

Şimdi, bu kanunun, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin suç isnadı, yakalanma, tutuklanma, gözaltı stüreleri, aile hayatına saygı, özel hayatın gizliliği, basın özgürlüğü, haberleşme özgürlüğü gibi hükümleri karşısında durumu nedir, bunu bir bilen var mı? Bir bilen varsa, çıksın burada anlatsın.

Değerli milletvekilleri, bildiğiniz gibi, devletimiz, uluslararası arenalarda sürekli şekilde insan hakları ihlalleriyle suçlanmaktadır ve bu konuda ciddi endişeler vardır. Nitekim, Parlamento yeni toplandığında bu endişelerden hareketle, devlet güvenlik mahkemeleriyle ilgili Anayasa değişikliği yaptınız. Peki, bu kanunla bizim karşımıza çıkacak itirazların neler olduğunu biliyor musunuz, bu konuda bir araştırma, bir inceleme yaptınız mı?

Şimdi, hükümet, bu yetkiyi nasıl yürütecek? Yani, bu kanun Bakanlar Kurulu tarafından yürütülüyor; doğru, ancak bunu nasıl yürütecek? Bunu yürütürken, insan haklarıyla ilgili ihlaller konusunda neler yapacak, hangi tedbirleri alacak?

Değerli milletvekilleri, kanunun 3 üncü maddesinde "bu kanunda öngörülen suçları işlediklerinden kuşku duyulanların mesken, ikametgâh, işyeri ve kamuya açık yerlerdeki her türlü faaliyetleri, teknik araçlarla gizli olarak gözetlenebilir, izlenebilir, ses ve görüntü kayda alınabilir" diyor. Bu konuda bu kanunun bu maddesi işletilirken, yürütülürken yapılacak insan hakları ihlalleriyle ilgili hangi tedbirleri düşünüyor hükümet? Bunları burada anlatmalıydınız; ama maalesef bir acelelikle geçiyorsunuz, bu konularla ilgili hiçbir şey söylemediniz, söyleyemediniz.

Değerli milletvekilleri, hükümete sesleniyorum, bu yaptığının anlamını biliyor musunuz? Cumhuriyet tarihinde böyle bir kanun çıkarılmamıştır; inanın, Tavriri Sükûn bundan daha demokratik bir kanundu. (FP sıralarından alkışlar)

Bir güneydoğulu milletvekiliyle konuştum, iktidar partisine mensup bir milletvekili, diyor ki: "Her taraf güneydoğu gibi olacak; olsun, nasıl oluyormuş öğrenin. Ben, bu kanuna, seve seve evet oyu vereceğim"

Değerli milletvekilleri, bu kanundan sonra, her taraf, uzun yıllardan beri güneydoğuda uygulanan olağanüstü hale geçecek.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Güneydoğu adam-değil mi yani?!

MEHMET BEKAROĞLU (Devamla) – Siz, hukuk devletini tesis etmelisiniz. Eğer siz mafyayla mücadele etmek istiyorsanız, eğer siz örgütlü suçlarla mücadele etmek istiyorsanız, eğer siz terörle mücadele etmek istiyorsanız, ülkede, hukuk devletini tesis ediniz; siz, kâmil demokrasiyi tesis ediniz; siz, devleti küçültünüz. O zaman, burada, ne mafya kalır ne terör kalır ne terör örgütleri kalır.

Değerli milletvekilleri, daha evvel birçok şikâyetler oldu; mafya kol geziyor, devletin içinde mafyaya bulaşmalar var, devletin içinde örgütlenmeler var, çeteler var denildi. Bu konu, devlet tarafından hazırlanan, en üst düzeyde hazırlanan raporlarla da tescil edildi.

Değerli milletvekilleri, bunların kötü olduğunu söylüyorduk. Şimdi ise, bunların yapılmasına; yani, bu kötü işlerin yapılmasına yasal kılıf hazırlamış olduk bu kanunla. Artık, bundan sonra, kanunlu bir şekilde, yasal bir şekilde yapacağız, bu, hukuka aykırı olan işleri.

Bu vesileyle, hepimizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Bekaroğlu.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Ankara Milletvekili Sayın Saffet Arıkan Bedük; buyurun. (DYP sıralarından alkışlar)

Süreniz 10 dakika.

DYP GRUBU ADINA SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun tasarısının 19 uncu maddesi üzerinde, Doğru Yol Partisinin görüşlerini sunmak üzere söz almış bulunuyorum. Üçte Heyetinizi, şahsım ve Grubum adına saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, iki günden beri, fevkalade önemli bir kanun tasarısı üzerinde müzakerelere yapmaya, muhalefet olarak, görüşlerimizi Türkiye Büyük Millet Meclisinin Genel Kuruluna, değerli milletvekillerine sunma gayreti içerisinde olduk. İleri sürdüğümüz iddialar, bilgiler ve birimler, gerçekten, bu kanunun çok iyi bir şekilde çıkması ve bu suretle de ihtiyacı karşılayabilecek yeterlikte olmasına yönelikti.

Hepimizin müştereken üzerinde durduğu husus, ulusal ve uluslararası boyutlara varan çıkar amaçlı suç örgütlerinin, artık, sadece Türkiye'nin değil, dünyanın başına da bela açacak veya kendi ülkelerinde hukukun üstünlüğünü ortadan kaldıracak, çıkar maksatlı birkaç kişinin bir araya gelmesi suretiyle, yasaları hiçe saymak suretiyle, o ülkede yasa tanınmaz bir anlayış içerisinde hayatlerini devam ettirdikleri noktasındaydı. Haksız kazanç temin etmek üzere bir araya gelmiş ve aralarında işbölümü yapmış, hatta liderler bile teşekkül ettirmiş, sonra tetikçiler bulmuş, o tetikçiler marifetiyle de bir kısım eylemler yapmış, çıkar temin etmiş ve böylece kanunları hiçe saymış ve o ülkede huzur ve güveni ortadan kaldırmış, can ve mal güvenliğini tehdit etmiş noktaya kadar gelmiş bir eylemler boyutunu hep birlikte, hem yaşadık hem yaşamaktayız hem de, sadece ülkemizde değil, dünyada da yaşadığını bilmekteyiz. Bütün ülkelerde de, bunlarla mücadele etmek için özel metotların, özel yetkilerin, özel yasaların çıkarıldığını ve bu şekilde mücadele verildiğini hep birlikte biliyoruz.

Gerçekten, mafyayla ve çetelerle amansız bir şekilde mücadele etmek lazımdır; çünkü, bunların, bu toplumun üzerine bir kene gibi yapışmış, âdeta, her ne suretle olursa olsun, gücünü, kendisinden veya yandaşlarından, hatta hiçbir surette insanlığın kabul etmeyeceği cebir ve şiddetten almak suretiyle bir kısım uygulamaların içerisine girdiğini biliyoruz ve onun için de bunlarla mücadele edilmesinin şart olduğuna inanıyoruz. Devletin devletliğini göstermesi lazım. Devletin devlet-

liğini gösterebilmesi için de pek tabii ki, Türkiye Büyük Millet Meclisinin gerekli hassasiyeti göstermesi ve bu yasayı çıkarması lazım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu Genel Kurul, bir müzakere ortamının yaşandığı, yasatılması gerektiği yerdir. Bu itibarla, milletvekillerinin kendi görüşlerini, siyasi parti gruplarının da yine kendi görüşlerini bu kürsüde dile getirmeleri hem görevleridir hem de sorumluluklarıdır; ancak, iktidar partilerinin de, hükümetin de, özellikle, muhalefetten gelen bir kısım bilgileri veya bir kısım fikirleri ve birikimleri dikkate alması ve aldirması ve buna göre bir kısım yeniden düzenlemeler yapması görevi ve sorumluluğudur ve demokrasinin de gereğidir; ama, itiraf etmek mecburiyetindeyiz ki, bir kısım tekliflerimiz dikkate alınmadı.

Değerli milletvekilleri, her şeye rağmen, yürütme maddesinde şunu ifade etmek istiyorum: Biraz evvel dile getirildi, maddelerin bir bölümünde yine izah ettik, dedik ki: "Bu yasa, muhteva itibarıyla, ceza hukukunun temel prensipleriyle bağdaşmıyor; kodifikasyon bakımından yanlışlıkları var; terminoloji bakımından eksiklikleri var ve özellikle -biraz evvel, Sayın Yılmaz Karakoyunlu'nun fevkalade güzel bir şekilde ifade ettiği ve gerçekten, hayranlıkla takip ettiğimiz değerlendirmesinde belirttiği gibi- Türkçe, gerçekten güzel kullanılmamış. Eğer, bu müzakereler, burada, çok güzel bir şekilde yapılmış olsaydı, bu kanun, hakikaten çok önemli bir ihtiyaca cevap verebileceği için ve özellikle, mafya ve çeteyle mücadelede gerçekten önemli bir eksikliği gidereceği için, çok daha iyi bir şekilde uygulama imkânı yaratılmış olurdu; ama, ne yazık ki, bunu söyleyemiyoruz ve o sebeptendir ki, sıkıntılarımız var.

Ülkemiz, hukukun üstünlüğünü her şeyin üzerinde tutması gereken bir ülke. Türkiye Cumhuriyeti Devleti ve özellikle Türkiye Büyük Millet Meclisi, hukukun üstünlüğünü her şeyin üzerinde tutmak suretiyle, demokrasinin temel ilkelerini ve felsefesini, her kurum, kuruluş ve her konuda mutlak surette hâkim kılmak mecburiyetindedir.

O itibarla, çıkarılacak olan bu kanunun içerisine yerleştirilmiş olan, bir kısım, Anayasadaki temel hak ve hürriyetlerle bağdaşmayan veya bağdaşmasında tereddüt edilen konularda, uygulamada gerekli hassasiyetin gösterilmesi suretiyle, bu tereddütleri izale edecekleri inancını ve temennisini özellikle ifade etmek istiyorum. Eğer bunlar yerine getirilirse, ümit ediyorum ki, bunlar ortadan kaldırılmış olacak.

Bakın, Anayasaya uygun mudur, değil midir... Anayasaya aykırıdır şeklinde iddialar var. Ne yazık ki, komisyonda, bir kısım milletvekili arkadaşlarımızın, Anayasaya uygun olmadığı şeklinde ki itirazlarından sonra, komisyon, bunun değerlendirmesini yapmamış; hatta, bu konuda, Anayasaya uygun mudur, değil midir şeklinde bir ifadeyi de, kendi komisyon raporuna derç etmemiş. Bu, bir eksikliktir.

Ayrıca, İçtüzüğümüzün 38 inci maddesine göre, komisyonlar, kendilerine havale edilen kanun teklif veya tasarılarının, öncelikle Anayasaya uygun olup olmadığı hususunu müzakere etmek ve onu tespit etmek durumundadırlar. Eğer bu konuda tereddütleri varsa, o zaman, 34 üncü maddedeki ifadesiyle, ilgili komisyonlara sevk etme gibi bir görevi ve sorumluluğu yerine getirmeleri gerekirdi. Ne yazık ki, burada, o da yok. Dolayısıyla, bu noktalar müphemiyet ifade ediyor.

Yine, özellikle, tasarının ilgili maddelerinde, mesela 12 nci maddesinde 647 sayılı Kanuna atıf yapılıyor, 4, 5 ve 6 ncı maddelerle ilgili açıklamalar yapılıyor, ona atıf yapılıyor.

Değerli milletvekilleri, diyelim ki 647 sayılı Kanun, diyelim ki Türk Ceza Kanunu 314 üncü maddesi veya 404 üncü maddesi veya diğer maddeleri değişti. O maddelerin yerine başka bir suç geldi. O zaman, siz, çıkaracak olduğunuz bu kanunla, acaba ne yapacaksınız? Diyelim ki, şu anda-

ki, uyuşturucu madde kaçakçılığıydı; diyelim ki, şu anda mafya ve çeteyle ilgiliydi. Peki, o madde değişti; onun yerine, mesken masuniyetini ihlal geldi veya çirkin bir suç geldi veya bir başka olay geldi; o zaman, bu kanunla getirmiş olduğunuz maddeyi nasıl uygulayacaksınız?

O sebeple, gerçekten, bu kanunun yazılış tarzı, ifadeleri, beyanları, bağlantıları, ceza hukuku prensipleri ve ilkeleri bakımından eksiklikleri vardır; ancak, her şeye rağmen, hukukun üstünlüğüne inanmış olarak ve özellikle şüphe üzerine yapacağı birkısım uygulamalarda –bilhassa altını çizerek belirtmek istiyorum- Sayın Bakanın da söylediği gibi, savcının 24 saat için, hâkimlerin ise kararı olmadan dinleme veya takip gibi bir noktaya gitmemeleri hususunda dikkatli olacakları, Anayasaya uygun, yasalara uygun, temel hak ve hürriyetlere uygun hareket edecekleri inancını taşıyorum ve emniyet teşkilatına ve Jandarma Genel Komutanlığının personeline, bu bakımdan güveniyorum ve inşallah, bu şekilde olacağı inancını tekrar ifade ediyorum.

Bu yasa geçecek, öyle görünüyor; ama, gerçekten topal, biraz da sakat geçecek.

Bu duygularla, her şeye rağmen, bu yasanın, ülkemize, milletimize hayırlı olmasını ve mafyaya da en güzel dersi vermesini temenni ediyorum.

Saygılar ve sevgiler sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Bedük.

Gruplar adına başka söz istemi?.. Yok.

Şahsı adına, Sayın Ekrem Pakdemirli?.. Yok.

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Sayın Başkan, Sayın Pakdemirli belki salonu terk etti; ama, bana, şifahen, söz hakkını vermişti.

BAŞKAN – Efendim, şifahi beyanlara itibar etmiyoruz. Size değil, Başkanlığa bildirmesi gerekir.

Sayın Yılmaz Karakoyunlu?.. Yok.

Sayın Mehmet Ali Şahin; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Ben de talepte bulunmuştum; görülüyor mu efendim?

BAŞKAN – Mehmet Ali Şahin, Bülent Arınç, Fethullah Erbaş..

BÜLENT ARINÇ (Manisa) – Tamam efendim.

MEHMET ALİ ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; bir kanun tasarısı veya teklifinin "Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür" şeklindeki yürütme maddesinde hiç söz almadım, böyle bir ihtiyaç da hissetmedim.

Şimdi niye söz aldım; bunu, bir iki cümleyle ifade etmek istiyorum. Bu kanun hükümlerini, bu Bakanlar Kurulu yürütmemelidir bana göre –çok rahatsız edici bir cümle kullandım, farkındayım– çünkü, bu tasarının son şekli, bu hükümetin bu tasarıyla ilgili son iradesini yansıtmıyor. Ne demek istiyorum... (MHP sıralarından "Allah Allah!.." sesleri) Bir saniye...

Bu tasarı, Meclise geldiğinde hükümetin iradesini yansıtıyordu, dün burada tartışılmaya başlandığında da yansıtıyordu; ama, çoğunlukla, muhalefet partili arkadaşlar değişiklik önermeleri verdiler, değil mi? Her madde üzerinde değişiklik önermeleri verildi ve hükümet adına, İçişleri Bakanlığı dedi ki: "Sayın Başkan, bu önergelere katılıyorum." Şimdi, tasarı yasalaşmak üzere. "Katılıyorum, katılıyorum" dedi, her madde, bu katılma sonucu, yeni bir iradeyle, yeni bir şekil almış oldu. (MHP sıralarından "Meclisin iradesi önemli" sesleri) Meclisin iradesi önemli de, hükümetin iradesinin de önemli olması lazım.

Şimdi, gelmiş olduğumuz şu noktada, bu hükümetin "benim irademi yansıtmayan bir kanun çıkmak üzeredir, bu kanun hükümlerini de ben yürüteceğim, o halde, bu kanunu geri çekmeliyim" deme dürüstlüğü göstermesi lazım. (FP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Tüm kamuoyu, İçişleri Bakanımız Sadettin Tantan'ı dürüst kimliğiyle tanır; bu dürüstlüğü göstermesini, bir milletvekili arkadaşı olarak, milletim adına, kendisinden istirham ediyorum. (FP ve DYP sıralarından alkışlar) Eğer "ben onu mahsusçuktan söyledim, samimi değildim onu söylerken" diyorsa, bu hükümetin, değil bu kanunu yürütmeye, bu ülkeyi yönetmeye hakkı yoktur. (FP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Bu Meclisi aldatmaya, gerçekte katılmadığı halde "katılıyorum" demek suretiyle bu Yüce Meclisi aldatmaya hiç kimsenin hakkı yoktur. (FP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Şimdi, Sayın Sadettin Tantan'dan, milletim adına, gerçekten, uzun yıllardır üzerinde taşıdığı dürüstlük ilkesine uygun bir davranış bekliyorum ve bu kanunu, "katılıyorum" demek suretiyle kendi iradesini yansıtmadığı için geri çekmeye davet ediyor, hepimize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyoruz Sayın Şahin.

Şahsı adına, Manisa Milletvekili Sayın Bülent Arınç; buyurun.

Süreniz 5 dakikadır.

BÜLENT ARINÇ (Manisa) - Değerli arkadaşlarım, sayıyorum, bu tasarının son maddesinde son konuşmayı yapıyorum. Yine de, üzerinde konuşacağımız birkaç cümle var.

Bir defa, bu tasarının görüşmeleri esnasında, pek çok arkadaşımız, devlet kavramından, ulusal güvenlikten, devletin menfaatlarından, devletin berraklığından, temizliğinden yeteri kadar bahsettiler. Elbette, her Türk vatandaşı, kendi devletini büyük görür ve bu devletiyle iftihar eder. Anayasamızın pek çok yerinde "devlet", "birey"den daha fazla geçer; ama, biliyoruz ki, "devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü" denilen ve hemen her yerde tekrarlanan bir cümlenin, bilim adamları, yanlış olduğunu ifade ediyorlar; çünkü, "devletin ülkesi ve milleti olmaz, milletin ülkesi ve devleti olur" diyorlar. Önemli olan, millettir; millet, devletini kurar, onu yaşatır ve onunla iftihar eder.

Artık, dünyadaki gelişmeler şu noktaya geldi: Eskiden "polis devleti" vardı, ilerledik, onun yerine "kanun devleti" oldu; biraz daha akıllandık "hukuk devleti" olduk; ama, orada iş bitmedi; hukuk devletinden sonraki norm da "hukukun üstünlüğüne dayalı demokratik devlet" demektir.

Dünya, ideolojik devlet dönemini aştı, bir; kutsal devlet dönemini de aştı, iki. (FP sıralarından alkışlar) Çünkü, kutsallık, hukukî bir terim değildir, dinî bir terimdir ve biz de, Temmuz 1995 anayasa değişikliğinde, artık, kutsal devleti, başlangıç maddesinden çıkardık. Devlet, vatandaşının huzur ve refahı için bir organizasyondur; bir hizmet kuruluşudur. Londra'da bir İngilize sokakta "devlet nedir" diye sorsanız, önce şaşırır, sonra köprüyü gösterir, hastaneyi gösterir; onun dışında aklına hiçbir şey gelmez. Ama, ne garip ki, bu Genel Kurulda çok değerli milletvekillerimizin bazıları "devlet" denince heyecanlanıyorlar, aşırı duygusallığa kapılıyorlar ve olur olmadık sözler söylüyorlar. Acaba neden böyledir diye merak ettim; sonra sorunu çözdüm: "Devlet" denince bazı arkadaşlarımızın aklına Sayın Bahçeli geliyor. Değerli arkadaşlarım -Sayın Bahçeli'nin affına sığmıyorum- aklıma geldi, gecenin bu saatinde belki hoşunuza gider diye söyledim. Evet, hoşunuza gitmediyse...

MUSTAFA ZORLU (Isparta) - Evet, gitmedi.

BÜLENT ARINÇ (Devamla) - İnşallah, benim söylediğim diğer konulara dikkat edersiniz.

Bir arkadaşımız öyle şeyler söyledi ki, Sayın Hatiboğlu belki kendince buna bir şey ilave etti. Ama, burası Türkiye'dir ve burada "derin devlet"ten bahsedilir; burada JITEM'den bahsedilir; burada faili meçhul cinayetlerden bahsedilir; burada BÇG vardır; burada bilmem ne vardır. Bunlar, Türkiye'de devletin en önemli kurumlarına kadar sızmış; bir kısmı yasal görüntü içerisinde; bir kısmı ise yasalara tamamen aykırı faaliyet gösteren kuruluşlardır. Siz de bunları çok iyi bilirsiniz. Bunların var olduğunu bilmenize rağmen "kanun çıkarıyoruz, bunları önleyeceğiz" diyemezsiniz; çünkü, Türkiye'de kanun zaten var. Türkiye'de kanun olmadığı için mi emniyetin içerisinde emniyet amiri, emniyet müdürünü telcuklakla dinliyor?! Türkiye'de kanun olmadığı için mi faili meçhul cinayetler oluyor?! Türkiye'de bunlar kanun karşısında korunmadığı için mi insanlar sıkıntı duyuyorlar?! Dost Sigortanın mensupları sabahın köründe gözaltına alındılar ve bir aydan daha fazla zindanda kaldılar; sonunda "kusura bakmayın" denildi, davalarından beraat ettiler. Yuva Vakfının yöneticileri de böyle, Vahdet Vakfının yöneticileri de böyle. Burası Türkiye beyler! Masum insanlar, sabah hanımlarıyla birlikte, kendilerine baskı yapılarak hangi kuruluşlarla irtibatlı oldukları kabul ettirilmeye çalışılıyorlar. Türkiye'de masum insanların feryatlarını duymadan, Meclis Genel Kurulunda kanun çıkarıyoruz diye böbürlenmeye kimsenin hakkı yok. (FP sıralarından alkışlar)

Bakın, ben, sadece üçbuçuk dört senelik milletvekiliyim, 1997 yılı ağustos ayında, birbuçuk ayda, sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitimle ilgili yasayı çıkardık. Cansiparane gayretle çıkardınız; bir hükümet düşmüş, yenisi kurulmuştu. Aradan iki yıl geçti; iki yıl sonra bir iflas... Yine taşınmaz eğitim devam ediyor, yine her sınıfta 50-60 kişi, yine boşa giden trilyonlar ve maalesef, sonucunda, bakınız, meslek liseleri tamamıyla budanmıştır. Bugün, gazete başlıklarına bakın, 1 milyon aile perişan, ÖSS sınav sonuçları sebebiyle; tercih yapamıyor, meslek lisesi mezunlarına gösterilen yer sadece iki yıllık yüksekokullar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA ZORLU (Isparta) – Bu kadar yeter Başkan...

BÜLENT ARINÇ (Devamla) – Sizi üzdüğüm için özür diliyorum.

Herhalde 1 dakika vereceksiniz...

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT ARINÇ (Devamla) – Çok sıkıldığımızın farkındayım; ama, sorumluluğunuz var; bundan "affedersiniz" diyerek vazgeçemezsiniz. Vergi reformu ekonomiyi perişan etti, esnaf sıkıntıda, stagflasyon var, yüksek faizler ve durgunluklar... Şimdi "affedersiniz" deyip değiştirmeye çalışıyorsunuz. Yarnın tahkim için aynı şeyi söyleyeceksiniz; yarnın bu kanun için de "keşke çıkarmasaydık" diyebilirsiniz; ama, bunun karşılığı "affedersiniz" kadar basit değildir. Binlerce masum insan eğer bu işten feryat edecekse, dünya ve ahrette elleri yakarızdadır; haberiniz olsun. (FP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlarım, bu sorumluluk içerisinde, Yüce Meclisin kararına saygı duyuyor, hepimizi hayırlı akşamlar dileğiyle selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Arınç.

Sayın milletvekilleri, sürenin sonuna geldik. Tasarımın bitimine kadar sürenin uzatılmasını oylarımıza sunacağım: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde üzerinde iki önerge vardır; geliş sırasına göre okutup, aykırılık derecesine göre işleme alacağım.

Buyurun.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 87 sıra sayılı tasarının 19 uncu maddesinin "Bu Kanunu İçişleri Bakanlığı yürütür" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Yahya Akman

Şanlıurfa

Mehmet Batuk

Kocaeli

Niyazi Yanmaz

Şanlıurfa

A.Veli Seyda

Şırnak

Mahfuz Güler

Bingöl

BAŞKAN – Şimdi okutacağım önerge, aynı zamanda en aykırı önerge; okutup, işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 87 sıra sayılı yasa tasarısının 19 uncu maddesinin "Bu Kanunu Adalet Bakanlığı uyguluyor" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Niyazi Yanmaz

Şanlıurfa

A.Veli Seyda

Şırnak

Mehmet Batuk

Kocaeli

Hüseyin Arı

Konya

Musa Uzunkaya

Samsun

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu efendim?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Sayın Başkan, maksadın ne olduğu bellidir; bu ciddi (!) önergelere katıldığımızı belirtmek istiyorum. (DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Hükümet önergeye katılıyor mu?

İÇİŞLERİ BAKANI SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Doğrudur; katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Komisyonun ve Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 87 sıra sayılı tasarının 19 uncu maddesinin "Bu Kanunu İçişleri Bakanlığı yürütür" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Yahya Akman

(Şanlıurfa)

ve arkadaşları

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu efendim?

ADALET KOMİSYONU BAŞKANI EMİN KARAA (Kütahya) – Buna da katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?..

İÇİŞLERİ BAKANI SADETTİN TANTAN (İstanbul) – Katılıyoruz.

BAŞKAN – Komisyonun ve Hükümetin katıldığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum...

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, bir sorum olacaktı; mitsaade eder misiniz?

BAŞKAN – Bu maddeyle mi ilgili Sayın Başkan?

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Önergeyi oyladınız sanıyorum?..

BAŞKAN – Oyladım.

Efendim, önergeden önce soru sormanız gerekirdi.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Efendim, ben istedim burada; fakat, verilmedi. Ben devamlı buraya basıyorum. İsterseniz, elektronik cihaza bakabilirsiniz.

BAŞKAN – Sayın Bedük, orayı ikaz etmekle değil, Başkanlığa bildirmeniz gerekir.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Ben öyle bir nezaketsizliği düşünmedim.

BAŞKAN – Rica ederim...

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, biraz evvel, Sayın Aydın Ayaydın, çok güzel bir açıklama yaptı. Bu açıklama kartel ve tröstlerle ilgiliydi. Kartel ve tröstlere yönelik fiyat artırma veya yükseltmeyle ilgili Rekabet Kuruluna ait olan bir yetkinin, Rekabet Kanunuyla bağlanmış olan bir hükmün burada da tekrar gündeme gelmiş olması sebebiyle, Sayın İçişleri Bakanımız, böyle bir durumda, acaba, Rekabet Kuruluna ait olan yetki kanununu mu uygulayacaklar; yoksa, şu kanunla getirilmiş olan, güvenlik kuvvetlerine verilmiş olan yetki mi kullanılacak? Orada tereddütüm var; açıklarlarsa, memnun olurum.

BAŞKAN – Efendim, o madde geçti Sayın Bedük. Bu, yürütme maddesidir.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Efendim, Bakanlar Kurulu...

TURHAN GÜVEN (İçel) – Bakan yürütecek diye efendim...

BAŞKAN – Hayır efendim, o maddeyle ilgili, o madde görüşülürken o soruyu sorabilirsiniz. O madde geçmiştir. Sayın Ayaydın'la temas buyurun; o konuda size gerekli bilgileri versin. (DYP ve FP sıralarından gürültüler; DSP, MHP ve ANAP sıralarından gülüşmeler; ANAP sıralarından alkışlar)

TURHAN GÜVEN (İçel) – Olur mu Sayın Başkan?! Bakanlar Kurulu tarafından...

BAŞKAN – Efendim olmaz.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Sayın Başkan, siz de hâkimsiniz ve hâkimlikten geldiniz. Burada, Sayın Ayaydın'ın konuşmasıyla, ikimizin bir araya gelmesiyle, meselenin çözümlenmesi mümkün değil; çünkü, yargıç karar verecek. Yargıç karar verdiği zaman, tutanaklara bakacak; tutanaklara baktığı zaman hangi kanunu uygulayacağı hususunun burada açıklığa kavuşturulması lazım.

BAŞKAN – Sayın Bedük...

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Bakanlar Kurulu tarafından yürütülecek olan böyle bir kanunun açıklanması ve burada arşive, tutanağa geçmesi şarttı. Onu takdirlerinize bırakıyorum.

BAŞKAN – Sayın Bedük, bakınız, benim takdirlerime değil. O, o maddeyle ilgili görüşmelerin yapıldığı sırada sorulması gereken bir soruydu. Sayın Ayaydın'ın konuşması...

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Olmaz Sayın Başkan; aklımıza geldi... Aydın Ayaydın'a söz verdiniz, maddeyle ilgili konuştu.

BAŞKAN – Bu, yürütme maddesidir.

SAFFET ARIKAN BEDÜK (Ankara) – Dolayısıyla, Sayın Ayaydın, haklı bir talepte bulundu. Uygulamacı için şart. Ben, onun için söylüyorum. Uygulamadan geldim; siz de uygulamadan geldiniz.

BAŞKAN – Efendim, o sorunun zamanı geçmiştir.

Teşekkür ediyorum.

Sayın milletvekilleri, İktidârın 86 ncı maddesine göre, tasarının tümünün kesin olarak oylanmasından önce, oyunun rengini belirtmek üzere, aleyhte söz isteyen Sayın Yasin Hatiboğlu'na söz vereceğim; 2 dakikalık bir süre içerisinde... (FP sıralarından gürültüler)

TEMEL KARAMOLLAOĞLU (Sivas) – Olmaz Sayın Başkan, 2 dakika içinde...

BAŞKAN – Efendim, Sayın Hatiboğlu, çok özlü konuşan bir arkadaşımızdır; o konuda hiç tereddütünüz olmasın, 2 dakikada çok şeyi ifade eder.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Yeni bir uygulama getiriyorsunuz; 2 dakika olmaz Sayın Başkan. Bunun kararları var; 2 dakika yok. Olur mu canım!

TURHAN GÜVEN (İçel) – Sayın Başkan, burada teamül yok mu, yeni bir teamül mü getiriyorsunuz? Beş senedir Parlamentoda benim gördüğüm 5 dakikadır.

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Siz, çok şeyi ifade edersiniz efendim.

YASİN HATİBOĞLU (Çorum) – Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanın 2 dakika deyişine bakmayınız; hamiyete endaze olmaz; onun için, o, süreyi uzatır. (Gürültmeler)

Bu saatte, ne söyleyeceğimi, ne anlatabileceğimi bilemiyorum. (DSP ve MHP sıralarından gürültüler) İzin veriniz efendim, izin veriniz... Bakın, mantıkta bir kural vardır; tecahülü arifane demir. Nasıl anlatacağımı iyi bildiğim halde, size saygımdan dolayı, nasıl anlatacağımı bilemiyorum deyişimi anlayışla karşılayın lütfen. (FP sıralarından gürültmeler)

Sayın milletvekilleri, bu bilimsel gerçektir; insanların belli bir dinleme kapasitesi, belli bir dinleme, o dinlemeye dayanma gücü vardır. Onun için, üniversitelerde ders süreleri kısıtlıdır, sınırlıdır. İnsan beyni... Allah böyle halk etmiş. Yani, o bilgisayarda bile RAM tabir edilen şeyler var. Farklıdır... Şimdi, bu saatte... Gecenin 24.00'ünü geçtik; yani, cuma gününe geldik.

ERTUĞRUL KUMCUOĞLU (Aydın) – Yarın oldu.

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) – Evet, yarın oldu; umarım, yarınlar geç olmaz.

Değerli...

ERKAN KEMALOĞLU (Muş) – Hadi, bir şiir oku.

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) – Evet, ille şiir okumam şart mı yani... Evet...

Taş devrine rahmet okutup,

Milleti hepten soyacaklar,

Bir tek göze bin mil çekip...

BAŞKAN – Sayın Hatiboğlu, size 1 dakika ilave süre veriyorum; buyurun efendim. (MHP sıralarından "şiir güme gitti" sesleri; gülüşmeler)

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) – E, olmaz bu Sayın Başkan!..

Değerli milletvekilleri, milletvekilinin birinci görevi, yasa yapmaktır. Yasa yapmak demek, yürürlüğe girecek bir halde yasa yapmak demektir. Benim görevim de odur, bunun idrakindeyim. Peki, bunun için, müspet, olumlu oy vermeme lazım. Bunu niye veremediğimi, neden vermeye hakkımın olmadığını ifade etmeye çalışıyorum. Bu yasa, içeriği itibariyle, takdim tarzı itibariyle, benim oy verebileceğim, olumlu oy verebileceğim bir yasa değildir. Sayın Karakoyunlu dostuma üzülerek ifade edeyim, keşke, redaksiyonla mümkün olsa da düzeltililebilseydi. Bu tasarı, meşhur Notre-Dame'ın Kamburundaki Quasimodo'ya benziyor. (FP sıralarından alkışlar) Yani, bunu redaksiyonla düzeltmek mümkün değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YASİN HATİBOĞLU (Devamla) – Umuyorum, Allah bize fırsat verecek, bunu yeniden gözden geçirip, hep beraber yeniden yapacağız.

Oyumu rengi kırmızı, yani rettir.

Sürçü lisan ettiysem, affola.

Saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın milletvekilleri, aleyhte olmak üzere, Sayın Fethullah Erbaş ve Sayın Mustafa Kamalak söz istemişlerdir; ancak, İçtüzüğü'nün 86 ncı maddesine göre, bunu verme imkânımız yoktur.

AHMET İYİMAYA (Amasya) – Lehte kimse yok mu?!

BAŞKAN – Tasarının tılmünü oylarınıza sunacağım; ancak, bir açık oylama isteği vardır.

Açık oylama isteminde bulunan milletvekillerinin burada olduğunu tespit ettikten sonra, açık oylamanın şeklini oylarınıza sunacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan kanun tasarısının tılmünün oylanmasının ad okunmak suretiyle açık oylama şeklinde yapılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Bedri İncetahtacı?.. Burada.

Temel Karamollaoğlu?.. Burada.

Hüseyin Arı?.. Burada.

T. Rıza Güneri?.. Burada.

Mehmet Çiçek?.. Burada.

Ali Oğuz?.. Burada.

Mehmet Ali Şahin?.. Burada.

Mustafa Niyazi Yanmaz?.. Burada.

Mahfuz Güler?.. Burada.

Fethullah Erbaş?.. Burada.

Mehmet Batuk?.. Burada.

Mustafa Kamalak?.. Burada.

Latif Öztekin?.. Burada.

Hüseyin Karagöz?.. Burada.

Azmi Ateş?.. Burada.

Cevat Ayhan?.. Burada.

Aslan Polat?.. Burada.

Eyüp Sanay?.. Burada.

Mehmet Bekaroğlu?.. Burada.

Turhan Alçelik?.. Burada.

BAŞKAN – Yeterli imza vardır.

Sayın milletvekilleri, açık oylamanın şekli hakkında Genel Kurulun kararını alacağım.

Açık oylamanın elektronik oylama makinesiyle yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince, açık oylama elektronik cihazla yapılacaktır.

Oylama için 5 dakikalık süre vereceğim. Bu süre içerisinde sisteme giremeyen üyelerin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen sisteme giremeyen üyelerin oy pusulalarını oylama için öngörülen 5 dakikalık süre içerisinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum. Ayrıca, vekâleten oy kullanacak sayın bakan var ise, hangi bakana vekâleten oy kullandığını, oyunun rengini ve kendisinin ad ve soyadıyla imzasını da taşıyan oy pusulasını, yine aynı süre içerisinde; Başkanlığa göndermelerini rica ediyorum.

Oylama işlemi başlamıştır sayın milletvekilleri.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısının tümünün yapılan açık oylamasının sonucunu açıklıyorum: 295 üye katılmış, 246 kabul, 48 ret ve 1 çekimser oy kullanılmıştır. Böylece, yasa tasarısı kanunlaşmıştır.

İyiniyetle hazırlanan bu tasarının, uygulayıcıları elinde iyiniyetle uygulanması temennisiyle, hayırlı, uğurlu olmasını diliyorum.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince, kanun tasarısı ve tekliflerini sırasıyla görüşmek için, 30 Temmuz 1999 Cuma günü saat 14.00'te toplanmak üzere, birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati : 00.18

V. - SORULAR VE CEVAPLAR

A)YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. - Şırnak Milletvekili Abdullah Veli Seyda'nın, Dicle İlisu Barajı Projesine ilişkin sorusu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısı M. Cümhur Ersümer'in yazılı cevabı (7/77)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı, Sayın Cümhur Ersümer tarafından yazılı olarak cevaplandırılması hususunda gereğini, arz ederim.

Abdullah Veli Seyda
Şırnak

Sorular :

1. Dicle İlisu Barajı 1999 yılı yatırım programına alınmış mıdır?
2. Projelendirme çalışmaları tamamlanmış mıdır?
3. İhalesi için gerekli kaynak temini ve ihale işlemi hangi aşamadır?

T.C.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon
Kurulu Başkanlığı

28. 7. 1999

Sayı : B . 15. O. APK. 0. 23 - 300 - 975

Konu : Yazılı Soru Önergesi/13242

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığı'nın 29 Haziran 1999 tarih ve A. 01. 0. GNS. 0. 10. 00. 02. - 7/77 - 430/1691 sayılı yazısı.

Şırnak Milletvekili Sayın Abdullah Veli Seyda'nın tarafıma tevcih ettiği 7/77 - 430 esas no. lu yazılı soru önergesine ait bilgiler hazırlanarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

M. Cümhur Ersümer
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

Şırnak Milletvekili Sayın Abdullah Veli Seyda'nın Yazılı

Soru Önergesi ve Cevabı (7/77 - 430)

Soru 1. : Dicle İlisu Barajı 1999 yılı yatırım programına alınmış mıdır?

Cevap 1 : İlisu Barajı ve HES İnşaatı işi, 1996 yılında Yatırım Programına alınmış olup, ödenek yetersizliği nedeniyle takip eden yıllar programlarına ötelenerek Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün 1999 yılı Yatırım Programında yer almaktadır.

Soru 2. : Projelendirme çalışmaları tamamlanmış mıdır?

Cevap 2. : İlisu Barajı ve HES İnşaatı işine ait projeler, Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından 1982 yılında yaptırılarak tasdik edilmiştir.

Soru 3. : İhalesi için gerekli kaynak temini ve ihale işlemi hangi aşamadır?

Cevap 3 : Yapımı ile ilgili olarak ; Balfour Beatty Limited - Impegilo Spa - Kiska İnş. Taah. İşl. A.Ş. - Nuroİ İnş. ve Tic. A.Ş. - Tekfen İnş. ve Tes. A.Ş. - Skanska Int. Cıvıl Eng. A. B.- Sulzer Hydro Ltd. - ABB Power Generation Ltd. firma grubu ile DSİ Genel Müdürlüğü arasında ikili anlaşmalar çerçevesinde sözleşme görüşmeleri devam etmekte olup, yapımı ile ilgili kaynak da yapımını üstlenecek firma grubu tarafından getirilecek kredi ile sağlanacaktır.

2. - *İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın, TEAŞ Genel Müdürlüğü Yatağan Termik Santrali lojman inşaatlarının yıkılmasına neden olan yetkililer hakkındaki işlemlere ilişkin sorusu ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısı M. Cümhur Erstimer'in yazılı cevabı (7/99)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki soruların Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Cümhur Erstimer tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Bülent Akarcalı
İstanbul

TEAŞ Genel Müdürlüğü, Yatağan Termik Santrali'nde 12 yıl önce yapımını başlattığı lojmanların 40 dairesinin, daha içine girilmeden yıkılmasına karar vermiştir. Yapılan incelemelerde 215 dairede demir ve çimentonun eksik kullanıldığı belirlenmiştir.

1. İnşaat esnasında gerekli denetim ve gözetimi yapmayan TEAŞ yetkilileri hakkında ne gibi bir soruşturma yapılacaktır?

T.C.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon
Kuruİu Başkanlığı

28. 7. 1999

Sayı : B . 15. O. APK. 0. 23 - 300 - 974

Konu : Yazılı Soru Önergesi/13241

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığı'nın 1.7.1999 tarih ve A. 01. 0. GNS. 0. 10. 00. 02. - 7/99 - 487/01866 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Sayın Bülent Akarcalı'nın tarafıma tevcih etmiş olduğı 7/99 - 487 esas no. lu yazılı soru önergesine ait bilgiler hazırlanarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

M. Cümhur Erstimer
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı

İstanbul Milletvekili Sayın Bülent Akarcalı'nın Yazılı

Soru Önergesi ve Yanıtı. (7/99 - 487)

Soru : TEAŞ Genel Müdürlüğü, Yatağan Termik Santrali'nde 12 yıl önce yapımını başlattığı lojmanların 40 dairesinin, daha içine girilmeden yıkılmasına karar vermiştir. Yapılan incelemelerde 215 dairede demir ve çimentonun eksik kullanıldığı belirlenmiştir.

1. İnşaat esnasında gerekli denetim ve gözetimi yapmayan TEAŞ yetkilileri hakkında ne gibi bir soruşturma yapılacaktır?

Cevap : 29.11.1985 tarihli sözleşme ile yüklenici MUNA İnş. A.Ş. firmasının yüklenimine ve rilmiş bulunan Yatağan T.S. II. Kısım Sosyal Site İnşaatları; 27. Blok G tipi lojman, tip kreş, MKE tipi baraka, spor sahaları ve çocuk bahçeleri, yol ve otopark, yüzme havuzu, mescid, çevre ihata harici dağıtım, harici işler ısı merkezi ve pis su tasfiye tesislerini kapsamaktadır.

Anılan iş, yüklenici firmanın sözleşme yükümlülüklerini zamanında ve eksiksiz yerine getirememesi nedeniyle TEAŞ Yönetim Kurulunun 16.12.1988 tarih ve 37 - 822 sayılı kararı ile tasfiye edilmiştir. Tasfiye sonrasında yarım kalan işler TEAŞ Yönetim Kurulunun 5.6.1991 tarih ve 25 - 472 sayılı kararı ile yüklenici Hayati Cebeci firmasına ihale edilmiştir. Bu firma işe başladıktan sonra lojman bloklarında bir takım hatalı imalatların bulunduğunu belirterek, söz konusu blokların tahkikini talep etmiştir. TEAŞ Genel Müdürlüğü yetkili elemanlarınca mahallinde yapılan incelemeler sonucu söz konusu binaların 9 Eylül Üniversitesince yeniden incelenmesi kararlaştırılmış ve konu 2.12.1991 tarihli yazı ile Üniversiteye intikal ettirilmiştir.

Üniversitenin yapmış olduğu incelemeler sonucunda 27 Bloktan oluşan lojman binalarından 14, 15, 28, 29, 30, 31 no'lu lojman bloklarının yönetmeliklerde öngörülen güvenlikte olmadığı ve tehlike arz ettiği, takviye edilmesinin de teknik ve ekonomik açıdan uygun çözüm olmayacağı görüşünü belirtmişlerdir. Üniversitenin bu raporuna istinaden, sağlıklı bir kararın verilebilmesini teminen, konu ile ilgili başka bir kuruluş veya bir üniversiteye ikinci bir çalışma daha yaptırılması hususu, TEAŞ Hukuk Müşavirliğince incelenmiştir.

TEAŞ Hukuk Müşavirliğince konu Yatağan Asliye Hukuk Mahkemesine aktarılmış, söz konusu tesbitlerin Mahkeme tarafından tayin edilecek Bilirkişilerce tespitinin yapılması talep edilmiştir. Yatağan Asliye Hukuk Mahkemesinin seçmiş olduğu Orta Doğu Teknik Üniversitesi marifetiyle yapılmış olan tesbitlerde, 14, 15, 28, 29, 30, 31 no'lu bloklarda, yapı emniyetinin olmadığı, geri kalan 21 bloktan, gerekli takviyelerin yapılarak işin tamamlanabileceği belirtilmiştir.

Anılan ihale ile ilgili olarak TEAŞ Tefiş Kurulu Başkanlığının 14.12.1992 tarih ve 8/29 sayılı soruşturma raporu uyarınca, 12.3.1993 tarih, 1905 sayılı dava dilekçesi ile Ankara 5. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 1993 /191 Esasında TEAŞ sorumlu elemanlarına ve ihaleyi alan Muna Turizm İnş. Taah. Tic. ve San. A.Ş.'ne karşı tazminat davası açılmış ve derdest olup, son duruşması 21.9.1999 tarihine atılmıştır.

Ayrıca; sorumlular hakkında Yatağan Asliye Ceza Mahkemesi nezdinde görevi ihmal ve kötüye kullanma nedeniyle ceza davası açılmış, anılan mahkemenin 17.2.1998 tarih, 93/111 E. ve 1998/6 K. sayılı kararıyla suçun zaman aşımına uğraması sebebiyle sorumlu kişilerin beraatlarına karar verilmiştir.

Üniversitelerce yıkılması belirlenen altı blok (48 daire) için TEAŞ Hukuk Müşavirliğinin görüşleri doğrultusunda gerekli yıkım işleri yürütülmektedir.

3. - *Şanlıurfa Milletvekili Niyazi Yanmaz'ın, açık lise sınavında "Türk Dili 2" soruları yerine "Edebiyat Tarihi" soruları sorulduğu iddiasına ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu'nun yazılı cevabı (7/127)*

Türkiye Büyük Millet Meclis Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Millî Eğitim Bakanı Sayın Metin Bostancıoğlu tarafından yazılı cevaplandırılmasına delalet etmenizi saygılarımla arz ederim.

Mustafa Niyazi Yanmaz
Şanlıurfa

1. 27.6.1999 tarihinde yapılan Açık Lise Sınavında "Türk Dili 2" ders soruları yerine " Edebiyat Tarihi" soruları sorulduğu öğrencilerin itirazlarından anlaşılmaktadır. Bu yanlış yapılmış mıdır?

2. Yanlış yapılmış ise, öğrencilerin mağduriyetinin giderilmesi için bu dersten geçmiş sayılacaklar mı?

T.C.

Millî Eğitim Bakanlığı

Araştırma, Planlama ve Koordinasyon

Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.08.0.APK.0.03.05.00 - 03/1923

28.7.1999

Konu : Soru Önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 7.7.1999 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02. - 740 - 7/127 - 555/01975 sayılı yazısı.

Şanlıurfa Milletvekili Sayın Mustafa Niyazi Yanmaz'ın "Açık Lise sınavında Türk Dili 2 soruları yerine Edebiyat Tarihi soruları sorulduğu iddiasına ilişkin" yazılı soru önergesi incelenmiştir.

1. 27.6.1999 tarihinde yapılan Açık Öğretim Lisesi 2. Dönem Sınavında Türk Dili 2 dersinin soruları yerine teknik bir hata yüzünden Türk Dili ve Edebiyatı 2 dersinin sorularının sorulduğu tespit edilmiştir.

2. 1998 - 1999 öğretim yılının 2. döneminde Türk Dili 2 dersini seçen öğrenciler, bu dersin sorularından sınavı tabii tutularak mağduriyetleri giderilecektir.

Bilgilerinize arz ederim.

Metin Bostancıoğlu

Millî Eğitim Bakanı

4. - Hatay Milletvekili Mustafa Geçer'in, eğitime katkı payı adı altında toplanan paraya ve bu paradan Hatay iline aktarılan miktara ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu'nun yazılı cevabı (7/135)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımı Millî Eğitim Bakanı Sayın Metin Bostancıoğlu'nun yazılı cevap vermesini delaletlerinize arz ederim.

Mustafa Geçer

Hatay

S - 1. Bu güne kadar "Eğitime katkı payı adı altında toplanan para miktarı nedir?

S - 2. Toplanan bu para miktarından ne kadarını yatırıma dönüştürdünüz? Toplanan bu paradan kaç okul yapıldı? Kaç derslik yapıldı? Kaç okul çağın teknolojisine göre (Bilgisayar, Modern Laboratuvar v.s.) tefriş edildi?

S - 3. Eğitime katkı payı için toplanan paradan Hatay İline ne kadarını aktardınız? Aktarılan bu paradan Hatay İline kaç okul yapıldı? Kaç derslik yapıldı? Kaç okulda bilgisayar destekli eğitime geçildi? Taşınmalı sistemde kaç öğrenci taşındı?

S - 4. 1999 - 2000 Öğretim Yılı için Hatay İline yapacağınız yatırım hedefleriniz nelerdir? Açıklar mısınız?

T.C.

Millî Eğitim Bakanlığı

Araştırma, Planlama ve Koordinasyon

Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.08.0.APK.0.03.05.00 - 03/1925

28.7.1999

Konu : Soru Önergisi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 7.7.1999 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02 - 740 - 7/135 - 587/02058 sayılı yazısı.

Hatay Milletvekili Sayın Mustafa Geçer'in "Eğitime katkı payı adı altında toplanan paraya ve bu paradan Hatay İl'ine aktarılan miktara ilişkin" yazılı soru önergesi incelenmiştir.

1. 4306 sayılı Yasanın Geçici 1. maddesi ile sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretim giderlerinde kullanılmak üzere 1.9.1997 ile 31.12.2000 tarihleri arasında çeşitli işlem ve kağıtlardan eğitime katkı payı alınması hükmü getirilmiştir.

Bu hüküm gereğince; 1997 yılında 52 647 trilyon lira, 1998 yılında 215 066 trilyon lira, 1999 yılında ilk beş ayda 93 396 trilyon lira olmak üzere 20 ayda toplam 362 473 trilyon lira gelir sağlanmıştır.

2. Eğitime katkı payı olarak toplanan gelirler Merkez Saymanlık Müdürlüğü hesaplarına aktarılmakta, bu hesapta toplanan gelirler ve yapılan harcamalar her altı ayda bir Maliye ve Millî Eğitim Bakanlığı denetim elemanlarınca denetlenmektedir. Bugüne kadar yapılan üç denetimin sonuç raporları basına ve kamuoyunun bilgilerine sunulmuştur.

Eğitime katkı payından 1997 yılında, 3 585 trilyon lira taşınmalı eğitime, 7 165 trilyon lira yapımına olmak üzere toplam 10 750 trilyon lira, 1998 yılında 249 991 milyon proje giderlerine, 1 477 trilyon lira ilköğretim okulları ders kitapları basımına, 18 660 trilyon lira taşınmalı eğitime, 7 835 trilyon lira ilköğretim okullarının donatımına, 131 402 trilyon lira yapımına ve 14 135 trilyon lira arsa kamulaştırma giderlerine olmak üzere toplam 173 760 trilyon lira harcanmıştır.

1999 yılında ise 2.7.1999 tarihi itibarıyla eğitime katkı payından 100 milyar lira proje giderlerine, 20 500 trilyon lira taşınmalı eğitime, 4 trilyon lira ilköğretim okullarının donatımına, 95 trilyon lira yapım giderlerinde kullanılmak üzere toplam 119 600 trilyon lira ödeme emrine bağlanmıştır.

Mayıs ayı geliri olan 25 273 trilyon liranın Maliye Bakanlığınca bütçeye özel ödenek kaydı işlemleri devam etmektedir. 37 072 trilyon lira halen Hazine Müsteşarlığından Merkez Saymanlığı hesaplarına nakit olarak aktarılmamıştır.

Açıklandığı gibi toplanan katkı paylarından en büyük miktarı olan 233 567 trilyon lirası yapım için kullanılmıştır. Bu ödenek öncelikle ülke genelinde geçen yıllarda programa alınan sürünce kalmış ilköğretim okulları inşaatlarının ikmalinde, mevcut okulların ek derslik, kat ilâvesi, bakım ve onarımlarında, ayrıca merkezden ihale edilen 343 okulun yapım giderlerinde kullanılmıştır.

3. 4306 sayılı yasa ile elde edilen gelirlerden, 1998 yılında Hatay iline 1 350 000 000 000 lira ödenek tahsis edilmiştir. Bu ödenekle 57 ilköğretim okulunda 423 dersliğin yapımı gerçekleştirilmiştir. Ayrıca bu kaynaktan, 1998 yılı içerisinde planlanıp ihaleleri merkezden yapılan 1 384 057 200 000 lira götürü bedelli 4 ilköğretim okulunun 1999 - 2000 öğretim yılı başında hizmete verilecek şekilde inşaatları devam etmektedir.

1998 - 1999 öğretim yılında Hatay İlinde 9 646 ilköğretim okulu öğrencisi taşınmıştır.

4. Söz konusu kaynaktan, 1999 yılı için Valilik emrine ilköğretim okullarının yapım, bakım ve onarımı maksadıyla 1 500 000 000 000 lira ödenek tahsis edilmiştir. Valilikçe de 467 derslikli 53 ilköğretim okulunun yapımı planlanmıştır.

Bilgilerinize arz ederim.

Metin Bostancıoğlu
Millî Eğitim Bakanı

5. - *Şanlıurfa Milletvekili Zülfükar İzol'un, 1999 Mali Yılı bütçe yatırım ödeneklerinden Bakanlığa ve Şanlıurfa İline ayrılan miktara ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu'nun yazılı cevabı (7/151)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Millî Eğitim Bakanı Sayın Metin Bostancıoğlu tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

24.6.1999

Zülfükar İzol
Şanlıurfa

Sorular

1. Bakanlığınızın 1999 Mali Yılı Bütçe yatırım ödenekleri ne kadardır?

2. 1999 yılında Şanlıurfa İline ayrılan yatırım ödenekleri, genel, katma ve Bakanlığımızla ilgili özerk bütçeli daireler ve yatırımlar - projeleri itibariyle ne kadardır?

3. Ayrılan ödenekler çerçevesinde Şanlıurfa'daki mevcut yatırımların ne zaman tamamlanması öngörülmektedir?

T.C.

Millî Eğitim Bakanlığı

Araştırma , Planlama ve Koordinasyon

Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.08.0.APK.0.03.05.00 - 03/1926

28.7.1999

Konu : Soru Önergisi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 7.7.1999 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02. - 7/151 - 626/2142 sayılı yazısı.

Şanlıurfa Milletvekili Sayın Zülfükar İzol'un "1999 mali yılı bütçe yatırım ödeneklerinden Bakanlığa ve Şanlıurfa İline ayrılan miktara ilişkin" yazılı soru önergesi incelenmiştir.

1. Bakanlığımızın 1999 Mali Yılı bütçe yatırım ödenegi 348 341 000 000 000 liradır.

2 - 3. Bakanlığımızın 1999 yılı yatırım programında yer alan söz konusu ildeki, 11 müstakil program proje numaralı yatırım için 310 010 000 000 lira ödenek tahsis edilmiştir. Bunların isimleri, bitiş tarihleri ve yılı ödeneklerini kapsayan liste ekte sunulmuştur.

Ayrıca, 4306 sayılı Kanunla sağlanan kaynaktan Şanlıurfa İline 1999 yılında; ilköğretim okullarının yapım, bakım ve onarımı maksadıyla 1 300 000 000 000 lira ödenek tahsis edilmiştir. Yine bu kaynaktan finanse edilmek üzere ihaleleri merkezden yapılan; İl merkezinde 2 679 285 500 000 lira proje bedelli 5, Bozova İlçesinde 334 834 500 000 lira proje bedelli 1, Birecik (Kural Köyü)

İlçesinde 266 999 000 000 lira proje bedelli 1, Viranşehir İlçesinde 353 052 000 000 lira proje bedelli 1, Ceylanpınar (Kepez) İlçesinde 306 366 000 000 lira proje bedelli 1, Halfeti (Yeşilören) İlçesinde 305 334 000 000 lira proje bedelli 1, Akçakale (Kalyon) İlçesinde 248 000 000 000 lira proje bedelli 1, Harran (Hulu) İlçesinde 265 179 000 000 lira proje bedelli 1, Siverek İlçesinde 365 298 000 000 lira proje bedelli 1 ilköğretim okulu olmak üzere toplam 4 759 350 000 000 lira proje bedelli 13 ilköğretim okulunun da 1999 - 2000 öğretim yılı başında hizmete verilecek şekilde inşaatları devam etmektedir.

Diğer taraftan Şanlıurfa Valiliğince 222 sayılı Kanun çerçevesinde planlanıp programa alınan 19 ilköğretim okulunun 1999 yılı sonu itibariyle hizmete verilmesi hedeflenmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Metin Bostancıoğlu
Millî Eğitim Bakanı

1999 YILI YATIRIM PROGRAMI

(MİLYON TL)

PROJE NO	PROJE ADI	YER (İL VE İLÇESİ)	KAPASİTESİ/TK	İŞİN BAŞLANGIÇ BİTİŞ TARİHİ	PROJE TUTARI		1999 YATIRIM		TOPLAM
					MİLYAR TL	MİLYON TL	MİLYAR TL	MİLYON TL	
	ŞİŞLİ İLİ TOPLAM:				4.878.000	1.840.000	1.840.000	3.038.000	
	BAĞCILAR İLİ TOPLAM:				4.878.000	1.840.000	1.840.000	3.038.000	
94910000	Genel İşler (AP) (1)	Şaruburç-Siverek	21 Derslik	1994-2000	228.000	228.000	228.000	228.000	
97910150	Genel İşler (1)	Ş.İlçe-Merkez	21 Derslik	1997-2000	201.000	201.000	201.000	201.000	
98910000	Fen İşleri İşleri İht. (1)	Ş.İlçe-Merkez	Okul Projesi	1998-2000	200.000	200.000	200.000	200.000	
99910000	Arıcaklı Güzel Sanatlar Lisans (1)	Ş.İlçe-Merkez	16 Derslik+300 Öğr.Poz.	1998-2000	450.000	450.000	450.000	450.000	
92910000	Öğrenci Pansiyonu (1)	Ş.İlçe-Siverek	100 Öğrencilik Pansiyon	1999-2000	180.000	180.000	180.000	180.000	
	Okul Programları Ulaştırma (AP)	Şaruburç-Harman	500 Öğrencilik 10 D.Liç.	1993-1999	450.000	450.000	450.000	450.000	
97920000	İlçe Merkez İşleri (AP) (1)	Şaruburç-Merkez	1000 Öğrencilik	1987-2000	1.025.000	1.025.000	1.025.000	1.025.000	
92920160	İlçe Merkez İşleri (AP) (1)	Şaruburç-Merkez	500 Öğrencilik	1993-2000	250.000	250.000	250.000	250.000	
97922210	Okulların ve Tesislerin İşleri (AP) (1)	Şaruburç-Merkez	500 Öğrencilik	1997-2000	300.000	300.000	300.000	300.000	
	Okulların İşleri (AP)	Şaruburç-Merkez	8 Derslik+500 Öğr.İht.	1991-1999	169.000	169.000	169.000	169.000	
	Öğrenciler (1)	Şaruburç-Merkez	200 Yataklı	1991-1999	695.000	695.000	695.000	695.000	

(1) 3418 sayılı Kanun gereğince iptal edilmiştir.

6. - Şanlıurfa Milletvekili Zülfükar İzol'un, 1999 Mali Yılı bütçe yatırım ödeneklerinden bakanlığa ve Şanlıurfa İline ayrılan miktara ilişkin sorusu ve Ulaştırma Bakanı Enis Öksüz'ün yazılı cevabı (7/161)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Ulaştırma Bakanı Sayın Enis Öksüz tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

24.6.1999

Zülfükar İzol
Şanlıurfa

Sorular

1. Bakanlığınızın 1999 Mali Yılı Bütçe yatırım ödenekleri ne kadardır?
2. 1999 yılında Şanlıurfa İline ayrılan yatırım ödenekleri, genel, katma ve Bakanlığınızla ilgili özerk bütçeli daireler ve yatırımlar projeleri itibarıyla ne kadardır?
3. Ayrılan ödenekler çerçevesinde Şanlıurfa'daki mevcut yatırımların ne zaman tamamlanması öngörülmektedir?

T.C.

Ulaştırma Bakanlığı

Araştırma , Planlama ve Koordinasyon

Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.11.0.APK.0.10.01.21./EA/ - 929/16785

29.7.1999

Konu :Şanlıurfa Milletvekili

Sayın Zülfükar İzol'un

Yazılı Soru Önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 7.7.1999 gün ve A.01.0.GNS.0.10.00.02- 7/161 - 636/2152 sayılı yazısı.

Şanlıurfa Milletvekili Sayın Zülfükar İzol'un 7/161 - 636 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Enis Öksüz
Ulaştırma Bakanı

Şanlıurfa Milletvekili Sayın Zülfükar İzol'un 7/161 - 636 Sayılı

Yazılı Soru Önergesi ve Cevabı

Sorular

1. Bakanlığınızın 1999 Mali Yılı Bütçe yatırım ödenekleri ne kadardır?
2. 1999 yılında Şanlıurfa İline ayrılan yatırım ödenekleri, genel, katma ve Bakanlığınızla ilgili özerk bütçeli daireler ve yatırımlar projeleri itibarıyla ne kadardır?
3. Ayrılan ödenekler çerçevesinde Şanlıurfa'daki mevcut yatırımların ne zaman tamamlanması öngörülmektedir?

Cevap

Ulaştırma Bakanlığı Merkez teşkilâtının Genel Bütçeye dahil 1999 yılı yatırım ödenekleri toplamı 31 Trilyon 395 Milyar TL. olup, Bağlı ve İlgili Kuruluşlarının yatırım ödenekleri ile birlikte toplam 399 Trilyon 535 Milyar TL. dir.

Bakanlığımız Merkez Teşkilâtı ile Bağlı ve ilgili Kuruluşlarınca, Şanlıurfa İline 1999 yılı için ayrılan yatırım ödenekleri şu şekildedir.

DLH İnşaatı Genel Müdürlüğü (Genel Bütçe) : Nizip - Birecik - Şanlıurfa Demiryolu inşaatı projesi, proje bedeli 151,4 Trilyon TL. olup, 1999 yılı ödeneği 1 Milyar TL. dir.

T. Telekomünikasyon A.Ş. Genel Müdürlüğü : Telekomünikasyon Binaları, Telefon Santral ve Şebeke Yapımı, Uzak Mesafe Telekomünikasyon Sistemleri il Özel Telekomünikasyon Sistemleri Projelerinin 1999 yılı ödenek toplamı 2 Trilyon 246,5 Milyar TL. olup, bu projelere her yıl ihtiyaçlar ölçüsünde ödenek ayrılmaktadır.

Posta İşletmesi Genel Müdürlüğü : Bilgi İşlem Sistemleri, Posta Hizmetlerinin Mekanizasyonu ve Otomasyonu, İdame - Yenileme ile Makine ve Teçhizat Alımı projelerinin 1999 yılı ödenek toplamı 30 Milyar 378 Milyon TL. olup, bu projelere her yıl ihtiyaç ölçüsünde ödenek ayrılmaktadır.

TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü : Mevcut hatların işletilmesi aşamasında " Tünel İnşaa, Köprü ve Menfez Yenilemeleri" projesi kapsamındaki Karkamış - Nusaybin hattı 774 + 995 Km. arası köprüünün bakım ve onarım projesinin 1999 yılı ödeneği 40 Milyar TL. olup, Yol Bakım ve Yenileme ile hat bakımları için yıl içinde doğabilecek ihtiyaçlar için ayrıca ödenek ayrılacaktır.

DHMI Genel Müdürlüğü : "GAP Uluslararası Havaalanı İnşaatı" projesinin proje bedeli 11 Trilyon 25 Milyar TL. olup, 1999 yılı ödeneği 5 Trilyon 600 Milyar TL. olup, projenin bitimi 2001 yılı olarak planlanmıştır.

Ayrıca Mevcut Havaalanının idame - tamamlama niteliğindeki ihtiyaçlarını karşılamak üzere de 1999 yılına 10 Milyar TL. daha ödenek ayrılmıştır.

7. - *Kocaeli Milletvekili Mehmet Batuk'un;*

- *Gebze Kültür Kompleksi inşaatına,*

Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın;

- *1999 Mali Yılı bütçe yatırım ödeneklerinden Erzincan İline ayrılan miktara,*

İlişkin soruları ve Kültür Bakanı M. İstemihan Talay'ın yazılı cevabı (7/204, 219)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Kültür Bakanı Sayın İstemihan Talay tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delaletlerinizi saygılarımla arz ederim.

Mehmet Batuk

Kocaeli

Bilindiği gibi Kocaeli İlimizin Gebze İlçesi yoğun göç alan ve nüfusu astronomik olarak artarak 500 binleri aşmış durumdadır. Bu bölgede yaşayan insanların kültürel ihtiyaçlarını karşılamak üzere Gebze Belediyesi şehrin en güzel yerinde büyük bir arsaya "Gebze Kültür Kompleksi" yapılmak üzere bakanlığınıza tahsis etmiş ve bu arsa üzerine 1993 yılında sözkonusu inşaatla rağmen kaba inşaatın bile tamamlanmadığını üzülerek tespit ettim.

1. Bakanlığınız bu kadar uzun zaman geçmiş olmasına rağmen bu inşaatın bitirilmemesini ne ile izah ediyor?

2. Son yıllarda bu yatırım için ayrılan ödenek azlığına bakıldığında söz konusu kompleksin gerekli görülüp görülmediği kuşkusunu doğurmuştur. Bakanlığınız bu kompleksin gerekli olduğuna inanıyor mu?

3. Bölge için hayati öneme haiz olan bu kompleksin bitirilmesi için hangi acil tedbirler alınacaktır.

4. 6 yıldan beri devam eden inşaatın 2000 yılının başında bitirilmesi ve 2000 yılında Gebzeli-lerin bu kompleksle birlikte bir kültür canlılığına kavuşması mümkün olabilecek midir?

5. "Gebze Kültür Kompleksi"nin bitirilme programı hakkında bilgi verir misiniz?

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Kültür Bakanı Sayın İstemihan Talay tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delaletlerinizi saygılarımla arz ederim.

8.7.1999

Tevhit Karakaya

Erzincan

1. Bakanlığınızın 1999 Mali Yılı Bütçe yatırım ödenekleri ne kadardır?

2. 1999 yılında Erzincan İline ayrılan yatırım ödenekleri, Genel, Katma ve Bakanlığınızla ilgili özerk bütçeli daireler ve yatırımlar projeleri itibariyle ne kadardır?

3. Ayrılan ödenekler çerçevesinde Erzincan'daki mevcut yatırımların ne zaman tamamlanması öngörülmektedir?

T.C.

Kültür Bakanlığı

Araştırma , Planlama ve Koordinasyon

Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.16.0.APK.0.12.00.01 - 349

29.7.1999

Konu : Yazılı Soru Önergisi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığı KAN.KAR.MÜD.'nün 9.7.1999 gün ve A.01.0.GNS.0.10.00.02.1023 sayılı yazısı.

Kocaeli Milletvekili Sayın Mehmet Batuk'un "Gebze Kültür Kompleksi inşaatına ilişkin" 7/204 - 780 (Ek - 1), Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın "1999 mali yılı bütçe yatırım ödeneklerinden Erzincan İline ayrılan miktara ilişkin" 7/219 - 862 (Ek - 2) esas no'lu yazılı soru önergelerinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

M. İstemihan Talay

Kültür Bakanı

Ek - 1

Cevap 1 : Gebze Kültür Merkezi Kompleksinin bitirilmemesinin nedeni bütçe ödeneklerinin yetersizliğindedir.

Cevap 2 : Gebze Kültür Merkezi Kompleksi Bakanlığımız için kuşkusuz çok gerekli görülmektedir.

Cevap 3 : Bakanlığımız Kültür Merkezi inşaatlarından fiziki durumu daha ileri seviyede bulunan ve bitirilmesi gereken 14 adet Kültür Merkezi vardır. Ödenek yetersizliği nedeniyle bunlardan sadece 1 veya 2 tanesinin tamamlanması mümkün olabilecektir. Ödeneklerin yeterli düzeye ulaşması halinde inşaat en kısa sürede bitirilecektir.

Cevap 4 - 5 : %50 seviyesinde olan bu inşaatın iç donanımları havalandırma, elektrik, ısıtma, sahne, ışık, ses düzeni, akustik vb. imalatları rasyonel yapım süreci 1 yılı aşmakta olduğundan adı geçen inşaatla yeterli ödenek sağlandığı takdirde 2001 yılında bitirilmesi planlanmıştır.

Ek - 2

Cevap 1 : Bakanlığımızın 1999 Mali Yılı Bütçesinin yatırım ödeneği 11 286 000 000 TL. olup, ayrıca; Geliştirme ve Destekleme Fonundan da Kültür Merkezleri yapımı için de 6 300 000 000 TL. ödenek ayrılmıştır.

Cevap 2 : 1999 yılında Erzincan İli yatırım ödeneği 685 799 000 000 TL.'dir.

Cevap 3 : Ayrılan ödenekler çerçevesinde Bakanlığımızın mevcut yatırımlarının 2000 yılında tamamlanması planlanmıştır.

8. - *Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, 1999 Mali Yılı bütçe yatırım ödeneklerinden Erzincan İline ayrılan miktara ilişkin sorusu ve Dışişleri Bakanı İsmail Cem'in yazılı cevabı (7/231)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Dışişleri Bakanı Sayın İsmail Cem tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delaletlerinizi saygılarımla arz ederim.

8. 7. 1999

Tevhit Karakaya
Erzincan

1. Bakanlığımızın 1999 Mali Yılı Bütçe yatırım ödenekleri ne kadardır?
2. 1999 yılında Erzincan İline ayrılan yatırım ödenekleri, Genel, Katma ve Bakanlığınızla ilgili özerk bütçeli daireler ve yatırımlar projeleri itibarıyla ne kadardır?
3. Ayrılan ödenekler çerçevesinde Erzincan'daki mevcut yatırımların ne zaman tamamlanması öngörülmektedir?

T.C.

Dışişleri Bakanlığı

Siyaset Planlama Genel Müdürlüğü

Sayı : SPGM/ 4848 - 340

27.7.1999

Konu : Yazılı Soru Önergeseine Cevap

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 19 Temmuz 1999 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02 - 7/231 - 873/02651 sayılı yazıları Erzincan Milletvekili Sayın Tevhit Karakaya'nın, ilgide kayıtlı soru önergeseinin cevabı ilişikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arz ederim.

İsmail Cem
Dışişleri Bakanı

Sorular :

1. Bakanlığınızın 1999 Mali Yılı Bütçe Ödenekleri ne kadardır?
2. 1999 yılında Erzincan İline ayrılan yatırım ödenekleri, Genel, Katma ve Bakanlığınızla ilgili özerk bütçeli daireler ve yatırımlar projeleri itibariyle ne kadardır?
3. Ayrılan ödenekler çerçevesinde Erzincan'daki mevcut yatırımların ne zaman tamamlanması öngörülmektedir?

Cevap :

Bakanlığımızın 1999 yılı Mali Yılı Bütçe Yatırım ödenekleri 500 000 000 000. - TL'dir. Bunun %5'i, Bütçe Kanununun 5 inci Maddesi uyarınca iptal edildiğinden yatırım ödeneklerimizin toplamı 475 000 000 000. TL olmuştur.

Bakanlığımızın yatırım projeleri merkez kuruluşumuzun ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik olduğundan, Ankara hariç hiçbir ilimizde, bu çerçevede Erzincan'da yatırım projemiz bulunmamaktadır.

9. - *Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nun, 1999 Mali Yılı bütçe yatırım ödeneklerinden Erzincan İline ayrılan miktara ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Şuayip Üşenmez'in yazılı cevabı (7/1237)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Devlet Bakanı Sayın Şuayip Üşenmez tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delaletlerinizi saygılarımla arz ederim.

8. 7. 1999

Tevhit Karakaya
Erzincan

1. Bakanlığınızın 1999 Mali Yılı Bütçe yatırım ödenekleri ne kadardır?
2. 1999 yılında Erzincan İline ayrılan yatırım ödenekleri, Genel, Katma ve Bakanlığınızla ilgili özerk bütçeli daireler ve yatırımlar projeleri itibariyle ne kadardır?
3. Ayrılan ödenekler çerçevesinde Erzincan'daki mevcut yatırımların ne zaman tamamlanması öngörülmektedir?

T.C.

Devlet Bakanlığı

Sayı : B.02.0.014/3.02 - 00448

28.7.1999

Konu : Soru Önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 19.7.1999 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02 - 7/237 - 879/02658 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ile Erzincan Milletvekili Sayın Tevhit Karakaya tarafından cevaplandırılması istenilen soru önergesine ilişkin Bakanlığım görüşü aşağıda belirtilmiştir.

Bilindiği üzere; 571 Sayılı KHK ile kurulan Özürlüler İdaresi Başkanlığının kuruluş amacı, özürlülere yönelik hizmetlerin düzenli, etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesini temin etmek için; ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak, özürlüler ile ilgili ulusal politikaların oluşmasına yardımcı olmak, özürlülerin problemlerini tesbit etmek ve bunların çözüm yollarını araştırmaktır.

Yukarıda, kuruluş amacından da anlaşılacağı üzere, Bakanlığımıza bağlı Özürlüler İdaresi Başkanlığının yatırımcı kurum olmayıp koordinatör bir kurum oluşu, ayrıca taşra teşkilâtının bulunmaması nedeniyle 1999 yılında Erzincan İline herhangi bir yatırım ödeneği ayrılmamıştır. Yine aynı çerçevede söz konusu İl de mevcut yatırım da bulunmamaktadır.

Öte yandan, söz konusu soru önergesinin 1. Maddesinde sorulan 1999 Mali Yılı Bütçe Yatırım Ödenekleriyle ilgili hususlara ait bilgiler ve ayrıca Bakanlığımızın bağlı kuruluşu Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne ilişkin bilgiler ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Şuayip Üşenmez
Devlet Bakanı

Bilgi Notu

1999 Mali Yılı Bütçe Yatırım Ödenekleri

* Temel Araştırma Projeleri	8 000 000 000 TL.
* Uygulamalı Araştırma Projeleri	163 000 000 000 TL.
* Basılı Yayınlar Projeleri	23 000 000 000 TL.
* Görsümlü Yayınlar Projeleri	8 000 000 000 TL.
* Bilgisayar Alımları	42 000 000 000 TL.

TOPLAM 244 000 000 000 TL.

Soru 2 : 1999 yılında Erzincan İline ayrılan yatırım ödenekleri, Genel, Katma ve Bakanlığımızla ilgili özerk bütçeli daireler ve yatırımlar projeleri itibariyle ne kadardır?

Cevap 2 : 1 274 Milyon TL.

Soru 3 : Ayrılan ödenekler çerçevesinde Erzincan'daki mevcut yatırımların ne zaman tamamlanması öngörülmektedir?

Cevap 3 :

Erzincan İli 1999 Yılı Programında Olan Tesis Kadastro Çalışmaları

Müdürlük	İlçe	Köy/Mah	Yıl	Başl.Tar.	Ay	Para.	Dönüm	ML	M.
Erzincan	Çayırlı	B. Yaylaköy	99		3	0	0	*	K
Erzincan	Refahiye	Çamdibi	99			0	0	*	K
Erzincan	Tercan	İlisu	99		3	300	10000	KL.	K
Erzincan	Üzümlü	Bulanık	99	30/5/99	3	450	900	FO.	K
Erzincan	Üzümlü	Çamlıca	99	30/5/99	4	1000	2000	FO.	K
Erzincan	Üzümlü	Pelitli	99	30/5/99	5	1350	2700	*	K
Erzincan	Merkez	Kavakolu	99	1/3/99	6	600	1040	KL.	M (2859)
TOPLAM =						3700	16640		

1999 yılı içerisinde Erzincan İli kapsamında programa alınan 7 adet köy yılı içerisinde bitirecektir.

10. – *Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, 1999 Mali Yılı bütçe yatırım ödeneklerinden Erzincan İline ayrılan miktara ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Ramazan Mirzaoğlu'nun cevabı (7/240)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Devlet Bakanı Sayın Ramazan Mirzaoğlu tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delaletlerinizi saygılarımla arz ederim.

8.7.1999

Tevhit Karakaya
Erzincan

1. Bakanlığınızın 1999 Mali Yılı Bütçe yatırım ödenekleri ne kadardır?
2. 1999 yılında Erzincan İline ayrılan yatırım ödenekleri, Genel, Katma ve Bakanlığımızla ilgili özerk bütçeli daireler ve yatırımlar projeleri itibarıyla ne kadardır?
3. Ayrılan ödenekler çerçevesinde Erzincan'daki mevcut yatırımların ne zaman tamamlanması öngörülmektedir?

T.C.

Devlet Bakanlığı

Sayı : B.02.0.011/00413

29. 7. 1999

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 19.7.1999 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02 - 7/240 -882/02661 sayılı yazı.

Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya tarafından verilen ve Bakanlığımızca cevaplandırılması istenen yazılı soru önergesi hakkındaki cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Ramazan Mirzaoğlu
Devlet Bakanı

T.C.

Başbakanlık

Denizcilik Müsteşarlığı İdarî ve Mali İşler
Dairesi Başkanlığı

20. 7. 1999

Sayı : B.02.1.DNM.0.73.01/03681

Konu : Soru önergesi

Bakanlık Makamı

(Özel Kaleme Müdürlüğüne)

İlgi : 20.7.1999 gün ve B.02.0.011 - 00349 sayılı yazınız.

Erzincan Milletvekili Sn. Tevhit Karakaya'nın soru önergesine ilişkin yazı incelenmiş olup, soru önergesinde sorulan Müsteşarlığımızın 1999 yılı yatırım ödeneği, 1 420 000 000 000 - TL'dir. Müsteşarlığımız yatırımcı bir kuruluş olmadığından Erzincan İli sınırları içerisinde herhangi bir yatırımı bulunmamaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Çiğdem Sav
Müsteşar V.

Türk Standartları Enstitüsü

Sayı : B.02.2. TSE.013.00.00/15585

23. 7. 1999

T.C.

Devlet Bakanlığı

(Sn. Prof. Dr. Ramazan Mirzaoğlu)

İlgi : 20.7.1999 tarih ve B.02.0.011/00349 sayılı yazınız.

Enstitüttünüz 132 sayılı özel Kanunla kurulmuş olan bir Kamu Kurumu olup, genel bütçeden herhangi bir nam altında pay alması veya ödenek ayrılması sözkonusu değildir.

Ayrıca, Enstitüttünüzün 1999 yılı için Erzincan'a planlanmış bir yatırımı bulunmamaktadır.

Bilgilerinize arz ederim. Saygılarımla

Türk Standartları Enstitüsü

Başkanı

Ahmet Cafaöglu

T.C.

Başbakanlık

Devlet Meteoroloji İşleri

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.1.DMİ.0.73.00.05/1

Konu : Soru önergesi

Devlet Bakanlığı Makamına

İlgi : 20.7.1999 tarih ve B.02.0.011/00349 sayılı yazınız.

İlgi yazınızda; Erzincan Milletvekili Sayın Tevhit Karakaya'nın yazılı olarak cevaplandırılması istediği Erzincan İline 1999 yılı için yatırım yapılması planlanmamıştır. Genel Müdürlüğünüzün 1999 Mali Yılı Bütçe Yatırım Ödenekleri yazımız ekinde sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Mehmet Cebeci

Genel Müdür V.

D. Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğünüzün 1999 Mali Yılı Bütçe Yatırım Ödenekleri

(Milyon TL.)

Harcama Kalemleri :1999 Mali Yılı :

100 Personel Giderleri	7 540 000
200 Yolluklar	50 300
300 Hizmet Alımları	291 115
400 Tüketim Malları ve Malzeme Alımları	502 000
500 Demirbaş Alımları	5 900
600 Makina Teçhizat ve Taşıt Alımları	<u>625 000</u>
Ulaştırma Sektörü	460 000

	(Milyon TL.)
Harcama Kalemleri :	1999 Mali Yılı :
Tarım Sektörü	80 000
Turizm Sektörü	60 000
D. K. H. (Çevre) Sektörü	25 000
700 Yapı Tesis ve Bütçük	
Onarım Giderleri	936 000
Ulaştırma Sektörü	390 000
Tarım Sektörü	386 000
Turizm Sektörü	160 000
800 Diğer Ödemeler	685
900 Transferler	2 616 600
Toplam :	12.567 600

11. – *Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, 1999 Mali Yılı bütçe yatırım ödeneklerinden Erzincan İline ayrılan miktara ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Sadi Somuncuoğlu'nun yazılı cevabı (7/243)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki soruların Devlet Bakanı Sayın Sadi Somuncuoğlu tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delaletlerinizi saygılarımla arz ederim.

8.7.1999

Tevhit Karakaya
Erzincan

1. Bakanlığınızın 1999 Mali Yılı Bütçe yatırım ödenekleri ne kadardır?
2. 1999 yılında Erzincan İline ayrılan yatırım ödenekleri, Genel, Katma ve Bakanlığınızla ilgili özerk bütçeli daireler ve yatırımlar projeleri itibariyle ne kadardır?
3. Ayrılan ödenekler çerçevesinde Erzincan'daki mevcut yatırımların ne zaman tamamlanması öngörülmektedir?

T.C.

Devlet Bakanlığı

28.7.1999

Sayı : B.02.0.008/00477

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 19.7.1999 tarih ve A.01.1.DİK.0047/2664 sayılı yazısı.

İlgi yazınıza istinaden Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın "1999 mali yılı bütçe yatırım ödenekleri ve Erzincan İline ayrılan miktara ilişkin" yazılı soru önergesine verilen cevap aşağıya çıkarılmıştır.

Bilgilerinizi rica ederim.

Sadi Somuncuoğlu
Devlet Bakanı

Arsa Ofisi Genel Müdürlüğünü;

1. 1999 mali yılı bütçe yatırım ödenekleri toplam 28 192 812 446 000 TL.'dir.

2. 1999 yılında Erzincan İline ayrılan yatırım ödenekleri toplamı 607 088 200 TL.'dir.

3. Erzincan Toplu Konut ve Kamu lojmanları kamulaştırılmasıyla ilgili yatırım projesi işlemleri tamamlanmıştır.

12. – *Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, 1999 Mali Yılı bütçe yatırım ödeneklerinden Erzincan İline ayrılan miktara ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Yüksel Yalova'nın yazılı cevabı (7/245)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Devlet Bakanı Sayın Yüksel Yalova tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delaletlerinizi saygılarımla arz ederim.

8.7.1999

Tevhit Karakaya
Erzincan

1. Bakanlığınızın 1999 Mali Yılı Bütçe yatırım ödenekleri ne kadardır?

2. 1999 yılında Erzincan İline ayrılan yatırım ödenekleri, Genel, Katma ve Bakanlığınızla ilgili özerk bütçeli daireler ve yatırımlar projeleri itibariyle ne kadardır?

3. Ayrılan ödenekler çerçevesinde Erzincan'daki mevcut yatırımların ne zaman tamamlanması öngörülmektedir?

T.C.

Devlet Bakanlığı

28.7.1999

Sayı : B.02.0.006/01-421

Konu : Soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 19 Temmuz 1999 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/245-887/02666 sayılı yazınız.

Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın tarafımdan cevaplandırılması tensip edilen 7/245-887 sayılı yazılı soru önergesi incelenmiştir.

Yayın hizmeti yürüten Türkiye Radyo-Televizyon Kurulu Genel Müdürlüğü halen programların üretimi ve stüdyo çıkışında Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin sistemlerine iletimi ile yükümlüdür. Bu hizmetlerle ilgili yatırımlar Genel Müdürlük ve Bölge Müdürlüklerin bulunduğu illerle sınırlıdır. Bu nedenle Erzincan İline yönelik yatırım yoktur.

Ancak, 4397 sayılı Yasa ile 31.12.1999 tarihine kadar verici hizmetlerinin Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Genel Müdürlüğüne devri öngörülmektedir. Söz konusu devir işlemini takiben hizmet alanına girecek olan Erzincan İline yatırım projeleri hazırlanabilecektir.

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1999 Mali Yılı Katma Bütçe Yatırım ödenekleri toplam olarak 6 036 000 000 000 (Altıtrilyonotuzaltımilyar) TL.'dir.

Erzincan İline 1999 Mali Yılı Bütçesinden ayrılan toplam ödenek miktarı, 10 Temmuz 1999 gün ve 23751 Mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 1999 Yılı Yatırım Programı çerçevesinde belirlenecektir.

Ayrılan ödenekler çerçevesinde Erzincan'daki mevcut yatırımların 2001 yılında tamamlanması planlanmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Yüksel Yalova
Devlet Bakanı

Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanun Tasarısının Tümüne Verilen Oyların Sonucu:

Üye Sayısı :550
Kabul :245
Red : 48
Çekimser : 1
Toplam :294

Kanunlaşmıştır.

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Adana	BİLDİK	İbrahim Yavuz	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
Adana	BİLİCİ	Mehmet Ali	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:15:00
Adana	BUDAK	Yakup	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Adana	ÇULHAOĞLU	Mehmet Metanet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:48
Adana	DAĞLI	Mehmet Halit	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Adana	GÖREN	Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Adana	GÜLEK	Tayyibe	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
Adana	HALAMAN	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:49
Adana	ÖZDEMİR	A. Fatih	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:44
Adana	ÖZTÜRK	Musa	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:15:07
Adana	SEZER	Arif	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
Adana	TEKİN	Ali	Demokratik Sol Part	KABUL	--:--	--:--
Adana	VURSAVUŞ	İsmet	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:45
Adana	YILDIRIM	Recai	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:49
Adıyaman	BİLGİÇ	Mahmut Nedim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Adıyaman	BOZKURT	Mahmut	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Adıyaman	FIRAT	Dengir Mir Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Adıyaman	GÖKSU	Mahmut	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Adıyaman	GÜLER	Hasari	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Adıyaman	ÖZYOL	Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Afyon	AÇBA	Sait	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Afyon	AKCAN	Abdülkadir	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:45
Afyon	ATTİLA	İsmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--

TBMM.

B : 41

29.7.1999

O : 4

İl	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Afyon	KAYAYERLİ	Müjdat	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Afyon	ÖZSOY	Halil İbrahim	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Afyon	TELEK	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:44
Afyon	YAKIN	Gaffar	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:41
Ağrı	ERYILMAZ	Yaşar	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ağrı	ESİN	Celal	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ağrı	KONYAR	Musa	Doğruyol Partisi	RED	30.07.1999	00:14:52
Ağrı	SEVEN	Nidai	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:15:02
Amasya	GÜLLE	Akif	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Amasya	İYİMAYA	Ahmet	Doğruyol Partisi	~~KATILMADI~~ RED	--:--:--	--:--:--
Amasya	SARAY ALPHAN	Gönül	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:45
Amasya	UÇAŞ	Adnan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	AKBULUT	Yıldırım	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	AKGÖNENÇ MUĞİŞ	Oya	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ARSEVEN	Nejat	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ARSLAN	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:47
Ankara	AYDIN	Koray	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	AYGÜN	Oğuz	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	BAYER	Melda	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:58
Ankara	BEDÜK	Saffet Ankan	Doğruyol Partisi	KABUL	30.07.1999	00:15:03
Ankara	ÇELİK	M. Zeki	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ÇETİN	Şevkat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:44
Ankara	ÇEVİK	Sedat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:46

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saatı
Ankara	ÇİÇEK	Cemil	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ERDAL	Birkan	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:14:46
Ankara	GÜRKAN	Uluç	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:15:20
Ankara	GÜROCAK	Ayşe	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:48
Ankara	İŞIKLAR	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:15:00
Ankara	İÇLİ	H.Tayfun	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:52
Ankara	KÜÇÜK	Abdurrahman	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ÖZDEMİR	Hayrettin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:50
Ankara	ÖZDOĞU	Esvet	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:50
Ankara	PAÇACI	Mustafa Cihan	Doğruiyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	SANAY	Eyyüp	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:14:48
Ankara	SEÇKİNER	Yücel	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	SEZER	M. Zeki	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:49
Ankara	TÜMEN	Aydın	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:42
Ankara	ULUCAK	Rıza	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:14:47
Ankara	ULUĞBAY	Hikmet	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	YAHNİCİ	Şevket Bülent	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	AYDOĞAN	Cengiz	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:14:45
Antalya	BAYSARI	Mehmet	Doğruiyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	ÇELEN	Salih	Doğruiyol Partisi	RED	30.07.1999	00:14:44
Antalya	ÇELİK	Kemal	Doğruiyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	GÜRDAL	Ibrahim	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	MÜDERRİSOĞLU	Osman	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:44

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Antalya	OKUTAN	Mehmet Zeki	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:14:51
Antalya	SAYIN	Ahmet Sancar	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:45
Antalya	ŞAHİN	Metin	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:46
Antalya	TOSKAY	Tunca	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	ÜNAL	Nesrin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:41
Antalya	VURAL	Mustafa	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:15:31
Artvin	BAYRAK	Ergün	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:59
Artvin	EKİNCİ	Hasan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Aydın	ALTINKAYA	Cengiz	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:14:43
Aydın	DİKMEN	Halit	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:59
Aydın	GÖNÜL	Ali Rıza	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Aydın	KUMCUOĞLU	Ertuğrul	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:15:55
Aydın	ONGUN	Bekir	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:42
Aydın	PİŞKİNSÜT	Sema	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:42
Aydın	UZUNIRMAK	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:44
Aydın	YALOVA	Yüksel	Anavatan Partisi	KABUL	--:--:--	--:--:--
Balıkesir	AYTEKİN	İlhan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Balıkesir	GÖKMEN	Aydın	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Balıkesir	GÜLTEKİN	Numan	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:55
Balıkesir	GÜNER	Agah Oktay	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:14:45
Balıkesir	KALKAN	Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:48
Balıkesir	KANBER	Tamer	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:47
Balıkesir	KARAHAN	M. Güven	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:49

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Balıkesir	ÖZGÜN	İsmail	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Balıkesir	YILMAZYILDIZ	İlyas	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bilecik	ARABACI	Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bilecik	VARDAR	Sebahat	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:50
Bingöl	GÜLER	Mahfuz	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:15:11
Bingöl	KORKUTATA	Hüsamettin	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:15:20
Bingöl	YÖNDAR	Necati	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bitlis	ÇEVİK	Yahya	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bitlis	ERGEZEN	Zeki	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bitlis	GAYDALI	Edip Safer	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:15:20
Bitlis	ORAL	İbrahim Halil	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:45
Bolu	AKYOL	Avni	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:14:46
Bolu	ALPTEKİN	İsmail	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:15:14
Bolu	HOŞVER	Necmi	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bolu	KARSLIOĞLU	Mustafa	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:47
Bolu	ÖZCAN	Ersoy	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:50
Burdur	COŞKUNER	Süleyman	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:47
Burdur	MACİT	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:54
Burdur	ÖRS	Mustafa	Doğruyol Partisi	KABUL	30.07.1999	00:17:36
Bursa	ARABACI	Ali	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:58
Bursa	BEYRELİ	Ali Rahmi	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	ÇELİK	Faruk	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	GÜLENER	Fahrettin	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

TBMM

B: 41

29. 7. 1999

O: 4

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Bursa	KARAPAŞAOĞLU	Mehmet Altan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	KORKMAZ	Hayati	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:48
Bursa	OCAK	Orhan	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:53
Bursa	ORHAN	Burhan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:15:02
Bursa	ÖNAL	Recep	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	ÖZALP	Teoman	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	SÖNMEZ	Kenan	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:14:51
Bursa	SÜNNETÇİOĞLU	Ahmet	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:14:46
Bursa	ŞEN	Orhan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	TAYAN	Turhan	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:14:43
Bursa	TEZMEN	Oğuz	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	YALÇINBAYIR	Ertuğrul	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çanakkale	ERSÜMER	Cumhur Mustafa	Anavatan Partisi	~~KATILMADI~~ KABUL	--:--:--	--:--:--
Çanakkale	KIRBAŞ	Sadık	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:44
Çanakkale	ŞAHİN	Nevfel	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çanakkale	TURAN	Sitki	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çankırı	DURAN	Hakkı	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:51
Çankırı	KARAGÖZ	Hüseyin	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:14:59
Çankırı	KELEŞ	İrfan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:47
Çorum	AKSOY	Bekir	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çorum	ÇAY	Abdulhaluk Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çorum	HATIBOĞLU	Yasin	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:14:54
Çorum	KARACA	Melek DENLİ	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:55

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Çorum	KAYIRICI	Vahit	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Denizli	ASLAN	Beyhan	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:14:51
Denizli	AYKURT	Mustafa Kemal	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Denizli	ERBEYİN	Salih	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:44
Denizli	ERÇELEBİ	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:53
Denizli	GÖZLÜKAYA	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Denizli	KESKİN	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Denizli	KOCABATMAZ	Mehmet	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:47
Diyarbakır	ASLAN	Osman	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	ATIK	Nurettin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	DİLEK	Nurettin	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	ENSARİOĞLU	Mehmet Salim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	ERDOĞMUŞ	Abdülbaki	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	GÜNBEY	Sacit	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	HAŞİMLİ	Seyyit Haşim	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:14:49
Diyarbakır	HATİPOĞLU	Ömer Vehbi	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	SEYDAOĞLU	Sebğatullah	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	SÜMER	Salih	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Diyarbakır	TURGUT	Abdülşamet	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:49
Edirne	BULUT	Evren	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:14:41
Edirne	ERTÜRK	Ali Ahmet	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:43
Edirne	İLİMEN	Mustafa	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:46
Edirne	ŞİMŞEK	Şadan	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:49

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Elazığ	AĞAR	Mehmet	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Elazığ	GÜL	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:52
Elazığ	ÖZTEK	Latif	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:14:44
Elazığ	SEPTİOĞLU	Ali Rıza	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Elazığ	TUNÇ	Ahmet Cemil	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzincan	AKSU	Mihrali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:49
Erzincan	KARAKAYA	Tevhit	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzincan	KARAKELLE	Sebahattin	Doğruyol Partisi	KABUL	30.07.1999	00:16:11
Erzurum	ERTUĞAY	Zeki	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzurum	ESENGÜN	Lütfü	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzurum	GÖKDEMİR	Ayvaz	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzurum	HİMOĞLU	Mücahit	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:46
Erzurum	KÖSE	İsmail	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:48
Erzurum	KUKARACI	Fahrettin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Erzurum	POLAT	Aslan	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:15:05
Erzurum	POLAT	Cezmi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:43
Eskişehir	ALBAY	Necati	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:15:42
Eskişehir	BÜYÜKERMEN	Mehmet Mail	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Eskişehir	DEDELEK	İbrahim Yaşar	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:14:44
Eskişehir	ERDİR	Mahmut	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:15:07
Eskişehir	SAZAK	Süleyman Servet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:15:06
Eskişehir	YILDIRIM	Mehmet Sadri	Doğruyol Partisi	KABUL	30.07.1999	00:14:52
Gaziantep	AKTAŞ	Nurettin	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:14:38

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Gaziantep	AY	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gaziantep	ILIKSOY	Ali	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gaziantep	İNCETAHTACI	Mehmet Bedri	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:15:14
Gaziantep	KONUKOĞLU	İbrahim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gaziantep	ÖZDEMİR	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gaziantep	TAŞAR	Mustafa Rüştü	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:14:54
Gaziantep	TİRYAKI	Mehmet Hanifi	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gaziantep	YILMAZ	Mustafa	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Giresun	AKGÜN	Hasan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Giresun	ALÇELİK	Turhan	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:14:42
Giresun	KARA	Burhan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Giresun	YAMAN	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:46
Giresun	ZAIMOĞLU	Rasim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gümüşhane	DOĞAN	Lütfi	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gümüşhane	YAŞAR	Bedri	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hakkari	PARLAK	Eviya	Bağımsız Milletvekili	KABUL	30.07.1999	00:14:49
Hakkari	PİRÜZBEYOĞLU	Mecit	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hakkari	TÖRE	Hakkı	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hatay	ATAHAN	Namık Kemal	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:45
Hatay	AYKUT	Hakkı Oğuz	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:14:53
Hatay	ÇIRKIN	Süleyman Turan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:15:27
Hatay	DÖNEN	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hatay	GEÇER	Mustafa	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Hatay	GÜNAY	Ali	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:43
Hatay	KALKAN	Metin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hatay	MISTIKOĞLU	Levent	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hatay	ŞANDIR	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:49
Hatay	TARHAN	Mehmet Nuri	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Isparta	AKSOY	Osman Gazi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:48
Isparta	GÜL	Ramazan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Isparta	MUMCU	Erkan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Isparta	ZORLU	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:54
İçel	ER	Ali	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İçel	GÜNGÖR	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İçel	GÜVEN	Turhan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İçel	KAYA	Yalçın	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:45
İçel	KILINÇ	Hidayet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:44
İçel	ÖKSÜZ	Enis	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İçel	ÖZGENÇ	Edip	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:53
İçel	SERİN	Akif	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:47
İçel	TALAY	M. İstemihan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İçel	TEKELİOĞLU	Cahit	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:52
İçel	YILMAZ	Ayfer	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İçel	YÜCELEN	Rüştü Kazım	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:14:44
İstanbul	ADAN	Celal	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	AĞAOĞLU	Fadlı	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:56

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
İstanbul	AKARCALI	Bülent	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	AKSU	Abdülkadir	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	AKTAŞ	Ziya	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	AL	Erol	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:54
İstanbul	ANDICAN	Ahat	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:15:15
İstanbul	ATEŞ	Azmi	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:15:07
İstanbul	AYAYDIN	Aydın	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:14:55
İstanbul	AYDINLI	İsmail	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:45
İstanbul	AYRIM	Şamil	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:14:47
İstanbul	BAŞ	Mustafa	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	BAŞEĞMEZ	Mukadder	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	BUDAK	Rıdvan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	COŞKUN	Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ÇAĞAN	Nami	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ÇAKAR	Ahmet	Milliyetçi Hareket Partisi	KABUL	30.07.1999	00:15:02
İstanbul	ÇİLLER	Tansu	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	YILMAZ DOĞAN	Perihan	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:15:19
İstanbul	DÜZ	Mustafa	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:47
İstanbul	ECEVİT	Bülent	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	EMRE	Süleyman Arif	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ERDENER	Yücel	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:41
İstanbul	FIRAT	Mehmet Fuat	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	GÖK	Bülent Ersin	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:15:06

T.T.M.M.

B : 41

29.7.1999

O : 4

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
İstanbul	GÜL	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	GÜLER	Zafer	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:46
İstanbul	GÜNDÜZ	İrfan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	GÜZEL	Ahmet	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:42
İstanbul	HUN	Ediz	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ILICAK	Nazlı Ayşe	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	İRTEMÇELİK	Mehmet Ali	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	KAHRAMAN	Ismail	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:14:44
İstanbul	KANSU	Hüseyin	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:14:42
İstanbul	KARAKOYUNLU	Yılmaz	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:14:40
İstanbul	KARAKUŞ	Nazire	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:48
İstanbul	KAVAK	Cavit	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	KAVAKCI	Merve Safa	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	KILIÇ	Osman	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:15:01
İstanbul	KOZAKÇIOĞLU	Hayri	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	KOCAOĞLU	Emre	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	KÖSE	M. Tahir	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:44
İstanbul	MENDERES	Aydın	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	MERT	Hüseyin	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:48
İstanbul	NAS	Nesrin	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:14:44
İstanbul	OĞUZ	Ali	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:14:47
İstanbul	OKUMUŞ	Nazif	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:43
İstanbul	ÖZ	Esat	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saatı
İstanbul	ÖZKAN	H.Hüsamettin	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ÖZKAN	Sühan	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:14:53
İstanbul	ÖZTÜRK	Bozkurt Yaşar	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:15:06
İstanbul	PAK	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	SARUHAN	Necdet	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:46
İstanbul	SERBEST	Sulhiye	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:51
İstanbul	SİPAHI	Bahri	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:44
İstanbul	SÖKMENOĞLU	Murat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:15:08
İstanbul	ŞAHİN	Mehmet Ali	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:14:45
İstanbul	TAN	Ahmet	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:51
İstanbul	TANER	Güneş	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TANTAN	Sadettin	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:14:53
İstanbul	TOPRAK	Erdoğan	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:45
İstanbul	TUZCU	Şadan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TÜRKER	Masum	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:52
İstanbul	VERKAYA	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	YAĞIZ	Süleyman	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:44
İstanbul	YALÇINTAŞ	Nevzat	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	YAZICI	Cahit Savaş	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:49
İstanbul	YUMAKOĞULLARI	Osman	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ZENGİN	Bahri	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ASLAN	Güler	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:17:40
İzmir	BAŞARAN	Saffet	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:51

T.B.M.M.

B : 41

29. 7. 1999

0 : 4

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
İzmir	BIÇAKÇIOĞLU	Burhan	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:44
İzmir	ÇAĞLAYAN	B. Suat	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:49
İzmir	ÇELEBİ	Işın	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
İzmir	ÇÜMEN	Mehmet	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:54
İzmir	DAYIOĞLU	Salih	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:41
İzmir	DİRİ	Hayri	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:15:15
İzmir	GÜREL	Şükrü Sina	Demokratik Sol Part	KABUL	---	---
İzmir	KIRKPINAR	Yusuf	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:45
İzmir	METİN	Hasan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
İzmir	MUTMAN	Atilla	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:51
İzmir	ORAL	Sümer	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
İzmir	ÖZCAN	Mehmet	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:46
İzmir	SAYGIN	Işılay	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
İzmir	SERDAROĞLU	Rifat	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
İzmir	SEZGİN	Rahmi	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:44
İzmir	SÖYLEMEZ	Hasan Ufuk	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
İzmir	TANIK	Süha	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
İzmir	TANRIKULU	Ahmet Kenan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
İzmir	TARTAN	Hakan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
İzmir	ULUPINAR	Yıldırım	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
İzmir	VATAN	Kemal	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:15:17
İzmir	VURAL	Oktay	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:48
Kars	AKÜZÜM	İlhan	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:15:02

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Kars	AYDAR	Arslan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:49
Kars	BİLGİR	Çetin	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kastamonu	BAŞESGİOĞLU	Murat	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:15:11
Kastamonu	DİLEKÇİ	M. Hadi	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:45
Kastamonu	SERDAROĞLU	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:55
Kastamonu	TEKİNEL	Nurhan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	BAKTİR	Hamdi	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	CEM	İsmail	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	ÇAKMAKOĞLU	Sabahattin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:51
Kayseri	ESEN	Sevgi	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	GÖL	Abdullah	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	KAPUSUZ	Salih	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	ÜSTÜNBAŞ	Hasan Basri	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:50
Kayseri	YAKUT	Sadık	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:54
Kırklareli	KARAGÖZ	Nural	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:49
Kırklareli	ÖZBİLEN	Cemal	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:14:51
Kırklareli	TEKİN	Necdet	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:43
Kırşehir	HAYKIR	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kırşehir	MİRZAĞLU	Ramazan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:51
Kırşehir	TECER	Fikret	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:52
Kocaeli	AKŞENER	Meral	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kocaeli	ARKAN	Ahmet	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:56
Kocaeli	BATUK	Mehmet	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:14:45

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Kocaeli	ÇALIK	Halil	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
Kocaeli	DURMUŞ	Cumali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:48
Kocaeli	EKŞİ	Sefer	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:14:45
Kocaeli	GÖNÜL	Vecdi Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Kocaeli	IMAMOĞLU	M. Turhan	Demokratik Sol Part	~~KATILMADI~~ KABUL	---	---
Kocaeli	KÖSE	Kemal	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:52
Kocaeli	PEPE	Osman	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Konya	ARI	Hüseyin	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:14:50
Konya	BAL	Faruk	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:15:30
Konya	BİLGE	Abdulrahman Turan	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:55
Konya	CANDAN	Veysel	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:14:49
Konya	ÇETİN	Remzi	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:14:58
Konya	GEBEŞ	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:51
Konya	GÖLHAN	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Konya	GÖNEN	Mustafa Sait	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:51
Konya	GÜNERİ	Teoman Rıza	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:14:46
Konya	HALICI	Mehmet Emrehan	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:45
Konya	İZGİ	Ömer	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Konya	KAYA	Hasan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:48
Konya	KEÇECİLER	Mehmet	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Konya	ÖKSÜZ	Özkan	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:14:47
Konya	YALMAN	Lütfi	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Konya	YAVUZ	Mehmet Ali	Doğruyol Partisi	KABUL	30.07.1999	00:15:29

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Kütahya	AKÇALI	Cevdet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kütahya	DERİN	Ahmet	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:14:44
Kütahya	GÖRMEZ	Kadir	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:46
Kütahya	KARA	Emin	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:49
Kütahya	KARAKUŞ	Seydi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:54
Kütahya	KARAKUYU	İsmail	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kütahya	AKDOĞAN	Miraç	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:14:51
Malatya	ASILTÜRK	Oğuzhan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Malatya	CANBAY	Yaşar	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Malatya	COŞKUN	Basri	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:50
Malatya	DURHAN	Namik Hakan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Malatya	KUTAN	Recai Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Malatya	ÖZAL	Ahmet Tevfik	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Manisa	AKÇALI	Rıza	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
	AKGÜL	Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:45
Manisa	ARINÇ	Bülent	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:15:07
Manisa	BOZDAĞ	İsmail	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Manisa	ÇETINKAYA	Mehmet Necati	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Manisa	ENÖZ	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:15:36
Manisa	GÜLAY	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:51
Manisa	PAKDEMİRLİ	Ekrem	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Manisa	SERDENGEÇTİ	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Manisa	YAZAR	M. Cihan	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:15:06

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Kahramanmaraş	DOĞAN	Ali	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:17:21
Kahramanmaraş	DOĞAN	Avni	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:14:55
Kahramanmaraş	KAMALAK	Mustafa	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:14:48
Kahramanmaraş	KAYA	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kahramanmaraş	KOCABAŞ	Metin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kahramanmaraş	ÖZBAŞ	Edip	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:15:00
Kahramanmaraş	SAĞLAM	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kahramanmaraş	SEZAL	Ali	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:14:47
Kahramanmaraş	TANER	Nevzat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:46
Mardin	ADAK	Fehim	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Mardin	ÇELEBİ	Süleyman	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:14:50
Mardin	ERTAŞ	Ömer	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:14:48
Mardin	MUSAOĞLU	Metin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Mardin	ŞAHİN	Veysi	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Mardin	TUĞMANER	Mustafa Kemal	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:47
Muğla	DİKMEN	Tunay	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:53
Muğla	ERGÜN	Metin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:50
Muğla	ÖZYER	Hasan	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:14:49
Muğla	TOPALOĞLU	Nazif	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:46
Muğla	UZUNHASAN	Fikret	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:42
Muğla	YAZICI	İbrahim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Muş	EKER	Zeki	Demokratik Sol Part	CEKIMSER	30.07.1999	00:15:15
Muş	KEMALOĞLU	Erkan	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:15:09

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Muş	YAVUZ	Mümtaz	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Muş	YILDIZ	Sabahaddin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Nevşehir	ÇEVİK	İsmail	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:49
Nevşehir	ELKATMIŞ	Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Nevşehir	TAŞKIN	Mükremin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:48
Niğde	BARAN	Doğan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Niğde	DOĞANLAR	Eyüp	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:55
Niğde	LEVENT	Mükerrerem	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:49
Ordu	ÇABUK	İhsan	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:50
Ordu	ENGİNYURT	Cemal	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:46
Ordu	FATSA	Eyüp	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ordu	KOÇAK	Sefer	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ordu	KONYALI	Hasan Fehmi	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ordu	YILDIRIM	Yener	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ordu	YÜRÜR	Şükrü	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:18:43
Rize	BEKAROĞLU	Mehmet	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:16:06
Rize	KABİL	Ahmet	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:14:47
Rize	YILMAZ	Mesut Ahmet	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:14:47
Sakarya	AYDIN	Nezir	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sakarya	AYHAN	Cevat	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:15:21
Sakarya	ERCAN	Nevzat	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sakarya	SAVAŞ	Ş. Ramis	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:48
Sakarya	TARANOĞLU	Ersin	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:14:43

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Sakarya	ZİHNİOĞLU	Osman Fevzi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:15:15
Samsun	AÇIKGÖZ	Yekta	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:45
Samsun	AYDIN	Ahmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Samsun	CENGİZ	Tarık	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:48
Samsun	ÇAKAR	Mehmet	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:14:54
Samsun	ÇINAROĞLU	Vedat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:42
Samsun	DEMİRCAN	Ahmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Samsun	KABATAS	Kemal	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Samsun	KAPICI	Şenel	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:48
Samsun	SEZGİN	Erdoğan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Samsun	UZUNKAYA	Musa	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:16:34
Siirt	AYDIN	Ahmet Nurettin	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:14:42
Siirt	SEVGİLİ	Nizamettin	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:14:53
Siirt	YARAYAN	Takiddin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sinop	BOSTANCIOĞLU	Metin	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sinop	BOZKURT	Kadir	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sinop	TOPÇU	Yaşar	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sivas	CEYLAN	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sivas	DEMİRCİ	Musa	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sivas	GÖKALP	Hüsnü Yusuf	Milliyetçi Hareket Pa	~~KATILMADI~~ KABUL	--:--:--	--:--:--
Sivas	GÜLEÇ	M. Cengiz	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:15:28
Sivas	KARAMOLLAOĞLU	Temel	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:14:49
Sivas	ŞENER	Abdülatif	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Tekirdağ	AYTEKİN	Fevzi	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:52
Tekirdağ	DAYANIKLI	Bayram Fırat	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tekirdağ	İLGÜN	Nihan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tekirdağ	SÜLÜN	Enis	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tekirdağ	ZAMANTILI	Ahmet	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:15:42
Tokat	BALAK	Hasan Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:16:11
Tokat	CEYLAN	Lütfi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:53
Tokat	DAĞCIOĞLU	M. Ergün	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tokat	DOĞRU	Reşat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:46
Tokat	EREK	Ali Şevki	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tokat	SOBACI	Bekir	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Trabzon	AŞIK	Eyüp	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Trabzon	BAŞARAN	Ali Kemal	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Trabzon	BIÇAKÇIOĞLU	Orhan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:45
Trabzon	ÇELEBİ	Nail	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:52
Trabzon	MALKOÇ	Şeref	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:14:42
Trabzon	TUNCER	Ali Naci	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Trabzon	TÜRK	Hikmet Sami	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tunceli	GENÇ	Kamer	Doğruyol Partisi	RED	30.07.1999	00:14:48
Tunceli	GÜNDOĞAN	Bekir	Bağımsız Milletvekili	KABUL	30.07.1999	00:14:55
Şanlıurfa	AKMAN	Yahya	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:14:43
Şanlıurfa	BUCAK	Sedat Edip	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	CEVHERİ	Necmettin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

T.R.M.M.

B : 41

29.7.1999

O : 4

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Şanlıurfa	ÇAKMAKLI	Muzaffer	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	GÜLPINAR	Eyyüp Cenap	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	GÜNEŞ	Mehmet	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:14:43
Şanlıurfa	İZOL	Zülfikar	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	KARAVAR	Ahmet	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:14:47
Şanlıurfa	ŞIHANLIOĞLU	Mehmet Fevzi	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	YALÇINKAYA	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şanlıurfa	YANMAZ	Mustafa Niyazi	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:15:20
Uşak	ÖZGÖBEK	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:50
Uşak	ÜNAL	Mehmet Yaşar	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:46
Uşak	YILMAZ	Armağan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:53
Van	ARVAS	Maliği Ejder	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	BAYRAM	Mustafa	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	ÇELİK	Hüseyin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	ÇEVİK	Ayhan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	ERBAŞ	Fethullah	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:14:44
Van	GÜLTEPE	Fetullah	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Van	İNAN	Kamran	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Yozgat	ARSLAN	İlyas	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Yozgat	ÇİÇEK	Mehmet	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:15:25
Yozgat	ERSOY	Ahmet Erol	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Yozgat	KAYALAR	Lütfullah	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:14:44
Yozgat	TÜRKER	Mesut	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saatı
Yozgat	ÜŞENMEZ	Şuayip	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Zonguldak	ATASOY	Veysel	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Zonguldak	BARUTÇU	Ömer	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Zonguldak	BAYCIK	Tahsin Boray	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:42
Zonguldak	CERRAHOĞLU	İsmail Hakkı	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Zonguldak	GEMİCİ	Hasan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Zonguldak	ÜSTÜNKOL	Ömer	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:52
Aksaray	AKIN	Murat	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Aksaray	ESER	Kürşat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:47
Aksaray	SOMUNCUOĞLU	Sadi	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Aksaray	TOPRAK	Ramazan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bayburt	KARDEŞ	Şaban	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:49
Bayburt	PAMUKÇU	Suat	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Karaman	ÇALIŞ	Hasan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:15:13
Karaman	ÜNAL	Zeki	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Karaman	ÜNLÜ	Fikret	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:15:40
Kırıkkale	ALBAYRAK	Kemal	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kırıkkale	DURMUŞ	Osman	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:15:47
Kırıkkale	FİLİZ	Hacı	Doğruyol Partisi	KABUL	30.07.1999	00:15:00
Kırıkkale	GÖKBULUT	Nihat	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:14:46
Batman	AYDIN	Alaaddin Sever	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Batman	HAMİDİ	Ataullah	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Batman	İSEN	Burhan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Batman	ÖZDEMİR	Faris	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şırnak	DEĞER	Mehmet Said	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şırnak	SEYDA	Abdullah Veli	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:14:44
Şırnak	YILDIRIM	Mehmet Salihi	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:14:45
Bartın	ÇAKAN	Zeki	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:14:45
Bartın	YAZICIOĞLU	Cafer Tufan	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:43
Ardahan	DEMİR	Faruk	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ardahan	KAYA	Saffet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Iğdır	BOZYEL	Abbas	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Iğdır	GÜNER	Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Yalova	OKUYAN	Yaşar	Anavatan Partisi	KABUL	30.07.1999	00:14:48
Yalova	SUNA	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:42
Karabük	EREN	Mustafa	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Karabük	KARAN	Erol	Demokratik Sol Part	KABUL	30.07.1999	00:14:49
Karabük	YILMAZ	İlhami	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:14:46
Kilis	GÜREŞ	Doğan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kilis	NACAR	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:15:44
Osmaniye	BAHÇELİ	Devlet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	30.07.1999	00:15:40
Osmaniye	BÜYÜKÖZTÜRK	Biröl	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Osmaniye	KUNDAKÇI	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Osmaniye	ÜNAL	Şükrü	Fazilet Partisi	RED	30.07.1999	00:15:04

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

41 İNCİ BİRLEŞİM

29 . 7 . 1999 PERŞEMBE

Saat : 14.00

1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2

ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

3

S E Ç İ M

4

OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5

MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

**GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER**

1. — Yozgat Milletvekili İlyas Arslan ve 20 arkadaşının, Yozgat İlinin ekonomik, sosyal, kültürel ve kentsel sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/1) (1)

2. — Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün ve 23 arkadaşının, esnaf ve sanatkârların sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/2) (1)

3. — Konya Milletvekili Veysel Candan ve 21 arkadaşının, THY'nın zarar etmesinin nedenlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3) (1)

4. — Konya Milletvekili Veysel Candan ve 22 arkadaşının, BAĞ-KUR'un içinde bulunduğu sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4)

5. — Konya Milletvekili Veysel Candan ve 23 arkadaşının, DDY'nın zarar etmesinin nedenlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırılması açılmasına ilişkin önergesi (10/5)

6. — Bursa Milletvekili Ali Rahmi Beyreli ve 20 arkadaşının, amatör sporun sorunlarının araştırılarak aksaklıkların tespit edilmesi ve alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/6)

7. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 19 arkadaşının, eğitimin sorunları ile uygulanan eğitim politikalarının araştırılması ve alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/7)

8. — Kütahya Milletvekili Ahmet Derin ve 22 arkadaşının, yumurta üreticilerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/8)

9. — Kütahya Milletvekili Ahmet Derin ve 22 arkadaşının, ithal kömür uygulamasının yeniden değerlendirilmesi ve kömür üreticilerinin içinde bulunduğu durumun araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci,

(1) Hükümet bulunmadığından bir defaya mahsus olmak üzere ertelemiştir.

**GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER**

İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/9)

10. — Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır ve 31 arkadaşının, tekstil ve konfeksiyon sektörünün sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/10)

11. — Konya Milletvekili Veysel Candan ve 20 arkadaşının, SSK'nın bugünkü durumunun araştırılarak yeniden yapılandırılması için alınması gereken tedbirleri belirlemek amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/11)

12. — Konya Milletvekili Veysel Candan ve 23 arkadaşının, Emekli Sandığı'nın sorunlarının araştırılarak yeniden yapılandırılması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/12)

13. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 19 arkadaşının, yeraltı ve yerüstü su kaynaklarımızın daha etkin kullanımını sağlamak ve komşu ülkelerle olan su sorununa çözüm bulmak amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/13)

14. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 19 arkadaşının, trafik kazalarının önlenmesi için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/14)

15. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 19 arkadaşının, işsizlik ve yoksulluk sorununun araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/15)

16. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 19 arkadaşının, köylerin sorunlarının araştırılarak köy kalkınması ile ilgili alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/16)

17. — Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu ve 36 arkadaşının, telefonların yasadışı olarak dinlendiği iddialarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/17)

18. — İstanbul Milletvekili Ayşe Nazlı Ilıcak ve 23 arkadaşının, bazı basın kuruluşlarının kamu imkânlarından baskı kurmak suretiyle yararlandıkları iddiaları konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/18)

**GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER**

19. — İstanbul Milletvekili Azmi Ateş ve 43 arkadaşının, THK yönetimi hakkındaki iddiaları araştırmak amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/19)

20. — Bartın Milletvekili Cafer Tufan Yazıcıoğlu ve 21 arkadaşının, erozyonun nedenlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/20)

21. — Sivas Milletvekili Musa Demirci ve 35 arkadaşının, hayvancılık sektörünün sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/21)

22. — Bursa Milletvekili Faruk Çelik ve 19 arkadaşının, tarım sektörünün sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/22)

23. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 19 arkadaşının, yerel basının sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/23)

24. — İstanbul Milletvekili Mehmet Ali Şahin ve 21 arkadaşının, üniversite giriş sınavının ülke gerçeklerine uygun olup olmadığının ve soru kitapçıklarının çalınması olayı ile Meteksan firmasına yapılan ödeme arasındaki bağlantıların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/24)

25. — İzmir Milletvekili Atilla Mutman ve 24 arkadaşının, Ege kıyılarındaki balık çiftliklerinin neden olduğu zararların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/25)

26. — Konya Milletvekili Remzi Çetin ve 23 arkadaşının, ilköğretim okullarının içinde bulunduğu sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/26)

27. — Bursa Milletvekili Faruk Çelik ve 23 arkadaşının, Uluslararası Çok Taraflı Yatırım Anlaşması (MAI)'nin ülkemiz açısından doğabilecek etkilerini araştırmak amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/27)

**GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER**

28. — Konya Milletvekili Remzi Çetin ve 22 arkadaşının, üniversiteler ve YÖK hakkında ileri sürülen iddiaları araştırmak amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/28)

29. — Kırıkkale Milletvekili Kemal Albayrak ve 21 arkadaşının, ÖSS sorularının ihalesiz olarak bir firmaya verildiği ve bazı öğretim üyelerinin çocuklarının üniversitelerin yüksek puanlı bölümlerine yerleştirildikleri iddialarını araştırmak amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/29)

30. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 23 arkadaşının, ülkemizde yaşanan ekonomik krizin nedenlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/30)

31. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 19 arkadaşının, üniversite kurulacak illerin tespiti ve bu konuda alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/31)

32. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 19 arkadaşının, Erzincan İlinin ekonomik, sosyal, kültürel ve kentsel sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/32)

33. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 20 arkadaşının, üniversite kurulacak illerde aranacak kriterler konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/1)

34. — Kütahya Milletvekili Ahmet Derin ve 27 arkadaşının, bankacılık sektörünün sorunlarının ve devlete devredilen bankaların batış nedenlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/33)

35. — İzmir Milletvekili Suat Çağlayan ve 26 arkadaşının, Dünya Bankası tarafından desteklenen Birinci Sağlık Projesi ile ilgili iddiaların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/34)

36. — İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı ve 21 arkadaşının, teröre destek veren ülkeler ve bu ülkelerdeki kuruluşlar konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/35)

**GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER**

37. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 21 arkadaşının, göç olayının nedenlerinin ve göçten kaynaklanan sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/36)

38. — Amasya Milletvekili Akif Gülle ve 21 arkadaşının, Amasya ilinin ekonomik, sosyal, kültürel ve kentsel sorunları ile özellikle Amasya'nın kamu yatırımları, özel sektörlü teşvik edici tedbirler ve kamu hizmetleri yönünden ihmal edilmesinin ortaya çıkardığı sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/37)

39. — Sivas Milletvekili Abdüllatif Şener ve 20 arkadaşının, Sivas ilinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/38)

40. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 21 arkadaşının, gençliğin sorunları ve uygulanan politikalar konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/39)

41. — Erzurum Milletvekili Lütfü Esengün ve 20 arkadaşının, Doğu Anadolu'nun bölgesel kalkınması ve Doğu Anadolu projesi (DAP) konusunda Anayasanın 98 inci İçtüzüğü'nün 102 ve 103 üncü maddeleri uyarınca bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/3)

42. — İstanbul Milletvekili Ziya Aktaş ve 50 arkadaşının, Türkiye'nin bilgi ve bilgi teknolojisi kaynaklarının etkin kullanımı konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/40)

43. — Adana Milletvekili Yakup Budak ve 21 arkadaşının, Adana ilinin sınaî, tarımsal, sosyal, kültürel ve kentsel sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/41)

44. — Çankırı Milletvekili Hüseyin Karagöz ve 21 arkadaşının, Çankırı ilinin ekonomik, sosyal, kültürel ve kentsel sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/42)

45. — Balıkesir Milletvekili İlyas Yılmazyıldız ve 24 arkadaşının, zeytin ve zeytinyağı üreticilerinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/43)

**GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER**

46. — Konya Milletvekili Remzi Çetin ve 31 arkadaşının, MGK için hazırlanmış iddia edilen bir rapor konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/44)

47. — Sivas Milletvekili Abdüllatif Şener ve 34 arkadaşının, bazı gizli bilgi ve belgelerin bazı aracı kuruluşlara sızdırılarak borsada haksız kazanç sağladığı iddialarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/45)

48. — Elazığ Milletvekili Ahmet Cemil Tunç ve 20 arkadaşının, Elazığ İlinin sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/46)

49. — Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya ve 19 arkadaşının, ulusal kemik iliği bankası kurulması amacıyla Dr. Oktar Babuna tarafından başlatılan kampanya hakkındaki iddiaları araştırmak amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/47)

50. — Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük ve 21 arkadaşının, tekstil ve konfeksiyon sektörünün sorunlarının araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/48)

51. — İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın ve 23 arkadaşının, İstanbul TEM otoyolunun Çamlıca ve Mahmutbey girişlerinde yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin tespit edilmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/49)

52. — Ordu Milletvekili Yener Yıldırım ve 20 arkadaşının, İstanbul Üniversitesi ve Y.Ö.K. Başkanının bazı uygulamaları üzerine öğretim üyelerinin istifa etmeleri konusundaki iddiaların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/50)

53. — Çanakkale Milletvekili Sadık Kırbas ve 23 arkadaşının, kamu harcamaları üzerindeki parlamenter denetimin etkinliğinin artırılması için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/51)

SÖZLÜ SORULAR

1. — Şanlıurfa Milletvekili Ahmet Karavar'ın, Şanlıurfa - Gaziantep otoyolu inşaatına ve Şanlıurfa - Akçakale karayolu projesine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/19) (2)

2. — Şanlıurfa Milletvekili Ahmet Karavar'ın, 1999 bütçesinden Şanlıurfa Köy Hizmetlerine ayrılan ödenek miktarına ve bazı köylerinin yol ihtiyacına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/20) (2)

3. — Şanlıurfa Milletvekili Ahmet Karavar'ın, Şanlıurfa İlinin kültür merkezi ihtiyacına ve turistik değeri olan bazı mağara ve harabelerin restorasyonuna ilişkin Kültür Bakanından sözlü soru önergesi (6/22) (2)

4. — Şanlıurfa Milletvekili Ahmet Karavar'ın, Toplu Konut İdaresince Şanlıurfa'da uygulamaya konulan konut projesine ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/24) (2)

5. — Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, yurt dışındaki işçilerimizin sorunlarına ve alınacak önlemlere ilişkin Dışişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/27) (2)

6. — Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, Karadeniz Bölgesinde silah sanayiinin teşvik kapsamına alınmasına ve Bafra ve Kavak Organize Sanayi Bölgesine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/28) (2)

7. — Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, Balıkesir İline bağlı köy yollarından kaçının asfaltlandığına ve asfaltlanmayan yollara ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/30) (2)

8. — Şanlıurfa Milletvekili Ahmet Karavar'ın, Şanlıurfa il merkezi küçük sanayi sitesi inşaatına ve bazı ilçelere organize sanayi bölgesi yapımı için ödenek ayrılıp ayrılmadığına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/34) (2)

9. — Bitlis Milletvekili Yahya Çevik'in, Bitlis İli Mutki İlçesine bağlı Meydan - Yazıcık arasındaki yol yapımına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/44)

10. — Bitlis Milletvekili Yahya Çevik'in, Bitlis Sağlık Meslek Lisesinin hizmet binası ihtiyacına ilişkin Millî Eğitim Bakanından sözlü soru önergesi (6/45)

11. — Bitlis Milletvekili Yahya Çevik'in, Haydarpaşa - Tatvan arasında yük ve yolcu taşımacılığı yapan Van Gölü Ekspresine ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/46)

12. — Bitlis Milletvekili Yahya Çevik'in, Bitlis SSK İl Müdürlüğünde hizmetlerin aksadığı iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/47)

(1) Bir birleşimde cevaplandırılmamıştır.

(2) İki birleşimde cevaplandırılmamıştır.

SÖZLÜ SORULAR

13. — Bitlis Milletvekili Yahya Çevik'in, Bitlis İli Güroymak İlçesi ile Muş İli arasında yer alan arazinin ıslah çalışmalarına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/48)

14. — Şırnak Milletvekili Abdullah Veli Seyda'nın, Şırnak Havaalanı projesine ilişkin Ulaştırma Bakanından sözlü soru önergesi (6/49)

15. — Şırnak Milletvekili Abdullah Veli Seyda'nın, Cizre Barajı projesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/50)

16. — Şırnak Milletvekili Abdullah Veli Seyda'nın, Şırnak ve Cizre Devlet hastahanelerinin tomografi cihazı ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/51)

17. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, Harran İlçesindeki tarihi eserlerin restorasyonuna ilişkin Kültür Bakanından sözlü soru önergesi (6/52)

18. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, Ceylanpınar Devlet Hastanesinin personel ve doktor ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/53)

19. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, Ceylanpınar - Kızıltepe karayolunun asfaltlanmasına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/54)

20. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, Şanlıurfa Türk Halk Müziği Korosunda görevli personele ilişkin Kültür Bakanından sözlü soru önergesi (6/55)

21. — Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Niyazi Yanmaz'ın, Ceylanpınar - Muratlı Köyü Sağlık Ocağının doktor ve personel ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/56)

22. — Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, Tunceli polis lojmanı inşaatına ilişkin İçişleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/57)

23. — Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, Tunceli - Mazgirt İlçesi - Akpazarı sulaması ile Çemişgezek İlçesi Akçapınar ve Sakyol (Pulur) sulaması ihalelerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/58)

24. — Eskişehir Milletvekili Mehmet Sadri Yıldırım'ın, SSK'nun prim alacaklarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/59)

25. — Eskişehir Milletvekili Mehmet Sadri Yıldırım'ın, pancardaki kota uygulamasının kaldırılıp kaldırılmayacağına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından sözlü soru önergesi (6/60)

SÖZLÜ SORULAR

26. — Eskişehir Milletvekili Mehmet Sadri Yıldırım'ın, Toprak Mahsulleri Ofislerine ilişkin Tarım ve Köyşleri Bakanından sözlü soru önergesi (6/61)

27. — Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın, otoyol kamulaştırma bedeli ödemelerine ve otoyol ihalelerine ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/62)

28. — Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın, İskenderun SSK Hastanesinin uzman doktor ihtiyacına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından sözlü soru önergesi (6/63)

29. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın Erzincan Sağlık Meslek Lisesi binası ve öğretmen lojmanı inşaatına ilişkin Bayındırlık ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi (6/64)

30. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, Erzincan ve Refahiye kapalı spor salonlarının onarım ihtiyacına ilişkin Devlet Bakanından sözlü soru önergesi (6/65)

31. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, Erzincan Çayırılı Projesine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısından sözlü soru önergesi (6/66)

32. — Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, Erzincan ilindeki Devlet Hastanesinin ve sağlık ocaklarının personel ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanından sözlü soru önergesi (6/67)

33. — Samsun Milletvekili Musa Uzunkaya'nın, borsa işlemlerine şaibe karıştırdığı iddialarına ilişkin Başbakan'dan sözlü soru önergesi (6/68)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

1. — Çıkar Amaçlı Suç Örgütleriyle Mücadele Kanunu Tasarısı ve İçişleri ve Adalet komisyonları raporları (1/487) (S. Sayısı : 87) (Dağıtma tarihi : 27.7.1999)

× 2. — Güneydoğu Avrupa Çokuluslu Barış Gücü Anlaşması ile Güneydoğu Avrupa Çokuluslu Barış Gücü Anlaşmasına Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/492) (S. Sayısı : 75) (Dağıtma tarihi : 27.7.1999)

3. — Maden Kanununa Bir Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/472) (S. Sayısı : 70) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

× 4. — Türkiye Cumhuriyeti ile İsrail Devleti Arasında Serbest Ticaret Alanı Anlaşması ve İlgili Notaların Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanuna Bir Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri komisyonları raporları (1/340) (S. Sayısı : 25) (Dağıtma tarihi : 12.7.1999)

× 5. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/333) (S. Sayısı : 65) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

× 6. — Türkiye Cumhuriyeti ve Küba Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/358) (S. Sayısı : 61) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

× 7. — Türkiye Cumhuriyeti ile Slovak Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/321) (S. Sayısı : 62) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

× 8. — Türkiye Cumhuriyeti ile Kuveyt Devleti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/323) (S. Sayısı : 63) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

× 9. — Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşması ile İlgili Ek Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulundu-

(X) Açık oylamaya tabi işleri gösterir.

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

ğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/322) (S. Sayısı : 44) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 10. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcistan Hükümeti Arasında Karadeniz'deki Deniz Alanlarından Sorumlu Yetkili Makamların İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/335) (S. Sayısı : 105) (Dağıtma tarihi : 28.7.1999)

× 11. — Arkeolojik Mirasın Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi (Gözden Geçirilmiş)'nin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Dışişleri komisyonları raporları (1/263) (S. Sayısı : 23) (Dağıtma tarihi : 12.7.1999)

× 12. — EFTA Devletleri ile Türkiye Arasında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanuna Bir Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri komisyonları raporları (1/339) (S. Sayısı : 26) (Dağıtma tarihi : 12.7.1999)

× 13. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/278) (S. Sayısı : 27) (Dağıtma tarihi : 13.7.1999)

× 14. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/282) (S. Sayısı : 28) (Dağıtma tarihi : 13.7.1999)

× 15. — Çocuk Haklarına Dair Sözleşmede Yapılan Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/317) (S. Sayısı : 30) (Dağıtma tarihi : 13.7.1999)

× 16. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/284) (S. Sayısı : 31) (Dağıtma tarihi : 13.7.1999)

× 17. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Hava Taşımacılığı Anlaşmasına Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri komisyonları raporları (1/306) (S. Sayısı : 32) (Dağıtma tarihi : 13.7.1999)

× 18. — Dünya Sağlık Teşkilâtı Anayasasının 24 ve 25 inci Maddelerinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık,

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/280) (S. Sayısı : 33) (Dağıtma tarihi : 13.7.1999)

× 19. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Hükümeti Arasında Karadeniz'deki Deniz Alanlarından Sorumlu Yetkili Makamların İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/329) (S. Sayısı : 36) (Dağıtma tarihi : 14.7.1999)

× 20. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/307) (S. Sayısı : 34) (Dağıtma tarihi : 15.7.1999)

× 21. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sınır Olay ve Uyuşmazlıklarının Çözümüne Dair Sözleşme ve Sözleşmeye Ait Ek 1 ve 2 Numaralı Protokoller ile Türkiye - Azerbaycan Sınır Hattının Her İki Tarafında Kalan Onar Kilometrelik Bölgenin İçinde Yapılacak Sivil ve Askerî Hava Vasıtalarının Uçuşlarını Düzenleyen Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/314) (S. Sayısı : 35) (Dağıtma tarihi : 15.7.1999)

22. — İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın; Siyasî Ahlak Komisyonu Kanunu Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/75) (S. Sayısı : 40) (Dağıtma tarihi : 15.7.1999)

× 23. — Türkiye Cumhuriyeti ve İsveç Krallığı Arasında 30 Haziran 1978 Tarihinde İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesine Ek Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/337) (S. Sayısı : 45) (Dağıtma tarihi : 19.7.1999)

× 24. — Türkiye Cumhuriyeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Arasında Türkiye Cumhuriyeti Hong Kong Başkonsolosluğunun Yeni Hukukî Statüsünün Belirlenmesine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/304) (S. Sayısı : 42) (Dağıtma tarihi : 20.7.1999)

× 25. — Türkiye Cumhuriyeti ve Moldova Cumhuriyeti Arasında Konsolosluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/312) (S. Sayısı : 43) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 26. — Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika Krallığı Arasında 4 Temmuz 1966 Tarihinde Brüksel'de İmzalanan Sosyal Güvenlik Hakkındaki Genel Sözleşmenin Revizyonu ile İlgili Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/338) (S. Sayısı : 46) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

× 27. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kanada Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/350) (S. Sayısı : 47) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 28. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/354) (S. Sayısı : 48) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 29. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/356) (S. Sayısı : 49) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 30. — Türkiye Cumhuriyeti ile Makedonya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri komisyonları raporları (1/372) (S. Sayısı : 50) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

31. — Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun İki Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/396) (S. Sayısı : 53) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

32. — Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe komisyonları raporları (1/461) (S. Sayısı : 55) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

× 33. — Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/326) (S. Sayısı : 64) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

× 34. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Malezya Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/342) (S. Sayısı : 66) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

× 35. — Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/455) (S. Sayısı : 71) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

× 36. — Türkiye Cumhuriyeti ile Hırvatistan Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması ve Eki Protokolün

---

**KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE
KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**

Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/344) (S. Sayısı : 67) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

× 37. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/362) (S. Sayısı : 68) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

× 38. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri komisyonları raporları (1/371) (S. Sayısı : 69) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

39. — Türk Silahlı Kuvvetlerinde İlk Nasıp İstihkakına İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/390) (S. Sayısı : 72) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

40. — Seferberlik ve Savaş Hali Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/407) (S. Sayısı : 73) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

41. — Hazır Gıda İlaresi Kanunu Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/439) (S. Sayısı : 74) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

42. — 1615 Sayılı Gümrük Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ile Gümrük Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında 564 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/464, 1/248) (S. Sayısı : 86) (Dağıtma tarihi : 27.7.1999)